

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 19 november 2015*§ 4 Rotel IX Bostads- och demokratiroteln**Bostadsförmedlingen i Stockholm AB**Bostadsbolagen**Kommunstyrelsens ytterstads- och demokratiutskott**Rådet för mänskliga rättigheter*

Anförande nr 1

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande! Det känns fantastiskt att börja den här dagen efter den sena kvällen – som, tror jag, var en ren utnötningstaktik från den borgerliga sidan!

Ordförande, fullmäktige, kära stockholmare – inte bara ni som är hyresgäster utan alla ni som vill ha en blandad stad där alla stockholmare ska kunna bo! Om man vill förändra en stad ska man använda bostadspolitik. Det visste Margaret Thatcher när hon avreglerade bostadspolitik i London. I dag måste du vara miljonär för att kunna få en bostad där. Det visste ni på den blå sidan när ni privatiserade och sålde ut det som vi äger tillsammans.

Det vet också vi på vår sida. Vi vet också att man kan använda bostadspolitik för att förändra Stockholm. Men vi vill någonting helt annorlunda. Vi vill ha en solidarisk stad. Vi vill bygga mycket. Vi vill bygga hyresrätter, och vi vill att allmännyttan ska vara en spjutspets när vi bygger nytt i den här staden.

Ni i det blå gänget byggde Stockholms dyraste hyresrätter. Vi kommer att bygga 5 000 Stockholmshus med pressade produktionskostnader och överkomliga hyror. Vi har redan börjat bygga våra första Snabba hus, alltså ungdomsbostäder. Vi kommer att bygga många fler.

Vi har öppnat upp bostadsmarknaden för fler grupper. Vi har ändrat behörighetskraven. Tidigare hade många, många i den här staden bara inkomst som räckte för en lägenhet för 5 000 kronor i månaden. Med våra nya behörighetskrav öppnar vi upp för att man ska kunna söka en lägenhet som kostar 7 000 kronor i månaden. Det är en väldigt stor skillnad, och det är vi väldigt stolta över.

Vi kommer att fortsätta på den här linjen, och det gör mig väldigt sorgsen när jag ser att det blå gänget vill fortsätta med samma politik som ni hade ni styrde staden, en politik som ledde till bostadsbristen i Stockholm, en politik som ni blev bortröstade på. Det tycker jag är oerhört märkligt. Men jag upppepar, ordförande, fullmäktige och alla stockholmare: Det är skillnad i bostadspolitik, och det är en av de viktigaste skillnaderna i den här salen, mellan oss på den här sidan och er på den sidan.

De stockholmare som gillar hyresrätter kan vara glada att det är den rödgrönsa majoriteten som nu styr staden. Med oss blir allmännyttan starkare, hyresrätterna fler och vi jobbar för att pressa priserna. Vi vill att alla de som jobbar i vården, lärarna,

alla som arbetar i affärer och varuhus ska kunna bo i den här staden, och jag är stolt över att yrka bifall till denna budget!

Anförande nr 2

Borgarrådet **L a r s s o n** (M): Ordförande! Den utnötningsteknik som demokrati-borgarrådet talar om är ju en del av demokratin, och vi lyckades ju även nöta på oss själv igår kväll. Vi får väl se hur den här debatten går.

Jag tänkte faktiskt börja denna debatt med att skapa lite god stämning på den rödgrönrosa sidan och komma med en betraktelse från en yngling, om jag får kalla mig så ett tag till: Ni vill nog väl.

Nu var det slut på smickret.

Våra bostadsbolag är väldigt viktiga. De är faktiskt enormt viktiga, men det är inte *era* bostadsbolag. Det är inte *våra* bostadsbolag heller. Det är stockholmarnas bostadsbolag. Stockholmarna har i praktiken enorma tillgångar i dessa bolag. Det är tillgångar som också genererar saker som man kan använda för stockholmarna, nämligen medel, ekonomi, och därför är det viktigt att förvalta dessa bolag på rätt sätt.

Under vår tid var vi väldigt noga med att beskriva våra bostadsbolag genom att också beskriva vad de skulle göra. Vad hade de för uppgift i staden? Det handlade väldigt mycket om aktiv fastighetsförvaltning. Man behövde se över sitt bestånd. Man behövde sälja fastigheter. Man behövde också ibland köpa fastigheter och se över hur objekten såg ut, allt för att få en bättre förvaltning, och också realisera tillgångar så att vi kunde utveckla staden.

Detta är tydligen ett minne blott. Att gemensamt utveckla staden med hjälp av våra bostadsbolag innebär också att vi måste blanda in andra aktörer. Det är inte bara vi som genom våra bolag kan bygga den här staden, utan det är fler aktörer, och vi måste tillåta att de också får bygga i staden.

Därför motsätter vi oss att de kommunala bolagen ska ha gräddfiler i bostadsbyggnad. Vi tycker att de andra aktörerna ska få vara med i en mycket hög grad, precis som den förra perioden.

Vi tycker också att det är ett stort svek av Socialdemokraterna som 2005 i den här salen stod och pratade om blandade upplåtelseformer i Rinkeby och andra delar av ytterstaden. De har helt svikit sina väljare i områdena. De har helt svikit stockholmarna. Man vill inte tala ombildningar längre, och den här debatten ska handla om hur vi skapar mer frihet för våra hyresgäster att också kunna påverka sitt boende och hur staden kan utvecklas tack vara sina – ännu – bostadsbolag.

Jag yrkar bifall till Moderaternas förslag i kommunstyrelsen!

Anförande nr 3

K a d i r K a s i r g a (S): Ordförande, kommunfullmäktige, stockholmare! Jag är glad över att vi i den rödgrönrosa majoriteten har varit tydliga från början med att vi värnar om och vill utveckla hyresrätten för stockholmarna. Det är en linje som är

viktig, eftersom vi vill bygga en stad där människor med olika inkomster och förutsättningar kan bo. Vi bygger kort sagt en stad för alla.

Vi vill ha en stad med olika bostadslösningar och en bred variation medan Alliansen under sin tid vid makten visade tvärtom. Genom att vi bland annat har sänkt inkomstkraven och stoppat ombildningarna har vi samtidigt öppnat upp för ett helt nytt bostadsbyggande. Vi har även öppnat upp bostadsmarknaden för våra medborgare.

Nu fortsätter vi med att pressa kostnaderna i nyproduktion. Projektet Stockholms hus är ett bra exempel på detta.

Den rödgrönrosa majoriteten driver inte en politik där allt fler fastnar i långa kötider eller tvingas bo hemma tills efter att de fyllt 30 år. Vi driver inte en politik där våra medborgare måste ha en ordentlig slant på banken eller rika föräldrar som en förutsättning för att få bostad.

Nej – vi driver en politik där både unga, äldre, småbarnsfamiljer och studenter ska ha råd att bo. I den politiken skiljer vi oss från Alliansen som envist och systematiskt fortfarande vill sälja ut allmännyttan och ombilda hyresrätter till dyra bostadsrätter i en rasande fart. Samtidigt vill man också fortsätta bygga dyrt för medborgare med tjocka plånböcker.

Medan Alliansens politik förvärrade bostadskrisen i Stockholm är jag nu glad över att den nya majoriteten vänder den negativa trenden och tar ansvar. Fram till 2020 kommer vi att bygga 40 000 lägenheter, varav hälften ska vara hyreslägenheter. Våra allmännyttiga bostadsbolag har fått i uppdrag att bygga hälften av de nya hyresrätterna. Det ska vara överkomliga hyror, vilket kommer att minska bostadskön och ge stockholmarna efterlängtade hem.

Jag är glad över att majoriteten har en bostadspolitik som bidrar till en blandad och varierad stad i alla dess delar. Stockholms hus, Snabba hus och kompiskontrakt är alla nödvändiga och viktiga satsningar som ligger helt i tiden. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 4

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! En av hörnstenarna för en väl fungerande demokrati och integration är en attraktiv och väl integrerad stadsmiljö som bjuder in till möten och rörelser i stället för att exkludera.

Stockholms stad har i sina bostadsbolag ett mycket kraftfullt verktyg för att möjliggöra en sådan stad. Stadens åtagande för bolagen består inte bara att påbörja byggandet av 7 500 bostäder under mandatperioden, utan vi ska även skapa förutsättningar för den demokratiska och levande staden där medborgarna lever sida vid sida.

I vårt arbete med att bygga nya bostäder ska miljö, jämställdhet samt barnperspektivet vara självklara utgångspunkter.

Vi vässar nu miljötänkandet ytterligare. Hustak i både befintliga och nya bestånd ska utrustas med solceller. Parkeringarna ska ges elladdstolpar, bilpooler och cykelpark-

eringar. Matavfallsinsamlingen ska till 2020 uppgå till 70 procent. Möjligheterna till stadsodling ska kraftigt förbättras.

Viktigast av allt är dock att Stockholm nu intensifierar det arbete som har påbörjats under tidigare mandatperioder med att energieffektivisera bestånden i framför allt miljonprogrammen och 40- och 50-talshusen. Dessa energikorpar ska i stället bli föredömen framöver.

Stockholms stad ska också påbörja arbetet med ordentliga livscykelanalyser vid nyproduktioner för att bättre kunna bedöma projekts totala miljöpåverkan och därmed få en effektivare styrning samt möjlighet att rikta in projekten på mer miljövänliga alternativ. Exempel på detta kan vara till exempel alternativa tillverkningsprocesser eller alternativa materialval. Nyproduktion av flerbostadshus i trä är något som vi ska titta närmare på nu. Det finns goda exempel från våra grannkommuner som även har blivit internationellt uppmärksammade här.

Våra bolag har också en viktig funktion för att säkerställa bostäder till en växande grupp särskilt utsatta. Detta ska ske genom att Stockholmshem årligen skapar minst 100 genomgångslägenheter i SHIS regi. Stockholms stads allmännyttiga bolag ska ta sitt ansvar för bostadsbristen genom att fördubbla sitt byggande. För att möjliggöra allt detta vill vi att de goda vinster som finns i bolagen också ska stanna kvar i dessa. Här skiljer vi oss rätt mycket från Alliansen som under tidigare perioder har lyft ut stora delar av vinsterna för andra delar av stadens verksamheter. Om vi i stället behåller vinsterna i bolagen har vi större möjligheter att kunna genomföra vår politik.

Vi har i dag ett alltmer växande problem med markbrist. Därför är det rätt självklart att yteffektivitet nu kommer att prioriteras vid nyproduktion. Med små lägenheter som planeras klokt får vi fler bostäder på samma yta. Hyresrätter för unga, studenter och grupper med svagare ställning på bostadsmarknaden ska särskilt prioriteras i detta arbete. Här kan vi även se exempel på sådant som kompiskontrakt som vi nu kommer att kunna titta närmare på.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 5

G u l a n A v c i (FP): Ordförande, fullmäktige! Många människor vill flytta till Stockholm, och det gör mig glad. Möjligheten att bosätta sig där man vill skapa sig ett bra liv är en viktig frihet, och den friheten bejakar vi bäst genom att skapa förutsättningar för att många bostäder kan byggas.

Vi ska självklart använda våra bostadsbolag för att bygga mycket, men vi kan inte göra allt själva. Vi behöver också privata aktörer som är villiga att satsa tid och pengar för att hjälpa oss att bygga staden.

Jag vet att kommandoekonomi alltid frestar en socialist att agera. Det är lätt att tro att ju mer vi politiker bestämmer desto mer åstadkommer vi. Men ett varningens finger är på sin plats. Ett ensidigt gynnande av de offentliga aktörerna slutar utan undantag i förskräckelse.

Vi liberaler vet att det även behövs privata entreprenörer som tillsammans med oss bygger ut staden så att fler människor kan flytta hit. Det går inte att sätta privata aktörer på undantag genom att systematiskt prioritera bort dem vid markanvisning och detaljplanering för att sedan tro att de glatt ska hjälpa oss att bära de stora bostadsinvesteringarna.

Vi måste ställa frågan: Vad är det vi ska bygga? Under Alliansens tid tog vi fram modeller för att bygga små och billiga hyresrätter. Det är utmärkt att majoriteten fortsätter det arbetet genom de så kallade Stockholmshusen. Det är hus som kan användas för att bryta segregationen om de placeras på rätt ställe.

Tyvärr väljer majoriteten de enkla platserna, där allmännyttan redan är dominerande, i stället för att bygga där allmännyttan behövs för att skapa mångfald. Att bygga många Stockholmshus i Larsboda, i Farsta och på Östbergahöjden riskerar att bilda nya segregerade miljonprogramsområden. Och varför är ni till vänster emot att även de boende i miljonprogrammen ska få möjlighet att äga sina boenden? Er politik förstärker segregationen och skapar segregerade öar i Stockholm!

Jag vill avsluta med några ord om Bostadsförmedlingen. I grund och botten delar majoriteten och Alliansen synen på hur Bostadsförmedlingens verksamhet ska bedrivas: ett enkelt och transparent sätt för stockholmarna att hitta nya hyresrätter. Men vi måste bejaka samspelet med våra privata bostadsutvecklare och fastighetsägare. Ju fler aktörer som vi kan få att lämna sina lägenheter till Bostadsförmedlingen desto bättre blir servicen till dem står i kön.

Ordförande! Människor som flyttar hit vill skapa sig en bättre framtid, och de behöver inte den rödgröna majoritetens kontrollbehov och misstänksamhet mot privata alternativ.

Med detta vill jag yrka bifall till Folkpartiet liberalernas förslag till budget!

Anförande nr 6

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Bostadsbristen ligger i dag som en bromskloss och håller tillbaka Stockholms tillväxt. Den stora frågan är hur vi löser detta.

Det gör vi ju inte på några år. Efter många års felprioriteringar från styrande politiker är bostadsbristen något vi kommer att dras med i årtionden framåt. Det är ni partier som har styrt som bär ansvaret för detta, både Alliansen och de rödgröna.

Vad ska vi göra åt problemet då, vi politiker? Ett första steg är att vi måste låta staden få möjlighet att bygga i kapp. Detta gör vi till exempel genom att se till att de kommunala bostadsbolagen bygger mer bostäder än vad man gör i dag. Vi måste också verka för att minska inflyttningen till Stockholms stad, och det gör vi framför allt genom att bedriva en ansvarsfull invandringspolitik. Självklart ska människor som vill komma till Stockholm för att arbeta och studera kunna göra det även i framtiden, men resurserna räcker inte till. När det kommer hundratusentals människor som det gör till Sverige varje år räcker inte resurserna till. Vi har inte råd.

Så klart måste vi också förkorta byråkratin kring byggprocessen så att fler aktörer ser en lönsamhet i att bygga bostäder. Det ska inte behöva ta flera år från att man vill bygga till att spaden sätts i marken.

Det här med markrestriktioner är också väldigt viktigt att se över för till exempel buller så att man frigör mer mark så att vi kan bygga fler bostäder.

Bristen på bostäder gör att vuxna barn inte ges möjlighet att flytta hemifrån, och det är verkligen ett stort svek. Vi talar egentligen om en hel generation svenskar som inte får starta sina vuxenliv, och det beror helt enkelt på att styrande politiker har gjort andra prioriteringar. Sverigedemokraterna tycker att det är dags att börja prioritera vuxna barn och stockholmare på bostadsmarknaden, och det är därför som Sverigedemokraterna vill inrätta en lokal bostadskö. Vi vill helt enkelt öronmärka lägenheter där endast stockholmare ska kunna stå i kön.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas budget för 2016.

Anförande nr 7

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det finns många orsaker till att vi har en brist på hyresrätter i Stockholm. Den allvarligaste orsaken är det nuvarande hyressättningssystemet. För att en bostadsmarknad ska fungera krävs rörlighet, men med en hyresmarknad där kollektiva hyresförhandlingar gäller tvingas människor ofta bo kvar i lägenheter som de helst skulle vilja flytta ifrån. Hyressättningssystemet innebär också att fastighetsägare väljer att inte bygga fler lägenheter.

Konsekvensen blir att det inte blir några lägenheter för den som är ny på bostadsmarknaden. Svartmarknaden växer, och priserna på bostadsrätter skjuter i höjden.

Ordförande! Vi är alla överens om att Stockholm behöver bygga mer. Majoritetens förslag om de så kallade Stockholmshusen har ett gott syfte, men vi oroar oss för den uttalade ambitionen att bygga för speciellt resurssvaga och utsatta grupper. Social housing skapar ännu fler inlåsnings effekter och bidrar till ännu mer segregation, något som vi ju alla vill undvika.

Vi i Centerpartiet vill se en reform på hyresmarknaden med preferensbaserad hyra där hyresgästens ställning och inflytande höjs. Det är parterna på marknaden som måste ta det största ansvaret.

Ordförande! Att driva tre bolag med samma syfte är ett slöseri med resurser. Därför föreslår vi att staden ska utreda en sammanslagning av de tre kommunala bostadsbolagen. En sammanslagning skulle frigöra resurser, både ekonomiskt och tidsmässigt. Medarbetarna skulle kunna fokusera mer på hyresgästerna, och pengarna skulle kunna gå till upprustning av slitna bestånd.

En egen bostad innebär frihet. På en bostadsmarknad där djungelns lag råder blir det ofta de svagaste som får stå tillbaka. Dessutom blir andelen hemmaboende unga vuxna orimligt stort – som det är i Stockholm.

För att undvika detta krävs en fungerande bostadsförmedling och fastighetsägare som vill använda den. Därför vill vi i Centerpartiet utveckla den service och de tjänster som Bostadsförmedlingen ger till alla fastighetsägare, privata såväl som kommunala,

för att säkerställa att så många lägenheter som möjligt kommer in till Bostadsförmedlingen.

Ordförande! En bostad handlar inte bara om tak över huvudet. Människor ska kunna bo i en bostad som de själva tycker är attraktiv. För vissa är det en hyresrätt, för andra en bostadsrätt, för ytterligare andra ett radhus eller en ägarlägenhet. Men det kan också handla om andra saker. Med en centerpartistisk bostadspolitik skulle därför bilpoolerna vara fler, infrastrukturen för elbilar mer utvecklad, större hänsyn vara tagen till familjekonstellationer, fler bostadsområden ha odlingslotter och människors möjlighet att själva påverka sitt boende vara större.

Därför yrkar jag bifall till Centerpartiets budgetmotion!

Anförande nr 8

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande, kommunfullmäktige, åhörare! Som majoritetens ansvariga för mänskliga rättigheter kommer jag att ägna min talartid åt just detta.

Den rödgrönrosa majoriteten har i den här budgeten höjt ambitionen för att stärka arbetet med mänskliga rättigheter i Stockholms stad. Det handlar om att på kommunal nivå leva upp till de konventioner och deklARATIONER som vi har anslutit oss till och som vi svarar inför. Det handlar också om att leva upp till att ge våra medborgare, invånare, en likvärdig service.

Detta ligger i linje med det uppdrag som den förra, alliansledda regeringen gav SKL den 13 juni 2014, nämligen att utveckla arbetet med att stärka respekten för mänskliga rättigheter samt kunskapen om hur mänskliga rättigheter kan omsättas i praktiken inom den kommunala verksamheten.

Uppdraget inleddes med en kartläggning som visar på stora utmaningar. Kunskapsområdet behöver förstärkas och arbetet behöver ske systematiskt på strategisk nivå för att gå genomslag. I Stockholm stad drivs de här frågorna på strategisk nivå av MR-kansliet som är en del av stadsledningskontoret helt i enlighet med rekommendationerna från utredningen. De tar fram handlingsplaner och riktlinjer för hbtq, barns rättigheter och jämställdhet.

De här ska ligga till grund för kompetensutveckling för alla våra medarbetare på alla nivåer i staden för att de ska kunna arbeta rättighetsbaserat. Det är ett omfattande arbete. Vi har drygt 40 000 anställda i staden, och utöver detta upphandlar vi stora delar av stadens verksamhet. Därför har vi utökat budgeten för kansliet för mänskliga rättigheter – mål, plan, metod, uppföljning och medel, strategiskt och stadsövergripande.

Men vi nöjer oss inte där. Även våra invånare är en viktig pusselbit. De ska känna till sina rättigheter för att kunna kräva dem. I den här budgeten har vi valt att lägga fokus på ungas organisering genom en särskild satsning som syftar till att stärka ungas egenmakt. Vi vill ge ungdomar möjligheten att diskutera frågor om mänskliga fri- och rättigheter, rasism och feminism och att få verktygen att stå emot förtryck och radikalisering. Vi tror att utvecklingen mot ett liv fritt från förtryck och ett samhälle

som respekterar alla människors lika värde börjar hus de unga, i samtal om värderingar.

Vi visar med den här budgeten att vi också ämnar efterleva de nationella jämställdhetspolitiska målen på kommunal nivå. Vi uppdrar åt alla nämnder att jämställdhetsintegrera sina budgeter. Vi synliggör människorna bakom siffrorna för att säkerställa att stadens gemensamma medel fördelas på ett likvärdigt sätt och inte bidrar till att upprätthålla strukturer som förhindrar människor att leva fullvärdiga liv

Bifall kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 9

E r i k S l o t t n e r (KD): God morgon, fru ordförande! Allmännyttan har framför allt två viktiga uppdrag. Dels, självklart, att bidra till bostadsbyggandet i kommunen och även, men inte bara, sådana lägenheter som marknaden kanske inte alltid bygger på egen hand, dels att ta socialt ansvar. Jag kan nog kosta på mig att ge till och med lite mer beröm än vad Joakim Larsson gjorde inledningsvis, för jag tycker att majoriteten har flera goda ambitioner.

Jag tycker att det är bra att bostadsbolagens sociala ansvar poängteras mycket, för det gör det faktiskt. Jag tycker också att den upphandling som ska göras av de så kallade Stockholmshusen är ett spännande grepp som Kristdemokraterna liksom övriga Alliansen faktiskt har röstats för i bostadsbolagens styrelser. Denna upphandling kommer att vara viktig för att leda i bevis att det är möjligt att bygga nytt med god standard och till rimliga hyror.

Däremot kan jag väl tycka av det fåtal ärenden jag hittills sett i stadsbyggnadsnämnden har en för stor koncentration av just Stockholmshusen inom ett område och att det i sin tur kan riskera att skapa nya så kallade miljonprogramsområden. Jag tycker också att det är viktigt att de här Stockholmshusen är möjliga att placera i en stadsmässig miljö i kvartersstruktur med levande bottenvåningar så att vi inte får nya loftgångshus å la 70-talet.

Detta inledande beröm till trots befarar jag ändå att många av majoritetens ambitioner, både vad gäller det sociala ansvaret och den kraftigt ökade produktionen, blir svåra att uppnå eftersom man samtidigt säger sig vilja upphöra med den aktiva bostadsförvaltningen. Genom att sätta stopp för alla försäljningar och ombildningar riskerar bristen på kapital att bli uppenbar och risken stor att bostadsbolagen återigen blir tungt skuldsatta. En sådan utveckling är i sin tur det största hotet både mot det sociala ansvaret och mot ett ökat bostadsbyggande. Jag har så oerhört svårt att förstå detta dogmatiska motstånd mot försäljningar av det befintliga beståndet i syfte att utveckla fastigheter och att kunna bygga nytt.

Kristdemokraterna anser också att totalstoppet för alla ombildningar är olyckligt. I de delar av staden där hyresrätten fortfarande är den dominerande ägandeformen vore det bra om fler bostadsrätter kunde komma till stånd, och därför ska möjligheten till ombildningar i dessa stadsdelar kvarstå i syfte att skapa blandade stadsdelar och möjliggöra många människors drömmar om det egna ägandet.

Även detta ensidiga fokus på allmännyttan är till stor skada för Stockholm. Det gör bostadsmålen mer sårbara, då färre aktörer ska se till att bostadsmålen uppnås. Det riskerar också göra Stockholm mindre intressant för privata byggföretag att investera i, och därmed riskerar man att inte uppnå de mycket ambitiösa bostadsmål man har satt upp för allmännyttan.

Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 10

Cecilia Obermüller (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Så här skriver Elisabet Andersson i dagens Svenska Dagbladet: ”Det behövs bostäder. Massor av bostäder.”

De är vi fullständigt eniga om i den här salen.

”Bostadsnöd har varit en del av Sveriges moderna historia. Under 1900-talet har krisen mötts med nödbostäder, barnrikehus, miljonprogram. Mycket av detta har hållit hög kvalitet – det märks inte minst i den pågående omvärderingen av miljonprogrammet.”

Det här tycker jag är jätteintressant. I dag tar vi en budget som möjliggör att bygga bostäder som människor också har råd med, dessutom med en god kvalitet. Det känns bra. Som också nämns i artikeln är det synnerligen viktigt att väva samman sociala ambitioner med medveten arkitektur och design. Att väva in bostäder som människor har råd med ska också bidra till stadsväven; byggnader ska tillföra något till staden.

Som ni från Alliansen med viss nervositet har lagt märke till har majoriteten höjt tempot. Tempot är högt! Vi använder nämligen fler verktyg ur verktygslådan än ni gjorde. Vi använder allmännyttan som ett kraftfullt verktyg för att bygga många bra bostäder. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 11

Borgarrådet Larsson (M): Cecilia Obermüller pratar om ”fler verktyg” som bostadsbolagen nu ska utgöra en del av. Vad säger hon om det faktum att väldigt många bostadsbolag vill bygga hyresrätter i Stockholm? Faktum är att det var ett femtiotal aktörer som var intresserade av just hyresrätter. Det var totalt närmare 100 aktörer som byggde olika typer av bostäder i Stockholm under Alliansens period.

Då börjar man undra: Tycker Cecilia Obermüller att det är rätt att man ger de kommunala bolagen gräddfil och därmed trycker undan en del aktörer som absolut behövs för att klara av bostadsmålet? När du svarar på det kan du också fundera på: Tycker du att det är rätt att man, när man höjer ambitionen för bostadsbyggandet för de kommunala bolagen, samtidigt drar ned ambitionen för renovering av miljonprogrammen som ni har stått och pratat om under hela valrörelsen? Är det rätt?

Anförande nr 12

Cecilia Obermüller (MP): Bostadsbolag som vill bygga hyresrätter är varmt välkomna. Alla aktörer är välkomna på marknaden, för vi har ju ett oerhört behov av att bygga, även hyresrätter i privat regi. Det kommer inte att stoppas.

Renoveringen av miljonprogrammen fortsätter i ett högt tempo, såvitt jag vet.

Anförande nr 13

J o a r F o r s s e l l (FP): Det är klart att vi också tycker att man ska bygga bostäder av hög kvalitet, och jag ser också att det finns välplanerade bostäder i miljonprogramsområden. Men det som är problemet är oftast inte kvaliteten på själva bostaden utan kvaliteten på området, och det är där vi skiljer oss åt. Där vi vill se blandad bebyggelse med blandade former av boenden och där vi ser att människor med olika bakgrund ska kunna bo i samma områden vill ni bygga Stockholms hus i redan segregerade områden där det kanske behövs mer av någon annan typ av boenden.

Hur ser Cecilia Obermüller på att ni kanske drar ned kvaliteten på områdena, alltså inte att ni drar ned kvaliteten på själva bostäderna, utan på områdena? Det är det som är problemet med miljonprogramsområdena att kvaliteten på själva områdena är låg, inte att kvaliteten på bostäderna är låg.

Anförande nr 14

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Där får vi hjälpas åt och se till att vi får hög kvalitet på hela området, på omgivningarna, på det som ligger mellan husen och att också väva in Stockholms hus i andra typer av områden om det går. Det är ett gemensamt arbete vi har framför oss att se till att det blir högkvalitativa bostadsområden. I miljonprogrammen händer det väldigt mycket nu, och vi tillför andra typer av kvaliteter än bara bostäder eller enkla typer av bostäder. Det är ett gemensamt arbete vi har att höja kvaliteten på också befintliga miljonprogramsområden och inte skapa nya sådana. Detta är vi fullt medvetna om.

Anförande nr 15

J a c k i e N y l a n d e r (V): God morgon, fullmäktige och ordförande! Det var roligt att se att Slottner hade vaknat på en bra sida, även om det inte höll i sig så länge. Sedan var han tillbaka i sitt gamla hjul igen.

Stina Bengtsson, det är så här att Bostadsförmedlingen är en jätteviktig aktör och jag rekommenderar dig ett studiebesök där. Vi gör ett jättejobb med att försöka få de privata hyresvärdarna aktiva inom Bostadsförmedlingen. De har en gräddfil, mer eller mindre. Gör gärna ett studiebesök!

Joakim Larsson ärvde ett problem efter Ulf Kristersson. Du vet vad jag kommer att säga nu – du har väl redan begärt replik? Jo, det var så här att Ulf Kristersson, ett socialborgarråd som fanns här i Stockholm, vi har nästan glömt bort honom, men gick ut rätt hårt i medierna och sade att han skulle ordna 100 lägenheter av de privata värdarna. Det här är väl åtta nio år sedan. När Joakim Larsson ärvde problemet efter honom var de uppe i 20 lägenheter, tror jag. I dagens läge är det 50, tror jag. Det är långt ifrån de där 100 på nio år. Då kan jag berätta att allmännyttan väl har lämnat lika många på ett halvår.

Där har vi problemet när det gäller att de kommunala bolagen har lite gräddfil ibland. De tar nämligen ett större socialt ansvar. Det är bara att konstatera det, fast vi ger de privata värdarna goda garantier för de här försöks- och träningslägenheterna. Vi har problem där, och det måste vi lösa.

Anförande nr 16

G u l a n A v c i (FP): Jackie och jag sitter i Bostadsförmedlingen tillsammans, och vi har, som jag sade i mitt huvudanförande, i grund och botten en bred samsyn när det gäller hur Bostadsförmedlingen bör arbeta för att ge en bra service till våra kunder men också skapa förutsättningar och arbeta intensivt för att fler privata aktörer ska avyttra delar av sina bestånd för att vi ska kunna ha fler lägenheter att förmedla.

Även Jackie vet att vi har nått halvmiljonsstrecket när det gäller antalet köande hos Bostadsförmedlingen. Vi ser också en oroande tendens att nyproducerade lägenheter inte tickar in i samma utsträckning som de har gjort tidigare. När Jackie säger ”gräddfil” till privata aktörer drar det lite i mig, för det handlar inte om någon gräddfil utan om att privata fastighetsägare faktiskt bidrar till att förstärka och bredda Bostadsförmedlingens arbete.

Jag vill gärna att Jackie förklarar vad han menar med gräddfil.

Anförande nr 17

J a c k i e N y l a n d e r (V): Det ska jag förklara för dig. Det var så Joakim Larsson uttryckte sig när han sade att allmännyttan hade gräddfil när det gäller byggnationen. Då menar jag att en sådan gräddfil har lite grann de privata när det gäller Bostadsförmedlingen, för Bostadsförmedlingen och personalen söker aktivt upp och ordnar konvent och så för privata bostadsbolag och hyresvärdar. De tar exempelvis över alla kostnader och gör väldigt mycket. Det är rätt billigt för en fastighetsägare att lämna sina lägenheter till Bostadsförmedlingen. Det kostar dem inte en spänn nästan att få den här förmedlingsservicen. Det är ett billigt sätt för dem, och de slipper själva bekosta personal som ska jobba med det här på sina kontor. Detta har de stora som Einar Mattsson och Wallenstam märkt. De lämnar alla sina lägenheter, medan en del envisas med att fortfarande ha en egen liten kö på sitt bolag som egentligen kostar dem pengar att driva. Det är så jag menar; fick du klart för dig hur jag menar?

Anförande nr 18

S t i n a B e n g t s s o n (C): Det handlar ju inte alltid om pengar, som Jackie vet. Vi är helt överens om att Bostadsförmedlingen gör ett jättebra jobb. Det behöver vi inte ens diskutera. Men något som varken ni eller vi har varit särskilt bra på är att möta de behov som fastighetsägare har när det gäller stöd och service för att våga lämna in sina lägenheter. Det är mycket det som faktiskt har varit och fortfarande är en brist. Det vi gör är att öka ambitionerna just kring den typen av stöd och service för att det ska bli bättre. Inte för att det görs ett dåligt jobb i dag, utan för att det ska göras ännu bättre.

Jag vill avsluta med att säga att vi är väldigt överens om väldigt mycket kring detta – men vi vill lite mer.

Anförande nr 19

J a c k i e N y l a n d e r (V): Vad mer kan man göra, frågar du, och det kan jag berätta: Man ger en privat fastighetsägare eller allmännyttan sådana garantier att om det flyttar in en människa som har haft sociala problem i deras lägenhet så får de inte ta över kontraktet förrän efter två år. Stockholms stad och socialförvaltningen står för

hela hyran, eventuella kostnader och liknande. De får inte besittningsrätt ens en gång till lägenheten innan de har visat att de har klarat av att bo i två år. Hyresvärden blir helt fri från alla kostnader. Vi täcker upp till 100 procent och ger garantier till hyresvärden. Vad mer begär du att vi ska göra? Ska vi ha en boendekompis också?

Anförande nr 20

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är mycket riktigt så att våra kommunala bolag har ett väldigt stort ansvar. Men det finns också ett stort antal privata som tar socialt ansvar. Det måste ju Jackie också se. Att man inte sedan inte har lämnat in lägenheter i den utsträckning som har varit önskvärt kan vi alla skriva under på. Men där gäller det, precis som Stina Bengtsson har försökt säga här, att vi inte frågar varandra här vad man ska göra ytterligare för att få in fler lägenheter utan att man faktiskt pratar med de privata hyresvärdarna och frågar vad de tycker att vi ska göra mer för att stödja.

Det handlar nämligen väldigt mycket om hur man ser på var de här lägenheterna ska ligga. Många privata värdar vill att den här typen av bostäder ligger i innerstaden till exempel, just för att det finns mer social kontroll, fler människor som bor i de områdena.

Ta alltså ett snack med de privata värdarna och se om ni kan få in fler, men försöks- och träningslägenheter är sådant som vi bygger upp nytt och där är de privata mycket bra på att bygga nya lägenheter i nya bostadsutvecklingsområden!

Anförande nr 21

J a c k i e N y l a n d e r (V): Inte en enda försöks- och träningslägenhet lämnades i Stockholms innerstad förra året.

Anförande nr 22

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Precis som Joakim Larsson är inne på tycker jag inte att man behöver döma ut privata fastighetsägare på förhand, utan bjud in dem också. Vi ska tillsammans, allmännyttan och privata fastighetsägare, ta detta sociala och mycket viktiga ansvar.

Men när det gäller en del av det som Jackie Nylander står och pratar om, liksom Ann-Margarethe Livh gjorde i sitt anförande, finns det ju inga sprickor mellan våra partier. Vi tog ett beslut, exempelvis, med SHIS om en stor utbyggnad, en nybyggnation i Västertorp. Alliansen införde housing first som ett framgångsrikt koncept för att hemlösa ska kunna få sin första bostad. Snabba hus har ni pratat om liksom nya hyresrätter med låg hyra, och det var ju sådant som vi initierade och tog beslut om under Alliansens tid.

Det är alltså inte så att allt har stått stilla under Alliansens tid, och så blommar det sociala ansvaret när ni kommit till makten. Allt detta skedde under vår tid.

Anförande nr 23

J a c k i e N y l a n d e r (V): Man kan säga saker som man läser ur Bibeln. Man kan läsa den baklänges.

Anförande nr 24

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag har försökt utröna vad den rödgrönrosa bostadspolitiken egentligen innebär och har försökt nämna några av dem här. Man står här och slår sig för bröstet för Snabba hus. Tänk vad fantastiskt – allting löser sig med Snabba hus! Jamen, men vem var det som invigde dem då? Vem var det som såg till att det arbetet kom igång på Svenska Bostäder? Det är väl lika bra att berätta att vi är överens om det? Det var vi som körde igång det: Varsågod, ta hand om det och övriga 122 000 lägenheter som vi har i olika planer.

Men låt oss prata om Stockholmshusen. Är det någon som har röstat emot Stockholmshusen? Nej. Då kan ni lägga det åt sidan. Där är vi också överens. Jättekul, spännande projekt! Se bara till att de inte byggs på platser där andra också vill bygga hyresrätter, för ni kommer inte att klara att bygga 5 000 hyresrätter i den här varianten ensamma runt om i den här staden de kommande tre åren.

Jag tänkte försöka dra mig tillbaka till en diskussion som jag inledde med, nämligen om sveket av hyresgästernas vilja att ombilda. Socialdemokraterna har faktiskt tagit ett ganska stort skutt vänsterut de senaste perioderna, skulle jag vilja säga. Retoriken har förändrats. Jag har läst protokoll från budgetdebatter 2005, där Py Börjesson som då var socialdemokratiskt stadsbyggnadsborgarråd berättade om hur viktigt det var med den blandade staden och att man hade möjlighet att också bo i bostadsrätt i ytterstaden.

Det finns inte med på kartan nu. Att ombilda i Rinkeby skulle ju vara en katastrof för Socialdemokraterna i dag. Men varför? Vad är det som är problemet med det? Måste det vara 100 procent hyresrätter där? De som vill äga i Rinkeby ska väl ändå kunna få göra det och hitta modeller. Försök påverka regeringen, se till att det är möjligt med ägarlägenheter i befintliga bestånd så att vi åtminstone kan spränga in lite olika typer av bostadsformer i en stadsdel som är väldigt homogen. Det är bra mot segregationen, för människor slipper flytta därifrån om de vill äga.

Jag undrar hur det känns för Miljöpartiet och Cecilia Obermüller när ni är fullständigt blåsta. Ja, inte blåsta på det sättet, men ni är lurade, om jag uttrycker mig så. Takten i miljonprogrammets renoveringar skärs ned. Det blir färre renoveringar i miljonprogrammen under de kommande åren. Varför? Jo, därför att bolagen inte klarar av att både hålla hög takt i nyproduktionen och samma höga takt som vi fick igång på renovering av miljonprogram.

2 000 lägenheter drygt blev klara under vår period. Nu dras takten ned. Hur känns det, Cecilia Obermüller?

Anförande nr 25

Borgarrådet L i v h (V): Vad bra att vi är överens om så mycket, Joakim. Det är inte ofta vi står i talarstolen och är det. Det är jättebra att idén om snabba hus kom! Synd att ni var så himla sega och aldrig fick fram ett tillfälligt bygglov för att bygga dem. Det fick vi, och det visar handlingskraft. Detsamma gäller Stockholmshusen. Det är jättebra om ni har diskuterat det i åratal, men Joakim, politik är handlingskraft. Det är att se till att något händer, och det har vi gjort!

När det gäller utbildningar i miljonprogrammet – ursäkta mig, Joakim Larsson, men hur många miljoner satsade ni på konsulter i Järvaområdet för att försöka övertala folk att omvandla? Folk ville inte! 60 miljoner av skattebetalarnas pengar kostade dessa konsulter. Det var ett grovt slöseri för att övertala folk som inte vill ombilda att ombilda.

Det jag håller med dig om – titta, jag håller med dig ibland också! – är att när vi bygger i dessa områden så kan vi bygga bostadsrätter. Men vi ska inte slösa skattebetalarnas pengar på konsulter för att övertala folk.

Anförande nr 26

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är tröttsamt att höra att det inte hände någonting på just de åtta år som Alliansen styrde, med tanke på att vi ändå fick igång den högsta byggtakten sedan 70-talets början. Det är jag ganska stolt över.

Jag är också stolt över att vi från att ha haft de mest missnöjda hyresgästerna boende i Rinkeby fick de mest nöjda hyresgästerna just i Rinkeby under den perioden, för vi satsade på förvaltning. Vi satsade på att renovera. Vi satsade på att få ordning och reda i ett bolag som inte var så gott när vi tog över, dessutom med goda ekonomiska muskler så att vi både kunde bygga nytt och renovera och bli en bra fastighetsförvaltare och en bra värd.

Nu drar ni ned på förvaltningen. Ni drar ned på renoveringarna. Det är bara att läsa siffrorna. Stå inte och neka! Läs siffrorna i ditt eget bolag och förklara för Cecilia Obermüller varför du lurar henne, för det är det du gör!

(Borgarrådet L i v h (V): Det är du som luras, Joakim Larsson!)

Anförande nr 27

A w a d H e r s i (MP): Låt oss fastslå att vi är överens om blandade boendeformer och så. Men jag tycker också att ni måste erkänna ert ansvar för att ni har misslyckats med att ombilda allmännyttan i ytterstaden. I Rinkeby har människor sagt nej. De vill inte.

När ni då misslyckades med det gjorde ni följande: Ni sålde ut ett helt bestånd till enskilda fastighetsägare i Hässelby till exempel, och i Hjulsta, i hela Västerort. Konsekvenserna av det här har blivit för oss i stadsdelsnämnden till exempel i Spånga-Tensta att vi inte kan göra någonting i Hjulsta i dag. Vi kan till exempel inte öppna någon fritidsgård, för det finns inga lokaler där. Det måste Joakim Larsson ta ansvar för.

Anförande nr 28

Borgarrådet L a r s s o n (M): Man blir rent makalöst beskylld här! Det är märkligt. Vi har alltså sålt till fastighetsvärdar som till och med Hyresgästföreningen har sagt är de absolut bästa som finns på marknaden. Ni har valt ut riktiga hyresvärdar, säger de. Vi gillar inte att ni säljer, säger de, men det här var bra köpare.

Och här står ni och gör ned detta. Einar Mattsson äger Hjulsta. Har Awad Hersi över huvud taget varit i Hjulsta och pratat med Einar Mattsson om att ni behöver hyra lokaler? Det tror jag inte är något större problem.

Faktum är, Awad, att nu har ni dragit ned på renoveringen av miljonprogrammen, medan ni pratade om att renovera miljonprogrammen i valrörelsen. Nu drar ni ned det för att öka takten i bostadsbyggandet. Dessutom får ni inte ekonomi i det, för ni har bestämt er för att inte få in några reavinster över huvud taget. Man ska inte sälja någonting över huvud taget, och då går ekonomin inte ihop, Awad. Då får ni inte ihop kalkylerna, och det kommer vi att se år från år fram till nästa valrörelse.

Anförande nr 29

K a d i r K a s i r g a (S): Det är glädjande att höra att vi är överens om vissa saker ibland. Ni har suttit vid makten i åtta år och styrt i Stockholms stad och byggt bostäder, men ni har inte byggt för alla. Ni pratar gärna också om att utveckla stadsdelarna i ytterstaden, men menar Joakim Larsson att man utvecklar ytterstaden bara genom att ombilda hyresrätter till bostadsrätter? Är det det enda sättet?

Vi har läst att skillnaderna i Stockholm, rapporten, förra kommunfullmäktige. I Smedshagen i Hässelby villastad ligger årsinkomsten på 180 000 kronor. Menar Joakim Larsson att dessa människor som har 180 000 kronor i årsinkomst ska köpa en bostadsrätt?

Anförande nr 30

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är märkligt att ni tror att om man vill äga i ytterstaden, då är det bättre att man flyttar därifrån. Det är ju konsekvensen om du bor i Rinkeby i dag och har en inkomst så att du klarar av att köpa din bostad. Om du vill äga din bostad, då flyttar du i dag från Rinkeby. Åk till Rinkeby! Prata med dem som vill så får du höra precis det här argumentet.

Det vi försökte göra var att få igenom en ny lagstiftning som handlade om ägarlägenheter, alltså möjligheten att ombilda enstaka lägenheter i fastigheter. Detta stoppade ni, fast inte i denna sal utan på andra sidan vattnet. Det hade varit alldeles utmärkt i just miljonprogrammen som har väldigt stora fastigheter där väldigt många grannar annars ska äga tillsammans. Det hade varit ett ypperligt tillfälle att få igenom detta och testa, men det ville inte dina kolleger i regeringen.

Faktum är att detta är ett svek. Ni har ju talat om blandade upplåtelseformer, men ni driver aldrig en politik som gör det möjligt.

Anförande nr 31

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Blåst kan man väl känna sig lite till mans ibland, men inte i denna fråga, Joakim. Vi lyfter inte ut pengar ur allmännyttan på samma sätt som ni gjorde under er period – inte alls på samma sätt. De pengarna är kvar. Alliansen dränerade allmännyttan på mer än 6 miljarder under 8 års tid. 6 miljarder lyfte ni ut under 8 års tid.

Sedan vill jag bara säga att samtliga allianspartier har i sina budgetar att ni vill fortsätta att ombilda allmännyttan till privata bostäder, till bostadsrätter. Men ni kan väl inte ha undgått att se graferna över hur allmännyttans bestånd minskar i Stockholm och hur bostadsrätterna ökar? Det här går inte med alla de människor som står i bostadskön. Vi kan inte fortsätta ombilda till bostadsrätter på det sättet, för då kan vi inte släppa in folk på bostadsmarknaden.

Bostadsbolagen har och kommer även att fortsätta ha en viktig roll i ytterstadsarbetet.

Anförande nr 32

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det här är också spännande. Ni säger att vi ”dränerade” de här bolagen på 6 miljarder. Då ska jag berätta vad dessa 6 miljarder var. Det var 6 miljarder i reavinster.

Nu säger ni att ni ska låta pengarna vara kvar. Men ni har ju inga reavinster? Vad är det som ska vara kvar? Det finns ju inte någonting att ha kvar, Cecilia Obermüller. Det är nu ni ska sätta sprätt på det som finns, och det gör ni. Då gäller det att tänka på *hur* man gör det, annars blir det en lånekarusell, och då räcker det inte med 1 miljard i månaden som Karin Wanngård har lyckats med hittills. Det kommer att bli mer för de investeringar som behöver göras i Stockholm. Det är det som är skillnaden.

Av de 6 miljarder som vi hade att ta ut i reavinster gick varje krona till att bygga nya bostäder för bostadsförsörjningen i Stockholm. Det du, Cecilia Obermüller!

Anförande nr 33

K a d i r K a s i r g a (S): Ordförande, stockholmare, kommunfullmäktige! Majoritetens bostadspolitik handlar om en mindre segregerad stad och en bostadspolitik som motverkar klasskillnader. Någonting måste göras när det står över 70 000 aktivt sökande i Bostadsförmedlingens kö. Över 500 000 människor är registrerade. De väntar desperat på ett hem, på tak över huvudet.

Vi ska ha en stad som är öppen för alla. Att ombilda hyresrätter till bostadsrätter är inte att lösa den problematiken. Vi har alltså 70 000 stockholmare som vill ha ett hem.

Vi vill bygga en stad för alla, och vi vill bygga för de människor som söker sig till Stockholm i längtan efter ett nytt liv, en nystart. Vi ska ha en progressiv bostadspolitik som gynnar variation och som skapar möjligheter, som banar nya vägar och lösningar på problem som tidigare har ignorerats. Ett exempel är kompiskontrakten.

Vi har i vår bostadspolitik varit lyhörda och lyssnat in våra medborgares bostadsbehov och önskemål. Jag är nu stolt över att vi satsar på över 40 000 nya bostäder fram till 2020. Hälften av dem ska vara hyresrätter. Detta är en bostadspolitik som gynnar Stockholm och alla medborgare. Vi har en bostadspolitik som både levererar och äntligen ger stockholmarna en framtidstro. Det är en bostadspolitik som ser alla medborgare och inte bara de med en stor och tjock plånbok.

Anförande nr 34

G u l a n A v c i (FP): Kadir inleder sitt anförande med att säga att ni vill bygga en stad för alla. Det är bra att ni har så höga ambitioner, men sanningen är den att på det sätt som ni vill bygga staden kommer ni att bidra till att förstärka segregationen, framför allt på bostadsområdet. Kadir vet själv att vi har väldigt många miljonprogramsområden i dag där allmännyttan fortfarande är dominerande. Nu har ni aviserat ett förslag med 5 000 så kallade Stockholmshus – och det är bra, för vi behöver många fler mindre och billigare lägenheter – men problemet är ju var ni vill placera de här lägenheterna, alltså vid Larsboda och Östbergahöjden.

Det blir hela tiden så att man skapar segregerade öar när man väljer placering, för om de här bostäderna ska byggas där du och din majoritet säger att de ska byggas så kommer det här att dela Stockholm ännu mer.

Jag vill gärna att du förklarar för mig hur du vill att vi ska ha en stad för alla när ni i er politik förstärker segregationen i Stockholm.

Anförande nr 35

K a d i r K a s i r g a (S): Tack för frågan! Vi vill alltså bygga Stockholm som en stad för alla, och vi är inte emot att privata byggherrar kommer in och får en markanvisning och bygger bostadsrätter i Järva eller Hässelby. Det är vi inte emot.

Vi är emot att man hela tiden på ett ideologiskt sätt strävar efter att ombilda hyresrätterna till bostadsrätter. Vill man ha en mindre segregerad stad, då ska vi ha blandade bostadsformer. Det är vi för.

När det gäller Stockholm har jag hört din partikollega säga att kvaliteten på områdena i Bandhagen och Hammarbyhöjden är sämre. Men Stockholmshusen är inte för en speciell grupp. Det är för alla, och lägenheterna ska förmedlas genom Bostadsförmedlingen.

Anförande nr 36

J o e l L a u r é n (M): Det är positivt, Kadir, att ni i majoriteten säger att ni har höga mål för bostadsbyggandet i Stockholm. Jag vill verkligen ge beröm för det. Men det räcker inte bara med att prata om höga målsättningar, utan det gäller också att, som Alliansen gjorde, visa ett handlingskraftigt ledarskap och kunna leverera detaljplaner och nya projekt.

För första gången sedan 2006 kan stockholmarna nu efter ett år med rödgrönrosa styre se om majoritetens politik lever upp till er höga retorik. Efter ett år ser vi redan att era bostadsmål är i gungning. Redan nu signalerar Familjebostäder att man inte når sina mål att färdigställa 200 studentbostäder under året. I Stockholmshem där du och jag sitter i styrelsen missar bolaget målet med färdigställda bostäder för året.

Mest oroande är dock att bolaget i den nuvarande lägesrapporten inte uppnår bostadsmålen med dubblad nyproduktion över hela mandatperioden. Det finns för få idéer och bolagets projektportfölj är för tunn.

Jag vill fråga Kadir: Gäller fortfarande majoritetens mål att dubblera allmännyttans byggtakt, och hur kommer det sig att Stockholmshem inte når målet som majoriteten har satt upp?

Anförande nr 37

K a d i r K a s i r g a (S): Portföljen är tunn eftersom ni under de åtta år ni satt vid makten inte har prioriterat att bygga hyresrätter. Ni har inte gett uppdrag till de allmännyttiga bolagen. Det kommer att ta tid att vända den här skutan, men jag kan meddela Joel att våra allmännyttiga bolag säger att vi kommer att uppnå våra mål. Prognoserna visar att vi kommer att uppnå dem.

Anförande nr 38

E r i k S l o t t n e r (KD): Majoriteten lever verkligen i en verklighet som på något sätt är hämtad från Bommersvik. Så känns det. Ni bara häver ur er en massa saker som inte har någon verklighetsförankring över huvud taget, nu senast mot Joel här.

Vi skulle inte ha gett några uppdrag till allmännyttan om att bygga – det är en ren lögn. Jag har inte statistiken framför mig nu tyvärr, men det är en ren lögn. Allmännyttan byggde tusentals och åter tusentals bostäder under Alliansens tid! Inga hyresrätter, pratas det om. Men ungefär hälften av de lägenheter som både markanvisades och antogs i detaljplaner var hyresrätter.

Ska ni i den nya majoriteten uppnå de bostadsmål som ni har satt upp, ja, då gäller det att ni kickar igång varenda plan som vi grundlade åt er. Vi ökade ju bostadsbyggandet. Det var ett bostadsbyggande som vi inte har sett sedan 70-talet, och så påstås det att Alliansen hade armarna i kors och inte gjorde någonting!

Det är en verklighet som måhända går hem på Bommersvik, men den kan inte köras i Stockholms stadshus.

Anförande nr 39

K a d i r K a s i r g a (S): Vi är väldigt trygga i vår ideologi, det är vi, och det är vi stolta över. Men jag kan säga så här till Erik Slottnér: Mellan 2007 och 2014 ombildade ni nästan 26 000 bostäder och nästan 3 000 bostäder såldes till privata värdar. Ni har byggt typ 7 700 hyresrätter. De allmännyttiga bolagen byggde bara 7 700. Det är vad ni har gjort. Vi har statistik. Vi har över 70 000 aktivt sökande stockholmare som söker en bostad, som söker ett hem. Lösningen är inte att ombilda hyresrätter till bostadsrätter. Folk behöver hyresrätter.

Anförande nr 40

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Det har talats en hel del om att majoriteten har gett en gräddfil åt allmännyttan eller att vi gör ett ensidigt gynnande och den typen av termer. Jag tycker därför att det är på sin plats att säga någonting om hur Alliansen behandlade allmännyttan.

För det första, som vi har hört, tog ni hyresgästernas pengar. 6 miljarder kronor lyftes ur bolagen på åtta år för att finansiera skattesänkningar i första hand. Ni tillät massor av ombildningar. Mellan 2007 och 2014 ombildades 26 000 lägenheter till bostadsrätter, ungefär en fjärdedel av beståndet. Dessutom sålde ni ut nära 3 000 allmännyttiga lägenheter till privata värdar.

Det är sant att vi gillar våra kommunala bostadsbolag. Vi tycker att det är en väldigt bra och fin idé att det ska finnas kommunala bostadsbolag som ser till allmänintresset före vinstintresset.

Innebär då detta att vi ger allmännyttan gräddfil? Innebär det konkret att det missgynnar byggandet av privata hyreshus? Om ni har rätt borde det vara så, och i så fall borde det märkas genom antalet markanvisningar till privata hyresfastigheter. De borde i så fall ha minskat väldigt mycket sedan vi tog över makten, eller hur?

Men har de det? Nej. Vi har hittills i år markanvisat närmare 2 000 bostäder till privata hyresrätter inklusive studentlägenheter. Det är fler än vad Alliansen gjorde som snitt när ni styrde. Då låg det på ungefär 1 200 per år. Det finns alltså inget fog för detta.

Det handlar inte om att vi ger gräddfiler. Det handlar snarare om att vi efter åtta års borgerlig åderlåtning ger de kommunala bostadsbolagen lite nytt blod.

Jag vill också kommentera någonting om den här, som jag tycker, konstiga diskussionen om ekonomi. Det är ju så här att om ett bostadsbolag gör en investering så är det inte en kostnad. Det är inte någonting som hotar framtida investeringar, som jag hörde någon säga. Det är tvärtom någonting som ger intäkter, och det är ju en förutsättning för att kunna göra framtida investeringar. Det gör såklart både privata bolag och kommunala bolag.

Det finns samtidigt risker om man har för mycket lån, och ett mått på det är soliditeten, alltså det egna kapitalets andel av bolagets totala tillgångar. Då kan vi se att Stockholms stad har regler för detta som innebär att koncernens soliditet inte får understiga 34 procent. Det är väldigt klokt. Och var ligger bolagen nu då? Jo, Svenska Bostäder har en soliditet på 61 procent, Familjebostäder på 64 procent och Stockholms hem på 50 procent. Det finns alltså gott om pengar att investera för.

Är det någon gång vi ska investera så är det väl nu när behoven är störst och kostnaden är minst!

Anförande nr 41

Borgarrådet L a r s s o n (M): Nu är det ju så att soliditeten i bolagen sjunker på grund av den förda politiken, så det är ingen idé att slå sig för bröstet över att den fortfarande är hög. Det är svårt att undvika, om jag säger så, med tanke på att soliditeten låg över 90 procent i Svenska Bostäder, till exempel.

Nåväl. Det är ju så här att ni bara ser de kommunala bolagen. Ni ser aldrig att det finns en marknad av olika byggherrar som vill bygga privata hyresrätter. Det är ingen på er sida som ser det. Faktum är att 40 procent av de nästan 40 000 lägenheter som byggts de senaste åtta åren, under vårt styre, var just hyresrätter – hälften ungefär eller drygt 40 procent. Det är fler lägenheter än någonsin som har förmedlats via Bostadsförmedlingen dessutom, så det är ganska märkligt att ni säger att allt är så vanskött.

Så här är det: Ni sätter sprätt på hyresgästernas pengar. Det gjorde inte vi. Det var reavinster som ni nu inte har. Ni älskar att äga, ni älskar att låna och ni älskar att sätta sprätt på pengarna!

Anförande nr 42

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Vi sätter sprätt på bolagens pengar genom att investera dem för framtiden! Det kommer tusentals människor till vår stad. De behöver någonstans att bo. Vi har ett akut klimathot. Vi behöver renovera vårt bestånd.

Dessutom är räntan nästan noll. Det är nästan gratis att låna. Vi ska naturligtvis inte riskera bolagen, men det är just nu ett väldigt bra läge att investera för framtiden. Då minskar helt enkelt soliditeten.

Vad gäller privata hyresrätter tror jag att Joakim Larsson redan uppfattat vad jag sade: Vi har förmedlat markanvisningar till fler privata hyreshus sedan vi kom till makten än vad ni gjorde i snitt under ert styre.

Anförande nr 43

E r i k S l o t t n e r (KD): Man blir verkligen bekymrad när det ena inlägget efter det andra liksom blir; Låna! Sätt sprätt på pengarna! Nu är det billigt att låna! Det där kommer att bli jobbigt i framtiden när räntorna höjs, soliditeten sjunker och skuldberget ökar. Då är det framtida generationer som får betala. Det är oerhört oroväckande.

Sedan säger Rikard Warlenius att vi tog hyresgästernas pengar under den förra mandatperioden genom reavinsterna. Men nu är det så här att det inte är hyresgästerna som äger boendet eller fastigheterna. Det är ju själva poängen med en hyresrätt att det är någon annan som äger fastigheten. När det kommer till allmännyttan är det stockholmarna som äger fastigheterna. Säljer vi då fastigheter och gör reavinst kan inte det gå tillbaka som en allmosa till dem som har turen att råka bo i den hyresrätten, utan det måste ju gå till Stockholms utveckling. Ett exempel på vad det har gått till är underhåll och renoveringar och energieffektivisering av miljonprogrammet. Det är rätt använda pengar.

Anförande nr 44

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Vilket är ett annat exempel på investeringar som vi ska göra nu. Det är bra att vi är överens om det.

Jag tycker att ni har en lite konstig syn på ekonomi, att det liksom ska gälla annat för kommunala bolag än för privata. Soliditeten i de stora byggbolagen är betydligt lägre än vad den är i de kommunala bolagen. De investerar för framtiden. De vill ha framtida intäkter. Det är ju en garanti för att vi även i framtiden får hyresintäkter, att vi nu kan bygga de bostäder som behövs. Det är inte som om det bara är en kostnad. Bostäderna ger ju intäkter i form av framtida hyror.

Vad gäller kommentaren att vi tog hyresgästernas pengar är det såklart så att alla stockholmare genom kommunen äger bolagen. Men det är ändå viktigt att komma ihåg vem det är som har betalat in de summor som bostadsbolagen förfogar över, och det är hyresgästerna. Det är deras hyror som är i stort sett den enda intäkten för dessa bolag.

Anförande nr 45

J o a r F o r s e l l (FP): Förra året stod Rikard här och hyllade Naomi Klein som en framgångsrik ekonom, så vi vet att han har en konstig syn på ekonomi. Men jag skulle ändå vilja säga att det konstigaste egentligen är er syn på bolagen kontra medborgarna. Det är klart att det är sant att vi vill att fler ska kunna äga sin bostad. Vi vill att det ska finnas mer blandad bebyggelse i olika typer av områden, att fler ska kunna äga sin bostad även i Tensta där jag bor. Och det är klart att vi vill använda vinster till att renovera i de här områdena. Det är sant. Det gör vi inte därför

att vi älskar bolagen utan för att vi älskar människorna, medborgarna, stockholmarna som bor här. Det är konstigt att Rikard vill prioritera bolagen framför människorna.

Sedan undrar jag också en sak. Rikard, du säger att det är gratis att låna. Tror du att om det vore gratis att låna och om de här giriga bankerna inte skulle gå med några vinster, tror du att de skulle vilja låna ut pengar då? Jag tror inte det. Jag tror inte att det kommer att vara gratis att låna, utan jag tror att räntorna kommer att stiga och att det här kommer att bli kostsamt för stockholmarna och medborgarna.

Anförande nr 46

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Visst är det så att det just nu är väldigt låga räntor, men vi investerar ju när det är billigt för att vi ska kunna få stora intäkter sedan i form av hyror från bostäderna. Jag är väldigt glad över att ni är för en blandad bebyggelse, då är vi överens om det, men jag måste säga att ni inte var särskilt framgångsrika när det gällde att till exempel bygga bostadsrätter på Järvafältet eller i Skärholmen.

Vad menar ni egentligen med en blandad bebyggelse? Det undrar jag. På senaste exploateringsnämnden fanns det ett förslag om att låta Svenska Bostäder bygga lägenheter på Östbergahöjden. Folkpartiet gjorde ett särskilt uttalande om att allmännyttans dominans där var alltför stor och därför skulle man inte göra det. Nu vill jag bara upplysa er om att på Östbergahöjden är det 93 procent bostadsrätter och 7 procent allmännyttiga bostäder, så vad är egentligen er syn på en blandad bebyggelse?

Anförande nr 47

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande! Ledamöter! Vi socialkonservativa fick höra här nu under debatten att Socialdemokraterna för en politik som bidrar till en blandad stad. Min bild är att det bidraget måste vara väldigt, väldigt litet. När jag tittar på Stockholm ser jag en innerstad och villaområden i förorterna där människorna som bor där ser ut som jag. I förorternas flerfamiljshus ser människorna ut som mina två tidigare fruar och min nuvarande fru.

Vi som är lite äldre kommer ihåg Tage Erlanders famösa uttalande i tv i valrörelsen 1966. Vi som inte är riktigt lika gamla kommer ihåg Olof Palme i valrörelsen 1979: Åh, det hade jag ingen aning om.

Nu, 50 år senare, har vi kommit fram till Kadir Kasirga, och Socialdemokraterna verkar inte ha lärt sig någonting. Varför lägger man nu inte om politiken? Varför har man inte förstått att den politik man för inte leder till det mål man vill se?

Bruksvärdessystemet innebär att man pressar ned hyrorna. Tanken var att alla ska ha möjlighet att bo överallt. Men resultatet blir bara en svart marknad. Pressar man ned hyrorna genom statlig reglering, säg 5 000 kronor i månaden, ja, då blir det 60 000 kronor om året som kapitaliseras i form av ett svart värde och så lite diskonteringsränta, riskpremie och så vidare. Det är precis vad som händer, och det var precis det som skedde fram till 1977 när PO Enquist kom med sin artikel och så gick det inte längre att ha den här svarta handeln öppet.

Ojoj! Nu hinner jag inte med, för nu skulle jag förklara hur man gör en bra politik. Men det hinner jag inte med, så jag får återkomma till det.

Jag får avsluta med att även ta upp frågan om demokratin som är den andra delen. Rådet för mänskliga rättigheter är *mindre* ett råd för mänskliga rättigheter och *mer* ett råd för utländska mäns rättigheter!

Anförande nr 48

S t i n a B e n g t s s o n (C): I majoritetens budget för innevarande år, alltså 2015, står det att staden ska inrätta ett råd för mänskliga rättigheter. Vi kan läsa följande: ”Det nyinrättade Rådet för mänskliga rättigheter ska bevaka hur staden tar ansvar för de internationella konventioner och deklARATIONER som Sverige har anslutit sig till och vara en resurs för stadens alla verksamheter att utveckla ett jämställt, normkritiskt, antirasistiskt och tillgängligt arbetssätt. Rådet ska ansvara för att samordna stadens arbete för mänskliga rättigheter.”

I budgeten för 2016 står att rådet för mänskliga rättigheter är inrättat. Men det är ju inte sant, för rådet har fortfarande inte haft ett enda möte trots att det nu har gått ett helt år. Hur svårt kan det vara? Nu har det förvisso gått ut en så kallad save the date, men det är sannolikt mer ett sätt att försöka slippa ifrågasättanden här, för någon formell kallelse har ännu inte kommit.

Hur ska ett råd som inte ens har träffats ansvara för att samordna stadens arbete för mänskliga rättigheter? Hur ska ett råd som aldrig har träffats säkerställa att staden lever upp till barnkonventionen, konventionen om kvinnors rättigheter och alla andra konventioner som vi är skyldiga att följa inom ramen för de mänskliga rättigheterna?

Ordförande! Majoriteten har kommit med många stora ord om alla människors lika rätt och värde. Verkstad har det dock inte blivit mycket av. Jag och Centerpartiet menar att det är lurendrejeri, för medan ingen har ansvaret för att de mänskliga rättigheterna efterlevs är risken stor att stadens arbete faktiskt försämras snarare än förbättras.

Vi i Centerpartiet tror att orsaken till att inget händer är att det egentligen aldrig fanns någon ambition från Socialdemokraternas sida att tillsätta något råd. Beslutet om rådet var bara en eftergift till Feministiskt initiativs krav för att bli en del av den politiska majoriteten i staden. Medan såväl socialdemokrater som miljöpartister och vänsterpartister är borgarråd står FI nästan helt utan makt men med kravet att ansvara för de andra tre partiernas makt.

Ordförande! Mitt i all denna rödgrönrosa röra är det människor som kommer i kläm, och då menar jag inte politiker som förvisso också är människor och som förvisso också kommer i kläm, utan vanliga invånare i vår stad, för medan majoriteten kabbalar blir arbetet med de mänskliga rättigheterna försakat. Mänskliga rättigheter handlar inte om ett råd utan om att göra skillnad i praktiken, varje dag och överallt. Men majoriteten lägger ansvaret på ett råd – som inte finns.

Anförande nr 49

G i t a N a b a v i (FI): Stina, det är fantastiskt att du ger mig den här chansen att gå upp och prata om MR-rådet som nu äntligen är på plats och som ska ha sitt första möte den 17 december.

Rådet har ni själva faktiskt varit en del i att misskreditera. Hade det inte varit för den ohederliga smutskastningen från Alliansen hade rådet redan varit på plats och kunnat arbeta.

Ni säger er ju själva vilja värna om civilsamhället, fler aktörer och kvalitet, men när det kommer till mänskliga rättigheter ifrågasätter ni att de sakkunniga ska få en plats i rådet och att de ska ha en mer stabil plats i rådet.

Den förra alliansregeringen undertecknade ett regeringsuppdrag till SKL för att arbeta fram förslag på hur man systematiskt kan arbeta med MR-frågor – exakt det som vi har lagt fram. Men här, från kommunfullmäktige, säger man att det här får inte kosta en endaste krona, utan det ska bara ske av sig självt!

Historien utvisar att mänskliga rättigheter aldrig har skett av sig själva. Det här är saker som vi har fått arbeta för i årtal.

Anförande nr 50

S t i n a B e n g t s s o n (C): Gita, det tog ett helt år för dig att skicka en så kallad save the date. Det är ditt ansvar att kalla till det här rådet, och du har inte tagit det ansvaret.

Vad gäller sakkunniga i rådet är det så att sakkunniga inte kan fatta politiska beslut, och ni har bestämt att detta råd ska ha politiskt ansvar. Så enkelt är det. Ni måste följa reglerna.

Anförande nr 51

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande! Ledamöter! Stina Bengtsson konstaterar att det här rådet för mänskliga rättigheter inte har sammanträtt. Man har inte kommit igång med arbetet. Stina Bengtsson är väldigt upprörd över detta. Nu fick vi höra att man tydligen ska ha ett möte den 17 december. Men om det nu är så att man inte har kommit igång med arbetet, inte haft några möten, inte gjort någonting – är inte det i så fall jättebra?

Anförande nr 52

S t i n a B e n g t s s o n (C): Det jag sade var att majoriteten har lagt ansvaret för de mänskliga rättigheterna på ett råd som inte finns. Jag tycker att det är oerhört viktigt att följa de mänskliga rättigheterna. Jag förstår att Rickard Wall som numera är utsparkad ur Sverigedemokraterna men som fortfarande håller på deras politik inte tycker att det är lika viktigt, och det tycker jag är det värsta av alltihop!

Anförande nr 53

A w a d H e r s i (MP): Jag håller med dig, Stina, om att rådet borde ha kommit igång för länge sedan, egentligen när du satt i styret för åtta år sedan. Vi har förlorat så många viktiga och värdefulla år, men du ger sken av att du egentligen inte vill ha ett råd för MR-frågor.

Det är just det Sverige har varit kritiserat för många gånger, och jag är väldigt glad över att den rödgröna regeringen vill inrätta en MR-institution. Jag är också väldigt glad över att jag är en del av en stad som har tagit initiativ till att inrätta ett MR-råd.

Vet du vad, Stina? Vi har nyligen avhandlat *Skillnadernas Stockholm*, och där ser vi skillnader.

Anförande nr 54

Stina Bengtsson (C): Jag tycker inte att mänskliga rättigheter ska begränsas till byråkrati på kommunstyrelsenivå. Så är det. Mänskliga rättigheter handlar om praktik i alla bolag och förvaltningar i den här staden och till alla medborgare varje dag, året runt. Då kan vi inte lägga ansvaret på ett råd som sitter i stadshuset och som inte ens finns.

Anförande nr 55

Karin Gustafsson (S): Jag kan dela en del i det att vi saknar att MR-rådet inte är på plats ännu, men det man ska komma ihåg när vi pratar om MR-rådet är att det inte är det enda majoriteten gör när det gäller mänskliga rättigheter. Vi har inrättat en barnombudsman. Vi jobbar med barnrättsprogram. Vi har samordnat ombudsmännen för att få en mer effektiv organisation. Vi har inrättat sociala investeringsfonder. Vi ger 60 miljoner i demokratimedel till stadsdelsnämnderna. Vi pratar också om att se till att satsa på ungas organisering i ytterstaden i vår budget.

Jag tycker att om man begränsar arbetet med mänskliga rättigheter till ett MR-kansli eller ett MR-råd, så tror jag att man gör sig själv en otjänst. Det är inte så det funkar när man jobbar med de här frågorna.

Jag tycker att vi har haft ett väldigt gott samarbete i beredningskommittén när vi tillsatte de opolitiska ledamöterna och ersättarna i rådet, och det känns oerhört bra, för jag är helt övertygad om att det här är ett sådant arbete med tanke på debatten igår till exempel så är det bra för det framtida arbetet.

Anförande nr 56

Stina Bengtsson (C): De allra flesta partier i den här salen är överens om vikten av mänskliga rättigheter. Så långt är det inget snack. Men det som du, Karin, står och pratar om nu är byråkrati och åter byråkrati.

Det här handlar ju inte om några givna uppdrag. Ni pratar bara om fina ord, men fina ord gör inte verkstad, och jag vill se verkstad!

Anförande nr 57

Borgarrådet Löv (V): Stina, om inte ni hade krånglat och trasslat hade nog det här rådet funnits på plats tidigare, så det känns lite falskt att ni sitter här och gråter krokodiltårar över ett råd som ni faktiskt inte vill ha.

Däremot vill jag understryka att arbetet med demokrati och mänskliga rättigheter pågår varje dag i den här staden. Det pågår när bostadsbolagen har samråd med sina hyresgäster, det pågår i skolan när man diskuterar demokrati och mänskliga rättigheter, och jag måste säga att som världen ser ut i dag, när Stockholm är fullt av flyktingar som har flytt från förfärliga situationer och där man faktiskt tänder eld på

flyktingförläggningar, då står Stina Bengtsson här och gnäller över att vårt råd är försenat. Ta i stället itu med de riktiga demokratifrågorna! Kom med konkreta förslag om hur vi ska göra det!

Anförande nr 58

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ann-Margarethe Livh! Nu har jag stått här i två dagar och pratat om hur vi ska ta itu med de frågor som du efterlyser, så du har inte lyssnat.

Ni säger att rådet ska vara en resurs för stadens alla verksamheter att utveckla ett jämställt, normkritiskt, antirasistiskt och tillgängligt arbetssätt. Det sade ni för ett år sedan, och rådet finns fortfarande inte på plats. Ni har inte gjort det ni har lovat! Gör det i stället!

Anförande nr 59

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Budgeten är mörkröd, sade Erik Slottnér igår. Jag tror att han tänker på att vi har slagit igen er experimentverkstad. Det vi gör är snarare en politik utan ideologiska skygglappar, en politik som Stockholm behöver just nu.

Hur aktiverar vi då bostadsbyggandet? En sak har ni själva varit inne på några gånger igår. Vi investerar för att bygga, och vi bygger med allmännyttan. Med bolag med 50-64 procents soliditet är det inte mer än rätt att vi gör det. Bostadsbolagen ska användas i en tid då bostadsbristen är rekordhög och då räntorna är låga. De är ju låga för att företag och kommuner ska investera.

Ni sade igår: Man ska inte låna. Har ni inte hört att svenska folket har överbelånat sig privat? Men det gäller ju privatekonomi, och det går såklart inte att översätta till hur staden ska agera. Detta vet ni, men ni tycker såklart att allting ska hanteras av marknaden.

Det finns ett behov av bostäder nu. Vi ska investera i bostäder nu. Räntorna är låga nu. Fullmäktige! Det är rätt för stockholmarna och det är rätt för Stockholms ekonomi.

Vi rödgrönrosa tar nu ett samlat grepp över byggandet. Vi kommer senare att säga hur mycket vi sätter igång byggandet med, men en sak som har varit uppe tidigare är hur mycket som har markanvisats till privata aktörer, och vi gör redan första året mer än vad ni har gjort per år i genomsnitt.

Jag ska väl säga vad som inte är bra för Stockholm. När ni hade makten sålde ni 28 700 bostäder och byggde endast ett fåtal hyresrätter i allmännyttan. Vi blev totalt av med 21 000 allmännyttiga bostäder under era åtta år. På vilket sätt skär detta ned bostadskön i Stockholm? Det undrar jag.

Jag är stolt över våra ökningarna och våra ambitioner med bostadsbyggandet som är ett bostadsbyggande för alla stockholmarna, inte bara för vissa. Ni får kalla det för mörkröd socialism, ni får kalla det vad ni vill. Men en sak ska jag säga: Det funkar! Vi bygger mer. Vi bygger hyresrätter som folk har råd att efterfråga, och vi bygger ett Stockholm för alla.

Anförande nr 60

Borgarrådet L a r s s o n (M): Vi får höra här att redan första året har det hänt si och så mycket. Ja, med tanke på vad vi överlämnade och vilka arbeten som var igångsatta vore det märkligt annars.

Problemet är att ni i praktiken säger att de kommunala bolagen kommer att få gräddfiler, och det är det vi kritiserar. Vi ser att andra aktörer lämnar Stockholm. Man tittar på andra städer som Uppsala och till och med Göteborg och så vidare, därför att man vill bygga någonstans där man får signaler om att man är välkommen. Här i Stockholm blir det tveksamt på grund av gräddfilerna.

Ni pratar om Bostadsförmedlingen och att det har varit så fruktansvärt illa. Hur kommer det sig då att Bostadsförmedlingen aldrig har haft så många bostäder att förmedla som under vår period? Jo, därför att det var andra aktörer som byggde. Varför ser du inte dem, Sebastian Wiklund? Varför ser du bara de kommunala bolagen? Snacka om ideologiska skygglappar!

Anförande nr 61

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Vi har inte satt något tak för att bygga bostäder. Det är helt absurt! Vi behöver ju bostäder i Stockholm, så inget tak är satt för de privata byggarna. Tvärtom pratade jag precis om siffror gällande markanvisningarna under vår första tid som är högre i genomsnitt än vad ni har lämnat till privata aktörer.

Ska vi prata om gräddfiler ska vi prata om hur det ser ut för bostadsrätterna i Stockholm. Det har ni byggt mer av, och tittar man på hela stocken hur många bostadsrätter som det har blivit under de senaste tio åren så har det förändrats till många fler bostadsrätter i Stockholm. Det har gått från 57 procent till 44 procent hyresrätter, och det är den ideologiska förskjutning som ni har gjort under era åtta år vid makten.

Anförande nr 62

E r i k S l o t t n e r (KD): När jag igår anklagade majoriteten för att vara mörkröd, fast för en vänsterpartist är det i och för sig beröm, var det ganska mycket som jag menade och gav exempel på igår. Men i det här sammanhanget är det framför allt ert dogmatiska motstånd, som vi påstår, mot en aktiv fastighetsförvaltning. Det vill säga, i en fastighetsförvaltning ingår också försäljningar, avyttringar för att få in kapital och för att kunna bygga nytt. När man säljer en fastighet går den ju inte upp i rök. Den säljs ju inte för att den ska sprängas, utan den säljs för att den ska förvaltas vidare av en annan fastighetsägare, antingen genom en hyresrättsfastighetsägare eller som bostadsrätt.

Vi menar att er dogmatiska inställning riskerar den långsiktiga produktionen av hyresrätter. Ni kan nämligen inte bara bygga hyresrätter år då räntan är låg, utan vi ska ha en långsiktig hållbar produktion, ett långsiktigt byggande i den här staden, och då kan man inte ha en syn på ekonomin som innebär att vi lånar när räntan är låg och det är roligt.

Anförande nr 63

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Det är precis det som vi ska göra när räntan är låg, och det är det som samhället i stort egentligen behöver, framför allt när det gäller att investera framåt i tiden. Vi pratar ändå om en bostadsbrist som är ganska enorm, och det är den vi investerar i. Om man i stället tittar på vad ni investerar i är det snarare fler prestigeprojekt såsom sambandscentraler, NK-expressen och så vidare.

Sedan begriper jag inte hur Erik Slottner menar. Om vi börjar ombilda fler hyresrätter till bostadsrätter, hur kan det egentligen korta ned kön? Jag får inte ihop den ekvationen. Vi har jättemånga i bostadskön, och vi behöver våra hyresrätter.

Anförande nr 64

M a r t i n W e s t m o n t (SD): När jag följer debatten kommer jag osökt att tänka på orkestern på Titanic. Var och en får dra sina egna slutsatser av det.

Sebastian, du måste väl ändå hålla med om att det inte spelar någon roll om vi bygger 5 000 fler lägenheter per år eller ännu mer. Om det är så att vi har en invandring på kanske uppemot en halv miljon människor de närmaste tolv månaderna – jag menar, människor bor i tält i dagens Sverige. Du måste väl ändå hålla med om att med den politik som nu förs så blir det inga fler lediga lägenheter.

Anförande nr 65

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Det är många som ska bygga i Stockholm. Så är det. Vi i Stockholm ska ta vår del av ansvaret. 40 000 bostäder till 2020, och det behövs ännu mer. Men att säga att det inte spelar någon roll om vi bygger – jag vet inte hur Martin Westmont går ut och möter de människor i samhället som står bostadslösa. Spelar det ingen roll om vi bygger eller inte? Det kan jag verkligen inte köpa.

Anförande nr 66

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Jag vill prata demokrati. Det är ett område som den rödgrönrosa majoriteten har gjort till sitt mantra. Och visst är det viktigt med demokratiarbete, inte minst i dessa tider när vårt öppna samhälle ständigt står under hot. I budgeten för 2015 satsade majoriteten 12 miljoner kronor på att inrätta ett råd för mänskliga rättigheter, ett demokrati- och ytterstadskansli och en barnombudsman. Man satsade dessutom 45 miljoner kronor på lokalt utvecklingsarbete i ytterstaden.

I budgeten för 2016 behålls dessa satsningar, och man lägger till ytterligare 7 miljoner under kommunstyrelsen för socialt hållbarhetsarbete, 2 miljoner för att förstärka MR-arbetet, 4 miljoner för att stärka ungas organisering och 3 miljoner till stadsdelsnämnderna för barn-, kultur- och fritidsverksamhet. Demokrati- och ytterstadskansliet får ytterligare 4 miljoner, och ytterligare 15 miljoner tas för det lokala utvecklingsarbetet. Det är nu uppe i ca 92 miljoner kronor.

Trots detta har vi ett råd för mänskliga rättigheter som inte har påbörjat sitt arbete ännu. Vi har ett demokrati- och ytterstadskansli som hittills bara har haft ett enda sammanträde. Vi har en social hållbarhetskommission som har tagit fram en väldigt politiserad och svartmålande rapport som går under namnet *Skillnadernas Stockholm*. Vi har stadsdelar som till exempel Hägersten-Liljeholmen som känner sig bundna av

att lägga pengar på stadsodling och graffitiväggar samtidigt som förskolan och äldreomsorgen går med enorma underskott.

Allt detta går under namnet demokratifrämjande arbete.

Vi liberaler har demokrati och mänskliga rättigheter i vårt livsblod, och vi har kämpat för demokratin i över hundra år. Vi är beredda att satsa på mer demokrati, men råd, utskott, kommissioner och stadsodling ökar inte demokratin i Stockholm. I stället för 65 miljoner kronor till stadsodling och graffitiväggar höjer vi lärarnas löner så att alla elever kan få den kunskap som krävs för ett aktivt medborgarskap. I stället för 16 miljoner till ett demokrati- och ytterstadskansli vill vi höja socialsekreterarnas löner så att fler barn kan få sina grundläggande mänskliga rättigheter garanterade. I stället för 2 miljoner till kommunstyrelsen för förstärkt MR-arbete vill vi öka stödet till Origo med 2 miljoner så att fler unga som tvingas leva hedersrelaterade liv kan få hjälp och stöd.

Ordförande! Politik handlar om ansvar och prioriteringar. Den rödgrönrosa majoriteten ägnar sig åt symbolpolitik. Vi liberaler tar ansvar för att skapa förändringar där begreppet demokrati faktiskt får en verklig innebörd. Med detta vill jag yrka bifall till Folkpartiet liberalernas förslag till budget!

Anförande nr 67

A w a d H e r s i (MP): Det är bra att du, Gulan, beskriver den ambition som majoriteten har och att vi har en helt annan ambition när det gäller demokratin.

MR-rådet har ännu inte sammanträtt, men vi har ett kansli som fungerar där det finns enorm expertis.

Jag vill också säga att det är viktigt att vi är noga med fakta. Gulan Avci står här och påstår att vi lägger pengar på stadsodling i Hägersten. Det stämmer inte, så det måste du ta tillbaka.

Det är det ena. Det andra är att vi lägger väldigt mycket pengar på att människor ska få rätt. Vi satsar till exempel på kompetensbaserade rekryteringar och jämlikhetsdata. Vi vill implementera stadens hbtq-program, vi vill stärka barnperspektivet, barnombudsman – alla dessa satsningar, tycker du inte att det är att värna om demokratin?

Anförande nr 68

G u l a n A v c i (FP): Jag tror inte att Awad Hersi riktigt hörde vad jag sade i min inledning. Jag tycker att det är otroligt viktigt att staden har ett MR-arbete, och det har vi arbetat med under väldigt långa perioder. Men problemet är att vad era satsningar går ut på, det är att tillsätta en massa olika råd och kommissioner som inte verkar komma till skott, och det tycker jag är mer bekymmersamt än att du ska stå här och hänvisa till det ena och det andra som ni gör.

Jag tycker att det är viktigt med en bred samsyn när det gäller en så viktig fråga som demokrati och mänskliga rättigheter, men problemet är att när ni kommer till möten så kommer ni med knuten näve, och jag tror att det är viktigt framöver, i synnerhet i en tid då inte bara Stockholm men hela världen står inför väldigt allvarliga hot, att vi också hittar en gemensam väg för att definiera vad vi menar med demokrati. Men då

måste också demokrati innebära att man lyfter jämställdhetsperspektivet, att man lyfter de unga människor i Stockholm som också är drabbade av hedersrelaterat våld och förtryck, och där har det inte funnits någon samsyn. Det är tack vare oss vi har fått upp frågan på bordet!

Anförande nr 69

Salar Rashid (S): Ordförande, ledamöter! Den som öppet godtagit en demokratisk likvärdighetsprincip kan inte efter sitt eget behag begränsa dessa tillämpningar till vissa livsområden. För oss i majoriteten präglas vår demokratisyn inte enbart av en jämlikhetstanke utan också av alla människors lika värde och rätt.

Där är också tanken om friheten till politik, friheten till aktivitet och möjligheten och rätten till ordets makt och inte enbart som den syn som Gulan Avcı har just nu, att det handlar om frihet *från* politik. Jag är otroligt stolt över de satsningar vi gör på lokala valprogram, på demokratipengar som vi skickar ut, och då är min fråga: Varför är ni så rädda för att fler människor ska kunna få möjlighet att aktivera sig i stadsdelarna?

Anförande nr 70

Gulan Avcı (FP): Jag är lite förvånad över att Salar Rashid kommer upp i talarstolen och ska diskutera demokrati och engagemang kring demokratifrågor med mig med tanke på hur Salar Rashid drev igenom en kupp i sin egen stadsdel Skärholmen-Bredäng, där ett så viktigt arbete bedrivs på ett väldigt bra och föredömligt sätt just för att skapa engagemang bland unga människor.

Salar Rashid ville frånta dem den verksamheten och den möjligheten att kunna fortsätta arbetet. Sedan fick han och hans partikamrater krypa till korset när ni insåg att oj, det här blev en mediestorm och det håller inte. Dessutom gick de boende i Bredäng, där du och jag är uppvuxna, till angrepp mot dig väldigt hårt. Och nu står du här och ska prata demokratiarbete med mig när du själv har sjabblat till ett viktigt arbete som just handlar om att skapa förutsättningar för unga att få vara delaktiga i olika samhällsaktiviteter. Därför är jag lite förvånad över att du står här nu.

Anförande nr 71

Gita Nabavi (FI): Bara för att ni har försenat rådet, och där har faktiskt Folkpartiet varit drivande, betyder inte det att arbetet har avstannat. MR-kansliet har varit på plats, och som ni också vet är det de som omsätter politiken i praktiken.

Som Karin Gustafsson så förtjänstfullt lyfter fram genomsyrar MR hela stadens budget. I och med att rådet nu kommer på plats får vi också experternas ögon på oss, och det ger oss också möjligheten att ta till vara deras unika erfarenhet i vårt arbete – experter som du och jag, Gulan, och resten av beredningsgruppen var eniga om! Det här är inte någonting som vi har hittat på! Det finns ingen tid för politiskt eller ideologiskt jamseri i den här debatten om mänskliga rättigheter. Experterna har sagt sitt. Vi har ett jobb att sköta. Nu tycker jag att räcker. Nu tycker jag att vi ska sluta använda det här som ett politiskt slagträ. Det är oseriöst.

Anförande nr 72

Gulan Avcı (FP): Gita, nu ska vi börja om från början, tycker jag. Orsaken till att vi i Folkpartiet var så kritiska i inledningsskedet av ert arbete med att inrätta ett

råd för mänskliga rättigheter var att ni uteslöt arbetet mot antisemitismen och arbetet mot det hedersrelaterade våldet – jo, det gjorde ni, och det vet du mycket väl, det finns dokumenterat också – och att ni hade en helt annan syn på hur vi ska arbeta förebyggande mot extremismen som också är väldigt utbredd i Stockholm. Det vet Gita också om.

Det var därför vi gav er bakläxa: Gör om och gör rätt! Sedan fick jag en nyhet här i dag också, nämligen att det här rådet nu ska ha sitt första möte den 17 december. Men jag har fortfarande inte fått någon kallelse, så jag undrar om den har hamnat på villovägar. Jag tycker att det är oseriöst att Gita Nabavi står här och vurmar så högt för demokratifrågorna när hon själv vet vilka tabbar ni har gjort under resans gång. Vi står här ett år senare, och ändå har ni inte påbörjat det arbete som ni gjort till en så viktig fråga för den här mandatperioden.

Anförande nr 73

Borgarrådet L i v h (V): Det är så här att vi vill satsa på att utveckla ytterstaden. Ni hade ett utvecklingsarbete för ytterstaden som ni lade ned ungefär 400 miljoner på, och vad fick förortsborna ut av det? Kanske 7 ½ miljon till exempel för att planera en boutställning i Tensta? Tenstaborna hade inte varit med och planerat den; den blev aldrig av. Ni kastade pengar i sjön!

Det fanns också en massa miljoner till exempel för något designcenter i Kista, för dialog mellan muslimska församlingar och så vidare. Men det fanns inte ett öre till förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld eller för att lyfta tjejs situation.

Nu ändrar vi hela inriktningen för ytterstadsarbetet och startar ett lokalt utvecklingsarbete där stadsdelsnämnderna ska vara ansvariga för att samordna det här arbetet, ta fram planer för varje stadsdel, involvera dem som bor i stadsdelarna och använda de pengar vi har avsatt, vilket är oändligt mycket mindre än vad ni avsatte för detta.

Anförande nr 74

G u l a n A v c i (FP): Jag håller med om att ni satsar mindre än vad vi gjorde; det sade du själv.

Jag skulle dock vilja resonera vidare om hur borgarrådet ämnar bredda begreppet demokrati och mänskliga rättigheter. Vi har en väldigt stor utmaning nu i Stockholm med den största invandringen till Stockholm i mannaminne. Här har vi en väldigt stor utmaning i att se till att människor som kommer hit snabbt kommer in i samhället. Finns det någon ambition från borgarrådets sida att faktiskt också lyfta in integrationsfrågorna och koppla dem till frågan om mänskliga rättigheter, det vill säga just det faktum att man får in människor snabbt i samhället genom att de får lära sig svenska och komma i arbete och på så sätt också bli självständiga individer som kan bli fullvärdiga medborgare i Stockholm? Finns det några sådana ambitioner?

Jag vet att borgarrådet inte kan svara på min fråga nu, men du får gärna svara på det vid något annat tillfälle. Jag tycker att det är viktigt att vi också lyfter in integrationsperspektivet i MR-arbetet.

Anförande nr 75

Jan Valeskog (S): Ordförande, fullmäktige! Vi ser en framtid där enormt stora investeringar är nödvändiga för att möta en befolkningsökning som motsvarar ungefär 400 000 nya invånare vart tionde år i länet. Redan 2020 kommer Stockholms stad som ni vet att ha 1 miljon invånare, vilket fram till ganska nyligen inte förväntades ske förrän 2030. Nu sker det alltså 2020.

Mellan 2002 och 2006 när Socialdemokraterna var med och styrde byggde vi och påbörjade vi lägenheter motsvarande den faktiska befolkningsökningen. Det har inte skett de senaste åtta åren, så utifrån det perspektivet får man se det som ett misslyckande att det byggdes alldeles för lite. Då vet vi, vilket vi också har hört här tidigare i dag, att allmännyttan inte fick bygga särskilt mycket. Man påbörjade knappt 700 lägenheter per år, och det berodde naturligtvis på att de borgerliga partierna höll väldigt hårt i grimman på allmännyttan.

Det som händer nu när det gäller markanvisningar är att vi höjer ambitionen med upp till 2 500 lägenheter per år för de kommunala bostadsbolagen för att de ska få välfyllda projektportföljer. Det är naturligtvis en klart högre ambition än tidigare.

Vi är också, vilket sannerligen har med detta att göra, beredda att beta av den, som jag skulle vilja kalla den, investeringsskuld som vi nu lider av. Man blir lite skrämmd av att höra Moderaterna beklaga att vi ökar låneskulden för att använda till inkomstbringande investeringar i bostäder, väg- och spårinfrastruktur, skolor, cykelbanor och mycket annat. Detta gör vi som sagt för att möta den kraftiga befolkningsökningen och för att beta av den borgerliga investeringsskulden. Det är vi stolta över.

Vi borde alltså få beröm för detta, men de borgerliga partierna har här beklagat sig, och då kan man ju undra: Vill ni inte att vi ska växa befolkningsmässigt? Eller vill ni inte att allmännyttan ska få vara med och bygga bostäder till lägre hyror, vilket en del projekt handlar om?

Egentligen handlar det kanske om att ni helst vill sälja av bostäder. Då tycker jag, apropå den här låneskulden, att ni borde vara lite mer ärliga och uppriktiga. Om vi ska undvika den här miljarden i lån per år så måste det ju handla om minst 1 000 bostäder som ni vill sälja. Ni borde utveckla detta, och jag hoppas att någon kanske tar replik och talar om var någonstans. Vilka bostäder vill ni sälja i den här omfattningen för att minska den ökade låneskulden som vi tvärtom ser någonting positivt i och som en investering för framtiden?

Anförande nr 76

Borgarrådet Larsson (M): Det finns väl knappast någon som är så raljant i tonen som Jan Valeskog när han hamnar i talarstolen. Låt oss försöka hålla oss på den nivån!

Ja, vi ökade takten till sjuttioalets nivå. Det tycker jag är ganska bra. Sedan är det så att vi är överens om att man behöver öka takten ytterligare. Det är jättebra att vi är överens om detta. 2005 när ni styrde förväntade man sig att det skulle behövas 80 000 nya bostäder fram till 2030. Vi vet alla att det var en för låg siffra. Verkligheten kommer ikapp oss alla. Man måste bygga mer. Bra – vi är överens om det, men vi är inte överens om vad ni just nu gör med stadens ekonomi. Vi är överens om

investeringarna. Vi är överens om att vi behöver investera i infrastruktur, i bostäder, i nya områden där det både går att arbeta och bo och bygga stad. Men förvänta er inte att vi kommer att stå här och se hur lånebördan ökar när ni ökar lånelimiten utan att vi protesterar, för det kommer att bli stockholmarna som får betala era skulder!

Anförande nr 77

J a n V a l e s k o g (S): Jag hade hoppats få ett svar som bekräftade att vi skulle sälja 500 eller 1 000 lägenheter i allmännyttan per månad för att motverka den här utvecklingen. Å andra sidan kan jag konstatera att den prognos som ni själva presenterade 2014 när det gällde låneskulden låg ungefär 10 procent lägre än i våra prognoser. Det ser jag mer som ett uttryck för våra högre ambitioner, och det är jag stolt över.

Anförande nr 78

E r i k S l o t t n e r (KD): Det är ju inte investeringarna vi beklagar, som Jan Valeskog påstår, utan det vi beklagar är lättsinnet i att låna pengar som talare efter talare på er sida har varit uppe och yttrat sig om. Det är ett otroligt lättsinne när det gäller att låna pengar och ekonomiska teorier som verkligen skrämmer mig, där man säger att nu är räntan låg, nu lånar vi på här och så låter vi framtida generationer betala.

Är man så isolerad i sin verklighet så att man tror att den låga räntan kommer att vara bestående i all evig framtid? Söderhallarna har Jan Valeskog varit ansvarig för. Det kanske blir den enda kommunala egendom som vi får se avyttras under den här mandatperioden. Jag vet inte.

Den här politiken riskerar att på sikt inte bara urholka investeringsförmågan utan också urholka möjligheten att satsa på välfärden i Stockholm, och det är det som oroar mig så mycket.

Anförande nr 79

J a n V a l e s k o g (S): Det som kanske också skiljer oss är väl att vi både kommer att sälja fastigheter och köpa fastigheter. Ni sålde mest, och det är lite grann det som det handlar om. Men som jag sade: Det är inga dramatiska siffror. Det skiljer ungefär 10 procent i de prognoser ni själva hade 2014 på hur mycket ni kommer att låna i framtiden mot vad vi kommer att göra, vilket jag som sagt ser som ett uttryck för vår högre ambitionsgrad.

Men fortfarande: Om det är så att ni inte vill låna, hur många lägenheter är det Kristdemokraterna vill sälja? Är det 500 per månad? Erik Slottner borde peka ut dem. Det vore väl ärligt mot de stockholmare som lyssnar på debatten, att de får veta vilka bostäder det handlar om, om ni nu inte vill ställa upp på den 10 procent högre låneskulden som vi själva tycker är rätt prioriterat.

*§ 5 Rotel III Arbetsmarknads- och idrottsroteln**Stadsdelsnämnderna: arbetsmarknadsåtgärder
Arbetsmarknadsnämnden*

Anförande nr 80

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter, stockholmare! Ett Stockholm för alla förutsätter en arbetsmarknad för alla. Stockholmsregionen är en av Europas rikaste regioner. Arbetslösheten är lägre här än i resten av landet och har dessutom minskat med ungefär 5 procent det senaste året. 19 402 nya jobb anmälades bara i oktober, och 1 158 nya företag startade i vår region. Stockholms tillväxt är beroende av att det kommer fler människor och arbetar i vår stad. Därför måste vi ta vara på alla de människor som nu kommer hit. Ett solidariskt flyktingmottagande är en humanitär självklarhet. Men det är också en investering i vår framtid om vi arbetar proaktivt med matchningen på arbetsmarknaden.

Vår majoritet har nu styrt staden i ett år. Vi har lagt om arbetsmarknadspolitiken från att misstänkliggöra och utmåla arbetslösa som lata till en politik som tror på att människor vill arbeta och till en politik som inte ser arbetslösheten som ett personligt nederlag utan som ett samhällsproblem som vi gemensamt måste ta tag i. Det är en politik som inser att det är genom att rusta människor till jobb genom praktisk erfarenhet och utbildning som de står sig starka på Stockholms arbetsmarknad.

Politik gör skillnad. Under det här året går ungefär 1 000 personer som tidigare har varit långtidsarbetslösa till riktiga kommunala jobb med sjysta villkor, arbetsträning och utbildning till långsiktig etablering på arbetsmarknaden. Nästan 10 000 ungdomar har erbjudits sommarjobb i vår kommun. Under året har vuxenutbildningen och sfi byggts ut så kraftigt att alla sökande för första gången på länge får plats. Politik gör skillnad. Vi har sett resultat redan ett år efter valet. Arbetslösheten sjunker i vår stad.

Samtidigt står många människor alltför långt borta från arbetsmarknaden. Arbetslösheten är ojämnt fördelad i vår stad. Samtidigt uppger tre av fyra företag i Stockholm att bristen på rätt personal är ett hot mot deras tillväxt. Det är därför tydligt att vi behöver ännu mer aktiv arbetsmarknadspolitik och inte mindre. Därför är jag stolt över den budget vi nu lägger fram. Det är en arbetsmarknadsbudget som satsar på att ingen ung ska gå arbetslös genom investeringar, uppsökande arbete i Jobbtorg ung och fler anställningar för unga med social problematik. Det är en budget som satsar på livslångt lärande genom fler studie- och yrkesvägledare, och genom fler bristyrkesutbildningar och höjda schabloner ökar vi kvaliteten i utbildningen.

Det är en budget som satsar på en arbetsmarknad för alla genom fler vägar till arbetet för nyanlända i bland annat traineeprogram, stödinsatser till arbetslösa med funktionsnedsättningar och fler kombinerade sfi- och yrkeskurser tillsammans med praktik. Ett Stockholm för alla förutsätter en arbetsmarknad för alla.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 81

J o h a n n a S j ö (M): Herr ordförande, ledamöter, tjänstemän och stockholmare! Tilltro till människans egen förmåga och arbetslinjen är grundläggande för att lyckas inom arbetsmarknadsnämndens område. Vilka ingångsvärden vi ifrån denna sal ger är centralt för att alla duktiga tjänstemän och pedagoger ska kunna göra sitt arbete på bästa sätt. Vi tror på människor. Vi tror på hårt arbete och att det leder till framgång. Vi tror att arbete är bättre än passivitet. Vi tror att det är viktigt att unga människor ser att de kan komma framåt och att det lönar sig att kämpa på.

En annan viktig fråga är att säkerställa att de aspiranter som matchas mot arbetsgivare har förutsättningar att klara sin praktik. Ingen tjänar på att arbetsgivarnas engagemang tas i anspråk utan att rätt förutsättningar finns, och ingen tjänar på att aspiranternas självförtroende tänjs så långt att det brister. Engagemang och ork är värden som inte går att fylla på i kommande budget, utan de måste värnas.

Jobbtorgen är till för den som är arbetslös och har försörjningsstöd. Från Alliansens sida vill vi att Jobbtorg Stockholm ska breddas till att arbeta med dem som bedöms ha 20 procents arbetsförmåga. Det är bra att det finns en bred samsyn på att unga mellan 20 och 25 år och även upp till 29 år ska kunna få insatser. Det är en nyckelgrupp som det gäller att hämta hem så att de inte hamnar i utanförskap.

Stockholms arbetsmarknad skriker efter kompetens. Sfx är ett sätt att möta arbetsmarknadens behov. Genom att sätta in spetsutbildning med fokus på det befintliga yrket kan nya stockholmare snabbt komma igång med svenska språket och snabbt komma i arbete. Här hade jag tänkt visa en bild på den 50-årige kemilärare som kom i november och i januari februari sitter och diskuterar utvecklingsamtal på sin svenskurs för invandrade akademiker. Han och hans kollegor kommer att bli en väldig tillgång. Vi behöver kompetenta lärare och kompetenta utbildade människor. Det är jättebra att Stockholm arbetar vidare på att de kommer in.

Ofta talar vi om dem som står allra längst från arbetsmarknaden. Men jag tycker att det är värt att nämna sådana saker som Franz Schartaus handelsinstitut och deras kollegor, där nio av tio studenter kommer direkt ut i arbete efter avslutade studier. Det är viktigt både för dem som berörs och för alla runt omkring att se att det finns goda exempel, att det finns framgångssagor och att vägen inte behöver vara så komplicerad som vi ibland gör den.

Vi vill peka på att i ett moderat samhället vill vi inte se slit-och-släng vare sig när det gäller saker eller människor. Vi strävar efter att alla stockholmare ska kunna nå sin potential och att alla ska kunna känna att de kan bidra. I vårt moderna samhälle med högt tempo och höga produktivitetskrav har en del fallit utanför. De som inte är lika produktiva är riskabla för arbetsgivarna att anställa eftersom arbetsgivaransvaret är så långtgående. Därför vill vi se till att man verkligen fortsätter att satsa på serviceassistenter, där de som inte kan leverera i riktigt samma höga tempo ändå får en plats och ändå kan vara med och bidra till ett Stockholm för oss tillsammans. För Stockholm kan mer, men bara om vi gör det tillsammans.

Bifall till Moderaternas reservation!

Anförande nr 82

A w a d H e r s i (MP): Herr ordförande, kommunfullmäktige och stockholmare! Vinden har vänt. Det går bra för Stockholm. Jobben blir fler. Fler företag startas. Färre varslas.

Ordförande! Den gröna hållbara arbetsmarknaden blir också en allt mer socialt hållbar arbetsmarknad. De som har varit långt ifrån arbetsmarknaden kommer närmare ett jobb, och de får faktiskt jobb. Skillnadernas Stockholm börjar i stället bli vår gemensamma framtid.

I förra veckan träffade jag Sekerie, hemkommen från en tjänsteresa till London. Det var Sekries första tjänsteresa. Det har inte alltid varit en självklarhet att han lever ett ordnat liv. Det många av oss tar för givet har inte varit en självklarhet för Sekerie: att ha ett hem, ett bankkort och ett id-kort. Människor växer när de får förtroende. Men Sekerie är inte ensam. Sociala insatsgruppen i Järva har hjälpt många fler. Nära 100 ungdomar och vuxna har lämnat ett liv i tung kriminalitet och lever i dag ett socialt accepterat liv, eller som de själva uttrycker det: Tack för att ni har förnyat samhällskontraktet! Sekerie hjälper i dag andra unga att lämna kriminalitet och har ett nära och bra samarbete med polisen.

Flera andra grupper med svag arbetsförankring gör också entré på arbetsmarknaden, inte minst invandrarkvinnor. Visstidsanställningarna gör att människor får en andra chans. En hållbar arbetsmarknad förutsätter det livslånga lärandet och att kunna byta spår i vuxen ålder, att komplettera sina betyg och få en ny yrkesutbildning som efterfrågas på marknaden. Det är i grunden det som löser matchningsproblematiken. Därför tillför vi stora resurser till vuxenutbildning, sfi och sfx.

Ordförande! Det saknas inte utmaningar. Vi måste bli bättre på att validera utländsk examen och även arbetslivserfarenhet mycket snabbare. Vi behöver bli bättre på att hitta på nya verktyg för att utbilda personer med kort utbildning.

Mina vänner! Ordförande! Slutligen läser jag: Stockholm har ett bättre socialt bokslut i år än förra året.

Anförande nr 83

T i n a K r a t z (V): Herr ordförande, ledamöter, stockholmare, tjänstemän! Även i år har vi en budget som satsar på en aktiv arbetsmarknadspolitik. Vi har redan sett att de satsningar som vi gjorde förra året i vår förra budget har fått viss effekt. Fler har jobb, och färre är beroende av försörjningsstöd. Ungdomsarbetslösheten har sjunkit.

Detta är tecken på att det lönar sig att satsa på rustande insatser som öppnar dörrarna till arbetsmarknaden och till studier. Det är satsningar som rustar den enskilde på ett sätt som ger människor en stadigare förankring på arbetsmarknaden. Det är grunden för att leva ett gott liv i Stockholm. Detta står i motsats till de förslag om att sänka trösklarna genom skatterabatter och liknande för arbetsgivarna som snarare leder till tillfälliga påhopp och osäkra och kortvariga anställningar.

Jag vill i mitt anförande lyfta fram de ambitiösa satsningar vi nu kommer att göra för att utveckla och förstärka stadens sfi och stadens sfi i vuxenutbildning. Sfi måste av

flera skäl kunna vara flexibelt, men utan att utbildningen förlorar i kvalitet. Det ska vara en bra utbildning som samtidigt är möjlig att anpassa till jobb, föräldraskap och andra studier. Det ska vara rätt nivå för den enskilde. Alla dessa delar är viktiga om vi ska klara av den utmaning som Stockholm står inför. Det är en utmaning som rätt hanterad kan vändas till möjligheter i framtiden om vi driver en politik som ger människor rätt förutsättningar och rättigheter att utveckla och använda sin fulla potential. Det är en politik som skapar möjligheter för individer att bidra. Om vi för en sådan politik har vi en unik möjlighet att vända dagens stora utmaningar till morgondagens möjligheter.

Sfi kommer från och med nästa år att vara en del av vuxenutbildningen, komvux, vilket kommer att förbättra möjligheterna att kombinera studier med svenskundervisning. Med satsningen på att förstärka och förbättra studie- och yrkesvägledning kommer vi att kunna underlätta för sfi-eleverna att utveckla sin kompetens och nå sina drömmar. En aktiv arbetsmarknadspolitik och en politik som välkomnar alla Stockholms nyanlända är viktig för Stockholm som helhet. Det skapar trygghet för alla, och det bidrar till stadens utveckling och tillväxt.

Staden byggs av människor i samarbete. Det är när vi samverkar som vi tillsammans kan skapa förutsättningar för arbete och utbildning och ge alla en möjlighet att leva ett gott liv. Det är något vi alla tjänar på. En stad som ger alla möjligheten att växa sig starka är en sammanhållen och hållbar stad och en trygg och spännande stad att leva i.

Därmed, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens budgetförslag för Vänsterpartiet.

Anförande nr 84

G u l a n A v c i (FP): Herr ordförande! Vi står inför en allvarlig situation. Fler människor än någonsin kommer till Sverige och Stockholm. Då är det helt avgörande att de som kommer hit snabbt lär sig svenska, får ett jobb och kommer in i det svenska samhället.

Stockholm är Sveriges jobbmotor. De beslut vi fattar här i dag påverkar hela Sverige. Vi måste föra en politik som sänker trösklarna in till det svenska samhället och arbetsmarknaden. I det här läget, när en politik för fler jobb aldrig har varit viktigare, väljer majoriteten att höja skatterna och slå undan benen för företag som vill anställa. Men var är era ambitioner? Jag ser varken reformer eller konstruktiva förslag. Schablonhöjningarna är minimala och motsvarar inte ens inflationen. När ni nu dessutom minskar personalförsäkringstillägget tar ni bort dessa pengar från arbetsmarknadsnämnden. Andra områden, som förskolan och äldreomsorgen, får i stället behålla sina pengar. Det är uppenbart att ni tycker att det finns annat som är viktigare än arbetsmarknadsfrågorna i detta mycket kritiska läge.

Samtidigt utgår ni i er budget från att antalet deltagare i sfi ökar med 4 procent. Jag tror att vi alla här inne förstår att den siffran inte kommer att hålla, i synnerhet i ett läge där invandringen är rekordhög i Stockholm. Vikten av att sänka trösklarna till Stockholms arbetsmarknad har aldrig varit större. Vikten av en bra sfi-utbildning har aldrig varit större. I det läget väljer ni att höja skatten och minska ambitionerna för sfi och vuxenutbildningen. Det vi liberaler säger är att trösklarna in på

arbetsmarknaden måste bli lägre och inte högre, att svenska för invandrare måste kombineras med jobb, att de som kommer hit måste lära sig ett yrke samtidigt som de får lära sig svenska och att de som kommer hit och har kunskapen i ryggen dels måste kunna få de kunskaperna validerade mycket snabbare och lättare, dels ges möjlighet att lära sig den svenska som behövs för att kunna utöva sitt yrke – det som vi kallar för yrkessvenska.

Vi säger att lärarna inom vuxenutbildningen och sfi måste uppvärderas både med höjda lärarlöner och fler karriärtjänster. Vi säger att det ska löna sig att gå från bidrag till jobb genom att höja jobbstimulansen i försörjningsstödet. Vi säger att staden ska anställa fler personer genom yrkesintroduktionsavtal som ger personer med mindre erfarenhet en chans att få konkurrera om jobben. Vi lägger fram detta förslag därför att vi tar ansvar för Stockholm i en mycket svår och utmanande tid.

Ordförande! Jag önskar att jag kunde säga detsamma om majoritetens förslag till budget.

Med detta vill jag yrka bifall till Folkpartiet liberalernas förslag till budget 2016.

Anförande nr 85

P e r O s s m e r (SD): Herr ordförande! SD instämmer helt i de mål som alla andra partier här i salen har: fler jobb, trygga anställningar och egen försörjning. Majoriteten talar mycket om strukturell diskriminering, sexuell läggning, etnicitet, religion och andra hindrande faktorer med mera. Det är bara det att de verkliga problemen är någonting annat. Den svenska arbetsmarknaden har efter många årtiondens rationaliseringar fått höga krav på alla dem som ska få jobb: gymnasiekompetens, hyggliga kunskaper i svenska språket och, för att vara lite maliciös, ska man även gärna vara 25 år och ha tio års yrkeserfarenhet. Det är inte så lätt, som ni vet.

Majoriteten vill ha satsningar på visstidsanställningar, ettårsanställningar, 90-dagarsgarantier och så vidare. Det är väl bra också med tidiga åtgärder för dem som varken arbetar eller studerar eller har någon egentlig sysselsättning. Fåfång gå lärar mycket ont, som ordspråket säger. Vi vet, om vi höjer blicken lite grann, att både Alliansen och den nuvarande regeringen har arbetat med de här frågorna, och med olika traineejobb och så vidare har det blivit rena fiaskot. Om jag minns rätt är det 87 stycken trainees som det blev av de 30 000 utlovade. Det hela är alltså en svår fråga även om man har de bästa ambitioner.

Vad är då SD:s recept? Självfallet måste fler lära sig svenska. Det kommer många nya. Det är helt enkelt nödvändigt. Vi måste i staden skapa gynnsamma betingelser för småföretag. Staden måste vara servicevänlig. Det kan röra bygglov och utskänkningstillstånd. Det är i de små företagen som jobben finns. Vi ska stimulera nyföretagandet och ordna fler lärlingsplatser i den kommunala verksamheten. De måste vara flexibla och ha rimliga ingångslöner. Man kanske kan tänka sig provanställningar på ett år i stället för sex månader. Det finns något som heter Jobbtorg Stockholm. Det måste få en mer diversifierad uppbyggnad med tanke på kundernas yrkes- och utbildningsbakgrund. Det finns sådana som knappast kan läsa, och det finns sådana som är akademiker.

SD vill ha en stad som ger tillfälle till nyskapande och nya arbetstillfällen. Det uppnås givetvis inte om man gör som vänstermajoriteten, det vill säga höjer skatterna.

Därför bifall till SD:s budget!

Anförande nr 86

S t i n a B e n g t s s o n (C): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm har en arbetsmarknad som är bättre än Sveriges i stort. Det är såklart bra, men vi kan ännu bättre. Vi ser nu hur regeringen och majoriteten i Stockholms stad gör sitt bästa för att försvåra på arbetsmarknaden: Det ska bli dyrare att anställa unga. Bromma flygplats ska läggas ned. ROT-avdragen ska försämrats. Allt fler verksamheter ska återkommunaliseras. Exemplet är många fler, men som centerpartist väljer jag att fokusera på lösningarna snarare än på problemen.

Centerpartiet vill så fort som möjligt genomföra en genomlysning av allt integrationsarbete i staden såväl i privat verksamhet som i frivilligorganisationer och offentlig verksamhet för att kunna fånga upp och utveckla framgångsrika koncept.

Ordförande! Centerpartiets vision om fri rörlighet står fast. Människors rätt att söka vilka jobb de vill eller anställa vilka de vill är viktigare nu än någonsin. Men vi måste bli mycket bättre på att ta till vara den kompetens som kommer hit. Valideringen måste gå fortare, fördomarna måste motarbetas och människor måste få möjlighet att arbeta med det de är bäst på. Vi i Centerpartiet vill korta vägen till rätt jobb för akademiker. Tillsammans med olika lärosäten ska vi kartlägga akademiska kompetenser, ge karriärvägledning och hitta kvalificerade praktikplatser för att få människor i arbete. Vi vill också utveckla den yrkesorienterade sf:n, sfx, till att gälla även praktiska yrken och entreprenörskap. Staden behöver fler entreprenörer. Om vi genom ett fungerande integrationsarbete kan slå två flugor i en smäll blir alla vinnare.

Ordförande! För att kunna etablera sig i det svenska samhället behövs kunskap om hur Sverige och Stockholm fungerar. Därför vill vi att fler nyanlända ska kunna ta del av olika former av samhällsorientering. Vi vill också skapa möten mellan nyanlända och etablerade svenskar för att bygga förståelse och kunskap om varandra och om samhället. Därför ser vi till exempel mycket positivt på Duo Stockholm och hoppas få se fler liknande projekt och samarbeten i framtiden, såväl frivilliga som privata och kommunala.

Ordförande! Fyra av fem jobb skapas i små företag. Vår välfärd är fullständigt beroende av att företagare vill och kan bygga sina verksamheter. Centerpartiet satsar därför för att förbättra företagsklimatet i Stockholm. Inte minst vill vi att ungdomar tidigt ska bli medvetna om att det finns fler sätt till försörjning än bara anställning. Ett sätt att komma igång är att införa möjligheten till entreprenörskap som sommarjobb. Ett jobb är en stor del av ens identitet. Genom jobbet kan man känna tillhörighet, skapa en försörjning och få en känsla av egenvärde. För en framgångsrik arbetsmarknad där så många aktörer som möjligt är delaktiga och bidrar till jobbskapandet behövs ett inkluderande förhållningssätt från oss som fattar de politiska besluten.

Därför yrkar jag bifall till Centerpartiets förslag till budget.

Anförande nr 87

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande, kommunfullmäktige! Vi har en könssegregerad och etniskt segregerad arbetsmarknad, där kvinnor, särskilt invandrade kvinnor, ofta har otrygga anställningar, arbetar ofrivillig deltid och i förlängningen inte kommer att kunna leva på sina pensioner. Därför måste staden prioritera att utveckla sitt jämställdhetsarbete. Det handlar om rättvisa. Det handlar om kvinnors ekonomiska oberoende. Det handlar helt kort om kvinnors möjligheter i livet.

Att driva på och starta en jämställd och icke-diskriminerande arbetsmarknad är centralt för den rödgrönrosa majoriteten. Därför har vi tydliggjort att arbetsmarknadsnämnden ska motverka den könssegregerade och etniskt segregerade arbetsmarknaden. För detta behöver jämställdhetsbristerna på arbetsmarknaden synliggöras bättre. Därför ska arbetsmarknadsnämnden mäta och analysera statistiken för kön. Vi ska jämställdhetsintegrera våra verksamheter så att det blir tydligt vilka effekter nämndens beslut och resursfördelning får utifrån kön.

Arbetsmarknadsnämnden ska också samarbeta med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka segregation på arbetsmarknaden utifrån kön, etnicitet och funktionalitet. Arbetsmarknadsnämnden ska prioritera arbetet med riktade åtgärder för kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och ge fler vägar till arbete och studier för utrikes födda kvinnor med kort utbildningsbakgrund.

En särskild grupp som behöver stärkas på arbetsmarknaden är romer. Romers levnadsvillkor präglas fortfarande av diskriminering och segregation. Här behöver staden göra mer. Bland annat är det viktigt att genom fler brobyggare stärka arbetet för romsk inkludering. Det krävs långsiktighet och samordnat arbete med ett givet mål: att romer ska ha samma möjligheter i livet som den som är icke-rom.

För att staden ska kunna driva ett jämställdhetsarbete krävs kunskaper om de normer och attityder som upprätthåller diskriminerande strukturer. Därför ska nämnden i samarbete med rådet för mänskliga rättigheter ge nämndens medarbetare kompetensutveckling i genus, antirasism och normkritik.

Den rödgrönrosa majoriteten är övertygad om att det går att bryta den uppdelning som präglar arbetsmarknaden och som delar in efter kön, etnicitet och funktionalitet. Men det krävs att kunskaperna uppmärksammas och sprids. Det krävs att resursfördelning och beslut kontinuerligt granskas och följs upp. Det krävs engagemang och beslutsamhet. Vi säkerställer det genom nämnda aktiviteter för att arbetsmarknadsnämndens arbete ska utvecklas, prioriteras och tydliggöras.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 88

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Arbete är förutsättningen för en person att stå på egna ben, att vara en del av samhället och att känna tillhörighet och delaktighet. Vi människor har behov av gemenskap. Vi vill vara en del av något sammanhang.

Som ny i Sverige är ett arbete en ingång till Sverige och till det svenska samhället, den svenska kulturen och gemenskapen. För alla är det värdefullt att bli en del av samhället. Vi har dock inte lyckats så bra med det som vi alla skulle önska. Det finns många utmaningar i vårt Stockholm. Vi har fortfarande för stora avhopp från samhällsorienteringen som lägger en viss grund för kännedom om Sverige. Vi har fortfarande 15 000 unga i åldrarna 20–29 år som varken arbetar eller studerar. Det är oacceptabelt.

Receptet för detta är jobbvänliga förslag. Men majoriteten både här i fullmäktige och nationellt gör precis tvärtom. Det blir svårare att anställa unga, invandrare och lågutbildade med er politik. Ni höjer arbetsgivaravgifterna för unga. Ni höjer skatterna. Utöver det vill ni lägga ned Bromma flygplats, som är en del av tillväxtmotorn i vår stad. Den politik som förs är direkt fientlig mot allt vad tillväxt och jobbskapande heter. Majoritetens politik är inte receptet för målet att uppnå Europas lägsta arbetslöshet till 2020.

Vi behöver en politik som skapar ett företagsvänligt klimat och som ger människor möjligheter att stå på egna ben – en politik som gör det lättare att skapa del i hur man vill leva.

Jag vill yrka bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 89

T i n a K r a t z (V): Herr ordförande, ledamöter och alla stockholmare! Stockholm är liksom övriga Sverige långt ifrån målet att personer med funktionsnedsättning ska ha samma rätt och möjlighet som andra att delta fullt ut i samhällslivet, inklusive arbetslivet. Utvecklingen på arbetsmarknaden har dessutom gått bakåt under en lång period. Sysselsättningsgraden bland personer med funktionsnedsättning är lägre i dag än för 20 år sedan, och arbetslösheten är högre. Trenden är tydlig och bestående oavsett svängningar i konjunkturen. Trots att vi säkert alla här är eniga om det oacceptabla i denna utveckling har mycket lite gjorts för att röja undan de hinder på arbetsmarknaden som står i vägen för personer med funktionsnedsättning.

Det är hög tid att gå från ord till handling och realisera målet om ett tillgängligt arbetsliv där alla bereds plats efter förmåga. Hur och i vilken grad en funktionsnedsättning påverkar en människas livssituation beror i hög grad på omständigheterna. Detsamma gäller i arbetslivet. Den höga arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning är ett slöseri med en stor arbetsplatsresurs. Hinder i arbetsplatsernas fysiska miljö och organisering utestänger personer som annars skulle kunna göra ett kvalificerat arbete. Även arbetsgivares okunskap och fördomar har utgjort ett stort hinder. Vi måste se kompetensen, och inte rullstolen.

Den rödgrönrosa majoriteten har höga ambitioner. Vi vill föra en politik som gör arbetsmarknaden tillgänglig för alla. Vi har en övergripande politik för ett mer mänskligt arbetsliv som ger ökade möjligheter för personer med funktionsnedsättning att vara en del av den reguljära arbetsmarknaden. Vi kommer att öka antalet anställningar för personer med funktionsnedsättning i stadens egna verksamheter. Vi kommer att samverka med företag och organisationer för att skapa

fler praktikplatser och feriearbeten och möjligheter till arbete för personer med funktionsnedsättning.

Dessutom kommer vi att fortsätta med serviceassistenter inom barn- och äldreomsorgen för personer med lindrig utvecklingsstörning. Vi vill liksom både Funkautredningen och handikappförbunden framhålla de sociala företagen, kooperativ och ideella föreningar som exempel på en arbetsmarknadssektor med stor möjlighet att fånga upp och bereda arbete för personer med funktionsnedsättning.

Med rätt stimulanser skulle många nya arbetstillfällen kunna skapas inom sektorn som ett komplement till och en breddning av den ordinarie arbetsmarknaden. Vi kommer att utveckla förutsättningarna för de här personerna. Varje enskild medborgare i Stockholm har rätt till arbete och en rätt till möjlighet att själv förtjäna sitt uppehälle genom arbete.

Anförande nr 90

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Hej! Jag tycker att du tar upp väldigt viktiga frågor. Det krävs många åtgärder. Men jag skulle vilja fråga dig en sak, för detta är saker som hänger ihop. Hur ser du på att personer med funktionsnedsättning som redan har jobb, till exempel en journalist på Sveriges Radio, inte får ledsagning i ert Stockholm och inte beviljas det i Kungsholmens stadsdelsnämnd? Och hur ser du på att beviljandet av personlig assistent har blivit så otroligt njuggt också från stadsdelarnas sida? Detta om någonting skadar verkligen de personer som har jobb och som vill fortsätta att jobba.

Anförande nr 91

T i n a K r a t z (V): Herr ordförande! Ann-Katrin! Ja, detta är absolut ett problem. Jag tycker självfallet att ledsagning och personlig assistent är viktiga delar i detta. Jag är själv inte jättehemma på varför det är så här. Jag är ledsen, men jag kan inte riktigt svara. Jag antar att vi vill sträva efter ökad ledsagning och ökad personlig assistens. Men jag vet inte, så jag kan inte svara. Jag är jätteledsen.

(A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Nej, det har ni inte gjort.)

Nej, precis. Och det är absolut en del av utmaningarna.

Anförande nr 92

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Hej! I majoritetens budget hittar jag inte ett enda ord om den framgångsrika modellen En väg in som möjliggör enhetliga bedömningar av hur man ska arbeta för att stötta människor till egen försörjning. Vi lägger fokus på den enskilde och på dennes styrkor och utmaningar. Vi hjälper dem som behöver det mest. Ni, däremot, talar så vackert och säger er värna de svaga, men i praktiken gör ni inte det. Ni vill skapa låtsasjobb, och ni är måna om att statistiken ska se bra ut. Men detta handlar om människor.

Jag förstår inte hur ni kan säga er värna de svaga i ord men inte göra det i handling. Hur ser du på det?

Anförande nr 93

T i n a K r a t z (V): Herr ordförande! Jag tycker absolut att vi värnar de enskilda människorna, Ofelia. Vi har satsat stora pengar på de kommunala visstidsanställningarna – Stockholmsjobben. Där ger vi människor en möjlighet att vara nära den faktiska arbetsmarknaden och ha ett riktigt arbete under ett år. Det har visat sig vara sådana riktade insatser som hjälper personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och som har en lång väg tillbaka. Det funkar mycket bättre än de skatterabatter som ni ger till McDonalds och liknande. De når inte de här människorna, utan andra människor. De personer som vi vill hjälpa är de som står långt ifrån, och de är också de som är svårast att få in. Då tror jag verkligen på att till exempel Stockholmsjobben är den bästa metoden.

Anförande nr 94

J o h a n n a S j ö (M): Herr ordförande! Det är verkligen lustigt att höra vad ni säger när man sedan tittar på vad ni gör. Ni talar så väl om att arbetsgivarna ska komma med och att man ska kunna skapa arbetstillfällen. Men varifrån ska dessa arbetstillfällen komma? När det gäller framför allt kvinnor som står långt från arbetsmarknaden är det ofta de kvinnliga småföretagarna som kan få in de här personerna. Där vill ni återkommunalisera. Ni återkommunaliserar möjligheten för människor att få arbete. Ni tar bort vägar fram som vi har skapat. Ni har under det senaste året sett till att 26 stycken verksamheter har återkommunaliserats. Jag har inte en enda gång kunnat se att det har varit till gagn för några arbetstagare. Eller har det blivit fler praktiktillfällen?

För att se det lite mer långsiktigt är detta rent förödande när det gäller arbetsklimatet. Företagarna ser att vi har fallit. Kommunpolitikerna som leder Stockholm är på plats 200 av 290 i attityder när det gäller företagande. Det är verkligen ett hot mot möjligheten att få unga utanför i verksamheter.

Anförande nr 95

T i n a K r a t z (V): Ordförande! Det är en sak som är lite märklig, Johanna. Det är fortfarande så att kvinnor arbetar i verksamheter oavsett om de är kommunala eller privata. Det vi kan se när vi talar med fackföreningar och liknande som jobbar i de här verksamheterna är att när man jobbar i en kommunal verksamhet får man tryggare arbetsvillkor. Det är färre som jobbar deltid, och det är färre som har utsatta arbeten. Det är färre som blir timmisar som man ringer in. Detta är en av mina grundinställningar till att det är bra med de kommunala verksamheterna. Där jobbar också kvinnor. Det är inte så att det är fler kvinnor som jobbar bara för att verksamheterna är privata. Kvinnor jobbar i båda verksamheterna.

I DN i dag står det att Stockholm går starkt framåt. Det finns fler arbeten. Vi har en bra utveckling i Stockholm. Det finns olika siffror på det där, men det senaste är att det går framåt, och det går starkt framåt. Vi ser en sänkt arbetslöshet i Stockholm.

Anförande nr 96

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi moderater lägger fokus på hur välståndet ska öka genom fler jobb och fler i arbete. Vi vill verka för att alltid prioritera arbetslinjen framför bidraglinjen. Trots arbetsmarknadsåtgärder på riksnivå finns det grupper som har svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden. Det är stadens uppgift att rusta dessa grupper för jobb.

Alliansen har arbetat aktivt, dels med rikspolitikens generella insatser, dels med kommunens individuella insatser, och försökt dra åt samma håll för att komma längre.

Ungdomsrabatten, till exempel, har självklart medverkat till att vi har fått färre arbetslösa ungdomar när ungdomar har blivit mer attraktiva på arbetsmarknaden. Nu tas ungdomsrabatten bort av regeringspartierna med 5 miljarder den 1 augusti och med 19 miljarder före sommaren 2016. Det kommer givetvis att påverka ungdomsarbetslösheten negativt i Stockholm. Ett flertal branschorganisationer, bland annat inom Visita, har beräknat att ca 19 000 ungdomar blir arbetslösa på grund av detta i länet, och flertalet av dessa i Stockholm.

Jobbtorgen har under Alliansen arbetat med att vidareutveckla sitt arbete med nya grupper, till exempel ESF-projekten, Merit och Filur, som båda blev framgångsrika och har permanentats. Projekten har arbetat med de ungdomar som har haft svårast att etablera sig på arbetsmarknaden – ungdomar med komplex bakgrund eller ofullständiga betyg eller ungdomar som har befunnit sig i ett utanförskap. Insatserna har varit förberedande utbildningar, stärkande av självkänsla, yrkesintroduktion, lärlingsutbildning och yrkeskurser. Sammantaget har detta gett ett mycket bra resultat. Vad vi har sett är att de här ungdomarna behöver längre tid än andra för att klara praktik eller arbete.

Under alliansperioden inrättades även IN och uppsökande arbete kopplat till jobbtorgen. Men det behövs också fler enklare jobb ute på arbetsmarknaden att kvala in på för de grupper som har svårigheter. Tyvärr har vi en låg andel enkla jobb i Sverige. Vi har runt 5 procent. Inom EU har man mellan 12 och 15 procent. Med er politik verkar det som att staten och kommunerna drar åt olika håll, till nackdel för alla.

Jag yrkar att kommunfullmäktige hemställer hos regeringen att återställa den reducerade arbetsgivaravgiften för unga. Jag yrkar också bifall till Moderaternas förslag till budget för 2016 i kommunstyrelsen.

Anförande nr 97

A w a d H e r s i (MP): Jag vill gärna lyssna på dem som vill komma in på arbetsmarknaden och dem som vill nyttja stadens tjänster på jobbtorgen. När du styrde fick 60 000 av alla som då var inskrivna på jobbtorg inte något stöd. Snarare upplevde de att jobbtorg var en vuxenförvaring – ett vuxendagis.

I dag är det fler som kommer i arbete. Siffrorna talar sitt tydliga språk. Du nämner att man har tagit bort ungdomsrabatten. Det har varit en mycket, mycket dyr reform. Den har gjort att få ungdomar har kommit i arbete. Vad vi gör nu är att vi styr om resurserna dit där de behövs, till exempel till ökad bemanning inom äldreomsorgen.

Anförande nr 98

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Det var många olika delar som togs upp här. Jobbtorgen har gjort ett fantastiskt arbete under den period som de har funnits. Ni var ju emot jobbtorgen när de inrättades, om inte jag missminner mig. 18 000 personer har ändå från 2008, när jobbtorgen kom till, till 2014 gått ut i arbete.

Jobbtorgen har alltså gjort ett mycket bra jobb. Det hela har varit individuellt, och man har för varje person tittat på vad som har varit bäst att satsa på.

Jag vet inte om du menar att ni gör på något annat sätt och om du syftar på Stockholmsjobb, som någon tog upp här tidigare. Är det visstidsanställningar, som jag brukar säga, som gäller i staden? Det är Stockholmsvärdar och så vidare. Dessa jobb har funnits under hela alliansperioden. Det har använts, och de har haft ett fantastiskt resultat. Jobbtorgen har individuellt plockat personer som passar för just den åtgärden. Det är inte bara att fösa in alla kollektivt i en låda och tro att det sedan funkar och att resultatet ska blir bra. Det här handlar om individuella åtgärder och riktade åtgärder.

Anförande nr 99

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag trodde att jag skulle ha en lugn dag och bara sitta med armarna i kors och lyssna, men så blev det icke.

Jag måste en gång för alla förklara detta med arbetsgivaravgifterna. Det är ingen gåva från arbetsgivarna att betala in dem. Det är någonting som parterna har kommit överens om; det är ett löneutrymme för löntagarna. Löntagarsidan har gått med på att avsätta detta utrymme för att man ska kunna finansiera viss service till oss, till exempel att bekosta en del av sjukförsäkringen och en del av föräldraförsäkringen. Men det är ingen gåva i rätt paket med vita snören, Yvonne. Det är vårt löneutrymme. Jag tycker faktiskt att om det ska vara rabatter på arbetsgivaravgifterna så tillhör de pengarna löntagarna, och inte arbetsgivarna. Tyvärr är det så.

Anförande nr 100

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag förstår kanske inte riktigt i detalj hur du tänker här. Men vad jag vill säga är att det finns mycket olika forskning som slår fast att detta har varit lönsamt. Professorn i nationalekonomi Sven-Olov Daunfeldt talar om asymmetriska sysselsättningseffekter. Detta kommer att kosta många jobb i Stockholm. Visita, som jag nämnde, talar om 19 000 ungdomsjobb som försvinner genom den här åtgärden. Egebark och Kaunitz, två rapportörer inom IFAU, alltså Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, säger att det har blivit ungefär 20 000 jobb av de här åtgärderna med att sänka arbetsgivaravgiften. Det är vad man räknar med. Sveriges Kommuner och Landsting är också kritiska till att man höjer arbetsgivaravgiften för unga och ersätter det med någon form av socialistiskt tvång att jobba inom omsorgen för alla som är under 26 år. Det tycker jag är totalt åt fel håll.

Anförande nr 101

L i s a P a l m (FI): Hej Yvonne! Du talar om arbetslinje i stället för bidragslinje och att det finns många grupper som står utanför arbetsmarknaden. Många grupper står utanför arbetsmarknaden på grund av diskriminering. Vad vill ni göra för att motverka diskriminering så att människor slipper hamna i denna bidragslinje?

Anförande nr 102

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag tänkte säga att ditt parti måste ha haft en representant i arbetsmarknadsnämnden, men det kanske inte Feministiskt initiativ hade. Vi har, som jag nämnde i mitt inledningsanförande, byggt upp Merit, Filur, Unga in, IN och uppsökande arbete kopplat till jobbtorgen. Vi

samarbetar med Fryshuset och Unga in. Vi har också flera andra åtgärder som siktar in sig just på ungdomar långt ifrån arbetsmarknaden för att förhindra utanförskap.

Jag ser att ni fortsätter med uppsökande arbete, och det är ju bra. Vi påverkar totalt med de här ungdomarna så tidigt som möjligt för att kunna vidta rätt åtgärder och förhindra att det kommer till utanförskap. Det får aldrig komma så långt.

Anförande nr 103

K a d i r K a s i r g a (S): Ordförande, kommunfullmäktige, stockholmare! Vi från majoriteten bedriver en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är jag stolt över. Bara det senaste året kan vi se resultat av den nya majoritetens politik när arbetslösheten har minskat i hela staden, och därmed även det ekonomiska biståndsberoendet.

Vi fortsätter att satsa på vuxenutbildningar, yrkesutbildningar, sfi och riktade insatser till unga som av något skäl har hamnat utanför systemet. Vi satsar på riktiga jobb för människor som har varit långtidsarbetslösa. Det här är en progressiv och framåt-syftande arbetsmarknadspolitik, och det är precis vad Stockholm behöver nu. Vi gör satsningar på Stockholmsjobben, på kommunala visstidsanställningar, för dem som har varit arbetslösa länge. Vi satsar också på feriejobben.

Jag personligen är väldigt glad för att vi i stadsdelen Hässelby-Vällingby kunde bevilja 1 080 unga människor sommarjobb i somras. För många av dessa unga var detta det första mötet med arbetsmarknaden. Det var ett första jobb och ett nytt kapitel för dem när de fick gå upp på morgonen och gå till ett jobb. Det var ett första cv som började ta sin form. 1 080 sommarjobbstillfällen är mycket mer än vad er politik någonsin erbjöd ungdomarna i Hässelby-Vällingby under era åtta år vid makten.

I förrgår träffade jag två personer som för ett tag sedan hade fått varsin visstidsanställning i Hässelby-Vällingby. De har båda varit arbetslösa länge, och de har desperat sökt jobb utan att ha fått något. De heter Peter och Petra. Peter är 62 år. Han talade mycket om att det är svårt att hitta ett nytt jobb vid hans ålder. Han är otroligt tacksam över sin visstidsanställning. Petra, 45 år, har också varit arbetslös länge. Nu har hon fått en visstidsanställning som även hon var lycklig och glad över. Hon talade om hur skönt det var att gå till ett jobb igen och att få en meningsfull vardag. Det stärker hennes människovärde. Hon känner att hon bidrar och att hon gör det på sjysta villkor och med en riktig lön. Båda två uttrycker en frihetskänsla – att slippa söka försörjningsstöd varje månad. Nu har de varsin visstidsanställning som ger en känsla av trygghet och frihet.

Vi kommer att fortsätta med dessa satsningar. Det är viktigt för oss att bygga ett Stockholm som håller ihop – ett Stockholm för alla även på arbetsmarknaden.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 104

J o h a n A n d r é a s s o n (M): Herr ordförande! Det var väldigt många ord. Det sammanfattar i grunden den socialdemokratiska jobbpolitiken rätt bra. Orden är där, åtgärderna är där, men det kommer inga jobb. Det går bra för Stockholm, men det

går tyvärr inte bra för alla stockholmare. Det är tydligt att långtidsarbetslösheten för utrikes födda, bland annat, har ökat under det senaste året.

Vad är då stockholmssossarnas svar, och även den regerings svar som ni går armkrok med? Det är åtgärder – utdömda åtgärder som traineeplatser – 90-dagarsgarantin som snarare förlänger människors tid i åtgärdsträsket och skattehöjningar. Varför är det så otroligt viktigt för majoriteten här såväl som regeringen i Rosenbad att göra det 40 000 kronor dyrare att anställa någon som är ung när vi behöver bryta det nya utanförskapet?

Anförande nr 105

K a d i r K a s i r g a (S): Nu talar vi rikspolitik. Jag talar om kommunalpolitik i Stockholms stad. Siffrorna visar klart och tydligt att arbetslösheten har minskat med 5 procent. Bara i Skärholmen har den minskat med 12 procent. När det gäller ungdomsjobben och rikspolitiken – rabatten på ungdomar – finns det tydliga undersökningar och utredningar som visar att det inte genererade så många jobb som ni trodde på. Finansinspektionen har kommit med en utredning som visar att det inte blev så många fler jobb som man trodde. Det var ett dyrt experiment.

Anförande nr 106

G u l a n A v c i (FP): Herr ordförande! Du nämnde sfi och att det är viktiga satsningar som bör göras under kommande år, Kadir. Men samtidigt står det i er budget och i de prognoser som ni lägger fram för sfi-undervisningen att det beräknas öka med 4 procent. Både du och jag vet att de där prognoserna inte kommer att hålla. Om vi har tur kanske de håller fram till februari nästa år med tanke på den rekordstora invandringen till Stockholm. Då blir integrationsfrågorna jätteviktiga, och jag ser ingen strategi från er sida i majoriteten för hur ni ska hantera de här integrationsutmaningarna.

För oss liberaler står det klart och tydligt i vår budget vad vi bör göra för att vi ska få en bra integrationspolitik så att människor som kommer hit snabbt ska kunna få komma in i samhället och få en etablering. På så sätt får de en möjlighet att lära sig svenska, som är nyckeln till integration, att komma in i arbete och för vissa att få en utbildning.

Vad har ni för strategi för att hantera integrationsutmaningarna?

Anförande nr 107

K a d i r K a s i r g a (S): Jag håller med dig, Gulan, om att vi har en utmaning framför oss. Det gäller för alla politiska partier här i Rådssalen att vi inser det.

Vi satsar nu 7 miljoner kronor på yrkesinriktad sfi, och vi satsar 2 miljoner kronor på traineeprogram för nyanlända akademiker. Det kommer kanske inte i sig att räcka, men då får vi se vad våra arbetsmarknadsförvaltningar och våra tjänstemän säger. Vi måste också lita på deras profession.

Det finns en utmaning, men vi har tillfört pengar till de riktade åtgärderna. Det finns klart och tydligt i vår budget: 7 miljoner kronor till sfi och 2 miljoner kronor till traineeprogram.

Anförande nr 108

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Herr ordförande! Hej Kadir! I staden har vi i dag 15 000 unga mellan 20 och 29 år som varken arbetar eller studerar och inte heller är föräldralediga eller sjukskrivna. De är helt enkelt totalt sysslösa. För att nå denna grupp krävs obekväma, men ack så viktiga, beslut. I dag sker en del uppsökande verksamhet, men den räcker uppenbarligen inte till. Vi måste ompröva vårt sätt att jobba gentemot denna målgrupp och utveckla och effektivisera metoderna. I dessa frågor kan vi inte mjäka oss, utan vi måste vara tuffa och tydliga. Här måste politiken visa på handelskraft. Det är oacceptabelt att unga, fullt arbetsföra människor inte gör något och att inte majoriteten vidtar några verkningfulla åtgärder.

Samtidigt står en miljöpartist nu här och säger att jobbtorgen var ett slöseri med resurser och ett misslyckande. Det förvånar mig. Jobbtorgen har varit en lyckad åtgärd för dem som står längst från arbetsmarknaden. De kan dessutom med fördel flyttas till fler områden med högt utanförskap.

Hur tänker ni komma åt denna problematik?

Anförande nr 109

K a d i r K a s i r g a (S): Jag instämmer med dig, Ofelia, när det gäller att vi har så många ungdomar som står helt och hållet utanför systemet. Det är inte bra. Det är en tickande bomb. Vi måste ta detta på allvar. Om jag ska ge ett exempel från min stadsdel, Hässelby-Vällingby, har vi där öppnat ett medborgarhus. Det är ett hus som vi kallar Vita villan med en filial till jobbtorget där vi aktivt söker upp dessa ungdomar, som är upp till 29 år, för att hjälpa dem så att de kommer till jobbtorget och får skriva cv och annat. Jag håller absolut med dig; det här måste vi ta på allvar.

Anförande nr 110

S t i n a B e n g t s s o n (C): Som jag sa i mitt anförande ger jobb en känsla av egenvärde. Vi är helt överens om att så många som möjligt ska komma i jobb. Men medan ni riktar jobben och bara skapar jobb i kommunal verksamhet arbetar vi för en flexibel arbetsmarknad med många olika arbetsgivare.

När ska ni börja förstå att det är företagen som skapar jobb, och inte politiker?

Anförande nr 111

K a d i r K a s i r g a (S): Företagen är viktiga för Stockholms utveckling. Det förstår vi alla här i Stadshuset. Men jag förstår inte varför ni är emot kommunala visstidsanställningar. Många som har fått de här jobben går också vidare till riktiga jobb och tillsvidareanställningar antingen i den befintliga verksamheten eller i någon annan verksamhet. Vi träffar människor ute i verksamheterna. Vi ger dem en ekonomisk trygghet där de känner sig oberoende och där de kan gå till ett jobb. Det kommer vi att fortsätta med.

Anförande nr 112

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag kan glädja er med att detta är mitt sista skrivna anförande i denna budgetdebatt.

Människor är vår stads största resurs. Att människor från olika delar av världen ska få bosätta sig i Stockholm är en självklarhet för Centerpartiet. Det spelar ingen roll

om de har flytt från krig och förtryck eller om de flyttar hit för familj eller jobb; vi hälsar dem välkomna. Människor kommer till Stockholm för att de tycker att vi har ett gott utvecklingsklimat. Om de ska fortsätta att komma är det också viktigt att vi fortsätter att arbeta för att det ska finnas jobb i Stockholm och att det ska vara attraktivt att driva företag i vår stad.

Ordförande! I år, under majoritetens första år vid makten, har Stockholm rasat i Svenskt Näringslivs ranking över kommuners företagsklimat. Vi har inte haft en sämre placering sedan 2008. Vi ligger under genomsnittet vad gäller kommunpolitikernas attityd till företag. Det är helt oacceptabelt dåligt, och anledningen är såklart majoritetens företagarfientliga politik. Allt hänger samman. Om majoriteten inte kan vara tydlig när det gäller Förbifart Stockholm, Bromma flygplats och Slussen blir företagare rädda för att investera. Om företagare inte vill investera i Stockholm och inte ens etablera sig här klarar vi inte jobben. Och klarar vi inte jobben klarar vi inte integrationen.

Ordförande! Majoriteten i Stockholms stad har en övertro på att det är staden själv som är bäst på att fixa det mesta. Och visst är det bra att staden satsar på till exempel sommarjobb för unga, men det vore ännu bättre om staden satsade på att fler företag skulle våga ta emot sommarungdomar, som därmed får in en fot på arbetsmarknaden. Om staden satsar på entreprenörskap som sommarjobb kan ungdomarna växa upp till att bli egna jobbskapare. Och visst är det bra att stadsdelsnämnderna ska tillhandahålla tidsbegränsade anställningar för dem som står längst från arbetsmarknaden. Men det vore ännu bättre om staden satsade på ett större samarbete med företagare och frivilligorganisationer för att skapa bättre möjlighet till rätt matchning på arbetsmarknaden.

Ordförande! Sedan 2006 har 100 000 fler stockholmare fått ett jobb. Tack vare att fler stockholmare arbetar ökar skatteintäkterna, som kan bidra till den gemensamma välfärden. Vi i Centerpartiet är nu allvarligt oroad för att den positiva utvecklingen kommer att bromsas in rejält på grund av en rödgrönrosa företagarfientlig politik. Därför har vi lagt fram en budget för jobbskapande.

Jag vill återigen yrka bifall till Centerpartiets budgetmotion.

Anförande nr 113

M i a P ä r n i (S): Hej! Det är intressant att höra förslagen från oppositionen som nu haglar och kritiken mot den nya majoriteten. När ni talar om den positiva trend som fanns och som ni är så oroliga för att vi ska bryta vill jag bara påminna er om att 2006 var arbetslösheten i Stockholm 3,2 procent. 2014 var den 3,1 procent. Det är visserligen bra, men titta på till exempel min stadsdel, där jag är ordförande i dag! Det är Rinkeby-Kista, där arbetslösheten var 5,38 procent 2006. Den är uppe på 7,25 procent 2014. I samma stadsdel ökade ungdomsarbetslösheten med ungefär 40 procent under den tidsperioden. Jag tror att det är ganska tydligt för oss som står här i dag att de åtta åren med er politik, jobbskatteavdrag, sänkta arbetsgivaravgifter för unga, vårdnadsbidrag och annat inte minskade det som ni då kallade för utanförskap.

Vi har förstått att företagen skapar jobb. Det betyder inte att vi per automatik vill ha 83 utförare av hemtjänst i en stadsdel. Men vi satsar på Jobbstart Stockholm och sommarjobb i företag.

Anförande nr 114

Stina Bengtsson (C): Under den period som du exemplifierar med har vi haft en global lågkonjunktur som vi har fått stå inför. Det var naturligtvis en stor utmaning. Vi har också haft en stor inflyttning till Stockholm. Trots det har vi alltså klarat 100 000 fler jobb i Stockholm. Så kom inte och säg att inte vi har gjort någonting bra! Jag tror inte att ni står lika väl rustade med era små låtsasförslag.

Anförande nr 115

Tina Kratz (V): Fru ordförande! Hej Stina! Det var många fina ord, och du har sagt många fina ord på ett bra sätt i dag. Men när det kommer till pengarna är det så att ni lägger nästan 80 miljoner kronor mindre än vad vi gör på arbetsmarknadspolitik. Det är mindre pengar till komvux, det är mindre pengar till Stockholmsjobb, det är mindre pengar till jobbtorgen, det är mindre pengar till olika utvecklingsprojekt, det är mindre pengar och mindre pengar. Hur ska ni ta hand om denna stora utmaning som ni talar om?

Anförande nr 116

Stina Bengtsson (C): Ni höjer skatten med enorma summor, vilket motverkar jobbskapande. Tack vare den jobbskapande politik som vi har får vi skatteintäkter som faktiskt ger pengar till välfärden. Så kom igen när du skapar jobb och inte byråkrati!

Anförande nr 117

Demba Bah (MP): Hej Stina! Du talar hela tiden om att jobben skapas i företag. Det är bra, men kommunen skapar också jobb, för den har tjänster som ska bli utförda. När kommunen anställer folk för att utföra de här tjänsterna, och om det inte är i privat regi, tycker du inte att det är riktiga jobb.

Anförande nr 118

Stina Bengtsson (C): Det jag sade var att fyra av fem jobb skapas i små företag. Det är ett faktum som du inte kan bortse ifrån. Så kommer det att fortsätta att vara så länge ni inte förstör. Människor måste ha en möjlighet att välja jobb. Man kan inte bara bli hänvisad till kommunala jobb. Det ni gör nu är att ni i de eventuella upphandlingar ni gör skriver in att alla företag ska ha samma personalpolicy som Stockholms stad har. Hur förväntar du dig att små företag med tre, fyra eller fem anställda ska kunna leva upp till samma krav som hela Stockholms stads personalpolicy gör?

Anförande nr 119

Gulan Avci (FP): Fru ordförande! Jag vill i detta inlägg tala om jämställdhet. Det finns oacceptabelt stora skillnader i utrikes födda kvinnors och mäns etablering på den svenska arbetsmarknaden. För utrikes födda skiljer det med 12 procentenheter i arbetskraftsdeltagande mellan män och kvinnor. Denna skillnad är fem gånger större än skillnaden mellan svenskfödda kvinnor och män.

För att komma bort från detta måste vi lägga om bidragssystemen och göra det möjligt för utrikes födda kvinnor att snabbt lära sig svenska och komma ut på arbetsmarknaden. Folkpartiet liberalerna har varit med och röstat bort vårdnadsbidraget i den här staden, och jag är glad att mitt parti i går verkade för att det också avskaffades i Sveriges riksdag. Detta är en kvinnofälla, som framför allt har låst in

utrikes födda kvinnor i bidragsberoende och utanförskap men också påverkat deras barns möjlighet att börja i förskola tidigt, lära sig svenska och ta del av den pedagogiska verksamheten.

Många kvinnor som kommer till Stockholm får ta ett stort ansvar för att stanna hemma med barnen. Det måste gå att kombinera sfi-undervisning, samhällsorientering och även vuxenutbildning med att ta hand om barn och familj också i Stockholm. Men det förutsätter givetvis att vi även kan erbjuda undervisning på kvällstid. För att finansiera sfi på kvällstid satsar vi liberaler 5 miljoner kronor extra i vår budget. I majoritetens budget ska arbetsmarknadsnämnden samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att motverka en könssegregerad arbetsmarknad. Det låter bra. En av de viktigaste könsskillnaderna ligger i vem som startar företag i Stockholm. Enligt Myndigheten för tillväxtanalys startar 60 procent av de nya företagen av män. Samtidigt har era partivänner i regeringen försökt slå undan benen för företag i kvinnodominerade yrken genom att sänka taket i RUT-avdraget.

Enligt en undersökning från Visma tror 75 procent av RUT-företagen att svartjobben nu kommer att öka. 45 procent anser att framtidsutsikterna är dåliga eller mycket dåliga för denna bransch, och många av dessa företag är verksamma i Stockholm. Nästan tre fjärdedelar av nya företag inom personliga tjänster och annan service startas av kvinnor. För oss är det oerhört viktigt att inte bara behålla utan utvidga RUT-avdraget. Studier visar också att den möjlighet att få avlastning i hemmet som RUT-avdraget erbjuder gör att kvinnor kan gå från hemarbete till förvärvsarbete.

Vad det handlar om för mig som liberal och som feminist är att kvinnor och män måste ha samma livschanser, samma möjligheter att bli sin egen och samma möjligheter att göra karriär och ta steget ut på arbetsmarknaden. Vänstermajoriteten är bra på att finna ord. Men den skattehöjningspolitik som ni nu för drabbar kvinnors företagande, och det är allt annat än en feministisk och jämställdhetsfrämjande politik.

Anförande nr 120

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Gulan! Du frågade initialt var ambitionerna finns. Den frågan vill jag gärna slänga tillbaka. Totalt minskar ni budget för arbetsmarknadsåtgärderna med 40 miljoner kronor. Hur det ska föra människor närmare arbetsmarknaden är en bra fråga.

Jag är också lite besviken över att du väljer att sprida myten om sfi och hur den fungerar vidare. Man får lätt bilden av att det finns en enda väg för alla. Men du, som sitter i nämnden, vet att det inte ser ut så i Stockholm. Vi har sfi på kvällar, på helger och kombinerat med arbete. Det går att vara nästan hur flexibel som helst utifrån individens behov. Så arbetar vi i Stockholms stad, och så har ni också bidragit till att vi arbetar i Stockholms stad.

Jag håller med dig om att jämställdhetsperspektivet är jätteviktigt. Det är därför vi har sett till att man nu kan läsa sfi även när man är föräldraledig. Det är en jätteviktig reform som vi har åtgärdat under året.

Visstidsanställningarna kommer också de här kvinnorna till del. De 1 000 personer som nu har kommit ut i riktiga anställningar vill ni skicka tillbaka till försörjningsstöd. Varför?

Anförande nr 121

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Det är en ambition att vilja göra någonting. Men när det sedan kommer till praktisk handling ser det helt annorlunda ut. Jag är besviken på att du som borgarråd och ytterst ansvarig för arbetsmarknadsfrågorna godkänner att man sätter upp en prognos på 4 procent i en tid när Stockholm står inför stora utmaningar i och med den stora invandringen till Stockholm och dessutom med så många kvinnor som kommer hit.

Du vet liksom jag att det tar mycket längre tid för utrikes födda kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden. I ett sådant läge tycker jag att era analyser lyser med sin frånvaro. Vi satsar mycket på att förstärka integrationen, och vi gör det på riktigt. Vi föreslår ett nytt jobbtorg för att man ska ha möjlighet att validera kunskaperna hos dem som kommer hit. En sådan satsning har inte ni föreslagit. Vi föreslår extra pengar för att fler utrikes födda kvinnor ska få möjlighet att snabbare komma in i samhället och ha sina familjer.

Anförande nr 122

A w a d H e r s i (MP): Det var ganska intressant att lyssna på dig. Ni har styrt den här staden i åtta år. Under alla dessa år har det funnits majoritet för att avskaffa vårdnadsbidraget. Men det har ni valt bort.

Jag är ordförande för en stadsdel som har haft en folkpartistisk ordförande i åtta år. Vi har nyligen infört ett krav på att de föreningar som ska få bidrag ska vara jämställda. 76 procent av våra vistidsanställningar har gått till kvinnor. Vi vill starta en tjejfritidsgård i Hjulsta. Men jag är rädd för att dina kompisar just i Hjulsta ser till att detta inte kommer att bli verklighet. Verkligheten talar emot dig.

Anförande nr 123

G u l a n A v c i (FP): Ordförande! Jag tycker också att det är jätteviktigt att civilsamhället tar ett ansvar och kan vara med och bidra till att främja både integration och jämställdhet. Men vad vi talar om nu är arbetsmarknadsåtgärder. Det är det som i slutändan räknas för att till exempel kvinnor ska få möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Dessa reformer lyser med sin frånvaro.

Vi satsar på en jobbstimulans så att de som går från bidrag till arbete ska kunna få mer av lönen kvar i plånboken utan att det påverkar. Vi vill införa ett nytt jobbtorg så att nyanlända ska kunna få sina kunskaper validerade. Vi satsar extra på sfi-undervisning just för att möjliggöra för kvinnor som är utrikes födda att kombinera familjeliv och att snabbt lära sig svenska.

Ni föreslår skattehöjningar. Ni skapar försämringar i hela företagsklimatet. Det är företag som vill vara med och skapa jobb. När du kommer hit och säger att ni har en jobbagenda är det bara att läsa i er budget för att se hur det ser ut.

Anförande nr 124

Hanna Gerdes (FP): För att bostäder ska kunna byggas, för att skolor ska kunna ge landets bästa utbildning, för att kulturen ska kunna vara tillgänglig för alla och för att barnen ska kunna ha en meningsfull fritid och för att detta ska kunna bli mer än ord på papper behövs det resurser.

Resurser kommer inte magiskt ur några guldbyxor. För att få resurser till vår gemensamma välfärd behövs människor i arbete, och det behövs många människor i arbete. Samtidigt som stora pensionsavgångar väntar finns det otroligt stora mängder stockholmare som ingenting hellre vill än att arbeta. Det är en otroligt stor mängd människor vars potential vi ofta varken ser eller värdesätter. Det enda vi ser är en funktionsnedsättning, och baserat på detta gör vi tusen antaganden om hur personen är, vad personen kan och vad personen klarar av.

Tina Kratz har redan talat om detta tidigare. Tina och jag känner varandra från Skarpnäck. Jag skulle vilja säga att det inte är helt sällan vi ser samma problem. Men där vi skiljer oss åt, Tina, är nog hur vi ser på möjligheter till lösningar. I går stod en av dina partikamrater, Ann-Margarethe Livh, här uppe i talarstolen och hävde ur sig till Erik Slottnér som en förolämpning att han låter som en direktör för ett privat bolag. Jag tror att vi är rätt många här inne som snarare ser hur våra makar, våra mammor, våra barn och våra väninnor sliter varje dag som egenföretagare och hur dessa företag är de som bidrar både för att finansiera den ledsagning som ni nu skär ned, och som du inte känner till, och för att skapa fler jobb.

De som i dag är bäst på att anställa människor med funktionsnedsättning är små och medelstora företag inom den privata sfären. Det är inom offentlig sektor som vi fortfarande släpar långsamt efter. Privata företag ser ofta att via behovsanpassade hjälpmedel, via ny teknik och via skraddarsydda lösningar förvandlas eventuella praktiska utmaningar till potential. Folkpartiet anser att det är hög tid att vi kartlägger vilka utmaningar stadens anställda med funktionsnedsättning upplever och hur vi åtgärdar dessa. Vi anser att antalet praktikplatser behöver öka. Det är bättre att få in en fot på arbetsmarknaden och skaffa arbetslivserfarenhet än att inte bli insläppt alls. Vi anser att det är hög tid att betydligt fler personer med funktionsnedsättning anställs till reguljära tjänster inom staden.

Framför allt måste vi börja se människor som resurser. Resurser kommer inte ur guldbyxor. Det behövs människor i arbete oavsett funktionalitet.

Anförande nr 125

Awad Hersi (MP): Hej Hanna! Ni vill att ungdomar ska ha lägre löner. Kan du förklara för mig hur det kan leda till att fler ungdomar kommer i arbete?

När det gäller ledsagning och sådant stämmer inte det som du och dina kollegor säger. Ledsagning är en biståndsbedömd insats, och det får man utifrån om man har rätt till det eller inte. Om man mot all förmodan inte är nöjd kan man överklaga. Tack och lov att vi har rättssäkerhet i detta!

Anförande nr 126

Hanna Gerdes (FP): Awad! Det stämmer absolut att vi vill att fler ungdomar ska arbeta. Det är också därför vi satsar 5 miljoner mer till just studentmedarbetare.

Jag skulle gärna vilja att vi håller oss till ämnet; det vill jag säga också till alla andra som har begärt replik. Man försöker alltid osynliggöra personer med funktionsnedsättning, och det är det jag vill tala om. Det görs sällan från den här talarstolen. Och tro det eller ej, man är inte sin funktionsnedsättning. Även studenter har funktionsnedsättningar. 5 miljoner till fler studentmedarbetare är också ett sätt att inkludera fler personer med funktionsnedsättning.

Anförande nr 127

T i n a K r a t z (V): Hanna! Ja, vi har träffats förut. Jag heter Kratz och inget annat i efternamn.

Också jag tycker att detta är jätte viktigt. Jag trodde i alla fall att jag försökte få fram att vi verkligen inte tror att personer med funktionsnedsättning är personer som har sämre kompetens eller sämre kvaliteter än andra. Jag tror verkligen precis som du – jag håller med dig – att personer med funktionsnedsättningar har en mängd olika kompetenser. Det sitter inte i rullstolen, utan det sitter mer i vilka förutsättningar och möjligheter vi ger de här människorna. Vi ska inte se på begränsningarna, utan vi ska se på deras kompetens.

Det är snarare på er sida som man talar om enklare jobb till de här personerna. Vi talar om att vi ska föra en politik som inte skapar svaga grupper utan som ger människor förutsättningar och rättigheter att utveckla och använda sin fulla potential. Vad gäller ledsagning är det samma riktlinjer som ni arbetade med under er period.

Anförande nr 128

H a n n a G e r d e s (FP): Vad bra, Tina! Då kanske vi skulle kunna vara överens om att vi ska ompröva det här med att satsa så mycket på osäkra kommunala visstidsanställningar, som ofta blir ett gissel för dem som är mest utsatta, och snarare prioritera olika typer av reguljära anställningar framöver.

Anförande nr 129

A l e x a n d r a M a t t s o n Å k e r s t r ö m (V): Vi känner också varandra från Skarpnäck. Det är intressant att ni tar upp frågan om LSS-insatser. Under er tid var det inte direkt ovanligt att stadsdelarna tog in konsulter för att lära handläggarna hur de kunde avslå just dessa viktiga insatser som personlig assistans, ledsagning, kontaktperson och så vidare för att de skulle kunna hålla er tajta budget på just funktionshinderområdet. Så var det bland annat i Skarpnäck.

Det gjorde inte direkt att de här människorna lättare kom ut i sysselsättning eller i samhällslivet i stort. Eller vad tror du?

Anförande nr 130

H a n n a G e r d e s (FP): Jag tror att det innebär att ta ansvar om man sitter i majoritet. Det jag är intresserad av här och nu är vilken typ av konkreta förslag som ni har från majoriteten för att prioritera detta område.

Anförande nr 131

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Vi hör mycket om Folkpartiets satsningar från talarstolen. Men sanningen är att ni skär ned med över 40 miljoner kronor på arbetsmarknadsåtgärderna i Stockholms stad i er budget. Jag håller verkligen med

dig om det mesta i ditt anförande: Ett samhälle fritt från diskriminering tar till vara på den kompetens som vi har i vår stad. Om Stockholm ska växa starkt måste vi vara ett Stockholm för alla. Men precis som du säger gör man inte skillnad på människor och människor.

Visstidsanställningarna, till exempel, där ungefär 1 000 personer i år får möjlighet att gå till riktiga jobb från försörjningsstöd innebär även det platser för personer med funktionsnedsättning. Totalt har hittills i år 15 personer fler som har någon form av funktionsnedsättning än under era år vid makten fått en väg in till anställning. Men dessa 1 000 personer vill ni skicka tillbaka till försörjningsstöd. Varför?

Anförande nr 132

Hanna Gerdes (FP): Jag skulle ha en önskan i framtiden. Det är att vi fokuserar på att gå just från en omsorg som kväver till tilltro och förväntningar som får människor att lyfta och växa. Jag tycker att vi ska gå bort från olika typer av temporära visstidsanställningar och satsa på reguljära anställningar för personer med funktionsnedsättning.

*§ 6 Rotel III Arbetsmarknads- och idrottsroteln**Idrottsnämnden*

Anförande nr 133

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter och stockholm-are! Nu blir det idrott! Stockholm har ett fantastiskt idrottsliv. Det finns otaliga välfungerande idrottsföreningar. Vi har idrottshallar, fotbollsmattor, ishallar, ridhus, simhallar, utegym, gräsytor och motionsspår – listan kan göras lång. I vår stad finns över 50 av Riksidrottsförbundets 71 specialidrottsförbund representerade. Vi har i år vunnit pris som Sveriges främsta idrottskommun. Det finns mycket att vara stolt över både som stockholmare och som idrottspolitiker.

Samtidigt har vi en väldigt blandad stad och en stor ojämlikhet mellan dem som idrottar och dem som inte gör det. En enkel resa med tunnelbanans röda linje visar en stad med helt olika förutsättningar. Om vi går av vid Karlaplan är det 92 procent av pojkarna medlemmar i en idrottsförening i mellanstadiet. Men om vi går av 26 minuter bort, vid Skärholmen, är det var fjärde flicka i samma årskurs. Ojämlikheten är vår största utmaning. Vi vet att alltfler barn stängs ute från idrotten på grund av föräldrarnas plånbok. Därför är det här vår högsta prioritering. Med vår budget för 2016 kommer vi att kunna ge bättre förutsättningar för de föreningar som vill arbeta för att aktivt inkludera fler barn och framför allt driva en mer öppen verksamhet för att öka spontanidrottandet runt om i Stockholm.

Vår stad gör också ett enormt arbete just nu för att ge ensamkommande barn och ungdomar tillgång till skola och bostäder. Men det krävs ännu mer för att bygga ett hem. Exempelen på idrottsföreningar som med ett stort engagemang vill skapa aktiviteter för att välkomna dessa barn är många. Det arbetet ska vi se till att stötta och samarbeta med framöver.

Vi har också ett arbete med att minska det akuta behov vi har av nya idrottsanläggningar. Sedan valet har vi arbetat aktivt med att öppna upp fler skolidrottshallar. Detta arbete fortsätter tillsammans med en idrottsmiljard för att höja ambitionerna i nybyggnationen.

Satsningen på simundervisning har redan gett resultat. I målgruppen elever som inte klarar simkunnighetsmålen har deltagandet i intensivsimskolorna gått från ca 30 till 77 procent. Alla barn som växer upp i Stockholm ska kunna simma och känna sig trygga med vatten. Närheten till vatten och natur är en otrolig rikedom i vår stad. Den passion som många stockholmare känner för friluftsliv och rekreation ska vi ta till vara och sprida till fler. Därför ska vi satsa på att utveckla våra friluftsområden och skapa tillfällen för barn och ungdomar att pröva på.

Vår budget ger förutsättningar för våra idrottsföreningar, för fler idrottsytor, för ett ökat friluftsliv, för fler att lära sig simma och för ett jämlikt idrottande. I ett Stockholm för alla får alla barn och unga möjlighet till ett aktivt idrotts- och föreningsliv.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 134

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Idrotten i Stockholm står inför stora utmaningar i en växande stad. Moderaterna fortsätter att satsa, framför allt på idrott för barn, ungdomar och funktionsnedsatta. Stockholm har ett rikt och brett föreningsliv och är en del av det viktiga civilsamhället.

Det är viktigt att det idrottspolitiska programmet implementeras fullt ut i vår stad. Där finns bland annat folkhälsoperspektivet med som en del, och det finns vissa grupper som man prioriterar som i dag står utanför idrotten.

Moderaterna vill att barns och ungas idrottande och motionerande är prioriterade. Som jag sade tidigare finns det ett antal grupper där vi vill se mer idrottande för att ge en nyckel till ett folkhälsoperspektiv. Det är funktionsnedsatta, flickor med utländsk bakgrund, äldre, tonåringar samt barn och unga i socioekonomiskt svaga familjer.

Ett framgångsrikt samarbete inom regionen mellan offentliga och privata aktörer tycker vi är väldigt viktigt. Behovet av nya arenor för bredd- och spontanidrott är stort. Vi delar inte den rödgröna majoritetens uppfattning att kommunen ska bygga alla idrottsanläggningar på egen hand. Förutom att vi kan göra mycket genom samarbete kan vi höja utbyggnadstakten. Vi vill se privata alternativ. Vi vill se samarbete med stora idrottsklubbar och idrottsföreningar som kan investera i nyanläggningar. De kan också driva många anläggningar.

Jag har en fråga till Socialdemokraterna. Varför ser inte Socialdemokraterna någon fördel med att ha privata aktörer? Ni tycks ha någon form av beröringsskräck under den här mandatperioden. Ni brukar inte ha det annars. Är det för att ni måste tillgodose era socialistiska samarbetspartner MP och V som ni har en helt annan syn på detta. Det är förmodligen så.

Den så kallade idrottsmiljarden som lanseras tycker vi är bra. Det är över fem år och ungefär 200 miljoner per år. Det som däremot är bekymmersamt är att 400 miljoner har gått åt till fördyringar av redan beslutade investeringar. Exempel på det är ett antal hallar som vi har lanserat som har blivit mycket dyrare.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till Moderaternas budgetmotion.

Anförande nr 135

A n d e r s L i n d e l l (MP): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Jag är stolt över att få vara med och förespråka denna budget som kommer att bidra till ett mer hälsosamt och mer jämlikt Stockholm. Förra året, när den nya majoriteten tillträdde, behövde vi göra stora satsningar för att möta behovet av och efterfrågan på idrottsaktiviteter i Stockholm. Vi höjde föreningsstödet och investerade 1 miljard i anläggningar, vilket var väldigt välbehövligt efter de senaste årens hantering av dem.

Innan jag benämner de utmaningar vi har kvar vill jag instämma i att Stockholm är en fantastisk idrottsstad. Vi är valda till årets idrottsstad, och vi har ett enormt utbud av aktiviteter och föreningar och ett starkt ideellt engagemang. Vi har stora möjligheter att fortsätta att vara det här landets allra bästa idrottsstad, men vi har också flera utmaningar.

Den första är den som jag nämnde – anläggningsbehovet. Vi har investerat en miljard, varav en stor del har ätits upp av nödvändiga investeringar på grund av tidigare underhåll som har varit under all kritik. Men det handlar om mer än att bygga nya anläggningar. Vi låser upp skolor så att vi kan använda deras mindre idrottshallar för idrottsföreningar. Vi tillgängliggör naturområden så att medborgarna i Stockholm får bättre tillgång till friluftsliv, och vi ser till att dessa områden fortsätter att vara livskraftiga och en viktig del av Stockholms natur.

Problemet med bristen på idrottsanläggningar och bristen på möjligheten till idrott för stockholmare handlar inte bara om hälsa. Det handlar också om rättvisa. Det gör det därför att ohälsa är ett av de tydligaste exemplen på orättvisor. Det skiljer ungefär fyra år i livslängd mellan Östermalm och Skärholmen. Våra hallar är sämre besökta och mindre uppskattade av unga hbtq-personer, och våra spontanidrottsanläggningar kan inte locka tjejer i lika stor utsträckning som killar. De här problemen måste vi ta tag i, för de gör att våra generella satsningar inte når alla stockholmare i samma utsträckning.

Alla som har idrottat känner igen sig i att idrotten kan vara en fast punkt när resten av livet är lite kämpigt. Därför är det orättvist att de som måste kämpa extra mycket mot strukturella orättvisor också är de som nås minst av idrotten. Därför gör vi flera specifika satsningar. Vi tittar över spontanidrottsytorna och kollar hur de är fördelade i staden och hur de kan nå tjejer bättre. Vi blir mer strategiska i hur våra anläggningar bemöter och är anpassade efter unga hbtq-personer. Vi gör en trygghetsöversyn av våra motionsspår. Därmed kommer de stora satsningar som vi gjorde förra året alla stockholmare bättre till del.

Därför vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 136

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare och idrottsrörelsen! Nu ska förutsättningarna för idrotten i Stockholm bli ännu bättre genom ytterligare satsningar och tillkomst av nya idrottsanläggningar. Vi ska göra det möjligt för alla kommuninvånare att välja den motion och rörelse som passar dem bäst. Det är vänstermajoritetens plikt att undanröja alla hinder som finns för att få stockholmarna i rörelse. Det ska råda jämställdhet, jämlikhet och noll diskriminering inom idrotten. Nu ska vi sätta handling bakom orden om jämställdhet inom idrotten. Vi ska följa upp så att satsningarna inom idrotten präglas av jämställdhet. Ekonomin ska icke spela en avgörande roll för om man kan motionera eller inte.

Dialog och kommunikation med idrottsföreningar ska bidra till att många fler barn och ungdomar väljer att idrotta i föreningarnas regi. Vi ska jobba mot målet att utjämna och minska skillnaderna när det handlar om att idrotta i organiserad form. I dag råder det enorma skillnader mellan stadsdelar och bostadsort i graden av att vara organiserad. Det är inte acceptabelt. Fysisk inaktivitet är en av huvudorsakerna till ohälsa och i förlängningen förkortad livslängd. Genomsnittsåldern i olika delar av staden kan skilja många år. Detta är icke anständigt i ett modernt samhälle.

Det ska finnas naturliga mötesplatser runt om i staden där lek och spontanidrott kan utövas där man önskar. Varje krona som vi väljer att satsa på barn- och ungdomsidrott är en enorm vinst för individen och samhället.

Ordförande och fullmäktige! Vi lever i en tid av jättestora orättvisor som polariserar samhället och sliter isär banden mellan människor. Här måste vi ta till vara idrottens enorma potential att förena och bygga eviga broar mellan människor. Elit- och breddidrott är varandras förutsättningar, men de har olika behov och utmaningar. Därför är det viktigt att man tillgodoser behoven utifrån förutsättningarna. Detta kan uppfattas paradoxalt inom idrottssammanhang, men i vår idrottspolitiska vision finns bara vinnare och ingen förlorare. Simkunnigheten är A och O för att slippa framtida drunkningar i Stockholms kommun.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2016.

Anförande nr 137

R i c h a r d B e n g t s s o n (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar med att yrka bifall till Folkpartiets förslag till budget för idrottsnämnden.

Ni har säkert hört talas om vad en mamil är för någonting – middle aged man in lycra. Ni vet, det är de där fardårarna, medelålders män, som åker fram i trafiken på dyra racerhojar på jakt efter lycka och mening i livet, får man väl förmoda. Det är en bild av hur idrottande i Stockholm ser ut. Crossfit, ultramaraton och Iron man – träningstrenderna de senaste åren går mot alltmer extrema utmaningar. Löpartävlingar arrangeras året om. Att springa maraton uppfattas som normalt och inte som en extrem ansträngning. I sociala medier kan man få intrycket att alla i bekantskapskretsen har blivit elitidrottare.

Vad denna trend som vi ser just egentligen ska fylla för behov hos människor kan man fundera över. Men samtidigt som många tränar hårt finns det en växande grupp människor som rör på sig mycket lite. Spridningen i fysisk aktivitet bland barn, ungdomar och vuxna har blivit stor. Bland ungdomar ökar markant den andel som inte alls ägnar sig åt idrott under sin fritid. Mycket talar för att en växande grupp inaktiva barn och ungdomar kommer att leda till att alltfler vuxna får sämre hälsa. Idrottspolitikens främsta utmaning är därför att vända en utveckling där allt färre ungdomar motionerar regelbundet och där alltfler barn är överviktiga. Det kräver tydliga prioriteringar från vår sida.

Stockholm har ett rikt och brett föreningsliv som bärs av ovärderliga ideella krafter och som erbjuder många en bra verksamhet. Vi behöver göra mer för att idrottsrörelsen ska nå fler grupper av barn. Sänkta avgifter ses ofta som en universallösning för att få fler att idrotta och ta del av aktiviteter. Jag tror dock att föreningslivet har många andra trösklar, inte minst det faktum att föreningslivet ofta ställer ett stort krav på engagemang från föräldrar. Vårt förslag om att staden tillsammans med företag och föreningsliv ska möjliggöra ett så kallat sportotek, där man kan låna idrottsutrustning ungefär som på bibliotek är ett sådant exempel på vad som kan göras för att ytterligare sänka trösklar för grupper som i dag står utanför.

Idrottsanläggningarna är ett av våra viktigaste verktyg för att möjliggöra idrottande. Ett växande Stockholm kräver höga ambitioner för att bygga ut, renovera och rusta upp idrotts- och simhallar. Också här behöver det finnas en strikt prioritering av anläggningar som kommer breda grupper till del och som kan utnyttjas även utanför ett organiserat föreningsliv.

Vi förbereder att staden påbörjar förberedelserna för att anlägga ytterligare en ny simhall och att arbetet påbörjas nu så att den ska kunna öppna redan under nästa mandatperiod.

Anförande nr 138

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Efter Richard Bengtssons inledning skulle man gärna vilja göra en liten filosofisk utläggning om den nutida människans längtan efter evig hälsa och evigt liv. Men jag måste tyvärr avstå från det och fördjupa mig lite i vad som står i majoritetens budget och program. Där står det något lite konstigt: Idrottens behov matchar det faktiska anläggningsbeståndet. Jag tror att det är ett feltänk eller någon felformulering. Man menar väl förhoppningsvis att det ska finnas en balans mellan idrottsutövandet och de lokala anläggningarna.

Men det är en lång väg till infriandet av dessa förhoppningar. Återigen: Om vi jämför med många mindre kommuner ute i landet som subventioneras genom kommunala utjämningsbidrag, inte minst från Stockholm, är situationen i den här staden erbarmlig, får man säga. Norrmalm, till exempel, har inga anläggningar att tala om. Det uråldriga GIH-badet finns faktiskt på Östermalm. Det finns, som också har nämnts här, en långsiktig investeringsplan om 1 miljard. Den har på grund av kostnadsökningar redan delvis förbrukats. Vi kanske inte kan vänta oss mer på grund av många anledningar. Budgeten är ansträngd, som vi har hört under de här dagarna, och vi kan inte vänta oss några större höjningar.

Dessutom verkar det vara så att man inte kommer igång med det man har utfäst sig att göra. Vi ser hur det är med den nya bandyhallen söderut. Några spadtag har man inte tagit ännu.

SD har givetvis ingenting att invända mot de allmänna programförklaringar om idrott och hälsa, vilket syns i dokumentet. Det står att barns och ungas idrottande ska genomsyras av glädje. Nämnden ska aktivt motarbeta alltför tidiga elitsatsningar, står det också. Då blir en ofrånkomlig följdfråga: Vad gör man på rotel III för att minska den segregering som är så vanligt förekommande, till exempel i fotbollsklubbar redan i åtta-nioårsåldern, då man delar in barn efter påstådd talang? Hur är kontrollen av att klubbarna följer detta? Jag tror att jag får återkomma med andra frågor vad gäller spontanidrottande.

Jag nöjer mig med att yrka bifall till SD:s budget.

Anförande nr 139

P e r A n k e r s j ö (C): Fru ordförande, fullmäktige! I en växande stad är det en utmaning att hitta plats, inte bara för skolor, förskolor och annat utan också förstås för idrottsytor och hallar. Men det är nödvändigt. Ytor för idrott och spontanidrott har, som jag tror att många här kan konstatera, stora samhällsekonomiska vinster samtidigt som de skapar både trygghet och ett gott stadsliv. Man kan säga att vi med dessa ytor också får en attraktivare stad.

När Centerpartiet drev igenom anläggandet av det nya Tantobadet för några år sedan var drivkraften just denna: En stad som förtätas och växer snabbt måste även satsa på innehåll i stadsrummet. Vi vill gå vidare med fler citybad, badbryggor och strandbad på ställen som Hjorthagen, Riddarholmen, Hammarby sjö och Norr Mälarstrand. Vi

är också positiva till det utomhusbad på Järvafältet som Centerpartiet har drivit sedan 2007.

Idrotten måste få en plats i stadsutvecklingen. Det innebär också att vi från stadens sida måste bli bättre på att prata om platser för idrott och rekreation med näringslivet och med de aktörer som hela tiden är med och utvecklar staden. Vi i staden kan också själva göra betydligt mer. Vi har till exempel gott om taktytor som kan användas, och vi har dessutom gott om berggrum som knappt används i staden. Av stadens 56 000 kvadratmeter berggrum kan åtminstone 15 000 kvadratmeter inventeras och skapa ytor kanske för just idrott. Vi vill ge fastighetskontoret i uppdrag att inventera både taktytor och exempelvis berggrum för idrottsändamål.

Det finns stora ekonomiska problem med bygget av nya hallar; det har vi sett. Inte minst under det senaste året har vi sett flera exempel på hur upphandlingar har lett till kraftiga fördyringar av projekt. Här har Alliansen ganska nyligen i fastighetsnämnden tagit ett initiativ till att se över upphandlingsprocessen och kolla lite grann vilka krav som ställs. Det är klart att när det bara kommer in ett enda anbud försvinner konkurrensen, och då blir det mycket dyrt. Idrotten blir förstås lidande av det.

Ett område som vi från Centerpartiet tycker att staden borde satsa lite mer på i framtiden är längdskidåkning. Faktum är att var femte startande i Vasaloppet i år var från Stockholm. Samtidigt finns det ganska få ställen att utöva sporten på här i Stockholm, i alla fall om man inte vill ta bil en bit ut. Här vill vi se fler initiativ från staden, gärna tillsammans med grannkommuner och även, återigen, privata fastighetsägare.

Centerpartiet vill satsa mer på verksamhet och något mindre på förvaltning. Därför har vi i vår budget för nästa år föreslagit att vi ska slå ihop kulturnämnden och idrottsnämnden. Det vill vi göra för att vi tycker att kulturverksamhet och idrottsverksamhet är något viktigare än kulturpolitik och idrottspolitik, även om det förstås också är viktigt.

Med detta vill jag yrka bifall till Centerpartiets budgetförslag.

Anförande nr 140

L i s a P a l m (FI): Ordförande och fullmäktige! Idrott ligger mig varmt om hjärtat. Framför allt är det fotboll som ligger mig varmt om hjärtat. Jag är en fotbollstjej, eller rättare sagt: Jag var en fotbollstjej. Men när jag var 13 år märkte jag att det var något som inte stämde. Medan vi tjejer fick spela på vattenfyllda grusplaner spelade killarna på uppvärmda konstgräsplaner. Det var konstigt, för vi vann ju minst lika många matcher. Jag slutade spela fotboll eftersom jag insåg att mitt idrottande aldrig kommer att värderas lika högt som killarnas.

Därför är jag glad att kunna säga att den rödgrönrosa majoriteten ser denna ojämsställdhet inom idrottsvärlden. Idrottsnämnden ska nu fortsätta samt utveckla arbetet med att jämställdhetsintegrera sin verksamhet. Nämndens resurser ska fördelas så att förutsättningar för att utöva idrott är jämlika oavsett kön eller bakgrund.

Vi vet att idrotten är en viktig del i många ungas identitetsskapande process. Därför har föreningar, ledare och tränare ett stort ansvar och även möjligheter när det kommer till att motverka jargong som uttrycker kvinnoförakt, sexism, homo-, bi- och transfobi, rasism eller nedvärderande kring funktionsvariationer. Idrotten ska vara en kraft som bidrar till jämställdhet och inte till normer som bygger på förlegade uppfattningar om kön. Därför är det viktigt att det framgår att idrottsföreningar som får stöd från staden aktivt ska arbeta för att motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Vi ser hur unga hbtq-personer inte får plats i idrotten på lika villkor. De möts av trakasserier och kränkningar. För att motverka denna diskriminering ska nämnden arbeta proaktivt för att åstadkomma ett gott bemötande av olika grupper och olika gruppers behov. Bland annat ska detta ske genom kompetensutveckling av personalen i bemötandefrågor.

Idrott är en stor och betydelsefull del i stadens verksamhet. Idrott är viktig för folkhälsan och för att stärka självkänslan, särskilt bland unga människor. Genom idrott kan människor skapa relationer och känslan av att tillhöra en gemenskap. Idrotten ska vara jämlik och jämställd, och det handlar inte minst om resurserna.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 141

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande, fullmäktigeledamöter, idrottsintresserade och ni andra! Stockholm är en underbar idrottsstad. Alliansen gjorde många stora satsningar som nu visar sig i verkligheten. Det finns goda ambitioner även hos nuvarande majoritet. Men vissa saker håller på att gå käpprätt åt skogen. Det fina arbetet med enklare hallar som inleddes under Alliansen ser under de rödgröna ut att bli ett fiasko. En enkel hall som beräknades kosta 20–25 miljoner kostar nu det dubbla eller det tredubbla. Dåliga markförhållanden kan vara en del av detta, men någonting är knas i upphandlingarna. Upphandlingar som inte ger ett enda anbud eller där bara en enda leverantör uppfyller skall-kraven är inte bra. Det har sagts tidigare, och det måste sägas igen. Vi har ställt krav från Alliansen på en uppföljning och en bättring av det här.

Det är svårt att kostnadsberäkna större byggen. Det är svårt att skriva upphandlingsunderlag. Men vi måste kunna bättre än så här. Vi vill ändå att idrottsnämnden och fastighetsnämnden ska fortsätta samarbetet om enklare hallar, och vi tror fortfarande att idén är rätt. Men de senaste kostnadsökningarna är enorma. Bandyhallen i Tallkrogen, som skulle stå i Tallkrogen, är ett konkret exempel där kostnaderna helt har skenat från 110 miljoner till 175 miljoner, och nu senast till 260 miljoner kronor. Får Tallkrogen någon bandyhall? Troligen inte. Ny planering är på gång, och det återstår att se. Bandyföreningen har i alla fall inte gett upp.

Slutligen: Allt är inte elitidrott. Spontanidrotten har en otroligt viktig funktion i att locka främst barn och ungdomar till ökad fysisk aktivitet. Alla barn passar inte in i ett fotbollslag.

Jag har fått frågan om jag ska ha rekvisita i talarstolen i år; jag hade en skateboard förra året. Jag har rekvisita, men jag tog inte med hela. I dag representerar jag

skateboardintressena med bara ett skateboardhjul. Många unga med bokstavskombinationer långa som hela alfabetet vittnar om att skateboardåkningen är det enda som håller dem aktiva. Då är det pinsamt att flaggskeppet i Högdalen ännu inte har blivit färdigbyggt. Inför valet 2014 lovade en majoritet här i Stadshuset att bygga färdigt skateparken i Högdalen. De enda som håller det löftet nu är Kristdemokraterna, med stoltheten i behåll. Kristdemokraterna har åter avsatt medel för att bygga klart skateparken. Kom igen nu! Det borde ni andra göra också.

Fullmäktigeledamöter! Stockholm förtjänar en sund och konstruktiv idrottspolitik.

Jag vill därför yrka bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 142

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa börjar med att yrka bifall till förslaget till beslut från Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet, res. 28, punkt 5: Idrottsnämnden ska verka för att investeringar i idrottsanläggningar präglas av ett jämställdhetsperspektiv.

Jag blev väldigt glad när jag läste förslaget från Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet. Jag har sedan urminnes tider och fram till förra måndagen varit Sverigedemokraternas jämställdhetspolitiska talesperson i Stockholms stad. Den rollen för jag naturligtvis över till mitt kommande nya parti. Här visar jag förresten vårt eget jämställdhetspolitiska program, som jag egenhändigt har skrivit.

All right: Vi ser alltså fram emot att man nu satsar på flickors idrott i ishockey och simning. Det gäller inte minst de utlandsfödda flickorna och dem med utländsk bakgrund. Vi socialkonservativa ser att alla människor är jämställda och jämlika, i motsats till det etablerade etablissemanget, det officiella Sverige, som ser en könsmaktsordning. Överst står utländska män, sedan kommer svenska kvinnor, sedan kommer svenska män och i botten – dem som man inte alls behöver bry sig om – de utländska kvinnorna.

I samband med förra årets val har de hedersförtryckande krafterna sett sina möjligheter att flytta fram sina positioner. Jag vet att det bland invandrarflickor finns en oro för vad som hända ska. Möjligen fick vi se en svala när Vänsterpartiet Mehdi gick fram och började prata om att vi nu ska satsa på jämställd idrott. Plånboken ska inte spela någon roll. Jämställd idrott har med könsrelationerna att göra. Jämlikhet handlar om plånboken. Jag vet inte om det var ett avsiktligt bortdribblande av korten eller om det bara var en felsägning, helt enkelt.

Anförande nr 143

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Stadens utegym har blivit populära. Under förra mandatperioden satsade Alliansen i alla stadsdelar för att bygga fler utegym. Vi ser hur de används flitigt. Jag vet inte om ni själva har besökt ett utegym någon gång. Om ni inte har det rekommenderar jag er att ta en promenad förbi och se vilka som är där och nyttjar dem. Det är inte bara de som idrottar regelbundet varje dag, utan det är också barnfamiljer som går dit, framför allt på helgerna. Då går man dit med hela familjen, och barnen kan vara med och träna och leka. Vissa av de ställningar som finns i utegymmen kan man även barn klättra i, vilket skapar en trevlig fritidsaktivitet för hela familjen.

Ett utegym kostar ungefär 200 000–300 000 att investera i, och driftskostnaden är ungefär 10 000 per år, så det är inte några jättestora kostnader. Trots det anser inte Moderaterna att staden själv måste finansiera utegymmen. Jag har talat med flera privata aktörer, framför allt med olika träningskedjor, som är intresserade av att investera i utegym. I sådana fall vill de gärna att staden driver utegymmen.

Fördelen med inte bara utegym utan även motionsspår och andra spontanidrottsytor är att de är öppna för alla, och alla tider på dygnet. Jag är glad att Emilia, Anders och Lisa alla tog upp ojämlikheten inom idrotten. Jag tror att om vi ska komma åt problemet med ojämlikhet inom idrotten måste vi börja med skolan. Det är i skolan som vi kan utbilda våra barn och unga till ett hälsosammare liv och lära dem hur man kan röra på sig på olika sätt. Det är inte bara det traditionella inom skolidrotten.

Vi måste också när vi planerar våra nya bostadsområden planera in idrotten, och inte bara idrottshallar, även om det är en viktig del. Vi måste även planera in spontanidrottsytorna, och där kan vi gå så pass långt att vi kan ställa krav eller i alla fall förhandla med våra bostadsbyggare så att de också investerar i utegymmen eller spontanidrottsplatserna när vi utvecklar de nya områdena.

Anförande nr 144

A n d e r s L i n d e l l (MP): Hej Sophia! Tack för ditt engagemang i utegymmen! Vi är flera som ser poängen med fler spontanidrottsytor och att de har ett starkt värde. Du säger att de är öppna för alla. Det gäller i en formell bemärkelse, men vi ser också att spontanidrottsytorna i alltför liten utsträckning används av grupper som har lite långt till idrotten. De ligger på ganska otrygga platser, och det hela bygger på att man har ett eget engagemang. Det kanske är lite mörkt, platserna ligger ute i skogen och så vidare. De vi har, hur de än finansieras, behöver vi alltså jobba med för att de ska bli tryggare.

Min fråga till dig är: Varför drar Moderaterna ned på alla de satsningar som vi gör för att tillgängliggöra friluftslivet bättre för stockholmarna?

Anförande nr 145

S o p h i a G r a n s w e d (M): Jag håller helt med dig om att utegymmen och spontanidrottsytorna ska planeras in när vi bygger nya stadsdelar. De ska planeras in och finnas överallt. De ska vara tillgängliga för alla.

Jag uppfattade inte riktigt din fråga gällande att vi inte satsade på... Kan du ta den igen?

(A n d e r s L i n d e l l (MP): Vi gör alltså tre olika projekt där vi tillgängliggör detta på olika sätt. Det är ytterstadssatsningar, mer välkomnande anläggningar och en trygghetsöversyn av utegymmen. Ni drar ned alla de satsningarna i ert budgetförslag.)

Tack! I vårt budgetförslag satsar vi 20 miljoner kronor på framför allt motionsspår. Det kan vara både skidspår och utegym och det kan vara andra inventarier i anslutning till spontanidrottsplatser. Där har vi 1 miljon mer i satsning än vad ni har i er budget.

Anförande nr 146

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Idrotten i Stockholm står inför stora utmaningar i en växande stad, sade jag i mitt förra anförande. För att tydliggöra detta tänkte jag nu göra lite kompletteringar.

Vi behöver investera i nya hallar och anläggningar i takt med att staden växer. För att vi ska kunna hålla nere kostnaderna för sådana projekt behöver flera aktörer vara inblandade i detta. De kan vara kommunala, privata, investerare, idrottsklubbar eller föreningar. Vi tror att mångfald är bättre än enfald. Allt ska inte drivas av kommunen.

Sedan står vi inför en stor utmaning när det gäller underhåll och att bygga om våra kommunala anläggningar, inte minst baden. Där förordar Moderaterna en fortsättning på det vi bedrev under förra mandatperioden. Vi fattade beslut om att renovera Farsta och Åkeshovs hallar. Det pågår nu. Under kommande perioden kommer både Forsgrénka, Vällingby och Västertorp vara aktuella.

Vi skulle välkomna om den rödgröna majoriteten skulle våga ta alternativet att titta på att bygga nytt i stället för att renovera, som ett alternativ för att kunna jämföra kostnaderna. Man kan också fundera över OPS-lösningar, som finns i till exempel Tyresö, för att få fler alternativ innan man fattar beslut om så stora investeringar.

Enligt Moderaternas budget vill vi fortsätta arbetet med att bygga billiga hallar. Det har talats om i olika sammanhang att våra kalkyler inte håller. Vi avsatte 100 miljoner för fem hallar. Många av dem har blivit mycket dyrare, men man ska komma ihåg att under vår tid vid makten byggde vi Stora Mossen-hallarna för 44 miljoner. Det är en dubbelhall, det vill säga två, och Farsta för 22 miljoner. Så det går om man håller hård kontroll på kostnader och upphandlingar.

Vi vill omarbeta idrottsbonusen. Vi tycker att man kanske skulle tänka i banor av att det ska vara prestationsbaserat i stället för att det bara ska vara en summa pengar.

Jag tänkte ge några exempel på fördyringar. De fem idrottshallar som jag nämnde har till exempel blivit 66 miljoner dyrare, 60 procent. Sättrahallen var 100 procent dyrare, i stället för 20 kostade den 39 miljoner. Bredängsbadet blev 24 miljoner dyrare. Det är alltså ungefär 100 procent. Så här är det mycket att göra, med tanke på hur dåligt den rödgröna majoriteten kan hålla i pengarna. Vi hörde i diskussionen i går att man får låna 1 miljard kronor per månad. Det slår igenom i idrottsverksamheten.

Anförande nr 147

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill börja med att glädja Bo Sundin med beskedet att vi självklart tittar på alternativet att bygga nya simhallar i stället för att renovera gamla när de behöver renoveras. Att ni inte gjorde det på er tid får ni svara för.

När det gäller fördyringar av hallarna är det ett av våra största problem. Vi har en enorm brist på idrottsytor i Stockholm. Vi har behov av alla möjliga former av idrottsanläggningar. Att de blir dyrare än beräknat är ett jätteproblem.

Då tycker jag att det seriösa och ansvarstagande hade varit att vi gemensamt hade arbetat för att se till att få ned kostnaderna. Under er tid hade vi fördyringar på Engelbrektshallen med 30 procent, Skanstull på 30 procent, Smedbackshallen på 60 procent, Vintervikshallen hamnade på 90 procents fördyring. Bo Sundin borde se det här som ett problem som vi i staden har och som vi måste lösa. Att ni sedan vill prata om det här i stället när ni skär ned 36 miljoner på idrotten förstår jag.

Anförande nr 148

B o S u n d i n (M): Det är klart att vi inom idrottsnämnden ska försöka hitta gemensamma lösningar. Jag tror på det vi drev under förra mandatperioden, nämligen ställa hårda krav på våra tjänstemän på att vara effektiva och göra bra upphandlingar till exempel. När vi ser i ärenden att kostnaderna har skenat i väg är det viktigt att våga, som vi gjorde, lämna tillbaka ärendet och säga: Gör om och gör nytt, i stället för att bara låta det rinna igenom. Det tycker jag viktigt.

Vi måste också titta på privata alternativ, som jag sade tidigare. Det finns många investerare och många företag som kan tänka sig att bygga idrottshallar och idrottsanläggningar och samarbeta med staden. Vi har exempel i Kista där man ska bygga en jättestor anläggning för tennis- och badmintonhall som är helt privat finansierad. Det borde finnas flera sådana möjligheter att få en större volym. Kommunen kan inte göra allt själv.

Anförande nr 149

M e h d i O g u z s o y (V): Fru ordförande! Ni verkar inte ge upp tanken att konkurrensutsätta driften av stadens idrottsanläggningar. När ni satt i majoritet lyckades ni privatisera driften av Högdalens sim- och idrottshall. Den hallen kostar minst 1 miljon kronor extra per år för att ni subventionerade det företag som tagit över driften med minst 1 miljon kronor genom att momskompensera det. Jag tycker inte att det är en ansvarsfull idrottspolitik. De pengarna skulle man gärna ha kunnat satsa på barn- och ungdomsidrotten, som i dag är i stort behov av alla resurser som kan tänkas.

Anförande nr 150

B o S u n d i n (M): Det är så att vi måste momskompensera för att få likställighet. Det är så. Jag tycker också att man ska titta på kvaliteten. Vad får vi ut av anläggningen? Det kanske är mer effektivt och ger nöjdare kunder om man har fler alternativ till det kommunala. Det är en aspekt som måste tas med.

Vi kan titta på gymverksamhet. Där finns det ett fantastiskt stort utbud, och det finns många typer av gym av olika kvaliteter, inriktningar och prisklasser. Där har prisnivån sjunkit, och kunderna är väldigt nöjda.

Vi har i vår budget föreslagit att man kanske bör konkurrensutsätta gymmen inom Stockholms stad, till och med kanske upphandla dem. Vi tror på mångfald och inte enfald.

Anförande nr 151

A n d e r s L i n d e l l (MP): Förutom att göra ganska stora nedskärningar i er budget är det detta att flytta resurser och lägga ut driften till privata aktörer som är det genomgående temat i det ni säger. Då undrar jag: Varför gjorde ni inte de under

er tid? Varför går de förslag som ni nu lägger ut på att göra nedskärningar? Ni gjorde inte det särskilt mycket även om ni hade åtta år på er.

Varför gjorde ni inte fler gemensamma upphandlingar med fristående aktörer? Varför drivs inte fler av våra gym av privata aktörer? Varför har vi inte fler sponsrade evenemang och anläggningar om det är nu är en så framgångsrik politik? Är det för att ni själva förstår att det bara är ideologiskt, att det inte är särskilt effektivt, eller är det bara så att ni hade en så svag förvaltning att genomföra nedskärningar att det inte gick att genomföra dem?

Anförande nr 152

B o S u n d i n (M): Till att börja med ska vi inte skylla på förvaltningen, det är vi politiker som är ansvariga för vad vi fattar för beslut.

När det gäller den så kallade nedskärningen har vi 4 procent lägre budget för idrotten än majoriteten. Men samtidigt har vi stora kostnadsökningar. Jag nämnde förut 400 miljoner i investeringen som vi behöver göra för nya anläggningar som har blivit fördyringar i förhållande till vad som tidigare beslutats och vad som finns i planer framöver.

Sedan jobbade vi mycket med konkurrensutsättning och mångfald. Där kan vi erkänna att vi inte nådde ändå fram överallt, men vi tror fortfarande på att det är en bra möjlighet. Den stora utmaningen för Stockholm när det gäller idrottsanläggningar, oberoende av vad för sorts anläggning det är, är att vi behöver bygga i kapp och bygga mer, för staden växer otroligt fort. Då behövs det många aktörer, privata som kommunala och investerare för att kunna få upp volymen av anläggningar.

Anförande nr 153

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Som vi alla har konstaterat har vi brist på inomhushallar. Det är i alla fall glädjande att Emilia Bjuggren har lovat att det kommer att byggas en del hallar under mandatperioden, men vi får väl helt enkelt återkomma till det under valrörelsen och se hur det gick med det.

Jag tycker att det var ett väldigt bra förslag av Per Ankersjö. Jag tycker verkligen att vi borde titta närmare på det här med bergrum och se vad det finns för möjligheter att göra om dem till idrottshallar. Bristen på hallar är ju ett jättestort problem. Det är viktigt att man kan aktiveras, inte minst på vinter. Det handlar om folkhälsan. Ungdomar som kanske spelar fotboll eller basket kan göra det på sommaren, men när vintern kommer har de inte den möjligheten. Det ökar risken att man sysslar med betydligt olämpligare saker. Det här är en väldigt viktig fråga.

Jag vill poängtera att vi sverigedemokrater under lång tid belyst problemet med att flickornas idrottande missgynnas av den enkla anledningen att mest pengar hamnar i de stora lagidrotterna. Det är framför allt pojkar som är aktiva i de stora lagidrotterna. Vi vill rikta om och göra en omfördelning av de pengar som finns så att vi lägger mer pengar på idrott där vi ser att flickor är aktiva, till exempel gymnastik och ridsport.

Anförande nr 154

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande! Jag ska prata om dopning. Vi som är aktiva i idrottsrörelsen arbetar mot dopning, de flesta av oss, hoppas jag. Där finns det inga partigränser, alla är överens, och ändå ägnar sig Stockholms stad själv åt dopning, dopning av marknad. Det finns en fungerande marknad för gym. Det finns olika prisklasser och olika specialiteter. Då ska man inte staden själv äga och driva gym och konkurrera. Det är osund konkurrens, och det är dopning i min värld.

Vi behöver ha fler externa aktörer över huvud taget. Staden är bra på mycket. Kommunen är bra på väldigt många saker. Det finns en lag på att det ska finnas kommuner. Däremot finns det ingen lag på att kommunen ska göra allting. Det finns andra som är bättre på att driva vissa saker.

Kristdemokraterna vill att staden ska släppa in fler externa aktörer även i drift av idrottsanläggningar, och gärna föreningar. Det finns någon idé om att allt skulle vara vinstdrivet. Så är det naturligtvis inte. Det viktiga är en bra aktör som ska driva saker. Och det är kvalitet som ska gälla, gärna att föreningar får driva verksamheter på idrottsanläggningar för Kristdemokraterna.

Det nämndes om inventering av berggrum och tak – utmärkt, det gillar även vi i Kristdemokraterna. Vi vill också inventera och underlätta användandet av skollokaler, gymnastiksalor och liknande för idrottsplatser och tillgängliggöra dem när de inte används. Det görs på några håll, men inte riktigt i den utsträckning som man borde kunna göra. Det är lite praktiskt arbete med vem som ska ansvara, vem som ska betala för sakerna, men det måste gå att lösa.

Tillgängliggör skollokaler och idrottsplatser som inte används på till exempel kvällstid, så blir allting jättebra!

Anförande nr 155

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag skulle ha kunnat hålla med dig om att det hade varit att dopa marknaden om vi hade konkurrerat med lägre pris eller den typen av saker, men det gör vi ju inte. Men vi kan fortsätta att ha olika åsikter om hur vi ska driva stadens gym.

När det gäller föreningsdrift i anläggningar är det ett område där vi försöker hitta vägen framåt. Jag tror inte på att använda konkurrensutsättning på det sätt som ni tillämpade och som gjorde att föreningar inte hade en chans. Men det är arbete att göra. Hur kan man hitta andra sätt att samarbeta?

Jag gillade ditt första inlägg, Mikael: mycket spontanidrott, öppna aktiviteter och olika saker. Men jag blir lite besviken när ni i er budget vill stoppa just den satsning som vi gör för att kunna ha fler öppna idrottsaktiviteter och vill skära ned på idrottsbudgeten med nästan 30 miljoner kronor. Hur ska vi då få det till så att fler barn och ungdomar i Stockholm som kan idrotta?

Anförande nr 156

M i k a e l V a l i e r (KD): Jag tycker att det är jätteroligt att vi är överens som vissa saker. Sådant känns bra. Man kan tro att det här är en skådeplats för strid, men så är det inte. Vi tycker lika om en hel del, och vi kommer att tycka lika när det gäller

hur man fördelar pengarna också. Det fanns vissa punkter där vi faktiskt kommer att jobba åt samma håll, till exempel att föreningarna ska släppas in på ett sundare vis.

Hur har vi fördelat pengarna i budgeten? Ja, vi har lagt pengar på olika saker helt enkelt.

Anförande nr

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Det är lite konstigt att man privatiserade driften av hallen i Högdalen som man dessutom betalar minst 1 miljon extra per år. Om man skulle driva den i egen regi skulle det bli en miljon billigare. Men ni pratar om mångfald. De som i dag väljer att köpa årskort till stadens sim- och idrottshallar kan inte utnyttja Högdalens hall. Det går miste om den. De är arga för att de berövas möjligheten att idrotta, simma och motionera i Högdalen. Den möjligheten har de inte.

Era texter om idrottspolitik är jättefina, men det är ingen handling bakom orden. Ni skär ju ned. Jämfört med vårt budgetförslag har ni runt 35 miljoner kronor mindre i driftsbudgeten. Jag får det inte att gå ihop.

Anförande nr 157

M i k a e l V a l i e r (KD): Det är samma svar som jag gav till Emilia Bjuggren. Vi kommer att fördela pengar olika, så är det. Vi har gjort satsningar som ni inte har gjort, och ni gör sådana satsningar som vi tycker är helt uppåt väggarna. Här är vi inte överens.

Anförande nr 158

H a v a l M u r a d (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Idrotten spelar en fantastisk roll i vår demokrati. I idrottslivet inryms engagemang, fritid, vänner, social trygghet, utbildning och mycket mer.

Jag har själv till exempel mycket att tacka idrotten för. Utan mitt basketlag under min uppväxttid och under mina ungdomsår hade jag kanske aldrig stått här som politiker. Idrottsrörelsen lägger grund för våra medborgares hälsa och utveckling i tidig ålder. Att säga att idrotten är viktig är ett utmärkt sätt att lyfta fram och säga att våra barns och ungdomars fritid är viktig. Inte bara för barn och ungdomar med föräldrar med välfyllda plånböcker, utan det är viktigt att vi tillgängliggör idrotten och sänker trösklarna för att möjliggöra för att alla barn ska kunna ta del av denna fantastiska samhällsservice.

Idrottsbudgeten är ett tydligt exempel på skillnaden mellan vår rödgrönrosa majoritet och den splittrade alliansen. Ni är inte överens om mycket, men ni är alla överens om att skära ned på idrotten. När ni på er sida skär ned på idrotten, tar bort delar, slår ihop nämnder är det ett tydligt sätt att signalera att idrotten inte är viktig och att marginalisera idrotten.

Vi föreslår i stället en budget som stärker idrotten och ger många fler av stadens boende tillgång till idrott. Vi säger att idrott är viktig genom att till exempel satsa 15 miljoner kronor på jämlikt idrottande, ytterstadssatsningar, genom att höja föreningsstödet med 15 miljoner kronor, att satsa 2 miljoner kronor på idrott och aktiviteter för

nyanlända barn, 2 miljoner kronor till friluftsvksamhet och så vidare. Det är ett axplock av många fina satsningar på idrotten som vi gör därför att idrotten är viktig.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 159

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Haval sitter i stadsbyggnadsnämnden, så jag tänkte fråga: Hur tänker ni i Miljöpartiet kring planering av nya bostadsområden? Tänker ni att man ska planera in spontanidrottsytor, och är ni öppna för att föra dialog med privata aktörer i den planeringen och låta dem vara med och finansiera?

Anförande nr 160

H a v a l M u r a d (MP): Tack så mycket för frågan; det är en jätteviktig fråga. Stadsplanering och idrott ligger mig nära om hjärtat. Det är viktigt att idrott tidigt planeras in i de nya stadsdelarna. Vi får inte göra de misstag som gjordes i till exempel Hammarby sjöstad. Idrott ska finnas med när vi planerar nya delar av staden.

Vad gäller de privata aktörerna: Om det finns ett tydligt intresse kanske jag köper det. Ni pratar varmt om det här, och ni har pratat om det länge. Ni hade åtta år på er. Vi fick ett sådant exempel i Högdalen. Det finns inte intresse. Det är inte lyckat, det är inte framgångsrikt. Det är dyrt att bygga idrottsanläggningar, och det är svårt att få pengarna tillbaka. Det här är en investering vi gör för våra medborgare, för deras hälsa och för att vi säger att idrott är viktig. Men det är bra att du lyfter frågan. Vi ska självklart planera för idrott i nya stadsdelar.

Anförande nr 161

J o a r F o r s s e l l (FP): Ordförande! Det är jättetrevligt att alla är överens; vi går upp och pratar väl och fint om varandra. Men vi är faktiskt inte helt överens. Det är lätt att prata svepande om stora investeringar utan att göra några skarpa prioriteringar. Det är lätt att prata om folkhälsa utan att se att det egentligen finns något som är folkhälsa. Egentligen är folkhälsan en aggregerad individhälsa, och det är inte bara människor som mår bra eller dåligt eller har bra eller dåliga beteenden för sig själva. Det utgör tillsammans folkhälsan.

Det som är viktigt att se är att hälsan skiljer sig åt mellan olika individer. Där har vi en del skarpa förslag som inte delas av majoriteten. Vi tycker att vi ska ha ett fritidstänk så att människor som inte har råd att idrotta ska få göra det. Vi tyckte att vi ska ha ett sportotek så att människor som inte har råd att testa ny idrott ska kunna göra det. Vi är det parti som har varit pådrivande för att öka tillgängligheten till naturreservat. Vi är glada för att ni har plockat upp det.

I grund och botten finns det en tydlig skiljelinje mellan våra politiska alternativ, där vi ser att det inte räcker att bara prata med stora vackra ord om folkhälsan utan att se till att det följs upp av individen. Folkhälsan är en aggregerad individhälsa, och vi måste se till att de som annars inte har tillgång till idrott får det.

Därför yrkar jag bifall till Folkpartiets budgetförslag kring idrotten som handlar om att se på socioekonomiska faktorer, som handlar om att öka jämställdheten i våra

satsningar och som handlar om att se till att människor som annars inte kan testa olika idrotter får möjlighet att göra det.

Anförande nr 162

Jenny Schöldin (S): Fru ordförande! Jag tycker att det var härligt att höra att också ni i Folkpartiet vill satsa på jämlikt idrottande, för det har vi lagt väldigt mycket pengar till i vår budget. Det kommer vi alltså att se över.

Ni satsar 11 miljoner kronor mindre än majoriteten, och ni vill dra ned på byråkratin. Jag undrar vad denna är. Den där effektiviseringen hörde jag tidigare har gett er huvudbry. Det ger även mig huvudbry, och jag skulle vilja veta lite mer om vad det är för någonting. Vad är det ni vill dra ned på?

Anförande nr 163

Joar Forssell (FP): Det ger mig oerhört mycket huvudbry om ni inte vill göra effektiviseringar. Återigen skulle jag vilja förtydliga skiljelinjen här. Skiljelinjen är att vi inte har sådana ideologiska skygglappar som ni har. Vi kan tänka oss att se privata aktörer och föreningar som är med och delar ansvaret för att sköta våra idrottsanläggningar. Vi kan tänka oss fritidsverksamheter så att människor som annars inte anser sig ha råd kan göra delta i sådant. Vi kan tänka oss sportotek så att människor kan testa olika idrotter, och vi vill se effektiviseringar.

Varför det? Det är fullständigt orimligt att vi ska lägga skattebetalarnas pengar på en massa byråkrati, som är kostsam. Jag kan inte förstå att ni inte vill göra det. Varför vill ni inte anta de effektiviseringar som vi vill göra och lägga dem på socioekonomiskt svaga grupper så att också de kan idrotta? Det är för mig fullständigt oförståeligt.

Anförande nr 164

Mehdi Oguzsoy (V): Ordförande, fullmäktige! De idrottsföreningar som har som målsättning att ha inkluderande verksamhet ska premieras och uppmuntras. Vi har inte råd att utelämna barn och ungdomar från träningsaktiviteter av ekonomiska skäl. Utesluts barn från idrotten finns det risk att vi går miste om en blivande Zlatan eller varför inte en Lotta Schelin. Det gäller även andra idrottsgrenar som kan gå miste om presumtiva talanger.

Det hela blir ännu allvarigare när man beaktar vad som är möjligheternas begränsning i Sverige och Stockholm. Genom att göra investeringar i nya idrottshallar ska vi råda bot på bristen på idrottsanläggningar. I dag vet vi att det finns idrottsföreningar till exempel som inte kan ta emot alla barn och ungdomar som vill ansluta sig till en idrottsförening på grund av den rådande bristen på idrottshallar och idrottsplatser.

Jag blir inte riktigt klok på er i Folkpartiet. Å ena sidan erkänner ni att det finns ekonomiska hinder för barn och ungdomar att idrotta. Å andra sidan säger ni att ekonomin inte spelar den avgörande rollen om man som barn och ung ska välja att ansluta sig till exempelvis en föreningsdriven idrott. Jag förstår inte riktigt. Jag skulle gärna vilja få klarhet.

Det här med sportotek där man ska få låna utrustning betyder att ni erkänner att alla inte har råd att köpa dyr utrustning som diverse idrotter i dag kräver, som ishockey,

fotboll – en bra fotboll kan kosta nästan 2 000–3 000 kronor. Därför är det märkligt att ni samtidigt säger att det inte är det som är huvudproblemet och det som gör att barn och ungdomar väljer att inte idrotta.

När det gäller ansvaret: Vem ska stå för kommuninvånarnas hälsa och väl? Jag tycker att vårt ansvar skiljer sig avsevärt från den privatdrivna idrottsverksamheten. Det finns en massa idrottsaktiviteter som i dag bedrivs privat. Det är jättebra, men vi som kommun har ansvar att garantera att människor har möjlighet att motionera och röra på sig. Det ligger i vårt ansvar. Det handlar inte om någonting annat.

Anförande nr 165

R i c h a r d B e n g t s s o n (FP): Ja, Mehdi, jag erkänner att det finns trösklar för barn att ta del i föreningsliv och idrottsliv. Därför är sportotek ett bra alternativ. Vi har lagt en motion om det. Vi får se om det kan förverkligas. Det är klart att pengar kan utgöra en tröskel.

Däremot sade jag att det inte är någon universallösning att försöka sänka avgifterna. De stora skillnaderna i jämlikhet när det gäller hälsa och deltagande i idrottsaktiviteter – Emilia nämnde att 92 procent av pojkarna deltar i föreningar vid Karlaplan, 26 procent i Skärholmen – löser vi inte inom ramen för idrottsnämndens verksamhet eller budget. Dem löser vi på andra sätt. Det handlar om jobb. Det handlar om skatter som är sådana för låginkomsttagare att man kan leva på sin lön. Det handlar om skola, det handlar om stadsbyggnadspolitik som främjar social rörlighet och inte tvingar människor kvar i sammanhang där de råkar vara. Det är det stora problemet.

Anförande nr 166

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Jag blev mindre klok på det som Rickard nämnde nyss. Faktum är att om man inte investerar i form av konkreta medel går det inte att råda bot på de ojämlikheter som i dag förekommer i staden. Det kan man inte komma ifrån. Vad händer om någon i Skärholmen väljer att låna en utrustning och säger att han vill börja spela organiserad hockey och sedan väljer att göra det permanent, men utrustningen är för dyr att köpa? Kan de låna utrustningen på sportoteket under hela sin idrottsaktivitetstid?

Anförande nr 167

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Jag blir förvånad. Det låter nästan som att Mehdi är mot ett sportotek som jag anser vara någonting väldigt positivt. Det är bra att få möjlighet att låna utrustning om man inte kan köpa det själv. Men det är inte det jag tänkte fråga dig om.

Som politiker och fritidspolitiker kan man inte bara sitta och vänta på att olika föreningar ska kontakta en, utan ibland måste man själv ta initiativ. Det har jag gjort under året. Jag har varit och besökt föreningar, men jag har framför allt varit ute hos privata träningskedjor och frågat dem hur de skulle kunna hjälpa våra barn och unga att röra sig mer på fritiden. Jag har frågat konkret: Skulle ni kunna tänka er att upplåta era träningslokaler på dagtid för att barn och unga ska kunna komma in och ta del av dem? Majoriteten har svarat: Ja, mellan tolv och fyra på dagarna har vi inte så många kunder som tränar så vi skulle kunna låta både skolor och fritis komma in. Hur ser du på det, Mehdi?

Anförande nr 168

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Ni satt åtta år vid makten, och vi såg att initiativen lyste med sin frånvaro. Vi såg inga sådana initiativ komma. Jag förstår inte varför de nu plötsligt dyker upp. Vi välkomnar alla som kan bidra till att sätta stockholmarna i rörelse. Vi har absolut inga ambitioner att stoppa privata initiativ till att bidra till att människor motionerar, rör sig och håller sig friska. Vi välkomnar det, men det tycks vara så att det bara är Moderaterna som har sådana kontakter.

Ni privatiserade som sagt driften av Högdalens sim- och idrottshall. Minst 1 miljon kronor extra får Stockholms skattebetalare betala. De pengarna hade vi kunnat satsa på mycket mer värdefulla verksamheter inom idrotten.

*§ 7 Rotel I Finansroteln
Rotel II Stadsbyggnads- och kulturroteln
Rotel III Arbetsmarknads- och idrottsroteln*

*Exploateringsnämnden
Fastighetsnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB*

Anförande nr 169

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Vi presenterar i dag en stark budget för ett växande Stockholm. Stockholm är nu den stad i Europa som växer snabbast. I en stad där många för 20 år sedan sade att staden var färdigbyggd är detta någonting fantastiskt. Vi har enorma möjligheter att göra någonting bra i Stockholm och för stockholmarna. Och, det tål att påpekas, nu när vi under två timmar ska slå varandra i huvudet om vem som egentligen vill mest, att vi i stort är eniga om att vi ska ta den här möjligheten.

Nu går vi vidare, och stärkta av framför allt erfarenheterna av 20K-projektet har vi under ett år systematiserat, prioriterat och samordnat på ett sätt och till den grad som faktiskt kanske bara en riktigt grå socialdemokrat kan älska. Men det har gett oss verktygen och möjligheten att öka takten. Vi har fler handläggare, vi har mer resurser och vi har fler projekt. Resultaten syns redan.

Vi har tagit 4 700 lägenheter till detaljplan i dag. Vi har markanvisat över 6 000 lägenheter i år, och vi har tagit över 10 000 lägenheter till start-pm hittills i år, och året är inte slut än. Prognosen för helåret säger 6 700 lägenheter i detaljplan, 8 000 markanvisade och 18 000 lägenheter i start-pm. Det är en prognos, men kära vänner, det är en lysande prognos.

Detta i sig gör att vi faktiskt höjer målet till 2016 när det gäller antagande till detaljplan. KF-mål för 2015 var samma som den förra majoritetens, 5 000. Det höjde vi i stadsbyggnadsnämnden till 6 000. Nu höjer vi det till 7 000 lägenheter. Vi gör det därför att det behövs. Vi gör det för att det är möjligt. Det är möjligt därför att det finns en stor vilja att bygga i Stockholm i dag, både bland privata och bland offentliga aktörer. Det är möjligt för att vi har en beslutsamhet och en systematik samt ett arbetssätt som gör att detta går.

Till sist: Håll ögonen på Skärholmen! Där tar vi nu ett stort steg för att snabba på processerna och ge bättre möjlighet att ta till ett helhetsgrepp. Nu har vi vänt på hanteringsordningen. Vi har bjudit in byggherrarna och kommer att gå fram med 4 000 lägenheter till start-pm tillsammans med 35 byggherrar. Med stora detaljplaner och med områdesanalyser innebär det här inte bara att vi tjänar två tre år på processen, vi öppnar upp nya delar av Stockholm för en stor nybyggnation och ger större möjligheter till stora grepp. Det gör att vi kan bygga snabbare, vi kan bygga bättre och vi kan bygga mer i andra delar av staden och för alla stockholmare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 170

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag vill passa på att tacka stadsbyggnadsborgarrådet för hans starka övertygelse om att stadens byggtakt ska hållas hög och behöva öka ytterligare. Att bygga i Stockholm är en alldeles för lång process. Det gör debatten något svårmanövrerad för dem som lyssnar på den. Precis som vi har överlämnat väldigt många projekt till er, 122 000 bostäder närmare bestämt, som ni nu ska effektuera delar av, var det så när vi tog över 2006 fanns det mycket som ni hade förberett, ofta tillsammans med det som sedan blev Alliansen. Så är det; det är inte svart eller vitt i stadsbyggnadsdebatten alla gånger. Det finns nyanser – ja, det finns gråsossar, sade Roger, men det finns även andra nyanser.

Vi är alla beroende av att ni håller takten, inte bara stockholmarna och vi som sitter här inne. Vi är alla beroende av att vi håller takten i bostadsbyggandet. Därför kommer vi att också kritisera er när vi ser risker i det som nu sker.

Vi kan konstatera att vi under året sett att ni lägger ganska mycket tid på att finna nya platser att inte bygga på. I er budget pekar ni ut en ny plats att bygga på, nämligen Skärholmen. Det är bra, men ni pekar samtidigt ut tre platser som ni inte ska bygga på och som ska bli nya naturreservat. Där pratar vi om ett antal bostäder som hamnar i någon form av våt-filt-diskussion. Jag tycker att ni ska lägga mer tid på att finna nya platser, för det kommer ni att behöva.

Vi är som sagt beroende av att ni håller den här höga takten. Oavsett vilken majoritet som sitter efter nästa val kommer effekterna av det ni gör nu att synas då, precis som de bostäder som byggs under den här perioden är projekt som vi satte igång under föregående mandatperioder.

Jag skulle vilja avsluta med att be er att fundera lite grann på vad som är orsaken till att det är ganska många projekt som stoppas och fördröjs. Det kanske är så att ni bör sätta er ned och fundera lite på den divan som Mats Hulth en gång i tiden köpte in – den är tydligen till salu – om det inte är så att ni bör göra upp med Alliansen och runda Miljöpartiet trots allt när det gäller stadsbyggnad. Det var så ni gjorde 2002 – 2006. Ni rundade Miljöpartiet, och jag lovar att om ni gör upp med Alliansen går det mycket snabbare. Det behöver Stockholm.

Jag yrkar, fru ordförande, bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 171

E l i n O l s s o n (MP): Här ska det inte rundas, här ska det byggas tillsammans, i den rödgrönrosa majoriteten.

Ordförande, fullmäktige, åhörare! Stockholm ska vara en öppen och välkomnande stad där människor oavsett bakgrund och inkomster ska kunna leva bra liv. bostads-målet 140 000 bostäder till 2030 är en viktig del av lösningen. Men det räcker inte med kvantitativa mål. Politiken måste ge förutsättningar för kvalitet i stadsutvecklingen. Det är mellan husen som liv och puls kan uppstå. Det är där människor kan mötas.

Stadsplanering handlar om ett konstruktivt samspel mellan många olika drivkrafter och sammanvägning av intressen. Där får staden aldrig dra sig undan sitt ansvar. Det

kan aldrig vara eller bli byggherrens ansvar att se till det allmännas intressen. Erfarenheterna från byggherredrivna detaljplaner i andra kommuner är av allt att döma mycket tveksamma. Effektivitetsvinsterna uteblir, och staden tappar både initiativ och ledarskap. De signaler jag får från byggherrar är tvärtom att de förväntar sig en tydlig styrning från staden i tidigt skede, visa vad vi vill och skapa förutsättningar för alla parter att samverka.

Vi satsar på att utveckla de yttre stadsdelarna. I Skärholmens stadsdelsområde prövar vi en modell med generella detaljplaner för minst 4 000 bostäder och lägger stor vikt vid att skapa levande gatumiljöer och stadsrum. Just nu är Stockholm en av Europas snabbast växande städer. Det innebär förändring i många människors närmiljö. Då är det extra viktigt med ett konstruktivt dialogarbete.

Vi följer upp och tar lärdom av redan genomförda dialogprojekt och tillför ytterligare medel för att stärka närdemokratin.

Grönområdena i Stockholm är inte bara viktiga för rekreation utan utgör också grunden för att kunna klara både ett förändrat klimat och ansvar för den biologiska mångfalden. Den gröna promenadstaden ska inarbetas i översiktsplanen. Strategin för ekosystemtjänster och dagvattenstrategin ska implementeras. Tydligare styrning, samordning och finansieringslösningar för grönstrukturen ska tas fram under ledning av kommunstyrelsen.

När Stockholm blir tätare för det mycket gott med sig. Men en stad där barn inte får plats är ingen hållbar stad. Vi tar nu fram riktlinjer för att säkerställa högkvalitativa skol- och förskolgårdar. Det gör vi för barnens rätt till sin stad, vår stad.

Bifall till kommunstyrelsens budgetförslag!

Anförande nr 172

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Ordförande, fullmäktige! När vi bygger Stockholm får allmänintresset styra. Vi lämnar inte över ansvaret till marknaden att ensam lösa bostadsbristen. Vi har nått framgångar och har nu ökat takten i bostadsbyggandet ytterligare. Vi låter staden planera och verka där det gör som mest nytta. Vi har hittills klubbat igenom 10 300 bostäder i start-pm. När 2015 är slut prognostiserar vi att ha klubbat igenom 18 000 bostäder i start-pm. Det är rekordnivå, och vi tänker gå ännu längre.

Vi satsar ytterligare 4 miljoner i områdesplanering, den tidiga dialogen där man verkligen kan påverka på riktigt. Vi i Vänsterpartiet har tidigare kallat det här för omvänt planförfarande. Vi arbetar med tidigt inflytande i Skärholmen och Östberga, och Rågsved står på tur.

Vi är tydliga med att rösterna i samrådet ska spegla alla stockholmare. Därför har vi arbetat med jämställdhetsperspektiv, och därför stärker vi samråden särskilt i ytterstaden.

Vi ser nu en rödgrönrosa politik sätta avtryck på stadsplanering och bostadsbyggande. Allmännyttan är en aktiv spelare igen. Hyresrätter byggs. Vi har antagit

utmaningen att bygga så att alla ska kunna bo i vår stad. Genom Stockholmshusen kan vi pressa hyreskostnaden utan att kompromissa med kvaliteten.

Till er i oppositionen kan jag säga att jag har läst samtliga era budgetar och måste säga att det är mer av samma gamla politik, den politik ni förlorade valet på. Ni tror att marknaden ensam utan staden kan lösa alla problem. Ni har ideologiska skyggglappar. Därför betraktar ni våra satsningar som onödiga. Vår öka-takten-satsning, som har gett så goda resultat, vill ni ta bort men lovar fler bostäder. Med andra ord: Ni skär i budgeten med motsvarande 30–36 handläggare men lovar fler bostäder. Hur går det ihop?

Jag är glad och stolt över den budget som vi nu lägger fram. Vi skruvar upp ambitionsnivån. Vi aktiverar allmännyttan och använder den för att bygga Stockholmshus. Vi använder staden för att sätta igång byggandet i områden där det tidigare har varit trögt, som i Skärholmen. Vi betonar rätten för stockholmarna att vara med, påverka och bestämma hur vi bygger. Vi ökar takten, vi bygger för stockholmarna och med stockholmarna.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget 2016.

Anförande nr 173

A b i t D u n d a r (FP): Ordförande, fullmäktige! Vi bor i en fantastisk stad. Vår liberala vision för Stockholm är en tät och levande stad dit människor söker sig för att förverkliga sina drömmar. Målet är att Stockholm om 20, 30 eller 100 år fortfarande ska vara en hållbar, dynamisk, vacker och öppen stad. När 140 000 nya bostäder ska byggas är det viktigt att tidigare misstag undviks. Samhällsservice, förskolor, skolor och möjligheter till spontanidrott och idrottshallar, gruppboenden med mera planeras i tidigt skede i processen.

Därför behöver man framför allt lokala områdesplaner. Med hjälp av genomtänkta lokala områdesplaner där man tar hänsyn till kulturhistoriska förutsättningar och medborgarnas engagemang och kunskap kan man bygga attraktiva områden för alla.

En kraftfull utbyggnad av Stockholm är nödvändig. Vi har också en stor utmaning att bygga bra när man måste bygga mycket. Vi ska inte bygga sovstäder; det måste vara attraktiva, spännande och levande stadsmiljöer. Varje generation har rätt att sätta sin prägel på stadens utformning. När Stockholm utvecklas har vi också ett ansvar att lämna kulturhistoriska värden.

Det pågår en smygande rivningstrend i Stockholm. Unika kulturfastigheter försvinner, trots att byggnader är fullt dugliga. Det tomma city som Klararivningen skapade förra seklet upphörde i stort sett vid NK. Nu ser vi återigen rivningar, denna gång på Blasieholmen, vid Stureplan och på Östermalm. City behöver utvecklas framför allt genom att fler bostäder kommer till. En stadskärna med bara kontor och restauranger är en död stadskärna. Därför föreslår vi att var fjärde kvadrat som byggs i city ska vara en bostadskvadrat. Staden ska byggas och inte rivas.

Ordförande! Vi liberaler vill bygga ett större och bättre Stockholm utan att riva dess kulturhistoria. Med detta yrkar jag bifall till Folkpartiets förslag till budget.

Anförande nr 174

M a r g a r e t a H a g l u n d (SD): Ordförande, ledamöter! Eftersom Sverigedemokraterna inte är för någon kraftig utbyggnad av Stockholm ska vi prata om någonting som inte ska byggas, och det är Blasieholmens udde, Nobelhuset. För Sverigedemokraterna är det angeläget om att värna och bevara de värden som tidigare generationer har byggt upp. Det ser vi som en kärnuppgift inom vår politiska verksamhet. Särskilt gäller det sådant som åstadkommit av våra förföräldrar som i särskilt stor utsträckning bidragit till och präglat vår samhällsutveckling och har en stor betydelse för det svenska samhället.

Detta förhållningssätt är inte nytt för Sverigedemokraterna. Vi hör till dem som ser värnandet av kulturarvet som särskilt värdefullt. Kulturmiljölagens 1 § inleds med: Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Lagen finns förstås till för att försäkra att nuvarande och kommande generationer ska ha tillgång till ett stort antal kulturmiljöer.

Kritiken av bygnadsplanerna för Nobelcenter på Blasieholmsudden växer sig allt starkare och är en fråga som engagerar fler än bara Sverigedemokraterna. Under tiden för plansamråd har 771 yttranden visat att man ställer sig kritisk till projektet och vill att planen ska skrotas. Förslaget har i sin helhet mött starkt motstånd hos en bred opinion. Både privata och offentliga sakägare vill se en annan lösning.

Projektet att genomföra Nobelcenterplanerna skulle innebära en påtaglig skada, inte minst på den historiska marina miljön. Blasieholmsudden utgör en miljö som vittnar om stadens månghundraåriga obrutna maritima verksamhet. Tullhuset och de två hamnmagasinen är unika i sitt slag och två centrala historiska markörer för Stockholms framväxt som en sjöfartsstad. De tre byggnaderna är en värdefull och viktig länk mellan andra tullhus runt stadens vattenvägar. Blasieholmsudden är med sin klassiska skärgårdsbebyggelse och båttrafik grundmiljön i varumärket Stockholm.

Blasieholmsudden fyller också en viktig funktion som kaj för sjöfartstrafiken där behovet av kajplatser snarare ökar än minskar. Stockholms sjöfartsorganisationer har vid upprepade tillfällen påpekat att det skulle innebära stora begränsningar av utvecklingen av sjöfart och marina näringar om projektet Nobelcenter genomförs.

Sverigedemokraterna är kulturarvspartiet.

Anförande nr 175

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige! Stockholm, städernas stad. Stockholm, Capital of Scandinavia, en stad i världen, en stad som många vill bo i, flytta till eller besöka som turist.

Centerpartiet vill att Stockholm ska vara en öppen och välkomnande stad, en stad för många kulturer och med många uttryck. Vi vill att staden ska spegla sin historia, men framför allt vara en stad med siktet framåt.

För tio år sedan började vi i Centern prata om att bygga på höjden. Nu vill en majoritet av stockholmarna detsamma. Vi föreslår en skyskrapeplan där man tar ett helhetsgrepp om höga byggnader både centralt och i ytterstaden.

Centerpartiet driver kampen för en miljösmart, tät stad med bevarade parker och rekreationsområden med open streets och food trucks, en spännande och levande stad med utrymme för kreativitet, med pocketparker, med ny low line. Promenadstaden ligger sedan några år tillbaka som grund för stadens planering. Nu verkar majoriteten ha övergivit den planen. Limpor och punkthus är återigen den förhärskande modellen.

Centerpartiet vill att arbetet med en ny översiktsplan ska påbörjas. Tack vare tydliga och konkreta mål kom byggandet igång under vår tid vid makten, och nu går vi vidare. Byggandet i kollektivtrafiknära lägen ska prioriteras, nya övergångar vid ny tunnelbana och pendeltåg skapas och nya uppgångar öppnas för att öka tillgängligheten.

Centerpartiet har höga ambitioner att öka byggtakten. I vårt budgetförslag visar vi hur vårt mål om 160 000 nya bostäder kan nås fram till år 2030. Vi visar hur det kan göras realistiskt utan majoritetens illusion och Miljöpartiets bostadsalibi Bromma flygfält. För att vi ska nå detta mål måste arbetet intensifieras och flaskhalsar i processen tas bort.

Vi vill påbörja arbetet med att miljöklassa cityområdet. Vi föreslår inrättandet av 15 småskaliga miljöspetsområden. Vi vill snabbt få fram ett större antal bostäder för studenter och nytillkommande genom nya metoder och innovationer, med tillfälliga bygglov på redan planlagd mark.

Nya områden där planering ska påbörjas snarast är Klarastaden med en överdäckning av Klarastrandsleden samt Lövholmen. Masthamnen vid Londonviadukten är ytterligare ett område där planering ska starta genast. Tillsammans med kvarteret Persikan på Södermalm blir det ett helt nytt bostadsområde. Bostäder och hamnverksamhet kan samexistera. Vi vill även bygga stad i ytterstaden. Vi omvandlar motorleder till boulevarder. Vi överdäcker andra spårområden och ger utrymme för ännu fler bostäder, till exempel vid Nynäsvägen.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets budgetförslag.

Anförande nr 176

Malin Ericson (FI): Herr ordförande, ledamöter! I årets budget lyfter vi genomgående arbetet med jämställdhetsintegrering av stadens verksamheter. Enligt Europarådets definition innebär jämställdhetsintegrering att organisera och utvärdera beslutsprocesser så att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i allt beslutsfattande på alla nivåer i alla steg i processen. Inom stadsplanering och bostadsbyggande betyder det att man börjar med att ställa frågan: För vem planerar vi och bygger vi?

Kvinnors och mäns vardagsliv har historiskt sett olika ut. Kvinnor gör fortfarande merparten av det obetalda arbetet för omsorgen om barn och gamla, lämnar och hämtar barn, uträttar ärenden, handlar mat medan män oftast rör sig mellan två punkter: jobbet och hemmet.

I en jämställd stadsplanering måste vi planera och bygga för allas vardag. Det ska finnas mataffärer, skola, förskola och kollektivtrafik där folk bor. Därför ska den rödgrönrosa majoriteten bygga en funktionsblandad stad med bostäder med service

nära och i kollektivtrafikhärlägen. Vi ska planera för många olika slags boenden och boendeformer och offentlig service redan på ett tidigt stadium. Det är en stor och viktig del i att bygga en jämställd stad.

En jämställd stadsplanering måste också hantera det faktum att kvinnor typiskt sett har lägre inkomster och osäkrare arbetsvillkor än män, och därför har de inte samma möjlighet att köpa bostadsrätt. Att det finns tillgång till hyresrätter är alltså en mycket akut feministisk fråga i en stad med bostadsbrist. För personer som behöver lämna våldsamma relationer, ofta kvinnor och barn, är bostadsbristen och särskilt bristen på hyresrätter ett av de största hindren.

Efter många år av ombildningar måste vi nu göra allt vad vi kan för att ersätta de förlorade hyresrätterna. Därför ska minst hälften av de minst 40 000 bostäder som byggs fram till 2020 vara hyresrätter.

En annan viktig aspekt av en jämställd stadsplanering är tryggheten. Det handlar förstås om att slippa vara rädd för att bli överfallen, att undvika att bygga mörka hörn och öde ytor men också om att inte utforma de gemensamma platserna så att det skapas patriarkala rum. Ett väldigt bra exempel är det som nu händer i Husby där kvinnorna känt sig utsatta när de rört sig i centrum eftersom så många män samlats på ett ställe där man måste passera. Genom att man tillämpat en feministisk tanke vid stadsplanering, flyttat på männens samlingsplats och möblerat om lite i centrum får nu kvinnorna där utrymme och möjlighet att ta plats i det offentliga rummet. Ett lysande exempel på feministisk stadsplanering i praktiken.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 177

Erik Slottnér (KD): Herr ordförande! Jag tänker göra Ann-Margarethe Livh lite gladare denna gång, för jag ska inte prata som en direktör i det här anförandet, inte en enda siffra ska jag nämna. Däremot ska jag visa ett bildspel.

Många verkar tro att stadsbyggnadspolitik handlar om att man ska bygga ett visst antal bostäder inom en viss utsatt tid, och det görs såklart så till stor del. Men stadsbyggnadspolitik handlar minst lika mycket om *hur* vi bygger staden. Jag tycker faktiskt att politiken många gånger håller för lätt i taktpinnen när det kommer till hur vi planerar staden. Visst har vi antagit promenadstaden som översiktsplan, men implementeringen anser jag haltar alltför ofta. Min uppfattning är att promenadstaden ska gälla även i ytterstaden och inte bara vara ett privilegium för boende i Stockholms innerstad.

När människor får illustrera staden, när barn får göra teckningar av vilken stad de vill ha och när vi blir bjudna till olika stadsbyggnadsseminarier då kan man ofta se ofta se färgglada bilder, sluttande tak, variationsrika strukturer med mycket färger och kanske lite mindre bilar än vad som syns just i bilden. Många gånger lyckas man också. I Göteborg och i Skåne har man i nyproduktion ett otroligt trivsamt bostadsområde med inspiration från tysk Hansatid.

I Köpenhamn har man ett område nära vatten med en fantastiskt fin och småskalig arkitektur. I Bryant Park i New York har man lyckats integrera ett parkområde

omgärdat av skyskrapor. I Paris har man levande bottenvåningar med kaféer eller restauranger.

Ändå blir det ofta fel, och trots att människor vill ha färgglada områden är ritningarna i förslagen från stadsbyggnadsnämnden gråa eller färglösa. Vi har högt uppsatta politiker i denna stad som vurmar för någonting helt annat är det som vi såg på de första färgglada bilderna. Daniel Helldén har till exempel fått frågan om den vackraste byggnaden i Stockholm. Svaret blev Hötorgsskraporna. När Gita Nabavi fick samma fråga blev svaret Medborgarhuset som Stockholms vackraste byggnad.

En del säger att politiker inte ska lägga sig så mycket i gestaltning, det ska vi låta professionen sköta. Men då kan det bli ett tråkigt arv vi lämnar efter oss. Är det något vi absolut inte vill bli ihågkomna för är att ha tagit beslut som skapar en enformig stadsbildning.

Bifall till Kristdemokraternas budget!

Anförande nr 178

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa yrkar bifall till Moderaternas, Folkpartiets, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag att kommunfullmäktige beslutar följande: Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden ska i områdesplanering och markanvisningar för Bromma flygplats närområde utgå från fortsatt flygtrafik på Bromma i enlighet med det avtal som löper till 2038. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden ska för sin del avbryta allt arbete inom ramen för Brommaplaneringens projektgrupp. Så överlämnar jag yrkandet skriftligt.

Vi socialkonservativa tror på att man ska hålla ingångna avtal. Vi bryter inte avtal. Till exempel när den dagen kommer så kommer vi att acceptera alla svenska medborgarskap som ni har delat ut. Ja, vi kommer att gilla situationen och ta alla i vår stora famn – inga problem.

Vi socialkonservativa brinner för stadsplanering, arkitektur, för att skapa en vacker miljö och vackra byggnader. Vi tror också att en stad mår bäst av att växa med årsringar, Gamla Stan, flerhundraårig, malmarna och så vidare. Jag har både i morse och i går morse åkt 3:ans buss utmed Renstiernas gata och Katarinavägen, tittat ut och tänkt på vilken fantastisk stad våra förföräldrar har skapat med slottet, Nordiska museet, Nationalmuseum, Grand Hôtel. Där tänker ni nu skapa en monstruöst stor byggnad, en jättelik kloss av något slag. Det säger vi socialkonservativa nej till i dess nuvarande utformning.

Nu vill jag tydligt och klart klargöra att jag tror att ni förstår om ni går vidare med planerna kommer det, ungefär när den byggnaden är färdig, att finnas en majoritet i den här rådssalen emot Nobelcenter. Och då kommer ni att försöka bygga runt det på något sätt och ha kvar byggnaden med någon annan utformning så att den bättre faller in i den tidsenliga miljön. Om ni misslyckas med det och den blir jättestor kommer vi att riva den.

Anförande nr 179

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Låt mig ta några exempel på områden där vi sätter igång att bygga. Skärholmen: Där har vi tidigt skapat en dialog innan vi bygger. Här har den förra majoriteten misslyckats med att sätta igång byggandet. Vi har inledningsvis sagt att 4 000 bostäder ska byggas, men det blir naturligtvis fler. Här finns stora breda gator, inte minst Skärholmsvägen som kan smalas av och bebyggas runt omkring. I vår budget finns även ett uppdrag att pröva byggemaskiner. Det kan med fördel prövas här också.

Ett annat område som vi ska gå vidare med efter Skärholmen är Vantör, som vi nämner i budgeten, och Rågsved. Samtidigt ska vi ha stort fokus på inflytande för invånare över hur vi ska förbättra den fysiska miljön. Vi håller på att arbeta för att inrätta ett naturreservat, som ni känner till.

Ytterligare ett annat område som jag vill nämna är Östberga. Vi sätter igång med ett nytt program i Östberga. Där finns utmaningar efter borgerlighetens härjningar. Allt skulle lösas om allt såldes ut. De borgerliga var på god väg. Nu finns det bara 8 procent hyresrätter kvar där, men vad löste det? I Östberga tänker vi låta allmännyttan och Stockholmshus bland annat växa fram. Detta ska kombineras med investeringar i den fysiska miljön på Östbergabornas villkor.

När vi sade detta skrek Folkpartiet i högan sky: Här finns det för mycket allmännyttan. Så passar man på att svära lite också över Stockholmshuset, som vanligt folk ska bo i. 8 procent hyresrätter finns där. Om Folkpartiet får bestämma är detta på tok för mycket hyresrätter. Eller förresten får de ju bestämma i landstinget. Där har de bestämt att skära ned även på busstiderna för Östbergaborna.

Vi har antagit utmaningen att bygga för alla stockholmare. Därför är det helt nödvändigt att vi ökar takten. Därför är det nödvändigt att vi bygger fler hyresrätter. Därför är det helt nödvändigt att vi tänker nytt som när det gäller Stockholmshuset och pressar kostnaderna så att alla kan bo där.

Anförande nr 180

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag kan inte begära att du, Sebastian, skulle skriva om ditt inledningsanförande efter mitt försök. När du talar om var ni ska bygga bostäder är det första ställe du nämner ett naturreservat. Det är det som är lite problematiskt. Ni markerar att ni både ska ha naturreservat och samtidigt gärna bygga i samma område. Det är en problematik som vi kommer att kritisera och kritiserar.

När vi har haft åtta år av alliansstyre i staden kan vi konstatera att hälften av allt som har markanvisats har varit till hyresrätter, hälften! Nu räknar jag inte bara de kommunala. Hur mycket mer tycker du att det ska vara i den stora förändring som ni talar om?

Anförande nr 181

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Vad blev då? Ja, någonstans mellan 30 och 40 procent hyresrätter när ni bestämde. Du pratar om grönområden. Det finns i och för sig ganska mycket grönområden i Stockholm, men vi är tydliga i vår politik med var

man kan bygga och vilka grönområden som vi behöver ta bort för att bygga bostäder på.

Jag ska säga en sak som också behövs för att vi ska kunna bygga: handläggare. Jag ser i er budget att 30 handläggare ska få gå helt enkelt för att ni vill sänka skatten. Hur ökar man byggandet med det? Samtidigt skruvar man upp målen för att bygga. Man säger att man ska bygga mer, men skär på budgeten. Jag får detta inte att gå ihop. Du får svara på det senare, Joakim; du kommer säkert upp även senare.

Anförande nr 182

A b i t D u n d a r (FP): Hej Sebastian! Vår kritik i Folkpartiet handlar om att man bygger hyresrätter där hyresrätter redan är den dominerande formen. Det handlar om stadsdelarnas status socioekonomiskt. Det är viktigt att man har olika boendeformer, tycker jag.

Den politik ni driver är att ni bygger där hyresrätten redan är den dominerande formen. Då blir jag inte alls imponerad, inte alls utifrån de nämnda stadsdelarnas situation, när det gäller att förbättra den fysiska planeringen. Många gånger höjer det statusen på ett område om man har detta i beaktande. Ni vill höja statusen med en massa sociala projekt i stället. Att ha blandade boendeformer tror jag höjer statusen på ett område. Det är vad vår kritik handlar om.

Anförande nr 183

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Vi bygger hyresrätter efter de behov som finns. Du nämnde Östberga, Abit, och därför nämnde jag det också, för ni verkar fortfarande tycka – ni bemötte inte det – att det är en för stor andel hyresrätter. Det är 8 procent hyresrätter i allmännyttan.

Du börjar prata om att det skulle höja statusen på området med blandade former. Ni har redan provat det, ni har experimenterat med det. Det har varit en himla massa ombildningar, och det är inte alls många hyresrätter där. Varför pekade ni ut det området som ett område som man inte ska bygga hyresrätter i?

Anförande nr 184

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Till att börja till Feministiskt initiativ om den akuta feministiska frågan i stadsbyggnadspolitiken: att bygga 50 procent hyresrätter: Jag kan glädja Feministiskt initiativ med att det målet uppenbarligen redan är nått eftersom vi markanvisade lite drygt 50 procent hyresrätter sedan en tid. Det är bara att se till att effektuera det som Alliansen har lämnat efter sig. Planering för 122 000 bostäder är det som har överlämnats. Om ni sköter er allihop i majoriteten kommer det att gå att uppnå målen. Det gäller att se till att ni gör det som vi har lämnat över.

Det är ett tonläge i talarstolen som jag inte riktigt känner igen. Sebastian har fel; det är inte så att stadsbyggnadspolitiken kan förändras under de kommande fyra åren på det sätt som du, Sebastian, beskriver det. Vi har överlämnat väldigt mycket som ni måste effektuera. När du beskriver hur allting kommer att förändras genom att ni ska bygga nya Stockholmshus vill jag erinra om att det är någonting som vi en gång kommer att inviga eftersom det tar så lång tid från ax till limpa i byggnadsprocessen,

ett färdigt hus. I stort sett allt som kommer att byggas under den här perioden är sådant som vi har satt igång, nästan allt.

Därför är det så viktigt att vi är överens. Därför är det viktigt att vi är överens om målsättningen. Därför är det så viktigt att man inte hämmar de projekt som kan leda till många bra bostäder och en ny stadsutveckling. Då blir det problem med naturreservat. Det blir problem när man skickar tillbaka stora ärenden.

Jag kan försäkra att det behövs även handläggare i den här staden, Sebastian Wiklund, som måste rita om Hammarbyhöjden och Björkhagen och som måste se till att kombinera naturreservatet i östra Älvsjöskogen med bostäder. Det behövs handläggare att räkna ut hur ni ska kunna bygga på Bromma flygfält. Men om ni ser till att de i stället får ägna sig åt att det bebyggs bostäder i staden och går igenom de planer som redan finns är det betydligt enklare att nå målen. Detta kommer vi att fortsätta kritisera.

Slutligen kan jag konstatera att Miljöpartiet i den här debatten kommer att diskutera hur vi ska få fler ställen att inte bygga på. Ni måste nu koncentrera er på var man ska bygga. Av de 140 000 bostäder som ni har sagt att vi ska klara av till 2030 undrar jag hur många som ni har räknat in på Bromma flygfält.

Anförande nr 185

Elin Olsson (MP): Den frågan ska jag återkomma till i ett senare inlägg, Joakim. Jag kan säga en sak till dig, och det gäller den slogan som ni har: Stockholm kan mer. Den är bra, och jag håller med om det.

Ett område där jag vet att du har lagt ned stor energi under din tid som ytterstadsborgarråd är medborgardialog och närdemokrati, och ni har stort fokus på det i er budget. Där föreslår ni till exempel att börja arbeta med en metod som jag tycker låter utmärkt. Då blir jag samtidigt förvånad när Moderaterna helt tar bort satsningen på närdemokratin och medborgarinflytande.

På vilket sätt kommer Stockholm att märka att staden kan mer när ni skär bort ungefär 30 tjänster från stadsbyggnads- och exploateringsnämnderna, initierar byggherredrivna detaljplaner och lägger dialogprojektet i malpåse? Jag tänker att en ny moderat slogan kunde vara: Stockholm kan mindre.

Anförande nr 186

Borgarrådet Larsson (M): Jag tror inte Stockholm kan mindre; jag tror Stockholm kan betydligt mer, i alla fall nu. Det är väl så att vi har olika budgetförslag. Vi tror att en byggherredriven planprocess är någonting man bör testa. Där är återigen en hand som är utsträckt till er. Titta på den modellen!

Eftersom det är besvärligt att få fram samhällsplanerare i dag till stadsbyggnadskontoret – man har uppenbarligen inte anställt tillräckligt många i kontoret och det är svårt med rekrytering – skulle man kunna titta på möjligheten att låta byggherredriven planprocess vara en del. Man skulle kunna få ned tiden rejält och slippa låta tiden gå. Man har försökt med detta i Göteborg, man har också försökt i Uppsala, och det är en metod som man borde kunna använda även i Stockholm. Ta den utsträckta

handen och håll inte på att raljera över att vi har ett annat budgetförslag. Det här är ett sätt att komma till kärnan av problemet och bygga snabbt.

Anförande nr 187

M a l i n E r i c s o n (FI): Det är skönt att ni är nöjda med er insats med tanke på att anledningen till att siffrorna ser fina ut är att ni gjorde en spurt det sista året. I själva verket har ni byggt bara 40 procent när det gäller hyresrätter. Ni pratar mycket om vikten av hyresrätter, och då undrar jag hur det kommer sig att ni aktivt ombildade så att vi är tvungna att bygga nya. Att bygga nytt är ju mycket dyrare än att faktiskt ha kvar de lägenheter vi har. Med tanke på att ni pratar så mycket om hur angelägna ni är om hyresrätter är det väldigt underligt att ni har gjort på det sättet.

Hur kommer det sig?

Anförande nr 188

Borgarrådet L a r s s o n (M): Vi är också angelägna om hyresgästerna och deras önskemål. Jag begriper inte hur Feministiskt initiativ eller någon på den rödgrönrosa sidan har hjärta att ifrågasätta det faktum att många köpte sin bostad i Östberga i en tid då i stort sett allt i Östberga var allmännyttan. Varje enskild hyresgäst sänkte sin månadskostnad och fick äga sin bostad och fick möjligheter att satsa på sitt boende på ett helt annat sätt. Oavsett den utveckling vi behöver se i Östberga förstår jag inte hur ni kan ifrågasätta att hyresgästerna fick den möjligheten och dessutom sänkte sina kostnader.

Det är en fantastisk bra utveckling i sammanhanget, men vi har massor mer att göra när det gäller stadsutveckling. Men ni ifrågasätter allt som handlar om ombildning, och det begriper jag inte. Satsa i stället på de hyresrätter som vi har att förvalta, satsa på att bygga nytt – jättebra. Satsa på att renovera, men håll inte på att ifrågasätta om några vill ombilda. Det är faktiskt deras sak.

Anförande nr 189

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag ska börja med att kommentera det Joakim sade om Hammarbyhöjden och Björkhagen. När vi tar över projekt från er tänker vi inte stoppa saker, så är det. Men om vi ser att ett projekt driver på gentrifiering, såsom det gör i det här fallet, kommer vi att förändra saker. Vi gick till val på att vi har tänkt bygga mer än 50 procent hyresrätter. Det var det vi gjorde.

Joakim tog upp att öka byggandet. Jag ska säga till dig, Joakim, att vi nu sätter i gång med de stora projekten, tar helhetsgrepp och får igång byggandet på ställen som det tidigare inte har gått att bygga på, exempelvis Skärholmen. Vantör har jag också nämnt.

Jag ska vara snäll och ge lite beröm. Självklart har ni också byggt, och processerna är långa och svåra. Där har du helt rätt i. Det jag inte kan förstå, och det måste du svara på, Joakim, är att ni har högre bostadsbyggandemån än vi men 30 färre handläggare. Hur går det ihop?

Anförande nr 190

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är obegripligt. Jag fattar inte Sebastian Wiklund. Tror Sebastian att de inte sitter några tjänstemän och jobbar med de planer som ni har

skickat tillbaka? Tror du inte att Hammarbyhöjden och Björkhagen kommer att förvandlas till någonting som inte är gentrifiering, eller vad det nu var du sade att förslaget gick ut på? Tror du att det förändras nu utan att någon arbetar med det? Jag kan lova att det sitter ett antal handläggare som jobbar med allt som ni skickar tillbaka och stoppar? Även om det blir grönt i framtiden är det rött just nu. Det kallar jag stopp, inte bara fördröjning. Det är stopp för projekt som är viktiga att få igång.

Det var ytterligare en sak som handlar om byggtakt. Svaret är: Byggherredriven planprocess. Det är otroligt viktigt för att avlasta våra tjänstemän i staden. Titta på det ni också, Sebastian Wiklund! Handen är helt utsträckt.

Anförande nr 191

Borgarrådet **Mogert (S)**: Jag vill börja med att säga att jag håller med om att många av projekten tar lång tid. Jag invigde nyligen ett projekt som jag markanvisade 2003. Det har ni säkert jobbat stenhårt med i åtta år och inte fördröjt en dag.

Det vore väldigt bra om ni kunde bestämma er. Du säger, Joakim, att allt som händer nu händer på grund av vad ni gjorde. Man kan naturligtvis ha synpunkter på det. KD säger att allt som byggs blir mycket sämre nu. De två påståendena går inte riktigt ihop. Ni kan väl snacka ihop er på den punkten. Det tycker jag vore superbra.

Jag tar gärna den utsträckta handen när det gäller byggherredriven process. Ingen ska säga att jag inte tar en hand av någon som håller på att sjunka. Men det handlar i så fall om att försöka hitta en ny arbetsmetodik. I din budget ska du lösa hela ökningen av byggvolymen medan nu skär ned på antalet handläggare. Om det är den stora lösningen, varför provade ni inte den under de åtta år som ni styrde?

Anförande nr 192

Borgarrådet **Larsson (M)**: Det är faktiskt märkligt att Roger Mogert som stadsbyggnadsborgarrådens har inbillat sig att några av de start-pm som har antagits, 10 000 eller någonting sådant, inte var igångsatt under förra perioden. Fascinerande! Ni har hittat en ny metod för hur vi ska bygga staden. Den måste vi kopiera omedelbart. 10 000 om året från idé till start-pm – mycket bra!

Men så är det naturligtvis inte, för de överlappar varandra. Precis som jag säger: Vi fick ta över mycket 2006, och de överlappar varandra under flera år. Det skulle förvåna mig om spadtagen under den här perioden gäller projekt som ni sätter igång nu. Några enstaka exempel på snabba lösningar finns det framför allt tack vare ett väldigt bra projekt som heter Snabba hus. Lite mer ödmjukhet vore bra. Vi har en utsträckt hand, ta den!

Anförande nr 193

Rikard Warlenius (V): Herr ordförande! Stockholm växer så det knakar. Det känner vi till. Att bygga bostäder och bygga samhället i vidare mening har blivit en prioriterad uppgift för staden. Det är som ni alla vet en rödgrön paradgren. Missförstå mig inte, ni har också varit jättebra på att bygga bostäder i Alliansen och ännu bättre på att bygga bostäder i opposition. Ni har höjt målen från det ni själva satt vid makten från 40 000 till 50 000. Siffrorna har redovisats, så jag ska upprepa dem. De var inte lika höga i verkligheten som vi har lyckats leverera på ett år.

Nu har vi pratat ganska länge fram och tillbaka vem som startade vad. Men jag tror inte att man bara kan reducera detta till en fråga om tidsförskjutning och val allteftersom val och mandatperioder kommer och går. Det finns också en politik bakom som gör skillnad. Tre tips till borgerligheten i all välmening.

För det första: Om ni vill bygga mycket, skapa administrativa förutsättningar. Ni säger att ni vill bygga mycket, men ni skär ned på de funktioner som har till uppgift att planera och ta fram planer för samhällsbygget. Uppemot 30 personer försvinner i Moderaternas budget. Det är en stor del av förvaltningar och kontor som försvinner. Då är frågan hur ni ska få fram olika program och markanvisningar, start-pm och detaljplaner. Vi stärker i stället förvaltningen, vi skapar kapacitet, vi tillsätter samordnare, bostadsgeneraler och så vidare.

Det andra tipset: Använd allmännyttan. Ni dränerade bolagen på 6 miljarder kronor. Då är det inte så konstigt att det byggdes relativt få hyresrätter under era år. Vi ger nytt blod åt allmännyttan.

För det tredje: Öka stadens styrning. Byggherrarna är jättebra på jättemycket, men om marknaden får bestämma helt själv skulle det bli väldigt mycket tjusig lattefunkis i sjöläge som kan säljas jättedyrt. Men alla vill inte, alla kan inte bo så.

Vi tar tillbaka en del av kommandot och ser till att det byggs i hela staden. Till exempel har det nämnts generella detaljplaner för Skärholmen för att få igång byggandet där som vi tror mycket på. Där gjordes det knappt en enda markanvisning under de borgerliga åren.

Anförande nr 194

M i k a e l L i n d (M): Ordförande! Vill man nå resultat och få fram nya bostäder, nya skolor, nya vägar och ny kollektivtrafik krävs det att låta Stockholm växa plan för plan, bygglov för bygglov. Det gäller även när det är någon som tycker att just det huset vid just den vägen inte ska ligga just där, för det är miljövänligt att bygga en tät stad. I en tät stad är miljöpåverkan mindre per invånare än i en glesbyggd stad.

Därför är det med oro som jag läser budgeten för exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden där byråkratin ökas, processerna blir mer utdragna, och remissförfarandena blir mer krångliga. Vi ser redan nu hur handläggningstiderna för att ta fram en detaljplan ökas.

Vi har högre mål än ni. Men hur ska ni uppnå era mål med den budget som ni lägger?

Anförande nr 195

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Som jag nämnde är det här också politik. Vi tycker att det är viktigt att en ny majoritet ser över de planer som har lagts. Det krävs naturligtvis administration för att göra det. Men det är viktigt för väljarna att det blir en skillnad när det blir en ny majoritet i staden.

Det blir lätt prat om kvantiteter. Ni vill att det ska bli ännu snabbare process. Vi tycker att vi är duktiga på det. Men självklart handlar det också om att inte bara tänka på kvantiteter, utan vi tar också stora steg för att bygga bort segregationen i våra

stadsdelar. Vi har ett jämställdhetsperspektiv, som vi fått höra, som tar hänsyn till att kvinnor och män till exempel har olika resvanor. Vi ska se till att resurserna fördelas jämlikt. Vi initierar medborgardialog så att alla kan vara med och påverka. Allt detta är väldigt viktigt. Vi vill ha en god miljö och möjligheter till naturupplevelser och rekreation för alla, inte bara till exempel för dem i Älvsjö utan även för dem som bor i Hagsätra.

Anförande nr 196

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Först en hel felaktighet som sades i debatten: att vi skulle ha höjt målen när vi kom i opposition. Ni sänkte målen när ni kom till makten vad gäller den nära tiden. Vi hade planerat 40 000 nya bostäder till 2018. Ni sänkte det målet till 40 000 bostäder till 2020. Sedan har ni höjt det långsiktiga målet, men under mandatperioden har ni sänkt målen jämfört med alliansstyret under förra mandatperioden.

Sedan talade du mycket om bristen på handläggare, Rikard. Jag ska säga att det är en stor omsättning på handläggare. Det har varit ett problem och kanske en av anledningarna till att många planer har dragit ut på tiden. Men sedan är det brist på mark. Ni har hittat nya områden där vi inte ska få bygga. Det är klart att det är mer mark som det inte går att bygga på när ni säger att den inte får bebyggas. Det är en helt fel ingång i frågan.

Sanningen är att byggföretag köar för att få mark för att bygga på i Stockholm. Men det gäller att i de områden som vi bygger så bygger vi tätt, ofta med kvartersstruktur, men då vill ni ha glesbebyggelse i stället, vilket också ger färre bostäder.

Anförande nr 197

Rikard Warlenius (V): Nog kan vi dividera om det är en höjning att kräva 50 000 bostäder till 2020 i stället för 40 000 till 2018. Jag tycker att det är en höjning, men det beror på hur man räknar.

Jag tycker att markfrågan är väldigt viktig, och jag återkommer till frågan om Älvsjöskogen. Ni bestämde själva att inrätta västra Älvsjöskogen som naturreservat. Jag undrar: Vilket av de argument som ni använde då inte gäller östra Älvsjöskogen? Naturvärdena är snarare större i östra Älvsjöskogen än i den västra. Nog är rekreationsbehovet större i det tätbefolkade Hagsätra. Hur resonerade ni? För oss ser det väldigt mycket ut som att västra Älvsjöskogens naturreservat var att behaga era väljargrupper därför att det är nära det villatäta Älvsjö. Vi ser till att alla ska få tillgång till rekreation.

Anförande nr 198

Martin Westmont (SD): Herr ordförande! Jag vill poängtera att för Sverigedemokraterna är det väldigt viktigt att Stockholms karakteristiska silhuett ska bevaras. Våra vackra och kulturellt viktiga byggningar ska bevaras. Vi tar som enda parti kraftfullt avstånd från den förtätning som vi anser pågår just nu, inte minst i Stockholms innerstad. Sverigedemokraterna är helt enkelt kulturarvspartiet.

Självklart måste vi bygga fler bostäder, men för Sverigedemokraterna handlar det inte bara om att bygga nya bostäder. Vi måste också se till att stockholmarna som bor här trivs och känner trygghet i sitt eget bostadsområde. Därför kommer Sverigede-

mokraterna aldrig att ställa upp på att det sker några nybyggen i stockholmarnas parker.

Jag kan rekommendera alla att ta gratistidningen i Stadshusets reception. Där kan man se en bild på en gul skyskrapa där en stapel representerar Sverigedemokraterna, som befäster sin position som Sveriges största parti med 26,7 procent.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas budget.

Anförande nr 199

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Vi sade tidigare att Stockholm är den snabbast växande staden i Europa. Vi har dessutom satt det högst mätbara målet i stadens historia: 40 000 lägenheter ska byggas fram till 2020. Som jag sade har vi fått en väldigt bra start på det här första året, inte minst när det gäller antalet lägenheter i start-pm där vi ju mer än dubblar takten mot vad den har varit de senaste åren.

Det är det som sätter förutsättningarna för de kommande åren. Låt mig ännu en gång få understryka, även om vi munhugger, att det är en tillgång att vi näst intill är eniga i den här salen om att öka byggtakten. Vi kan slå varandra i huvudet om vem som gjorde vad, men det är en tillgång. Det är bra att oppositionen säger sig vilja öka takten ännu mer. Sedan är det möjligen lite si och så med förmågan, men vore det bara tanken som räknades vore era budgetar bra.

Tyvärr finns det ett litet glapp hos er mellan ambitionen och möjligheten att göra någonting. Det blev tydligt förra året när vi på tre månader i stadsbyggnadsnämnden tog dubbelt så många beslut som ni hade tagit på åtta månader innan. Det blev tydligt i år när våra siffror är de högsta under den senaste åttaårsperioden både när det gäller detaljplaner och när det gäller start-pm. Era lösningar på att bygga snabbare är, om man ser på dem konstruktivt, lite märkliga, för era lösningar är undantagslöst att minska resurserna och minska antalet planhandläggare. Det pratas om 20 – 30 färre handläggare bara på stadsbyggnadskontoret, som i sig faktiskt skulle innebära sänkta intäkter.

Ni fortsätter lite grann på gårdagens triumfer med felräkningar och fantasibesparingar. I går skulle ni dra in 10 miljoner från några stängda museer i ökade entréavgifter. I dag lägger ni ned samordningskansli och sparar 10 miljoner. Detta samordningskansli har aldrig införts. Ingen på stadsbyggnadskontoret vet vad det är. Men jag kan väl säga att om vi hittar det låter det som en väldigt finurlig idé för besparing på 10 miljoner. Den dagen vi hittar detta samordningskansli lovar vi att omedelbart lägga ned det.

Skämt åsido: Dessa 20–30 handläggartjänster som ni vill lägga ned, som ni låtsas finns i något kansli någonstans, innebär sänkta intäkter på lika mycket. Det innebär ytterligare färre handläggare, och det innebär att era budgetar skulle riskera att skicka in oss i en ganska snabb negativ spiral med färre handläggare, färre detaljplaner, färre intäkter och skulle faktiskt kunna innebära ett tvärstopp i bostadsbyggandet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 200

J o e l L a u r é n (M): Ordförande! Roger Mogert och jag sitter i stadsbyggnadsnämnden. Nämnden har ett stort ansvar för att se till att bostadsmålen i staden kan nås. Tyvärr har den nya majoriteten präglats av interna konflikter, vilket nu hotar stadens bostadsmål. Nämnden tvingas att bordlägga flera ärenden, försena viktiga byggnadsprojekt för att majoriteten helt enkelt inte kan komma överens. Era interna konflikter har lett till 29 bordläggningar i stadsbyggnadsnämnden bara i år. Det börjar synas på stadens resultat.

Efter att 90 procent av året har gått har majoriteten inte ens nått 20 procent av sitt årsmål för studentbostäder i start-pm och detaljplaner. Under nämndens senaste sammanträde hade ni chansen att fatta beslut om 240 studentbostäder exempelvis i Svedmyra, men ni valde ännu en bordläggning som håller kvar studentbostäderna en rödgrönrosa politisk långbänk.

Hur kommer det sig att detta ärende bordlades, och kommer ni att fatta beslut om dessa bostäder under nästa nämndsmöte? Har ni gett upp årsmålet för studentbostäder i start-pm?

Stockholmarna behöver en stadsbyggnadsnämnd som leds av en handlingskraftig politisk majoritet som kan fatta beslut om bostäder, inte bordläggningar.

Anförande nr 201

Borgarrådet M o g e r t (S): Det sista är vi helt eniga om. Det är tur att vi nu har fått en majoritet med en ledning med handlingskraft, och jag får säga att vi har en hyfsat handlingskraftig ordförande. Det är precis som du säger, att det nu syns i resultaten. De är bättre än någonsin. Vi har aldrig tagit så många beslut om detaljplaner eller start-pm eller markanvisningar i stadens historia.

När ni gör en liten hemsida, som ni skickade ut häromdagen, tar ifrån tårna, sätter några riktigt ilskna MUF:are och så hittar ni 64 stoppade bostadsbyggen, samtliga sådana med bygglov där kontoret hade sagt att de strider mot lagstiftningen. Det är vad ni hittade. 24 av dem låg till och med i kvarteren Råven och Bävern som startades och fick bygglov i mars och är snart klara. När ni riktigt tar i kanske ni hittar 40 lägenheter som har stoppats för att de är olagliga.

Anförande nr 202

A b i t D u n d a r (FP): Kanske borgarrådet vet att Folkpartiet är det enda parti som satsar på stadsbyggnadskontoret. Jag ville bara säga det.

Jag är nyfiken, borgarrådet, på en sak ni sade om indikatorer. När ni inte tar färdigställda bostäder som indikator och man inte vet hur många bostäder som ska färdigställas undrar jag: Vad kommer väljarna att tycka 2018? Hur ska de få veta hur många bostäder som ni har färdigställt? Jag är väldigt nyfiken och vill ha svar av borgarrådet.

Anförande nr 203

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig börja med att säga att jag håller med om att er budget är mycket bättre än dina borgerliga bröders. Ert enda lilla problem är att ni

förväntas styra med dem. Jag tror att du, Abit, kanske hellre skulle vilja styra med det här laget, men det får vi prata om.

Det är helt riktigt att vi har tagit bort indikatorn på färdigställda bostäder. Alliansen i oppositionen har gjort ett ännu större nummer av det. Det är helt riktigt bra oppositionspolitik, men vi slutar inte mäta antalet färdigställda bostäder. Det är inte det vi gör. Indikatorer är sådana som har en direkt styrande funktion på våra verksamheter. Det är därför som vi tar bort den, för den är inte direkt styrande. De direkt styrande sakerna för verksamheter är kvar. Det är antalet start-pm, det är antalet markanvisningar och det är antalet beslutade och antagna detaljplaner. Det är vad vi gör.

Anförande nr 204

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Om nu inte samordningskansliet finns är det ett problem i sig eftersom ni har budgeterat 10 miljoner för det. Ni utlovade det i förra årets budget. Att ni inte följer upp det i budgeten tycker jag i sig är ett stort problem.

Jag tänker säga någonting om det jag hade sagt om jag anmält mig tidigare till talarlista. Du har tidigare sagt, Roger Mogert, att ni ska gå vidare på den struktur som finns i stadsdelarna när vi förtätar i stadsdelarna. Ni ska bygga vidare på den struktur som finns. Är det verkligen förenligt med promenadstaden, för i så fall får vi slänga planerna för promenadstaden i papperskorgen om vi ändå bara ska bygga vidare på den struktur som finns? Varför vill du att promenadstadens kvaliteter ska vara privilegier för dem som bor i innerstaden?

Jag föreslår att till exempel Tensta skulle kunna få ett slutet kvarter för att skapa variation i den stadsdelen, för att tillföra nya värden i den stadsdelen. När vi skulle förtäta Bredäng och ville bygga lameller med publika bottenvåningar i stället för punkthus. Det ville inte ni. Varför då?

Anförande nr 205

Borgarrådet M o g e r t (S): Det var många frågor. Låt mig börja med de 10 miljoner kronor som du hänvisar till i förra budgeten. På den raden står det: 10 miljoner kronor, fler handläggare. Det är så det står, gå tillbaka och titta i 2015 års budget. Det är också en liten hint om effekten när ni skär ned dessa 10 miljoner, tror jag. Det är en ganska tydlig skrivning. Ni har inte riktigt läst på.

Det är riktigt att jag tycker att alla stadsdelar i Stockholm har kvaliteter. Man ska utgå från den kontext som man arbetar i. Jag tycker att det ibland finns en tendens att man låtsas att vi sitter med amerikanska stadsdelar med urban sprawl där vi bara kan släppa ned några slutna kvarter, och så löser vi problemet. Jag tycker att Stockholm förtjänar ett djupare resonemang än så. Men jag delar din synpunkt när det handlar om att vi ska tillföra kvaliteter som saknas. Jag tycker att det ni gjorde med Rinkebystråket är ett utmärkt exempel på hur man kan arbeta, men ni har jobbat utifrån kontexten. Det är mycket bra, men det är baserat på hur det ser ut.

När det gäller Bredäng har du fel: Vi skickade bort punkthuset, för vi tyckte att det var en dålig lösning.

Anförande nr

Christina Linderholm (C): Ordförande, fullmäktige! Jag kan lova Roger Mogert att vi inte kommer att byta sida även om vi i vissa frågor är överens med er. Bland annat om miljö- och klimatfrågor i byggandet har vi ibland samma uppfattning.

Men det finns annat som vi verkligen inte har samma uppfattning om. Där har du svarat lite grann, Roger Mogert, på frågorna. Om man fortsätter att bordlägga ärenden om byggande i områden som ligger kollektivtrafikhärla och som skulle vara en alldeles utmärkt utbyggnad av staden, varför låter ni det ligga bordlagt eller i byrålådan? Jag skulle vilja se ett förslag om att bygga kanske mer än 2 500 bostäder som förslaget var i Hammarbyhöjden. Eller är det så att Roger Mogert inte håller med om att vi ska bygga kollektivtrafikhärla?

Min andra fråga rör promenadstaden. Det blir tydligen bara punkthus i fortsättningen också eftersom det ska anknyta till området's karaktär.

Anförande nr 206

Borgarrådet Mogert (S): Låt mig säga att det är förtröstansfullt att Centerpartiet inte vill samarbeta även om vi är överens. Det är en spännande formulering.

Ja, vi har bordlagt en del ärenden som vi har tyckt är svåra och bett att få fundera lite. Samma sak gjord ni i nämnden. Ni bordlade ärendet om 1 500 lägenheter i Årsta. Jag tycker att det är att visa respekt för nämnden. Vi sitter ändå i en av stadens absolut svåraste nämnder. Vi ska bygga 40 000 lägenheter på en väldigt begränsad tid. Vi har, precis som flera har sagt, ett stort ansvar för hur det blir. Att då förneka folk som säger att de skulle vilja tänka lite mer än sju dagar på ärendet vore märkligt. Det tycker jag vore oansvarigt och odemokratiskt. För mig är det en grundläggande utgångspunkt att vill man fundera lite till och vill man resonera inom sitt parti har man rätt att göra det. Vårt uppdrag är tillräckligt svårt ändå.

Vi kommer att nå målen. Tveka inte om det; vi kommer att nå målen.

Anförande nr 207

Joel Laurén (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Stockholm är en på många sätt fantastisk stad. Ingen annan stad i Europa kan erbjuda en blandning av blåa och gröna värden, storstadspuls och snabb tillväxt av invånarantal, jobb och företag som Stockholm i dag står för. Aldrig tidigare har så många velat bo i Stockholm som nu, och det är positivt. Men stadens växtvärk drabbar framför allt unga och studenter som har svårt att hitta sin första bostad.

Hyresgästföreningen räknar med att enbart i Stockholms län är det i dag nästan 40 000 unga vuxna mellan 20 och 27 år som vill flytta hemifrån men som bor kvar hos sina föräldrar. Med andra ord skulle det kunna gå att fylla både Globen, Hovet och Stockholms stadion samtidigt med unga i den här regionen som vill flytta hemifrån men ändå inte kan.

Stockholm ska vara möjligheternas stad för alla, men många upplever hinder för att starta sitt liv på egen hand. Egen bostad ger en chans att stå på egna ben i livet. Moderaterna vill ge fler unga möjligheter till den livschansen.

Under Alliansens ledarskap höjdes Stockholms byggtakt upp till den snabbaste takten sedan 70-talet, men tyvärr har en del grus hamnat i maskineriet under det senaste året. När 90 procent av året har gått har majoriteten inte ens nått 20 procent av sitt eget årsmål för studentbostäder i start-pm eller detaljplan. Stockholms unga behöver politiker som har handlingskraft och levererar fler bostäder, inte fler bordläggningar.

Moderaterna lanserade i sin budget ett paket med konkreta förslag för att göra det billigare och enklare och snabbare för unga vuxna under 30 att få sin första bostad. För det första vill vi göra det billigare genom att hitta lösningar med kostnadseffektivt byggande och därmed lägre hyror. Eftersom behovet av små billiga ettor är så pass stort föreslår vi möjligheten att halvera markkostnaden för den aktör som vill bygga ettor under 30 kvadrat. Vi föreslår också att genomföra markanvisningstävlingar där marken tilldelas den som kan erbjuda den lägsta hyran.

För det andra vill vi göra det enklare att få en bostad genom att göra det möjligt för fler unga att ställa sig i bostadskön tidigare, och vi föreslår även att man tar bort köavgiften för alla under 26 år.

För det tredje vill vi göra det snabbare att få en bostad genom att möjliggöra att fler bostäder kommer på plats. Vi höjer målsättningen för bostadsbyggandet i staden och föreslår att Stockholm verkar för att det ska tillåtas avsteg från byggregler och ändring av reglerna för bullernivåerna så att nivån mäts på insidan av huset i stället för på fasaden.

Sammantaget kommer våra förslag att möjliggöra fler och billigare bostäder så att färre unga ofrivilligt fastnar hemma. Unga vuxna ska inte behöva flytta från Stockholm för att få en bostad utan ska kunna känna att det här är en stad med möjligheter för alla och att de kan förverkliga sina drömmar.

Med detta yrkar jag bifall till Moderaternas förslag till budget.

Anförande nr 208

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag tycker att det är väldigt bra att Joel talar om problematiken för stockholmare, framför allt unga stockholmare, att få en bostad. Jag vill fråga dig, Joel: Sverigedemokraterna har gått ut med att vi skulle kunna öronmärka en del av framför allt de kommunala lägenheterna till just stockholmarna så att man ska kunna underlätta för stockholmarna att få en bostad. Som du nämnde ska man inte behöva vara tvungen att flytta ifrån släkte och vänner när man väl vill flytta hemifrån och starta sitt vuxenliv.

Är det här någonting som ni moderater skulle kunna överväga att införa?

Anförande nr 209

J o e l L a u r é n (M): Jag tror framför allt att vi behöver fler bostäder för alla stockholmare generellt, och inte just till någon särskild grupp. Det förslag som vi har är att man bygger fler bostäder under 30 kvadrat, för vi vet att många unga, de som vill flytta hemifrån till sin första bostad, bor just i små lägenheter. Därför gör vi i stället prioriteringen att satsa på fler mindre bostäder för att fler ska kunna få sin första bostad.

Anförande nr 210

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Det är gott betyg åt den sittande majoriteten att ni får anstränga er så hårt för att hitta en parameter där vi kanske inte uppfyller målet. Extra eloge för att du vågar prata om studentbostäder, Joel. Det kanske inte har varit er främsta gren under de senaste åtta åren, om man uttrycker sig försiktigt.

Du kanske hörde i min presentation förut att vi har tagit 10 000 lägenheter i start-pm under de månader som har gått av året. Prognosen för hela är 18 000. Då förstår du kanske att det är sannolikt att det kommer 8 000 start-pm på de sista två nämndsmötena i år. Ha förtröstan!

Anförande nr 211

J o e l L a u r é n (M): Tyvärr behöver man ha förtröstan med den nuvarande majoriteten i stadsbyggnadsnämnden. Roger Mogert svarade inte i sin tidigare replik på frågan om studentlägenheter i Svedmyra. Vi fattade beslut om 9 000 studentbostäder mellan 2010 och 2014. Det är upp till er att se till att de faktiskt kommer på plats. Under våra år byggdes det över 38 000 bostäder totalt, och jag tror att vi är eniga om att målet om att färdigställa 4 500 studentbostäder till studentbostadsmässan 2017 ska hållas. Det hoppas jag att ni ansluter er till.

Anförande nr 212

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Hej, Joel! I förra nämnden antog vi 1 596 bostäder. Vi hade över 60 ärenden. Vi bordlade ett ärende.

Bostäder för unga och studenter är prioriterat i exploaterings- och stadsbyggnadsnämndernas arbete. Vi har definitivt ambitionen att markanvisa 700 studentbostäder och 700 bostäder för unga årligen. I förra nämnden antog vi faktiskt ett ärende med 280 bostäder, snabba hus, Grimsta 1:5. Det är tyvärr bara tillfälliga bostäder, men de kommer i alla fall att kunna stå ett antal år. I förra nämnden antog vi dessutom ett planärende om ungdomsbostäder i Blackeberg, bredvid Blackebergs gymnasium.

Så vi jobbar på i ett högt tempo, vi levererar. Under 2010–2014 lyckades ni åstadkomma 168, inte tillfälliga, studentbostäder. Det var allt ni lyckades med.

Anförande nr 213

J o e l L a u r é n (M): Mellan 2010 och 2014 byggdes 1 088 nya studentbostäder. Jag blir lite överraskad att ni tar fram siffran 168 studentbostäder igen. Det är alltså utom de bostäder som byggdes med tillfälliga bygglov. Jag tror att vi alla är överens om att för en student är det viktiga att få en bostad på plats som man kan flytta in i, inte om bostaden är byggd med permanent eller tillfälligt bygglov. Man vill ha en plats att kunna bo i.

Ni kan fatta beslut om många bostäder på grund av att det är många som har initierats under våra år. Jag tror att det finns en genuin vilja hos de flesta partierna i den här församlingen att man ska bygga mycket, men vi har sett många bordläggningar och återremisser under året, 29 bordläggningar som gjort att angelägna projekt, som 2 500 bostäder i Hammarbyskogen, 240 studentbostäder i Svedmyra och 155 bostäder i Hägersten, har försenats.

Anförande nr 214

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Tomträtt ska ju vara lika för alla. När du tar fram det här förslaget måste jag säga att det är lite dunkelt, men vi kanske reder ut det här. Det handlar om att låta staden styra för att bygga ettor på 35 kvadratmeter, tror jag att du sade. Det kan man göra på andra sätt när man styr med indikatorer genom kontoret. Jag tycker att det är att ta i lite att använda tomträtt i det här fallet. Man kan i stället göra det på det gamla klassiska sättet där man har handläggare, men dem skär ni ned på, och bygga efter de behov som finns.

Jag har några frågor om detta, och de är faktiskt hyfsat uppriktiga. Det låter ganska dyrt. Har ni räknat på det? Hur ser det ut? Vilka konsekvenser får det? Ska det vara ettor i ett helt hus? Annars går det inte att använda tomträttsavgälderna på det där sättet.

Anförande nr 215

J o e l L a u r é n (M): Jag förstår att majoriteten behöver lägga mer pengar på handläggare eftersom ni sysselsätter dem med era återremisser och era hypotetiska planer på att bygga på Bromma flygplats. Vi vill kunna avlasta kontoret genom att initiera byggherredrivna planprocesser. Det har prövats på andra platser i Sverige, till exempel i Göteborg och även i Uppsala tror jag. Det skulle kunna avlasta stadsbyggnadskontorets tjänstemän och ta till vara på den kompetens som finns hos många aktörer.

Du pratade också om halverad markavgift. Det finns en mycket stor brist i Stockholm och ett mycket stort behov av lägenheter under just 30 kvadratmeter. Därför vill vi göra det billigare för privata aktörer att bygga lägenheter på 30 kvadratmeter. Jag har inga siffror framför mig här just nu, men det finns ett starkt behov av den sortens bostäder. Vi i staden är redo att nu kortsiktigt gå in och halvera markkostnaderna för att kunna få fler bostäder på plats för Stockholms unga. Det är de värda.

Anförande nr 216

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande! Först vill jag säga till Erik att det absolut inte är något fel att prata som en direktör i näringslivet om det är just det man är och producerar traktorer eller cyklar. Men det finns en sak som stör mig och som gör mig lite upprörd. Vi har haft en gruppleddiskussion och en lång bostadsdiskussion, och har nu en lång diskussion om planering, men inte en enda gång pratar vi om de människor som det faktiskt handlar om. Ett exempel är mina grannar. Det är en trångbodd ensamstående mamma som bor inneboende hos en annan familj som har andrahandskontrakt. Det är dem vi borde prata mycket mer om. I de debatter som vi hittills har haft hör vi att man är jätteorolig för att de privata fastighetsägarna åker till Göteborg eller för ekonomin, men vi ska ju vara oroliga för alla de människor som inte får en bostad och som har det mycket svårt i Stockholm. De borde faktiskt dominera de här debatterna.

Med det sagt var det egentligen Stockholmshuset som jag tänkte prata om. I den förra debatten kom det mycket positivt från många här. Ni i Centern var lite förvirrade och trodde tydligen att det var någon typ av social housing, vilket jag å det bestämdaste vill bemöta.

Stockholm har under alla år haft årsringar. Vi har haft smalhusen på 30-talet, Vällingby, miljonprogrammet och så vidare. Om vi nu bygger 5 000 Stockholmshus blir de också en del av nya årsringar i Stockholm. Vi bygger med bra kvalitet och olika karaktärer beroende på i vilket område de kommer att byggas. Det är detta jag vill slå fast. Det här är inte någon typ av specialhus för fattiga. Det är hus av bra kvalitet som ska bli en del av Stockholms årsringar och del av en vacker och viktig bebyggelse i Stockholm. Men syftet är självfallet att kunna pressa produktionskostnaderna och hålla hyrorna nere av just den anledning som jag nämnde förut, nämligen att ge de människor i Stockholm som behöver det en bostad som de har råd med.

Anförande nr 217

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag har inga negativa uppfattningar om Stockholmshusen generellt, Ann-Margarethe Livh. Det är spännande att ni tar fram olika idéer om detta. Men jag har en fråga när det gäller just Stockholmshusen. Kommer en annan aktör som är beredd att bygga till samma pris att få göra det på stadens mark eller ska Stockholmshusen pressa bort dem från marknaden? Det är något som aktörerna är mycket oroliga för. Det är en viktig signal till dem som vill bygga i Stockholm. Ska det byggas 5 000 bostäder, och i så fall på hur lång tid? Kommer andra aktörer att få chansen att leverera samma typ av bostäder?

Sedan undrar jag också vad du egentligen tycker om Rinkebystråket. Du är ju den enda i den här salen som med näbbar och klor har slagits för att det inte ska bli verklighet.

Anförande nr 218

Borgarrådet L i v h (V): Jag skulle vara otroligt glad om Stockholmshusen kunde vara en inspiration för privata byggare att bygga på samma sätt. Det skulle jag tycka vore det absolut bästa som vi kunde göra med Stockholmshusen. När vi bygger Stockholmshusen sker det dessutom i samverkan med privata byggare. Det är absolut inga problem.

Jag vill också passa på att slå hål på myten att man är så himla orolig. Vi har flera gånger i den här debatten sagt att det ska bli 40 000 nya bostäder fram till 2020. Allmännyttan ska bygga 10 000 av dem. Det är 30 000 kvar till de privata byggarna. Vi stänger inte dem ute. Det är bara för dem att sätta igång och bygga. Vill de bygga någon typ av Stockholmshus eller använda den modellen och bygga ännu billigare och ännu bättre än vad vi kan göra i Stockholms stad blir jag den gladaste av alla.

Anförande nr 219

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det var lite grann med glimten i ögat jag sade det där med direktörer igen. Det var inte meningen att återigen riva upp en gruppleddarbatt.

Jag har faktiskt inte dåligt samvete för vad det handlar om i den här frågan. Jag tycker att jag under det senaste året, och även under den förra mandatperioden, lyfte upp flera förslag som skulle kunna underlätta tillkomsten av mindre, yteffektiva hyresrätter, inte minst åt den unga befolkningen som har svårt att komma in på bostadsmarknaden. Jag tror att vi behöver prata mer om hur inte minst ensamstående med barn, som behöver mer än ett rum på 30–35 kvadratmeter, ska kunna få

hyresrätter till rimliga kostnader. Det gäller också äldre som behöver flytta på grund av att de i dag har ett otillgängligt boende.

Men jag är faktiskt orolig för vad den ökade lånekarusellen kommer att få för konsekvenser. Jag är orolig för vad ert ensidiga fokus på allmännyttan kommer att få för konsekvenser. Jag är orolig för att era kalkyler inte kommer att gå ihop. Slår de här farhågorna in riskerar det att drabba just dem som du talade så varmt om i gruppleddardebatten, Ann-Margarethe.

Anförande nr 220

Borgarrådet L i v h (V): Nu befinner vi oss i en stad, Erik. Vi har 60 000 aktivt sökande hos bostadsförmedlingen. Vi har en gråzon av människor som inte ens ställer sig i bostadsförmedlingens kö eftersom de har gett upp från början. De tror inte att de har en chans. Vad gör politiken i ett sådant läge? Jo, man kan sitta och vara rädd och tänka att ekonomin inte går ihop. Eller också kan man tänka att vi måste ta ansvar för alla dessa människor som saknar bostad.

Jag har sett att de lever under mycket svåra förhållanden och väldigt trångt. Jag har sett att det kan bo 15–20 människor i en fyra i Tensta och Rinkeby. Jag tror att bostadssituationen i Stockholm är mycket värre än vad som sägs i den här debatten. Då måste man lösa det. Vi har bestämt oss för att göra det. Man måste självfallet titta på ekonomin.

Anförande nr 221

A b i t D u n d a r (FP): Vi liberaler är absolut inte emot Stockholmshusen. Vi tycker att de är bra. Men vi har farhågor för att de ska uppfattas som social housing. Det är viktigt att man inte bygger alla på samma ställe. Av det lilla jag har följt de här projekten har jag sett att det mest handlar om sådana områden. Jag undrar varför det inte sker i attraktiva områden. Handlar det bara om miljöprogramområden? Varför kan ni inte ta steget till de attraktiva områdena och påbörja projekt där?

Anförande nr 222

Borgarrådet L i v h (V): Jag har inte samma rädsla som du för att det finns rätt många kommunala bostäder i ett område. Jag ser till och med fördelar med det. Låt mig ta Husby som exempel. Tack vare att Svenska Bostäder är starka i Husby kan de också ta ett stort socialt ansvar. Det gör man inte i områden där man har något enstaka hus. Det finns också positiva aspekter på att man samlar allmännyttan. Jag tycker att det är lite obehagligt när man tycker att det blir så många kommunala hus eftersom det är underförstått att det kommer att bo lite fattiga människor där och därmed bli lägre status att bo där. Det blir inte så bra, och där vill inte den välartade medelklassen bo. Jag tycker att sådana tankar är mycket obehagliga.

Jag tror att områden med stor allmännytta också kan vara mycket attraktiva. Vi ska komma ihåg att när vi har byggt Stockholms årsringar har vi ibland byggt för olika grupper, och de områdena är mycket attraktiva. Smalhusen som byggdes i många områden på 30-talet är till exempel jätteattraktiva i dag.

Anförande nr 223

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Herr ordförande! Vi vill alla bygga mycket. En del av oss vill bygga högre än andra. En del av oss vill bygga tätare än andra. En

del av oss vill öka omfattningen av staden, det vill säga inifrån och ut, och bygga stad även i ytterområden. Alla vill inte samma saker, men jag tror att vi skulle vara betjänta av en förenkling av reglerna. Under den tid jag har suttit i stadsbyggnadsnämnden har jag roat mig att konstatera att vi nog har världens mest komplicerade och reglerade planförhållanden. Det skulle vara väldigt intressant att höra om majoriteten är intresserad av att ta tag i det i stället för att komplicera processerna och lägga mer på utredningar. I stället skulle vi kunna se vad vi kan förenkla. Hur kan vi få fler byggare att komma med förslag och idéer på små områden, förtätningsområden och tillfälliga hus? Det finns så många sätt. Eftersom vi försöker att gå igenom allt detta har vi kunnat lägga på flera bostäder i våra planer.

Låt oss titta på planprocesserna. Vi har väldigt mycket detaljregleringar. Vi har många överklaganden och rättsinstanser som säger alla möjliga saker. Det finns ålderdomliga regler för industri- och trafikbuller, höjdregeringar, siktlinjesbestämmelser, vattenspegeluppfattningar, riksintressen, kulturklassningar, stränga riskbestämmelser, strandskydd, naturreservat, rödklassade arter, bristande samordning och så vidare. Listan kan göras så lång. Det vore väl värdefullt om vi kunde komma överens om att minska detta och skapa några enklare, tydligare, generella regler som ger byggföretagen friare händer utifrån ett antal givna förutsättningar och ramar. Då kanske det går snabbare. Då kanske vi slipper bordläggningar och kan titta på hur vi kan utveckla och förbättra processerna. Det är mer än sju dagar som man har bordlagt Hammarbyhöjden, och det var inte bara ett tillfälle. Vi har haft det i flera månader.

Jag menar att vi måste tänka framåt, och vi måste tänka konstruktivt och effektivt. Jag vill skicka med att vi mycket gärna är med och diskuterar alla förenklingar, borttagningar av regler och snabbare processer.

Anförande nr 224

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Du pratar i väldigt hög grad om en statlig fråga. Man kan naturligtvis dela frustrationen över att regelverket ibland är onödigt krångligt. Å andra sidan måste man nog säga att åtskilliga regeringar har ägnat åtskillig tid åt att utreda detta. Det gäller inte minst vår förre bostadsminister från Kristdemokraterna som var en hejare på att utreda saker. Han satte något slags svenskt rekord i detta. Nog är den frågan utredd alltid. Jag börjar nog känna att vi får sluta att hoppas på rikspolitikerna och lösa detta själva. Det är nog tyvärr min ingång.

Jag tycker att du höll ett spännande tal om att bygga högt, bygga tätt, bygga i staden och våga saker. Hur ser du på Folkpartiets budget? Läger man dessa två bredvid varandra har man svårt att förstå att ni någonsin har styrt ihop. Hur hade ni det på era möten egentligen?

Anförande nr 225

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Det är inte bara statliga regler. Vi lägger på en del själva också. Vi håller på med processer som tar tid och som ibland måste ses som lite överprocessade. Jag håller med om att det har gjorts lite av många regeringar, men man kom en bit på väg. Man ändrade lite på bullerregleringarna. Vi har gjort några planprocesser enklare. Men det behövs mycket mer. Jag håller med om det. Det skulle vi kunna enas om, och vi skulle kunna enas om att titta på stadens processer.

Vi har olika uppfattningar om att bygga på höjden. Stockholmarna delar vår uppfattning, och det tycker jag är jättebra.

Anförande nr 226

Cecilia Obermüller (MP): Ordförande, fullmäktige, Christina och Centerpartiet! Vi ska vara medvetna om att vi egentligen inte alls har så komplicerade processer. Vi är inte unika. Genom min österrikiska bakgrund har jag haft många kontakter i Tyskland och Österrike och tittat på hur de gör. Det är precis samma sak. Tyskarna är inte dugg förvånade. De tycker till och med att planprocesserna går ganska snabbt i Sverige, har jag hört från flera initierade personer.

Majoriteten satsar nu på medborgardialog och områdesplanering. Jag tror att man kan göra våra planeringar mycket smidigare genom att ha en tidig medborgardialog och förankra detta tidigt hos medborgarna. Om människor blir hörda, får möjlighet att uttrycka vad de tycker och ser att det också har effekt i en deliberativ process där man gör avvägningar går det mycket smidigare. Det har vi satsat på, och det tänker vi satsa på. Jag tror att det kommer att underlätta att folk känner sig hörda.

Anförande nr 227

Christina Linderholm (C): Vi tycker också att det är jätteviktigt att ha en tidig medborgardialog. Det tror vi skulle kunna förenkla en del saker. Jag tror också att man skulle kunna göra processen kortare genom att begränsa överklagandena och genom att ta helhetsgrepp om det hela så att man slipper styckevis och delt med överklaganden hela tiden.

Men om man satsar på att bygga på Bromma och i Skärholmen, områden som antingen inte är så kontroversiella eller är orealistiska, tror jag att man har missat poängen, det vill säga att bygga tätt och nära och utnyttja marken där den finns. Det finns massor av småbitar som skulle kunna delas ut till mindre byggherrar med spännande idéer.

Anförande nr 228

Sebastian Wiklund (V): Det finns nog en hel del byggregler, men precis som Roger sade tidigare är det inte någonting som vi hanterar i den här salen egentligen. Det finns säkert saker som du och jag är överens om.

Jag vill ställa en annan fråga till dig, och den hänger ihop med den fråga som jag har ställt till de andra partierna också. Jag läser inte Marx för att komma på lösningar på hur man ska lösa bostadsbristen. Kommunalpolitiken är mycket tråkigare än så. Det handlar om pragmatisk politik. Jag får inte ihop er budget riktigt. Jag har ställt den här frågan tidigare också. Det kanske är så att ni läser Ian Hand och får ihop det på det sättet. Jag förstår det inte. Jag tror inte att stockholmarna förstår det, och byggbranschen förstår det definitivt inte. I budgeten skär ni ned med 36 handläggare och ökar bostadsbyggandet. Hur går det ihop? Berätta det gärna som en pragmatisk kommunalpolitiker nu!

Anförande nr 229

Christina Linderholm (C): Vi får ihop det med effektivare processer. Jag vet att staten har en massa att säga till om, men jag vet också att staden faktiskt

förfogar över sitt skönhetsråd som ibland sätter onödiga käppar i hjulet och försinkar processerna om inte annat.

När det gäller antalet handläggare vill jag säga att vi inte behöver utreda Bromma flygplats eftersom vi har ett avtal med staten till 2038, och vi har en lång planeringshorisont om vi eller staten vill avsluta avtalet. Vi behöver inte lägga ned tiotals miljoner på att planera för den byggnationen. Vi tycker nog att det finns en liten effektivitetsmöjlighet på hela det område som vi diskuterar. Det gäller inte bara stadsbyggnad utan även exploatering och fastigheter. Jag tror inte alls att man behöver försena några processer eller försämra någonting genom att effektivisera arbetet lite bättre.

Anförande nr 230

R a s m u s J o n l u n d (FP): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Vi liberaler vill naturligtvis att vi ska bygga mycket i Stockholm, mer än någonsin. Vi är, om jag förstår det rätt, det enda parti som lägger mer i netto på stadsbyggnadsnämnden och därmed också möjliggör att man ska kunna planera det ytterligare byggandet.

Men vi vill också att det ska rivas mindre. För några år sedan hade vi klocktornet. Det riskerar snart att följas av Astoriaflygeln, Tullhuset och i det senaste förslaget flera värdefulla hus i kvarteret Sperlingens backe, det vill säga Sturegallerian. Det handlar alltså om flera kulturhistoriskt värdefulla och fullt funktionella hus som man planerar att riva. Det är en mindre rivningsvåg som åter hotar Stockholm. Den drabbar en del av vår klassiska stenstad, delar som inte hanns med under cityomvandlingen på 60- och 70-talen. Nu ger man sig på stenstadens hjärta. Jag undrar vad majoriteten har för inställning här.

Vi liberaler vill självfallet att dagens och framtidens arkitektur sätter avtryck i Stockholm. Det får gärna vara större och bättre avtryck än vad som sker i dag. Nej, det är naturligtvis inte alltid fel att riva hus, men vi vill inte att man river kulturhistoriskt värdefulla hus. Också framtidens stockholmare och besökare ska kunna bo i och vandra runt i en stad där årsringarna är tydliga, ibland sida vid sida. Stockholm är en stad med en snart 800-årig historia, och vi liberaler vill att det ska synas i stadsbilden. Att riva värdefulla äldre hus är inte bara dåligt av kulturhistoriska skäl, utan det är också dåligt för miljön att riva fullt funktionella stenhus, som i Sperlingens backe till exempel, för att bygga nytt i betong. Det är knappast god hushållning med resurser eller energi. Det är knappast med de här typerna av rivningar och de begränsade nya ytor som man eventuellt vinner på dem som vi löser bostadsfrågan eller skapar en mer levande stad.

Jag undrar om majoriteten vill fortsätta att riva värdefulla äldre stenhus i Stockholm och hur man ser på värdet av att ny och äldre arkitektur i stället skulle kunna få samsas sida vid sida i stadsbilden. Dessutom undrar jag hur man ser på miljöaspekten av att riva fullt funktionella äldre stenhus.

När jag har lite tid över vill bara, apropå vad Sverigedemokraterna har yttrat här i debatten, infoga att det är mycket intressant att ni talar väl om och försöker lägga beslag på vår kulturhistoria. Det är mycket intressant eftersom Stockholms historia just är en kavalkad av internationella kontakter och mångkulturella inslag som en del

av själva stadens existensberättigande. På samma sätt är det mycket intressant med er entusiasm för det här vikingamuseet, som säkert kan vara en bra idé, eftersom vikingatiden också avspeglar Sveriges mångkulturella historia med många och långväga internationella kontakter och handelsresor. De här spåren ser vi inte minst i Stockholms läge och stadsbild, och även i vårt språk än i dag.

Anförande nr 231

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Hej, Rasmus! Jag håller helt med om att man ska vara väldigt försiktig när det gäller rivningar i Stockholm. Men de exempel som du tar upp och som du framhåller har mycket stora kulturhistoriska värden kanske blir lite olyckliga. När det gäller klocktornet, som det för övrigt var ni som rev, var det inte själva klocktornet som hade det kulturhistoriska värdet utan klockhuset, vilket Stadsmuseet var mycket noga med att påpeka. Det ska också byggas upp igen. Tanken är inte att Tullhuset ska rivas. Det ska bara flyttas. Det är samma sak med Riddaren 18. Det är Astoriahuset som har det stora kulturhistoriska värdet. Flygelbyggnaden, som ska rivas, är bara gulmarkerad i Stadsmuseets inventering. Man ska absolut vara försiktig med att riva kulturhistoriska byggnader, men jag är lite osäker på de exempel du tar upp.

Anförande nr 232

R a s m u s J o n l u n d (FP): Nej, vi tar inget ansvar för rivandet av klocktornet. Det är intressant, för spåren av detta förfarande förskräcker när det gäller Tullhuset om man nu tänker sig att flytta det. Vi hoppas naturligtvis att det ska få stå kvar där det står och inte behöva flyttas.

Men jag förstår att beskedet från Miljöpartiet alltså är att ni tycker att man ska fortsätta att riva fullt funktionella äldre stenhus i Stockholm.

Anförande nr 233

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag läste er artikel i tidningen. Jag måste säga att det är lite lustigt att ni skriver en artikel om en tänkt rivningsvåg som måste stoppas och sedan hänvisar till statistiken för 2014 när ni själva styrde. Någonstans där går filmen av för mig. Nu ska det sägas att det mesta som revs under den tiden var gamla, uttjänta industribyggnader, och så är det fortsatt. När man pratar om den här rivningsvågen av mestadels grönklassade hus handlar det ju om hus från 30-, 40- och 50 som är industribyggnader i mycket hög utsträckning. Det vet du också.

Jag har respekt för att man tycker att det är känsligt i innerstaden och i stenstaden. Jag delar i grunden den uppfattningen. Jag tycker att Martin klargjorde det tydligt när det gäller de här exemplen. Jag behöver inte upprepa det. Den grundläggande principen är att vi ska vara försiktiga med vår stad. Jag tror att vi alla delar den uppfattningen i grunden.

Anförande nr 234

R a s m u s J o n l u n d (FP): Det gläder mig, och jag hoppas att det skulle kunna vara lite lugnande. Vi får väl se hur det går med Sperlingens backe. Vi har inte hänvisat till någon statistik vad gäller historiken i våra artiklar eller våra motioner. Nu pratar vi om de planer som vi riskerar att se framför oss och flera av de exempel vi nämner.

Anförande nr 235

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Med risk att repetera det som föregående talare har sagt håller jag helt klart med om det. Detta är någonting som man ska vara mycket försiktig med. Man kanske också ska vara försiktig med att säga att någonting ska rivas utan att vi har fattat beslut om det. Det gäller också den passus som ni skrev i er artikel om 51 rivningsprojekt. Jag tror att det var du som skrev den, kanske tillsammans med Björn Ljung. Det är där man refererar till rivningsvågen. Det är ju under era år som det här har hänt, inklusive klocktornet som någon också nämnde. Hur kommenterar du det?

Anförande nr 236

R a s m u s J o n l u n d (FP): Vi tycker inte att det är bra oavsett när man har rivit kulturhistoriskt värdefulla hus. Det är helt klart. Vi beklagar om det har rivits några kulturhistoriskt värdefulla hus och vi inte har lyckats stoppa det. Vi kommer att försöka sätta stopp för det i framtiden. Det är vårt löfte till stockholmarna.

Anförande nr 237

A b i t D u n d a r (FP): Ordförande! Bostadssegregationen är ett av de största problemen i Stockholm. Jag blev nästan chockad när jag i en tidigare replik hörde att Ann-Margarethe Livh inte kan se det. Vi menar att man måste bygga blandad bebyggelse, och då anser hon att man visar förakt för de fattiga. Det är bara att beklaga. Det visar hur mycket ni bekymrar er för den segregation som finns i staden.

Jag vill också använda min talartid för att ställa en fråga till majoriteten. Jag och stockholmarna vill ha ett svar på den här frågan: Hur många bostäder ska ni bygga och färdigställa 2018? Det är viktigt att ni lämnar det svaret till stockholmarna. Det är val 2018, och de måste få veta detta. Folk kan inte bo i de markanvisningar ni stolt hänvisar till. Folk kan inte bo i de påbörjade lägenheterna. Ni måste vara konkreta och i siffror redogöra för hur många lägenheter som ni ska färdigställa. Om jag och stockholmarna inte får ett svar kommer jag att sammanfatta er bostadspolitik så att ni lovar runt men håller tunt. Det är en sammanfattning av er bostadspolitik.

Anförande nr 238

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag tror inte att du behöver känna någon oro. Det syns redan i dag i statistiken för de beslut som är fattade att vi kommer att nå målet till 2020. Det kommer ni att veta, och det kommer stockholmarna att veta. Det finns en stor poäng med att hålla målet 2020. När vi gjorde 20K – du var ju också med på den tiden och borde minnas det – tvingades vi till att fatta beslut om att avgränsa oss för att projektiden var för kort. Vi tvingades säga: Vi måste prioritera det här projektet i ett område där det är för svårt att bygga därför att många överklagar.

Det gjorde att det fanns delar i Stockholm där vi inte kunde bygga. Detta slipper genom att ha en något längre målperiod. Jag tycker att det är viktigt, och det är jag i väldigt hög grad beredd att stå upp för. Jag är helt säker på att vi kommer att ha nått en nivå så att det går att utvärdera om vi kommer att nå målen till 2020 eller inte.

Anförande nr 239

A b i t D u n d a r (FP): Borgarrådet vet att alla vi andra partier öppet redovisar våra ambitioner och mål med siffror. Jag tycker att det är er skyldighet att också konkret visa hur många lägenheter ni kommer att färdigställa. Det går inte bara att

säga att det kommer att ske till 2020. Det är som jag säger: Ni bara lovar och lovar. Det går inte att utvärdera det konkret. Det är inte tillfredsställande.

Anförande nr 240

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Du apostroferade min kamrat, Ann-Margarethe utan att hon var här i byggnaden, så jag tänkte jag skulle säga någonting om det. Jag noterar att du inte har sagt någonting om Östberga. Där verkar det vara alarmerande många hyresrätter när man planerar att bygga där med allmännyttan. Det pratas om ett område där det finns 8 procent hyresrätter. Man kan självfallet bygga hyresrätter, och det gör vi också med fördel. Vi ser inga problem med det i olika områden. Jag vet inte vilket område som Ann-Margarethe pratade om, men det gör vi absolut.

Varför skriker du så mycket om den saken när det finns flera områden med väldigt många bostadsrätter? När vi bygger bostadsrätter där hör jag ingenting från dig. Det verkar vara skillnad på det.

Anförande nr 241

A b i t D u n d a r (FP): Bostadspolitiken handlar också om social politik, Sebastian. Om man bekymrar sig för segregationen måste man göra någonting åt den. Det håller inte att i den politiska retoriken anklaga andra för att förakta fattiga människor för att vi bygger mer i de områdena. Det är inte seriöst. Det viktigaste är att det inte är lösningen på de problem som vi har i vår stad. Segregationen är det största problemet, och då måste man bygga blandat. Det leder till att människor umgås över de klassgränser du nämner. Alla barn möts i skolan oavsett vilken bakgrund de har. Det är syftet med vår politik. Det handlar inte bara om att i retoriken anklaga oss för att vi skulle vara emot de fattiga hyresgästerna. Då har ni missuppfattat bostadspolitiken över huvud taget.

*§ 8 R V Miljöroteln**Miljö- och hälsoskyddsnämnden**Stockholm Vatten AB**Avfallsnämnden**Servicenämnden*

Anförande nr 242

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande, fullmäktige, stockholmare! Det är fantastiskt att vara miljöborgarråd i Stockholm. Stockholmarna är enormt miljöintresserade och miljömedvetna och vill leva mer miljövänligt. Samtidigt har Stockholm fenomenala möjligheter att bli en mer miljövänlig stad. Vi har goda förutsättningar att ställa om, och vi har goda förutsättningar att bli mer klimatsmarta. Stockholm kan gå före på klimatområdet och inspirera andra städer att följa efter. De åtgärder som vi föreslår i dag i vårt budgetförslag är steg mot omställningen till en grön tillväxt oberoende av fossila bränslen.

Jag växte upp i Kallinge i Blekinge. Där kan min familj och mina vänner inte längre dricka sitt eget dricksvatten. Under flera decennier använde man ett brandsläcknings-skum som innehöll ämnet PFOS. I samband med brandövningar läckte kemikalien ut i deras grundvatten, och de barn som har växt upp i Kallinge har via vattnet fått i sig uppemot tio gånger mer PFOS än vad som anses hälsosamt. PFOS är ett ämne som inte bryts ned. Det samlas i kroppen och misstänks bland annat påverka immunförsvaret, ge leverskador och cancer.

När vi politiker fattar kortsiktiga beslut får framtiden betala både i form av mänskligt lidande och i rena pengar. Kraftiga satsningar på miljö och klimat är därför smarta investeringar i både friska medborgarna och besparade kostnader. I Sverige har vi en hög tilltro till myndigheter, och vi ska leva upp till den tilltron i Stockholm. Ansvaret för ren luft, rent vatten och kemikaliesäkra miljöer för våra barn ligger på oss. Våra medborgare ska känna att vi fattar de nödvändiga beslut som krävs för att vi ska kunna leva mer klimatsmart, och de ska känna tilltro till att vi inte lånar resurser av framtiden. Vi kan inte ducka för det ansvaret.

Sedan vi rödgrönrosa tog över makten har vi ökat miljö- och hälsoskyddsnämndens budget med ungefär 20 procent efter Alliansens tidigare nedskärningar. Vi öronmärker pengar för att anställa fler personer för att jobba med de lokala åtgärdsprogrammen för god vattenstatus. Vi avsätter pengar i den centrala medelsreserven för vattenarbete och arbete med kemikaliesmarta förskolor. Vi bygger också nya anläggningar för lokalt omhändertagande av dagvatten.

Vi i den rödgrönrosa majoriteten tar klimatförändringarna, en av mänsklighetens största utmaningar, på allvar. Därför ska alla nämnder och förvaltningar tillsammans arbeta för att göra Stockholm mer miljövänligt och mer klimatsmart. I vår budget tar vi tydliga steg mot ett Stockholm som ska vara fossilfritt senast 2040. Under den här mandatperioden satsar vi 1 miljard kronor på klimatinvesteringar för en hållbar stad.

Den rödgrönrosa majoriteten lägger fram en budget som klarar av att bygga många bostäder samtidigt som vi skyddar och stärker den viktiga naturen. Genom smartare

planering låter vi naturen utföra mycket av jobbet åt oss. Nu lägger vi grunden för ett riktigt långsiktigt hållbart Stockholm.

Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 243

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande, ledamöter och åhörare! Alliansens ambitiösa miljöpolitik har gett en stadsmiljö som är trygg, säker och trevlig. Staden har satsat stort på solenergi, klimatanpassning, matavfallsinsamling, minskat buller och utfasning av giftiga kemikalier. Staden har aldrig varit renare än vad den är i dag. Genom fortsatta satsningar på hållbara och innovativa lösningar ska Stockholm behålla positionen som världsledande miljöstad. Vi bekämpar luftföroreningar, bland annat genom satsningar på elbilar och laddmöjligheter. Vi vill få dubbdäcksavgifter. Vi tycker att ekonomiska styrmedel är bättre än förbud, och vi satsar på naturens hållbara och förnybara energislag.

Goda exempel på miljöområdet finns över hela staden, exempelvis avfallshantering med sopsugssystem och matavfallskvarnar. I Järvaområdet har staden satsat stort på solenergi, vilket har lett till att Järva är Sveriges solcellstätaste stadsdel. En viktig del när det handlar om att minska luftföroreningar, trängsel och buller är också att sätta igång med genomförandet av en ny östlig förbindelse. Stockholm blev Europas miljöhuvudstad 2010 och därmed inspiratör och föredöme för andra städer runt omkring i världen.

Stadens egna fastigheter ska bli renare, bland annat genom att vi tar fram en tidsplan för utfasning av oljepannor i samtliga av stadens verksamheter och fastigheter. Vattenprogrammet är viktigt. Ballstaån ska renas. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska verka för att sjön Magelungen restaureras, och arbetet ska ledas av exploateringsnämnden. Här vill jag särskilt påpeka att den rödgrönrosa majoriteten inte har ett enda ord med i budgeten om Magelungen. Man sviker därmed löften till Farsta- och Fagersjöborna. Det är obegripligt att den nuvarande majoriteten inte kan se värdet av en öppen och klar badsjö för många nuvarande och kommande Farstabor. I stället kommer de många tusen som snart kommer att bo längs med Magelungen att ha en grön sörja i blickfånget sommartid.

Stockholmarna, och inte minst barnen, ska få en giftfri vardag. Avfallsåtervinningen ska bli än bättre. Tillsyn och miljöövervakning ska bli både bättre och träffsäkrare. I genomförandet av Promenadstaden är det viktigt att vidareutveckla strategier och förhållningssätt kring stadens ljud. Vi ska minska bullerstörningar samtidigt som vi bereder väg för vårt ambitiösa bostadsmål.

Jag yrkar bifall till Moderaternas budgetförslag.

Anförande nr 244

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Ordförande, fullmäktige! Äntligen kommer ännu en grön budget från vår rödgrönrosa majoritet. Målet att Stockholm ska vara en hållbar stad med höga ambitioner inom klimat och miljö där de ekologiska fotavtrycken ska bli mindre är inom räckhåll. Stockholm är en stor stad som länge haft höga ambitioner. Storlek och ambitioner är nycklar till att Stockholms miljö- och klimatarbete prisats och belönats så många gånger. När vi satsar i

Stockholm är det möjligt att göra det ordentligt. Vi har en stolt historia med många exempel, bland annat miljöavgifter – ja, ni vet trängselskatten – miljöhuvudstad, Hammarby sjöstad och Norra Djurgårdsstaden, och den bygger vi vidare på.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens frågor är stora och små. Det är svåra och komplexa frågor, och ofta handlar det om myndighetsutövning. Det handlar både om att skapa förutsättningar för mänsklighetens överlevnad på jorden och om barnens möjligheter att svalka sig i sin lokala plaskdamm under sommaren utan att bli sjuka. Det handlar om luftkvalitet och stockholmarnas rätt att slippa astma och lungcancer. Det handlar om kemikalier och barnens leksaker på dagis. Det handlar om den mänskliga rättigheten tillgången till vatten och sanitet.

I en miljonstad måste alla som lever, bor och verkar där känna säkerhet för att det de äter och den luft de andas är av god kvalitet. I den här salen är vi numera hyfsat överens om att miljö och klimat är viktiga frågor, och i dag är det ingen som ifrågasätter trängselskatter, låncyklar eller utbyggda cykelbanor. Klimatfrågan är i dag så accepterad att den spänner över många förvaltningar. Jag är särskilt glad över att vi i budgeten tydligt klargör att det är viktigt med tidig miljökompetens i processen när man planerar nya bostadsområden för att säkerställa en långsiktig hållbarhet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska därför delta i arbetet inför markanvisning och vara en viktig aktör under hela planprocessen.

Det är en stark budget. De satsningar som påbörjats kommer att fullföljas. Jag vill särskilt peka på ett område. Naturreservaten, och möjligen Skärgårdsstiftelsens fantastiska öar, är våra lungor och helt naturliga, själsliga span. Parker och naturområden är viktiga för stockholmarna. De nya reservaten i Årsta, Rågsved, Älvsjö och Kyrkhamn kommer att bli verklighet under mandatperioden. Befintliga naturreservat ska utvecklas med målpunkter och möten. Övergången mellan stad och reservat ska göras mer tillgängliga. Ett exempel skulle kunna vara Flatens naturreservat.

Ett ekologiskt hållbart samhälle ger oss och kommande generationer förutsättningar att leva och utvecklas. Vi vill att Stockholm ska vara den bästa staden att växa upp och leva i. Därför tar vi ansvar för att det ska vara enkelt att leva miljövänligt och klimatsmart. Därför tar vi ansvar för klimatet.

Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 245

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Om elva dagar kommer hela världens ögon att riktas mot Paris igen. Den här gången handlar det inte om de vedervärdiga terrorattackerna utan om det viktigaste klimattoppmötet sedan mötet i Köpenhamn 2009. Jag vill ägna några inledande ord åt klimatförhandlingarna i Paris eftersom de i allra högsta grad påverkar även oss här i Stockholms stad.

I sammanfattning kan man kanske säga att hur mycket vi än önskar motsatsen tyder allting på att mötet blir ett fiasko. Det kanske blir ett avtal, och en del kanske kommer att förklara sig nöjda med det. Men det blir ett avtal som bygger helt på frivillighet, som inte tar tillräcklig hänsyn till de globala orättvisorna och som inte räddar klimatet. Även om de frivilliga åtaganden som nu har rapporterats in till FN efterlevs kommer de att leda till en temperaturökning som är långt högre än två

grader, och forskningen visar att det inte är någon söndagspromenad att uppnå två grader. Det markerar en gräns mellan farlig klimatförändring och jättefarlig klimatförändring.

Den enda rimliga slutsatsen av detta är att alla världens länder, regioner, städer, företag, frivilligorganisationer och enskilda i möjligaste mån måste hjälpas åt att undergräva det här avtalet genom att helt enkelt gå mycket längre i sina ambitioner att minska utsläppen av växthusgaser och hjälpa varandra att göra det.

Vi i den politiska majoriteten i Stockholm är beredda att dra vårt strå till stacken. Vi har ökat tempot i klimatomställningen på alla områden. Vi ser till att Stockholm tar sitt ansvar för att lindra planetens feber. Det gäller inte bara saker som sorterar under miljöförvaltningen, utan klimatarbetet integreras i hela staden. Det gäller inte bara saker som traditionellt kallas för miljöpolitik, utan det handlar om en omställning i vidare mening som skapar ekologisk och social hållbarhet. Jag vill till och med säga att grönt i hög grad är röd politik. Hänsyn till miljön innebär ytterst att ta hänsyn till människor. Det är människor som drabbas av miljöförstöring och klimatförändring.

Jag tror att det var Kristdemokraterna som sade i går att vår majoritet inte går att likna vid en melon, grön på utsidan och röd inuti, utan snarare ser ut som djupröd tomat. Det påståendet kan diskuteras, men det väsentliga är att även fina, röda tomater har gröna kärnor. För oss förutsätter och förstärker det röda och det gröna varandra. Vår majoritet tar helt enkelt ansvar för vår planet, för dem som redan nu drabbats av klimatförändringarna, för framtida generationer människor och för våra barn.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 246

J o a r F o r s s e l l (FP): Jag noterar förtjust att Helldén och Luhr instämmer i tomatliknelsen. Om lite mindre en vecka firar vi årsdagen av tv-ekens fällning. Det vore inte så konstigt att fira det. Naturen och miljön är i grund och botten ganska ogästvänlig. Vi människor kan dö av enkla förkylningar, vi kan drunkna i strömmar, en tv-ek kan falla ned över oss eller vi kan frysa ihjäl i vinternatten. Men precis som civilisationen med simkunnighet, elektricitet, medicin och tv-ekens fällning har lyckats tygla miljön och satt människan i fokus måste också vår miljöpolitik utgå ifrån vad som är bra för oss som människor. Det är vi som är viktiga. Det från oss som miljöns värde kommer.

Den hållbara stad som vi föreslår i vår budget är just en stad som sätter människan i fokus och som låter miljöpolitiken ha människan och våra behov som utgångspunkt. Symbolpolitiken ska väck, men vi måste prioritera upp politiken för att stoppa klimatförändringarna. Klimatförändringarna är det största hotet mot oss som människor. Det gör vi med en ambitiös politik som syftar till att sänka utsläppen av växthusgaser.

Vi sätter också människan i fokus genom att satsa på tillgänglighet till våra naturreservat. Jag konstaterar ganska dystert att trots att majoriteten har tagit till sig vårt förslag om tillgänglighet till naturreservat har man också vridit till det så att det inte bara handlar om att människor faktiskt ska kunna bruka naturreservaten och

vistas i den vackra miljön utan också om att man tar pengar från tillgängliggörande och lägger på biologisk mångfald. Jag tycker att det är problematiskt. När ni skriver detta flyttar ni fokus från att det är människans behov som ska stå i fokus till att det är naturens behov som ska stå i fokus. Jag tror att vi kan öka luftkvaliteten med miljözoner. Jag tror att vi kan se till att Stockholm blir en stad för oss människor även i framtiden genom enklare och bättre avfallssortering, där människor själva kan ta ansvar för sitt avtryck och se till att återvinna effektivare, och bättre optisk sortering.

Till sist vill jag lyfta fram en satsning som vi har i budgeten. Det handlar om en kraftig utbyggnad av solcellsanläggningarna i Järva där överskottet från solcellerna ska gå tillbaka till invånarna. Jag tycker att det är klokt att ha en miljöpolitik där vår nämnd också försöker återföra resurser och stärka lokalsamhället.

Jag yrkar bifall till Folkpartiets budget.

Anförande nr 247

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Jag tror att det finns en hygglig enighet om miljöfrågorna här i fullmäktige. SD vill som alla andra satsa på en hållbar samhällsutveckling och eftersträvar en klimatsmart politik. Vi tycker kanske att vissa partier är lite väl blåögda, men det är bara en gradskillnad.

När det gäller miljö- och hälsoskyddsnämnden vill vi understryka vikten av att nämnden tilldelas resurser för att kunna upprätthålla en god livsmedelskontroll, framför allt när det gäller försäljning av livsmedel. Vi har sett många matskandaler, och vi vill inte att de ska upprepas. Vi uppskattar arbetet med att skapa nya naturreservat. Samma sak gäller satsningen på elbilar. SD anser också att den allmänna elförsörjningen i huvudsak måste upprätthållas genom vattenkraft och kärnkraft. Vi tror på solenergi, men vi tror inte att den är riktigt mogen ännu.

Vi måste också inse att ambitionerna när det gäller luftföroreningar ska vara realistiska. Även om alla våra fastigheter, alla industrier och alla bilar inte släppte ut ett enda gram koldioxid här i Sverige motsvarar det inte mer än två dagars utsläpp i Kina. Vi måste inse att Stockholm inte ensamt kan rädda världen. På en punkt finns det en akut fara. Där måste det göras mer, och det gäller det som ny forskning har visat om farliga partiklar från dubbdäck. Vi tror inte att det är en särskilt bra idé att stänga av gator i Stockholm. I stället vill vi att staden verkar för en lagstiftning som skapar ekonomiska incitament som gör att dubbdäcksanvändningen upphör, i alla fall i Stockholmsregionen.

Låt mig säga några ord om Stockholm Vatten. Tiden medger bara att jag tar upp frågan om dagvatten. Det har skett översvämningar på många håll. Hundraårsregnen har blivit tioårsregn. Avloppsnäten har inte tillräcklig kapacitet. I Tokyo har man byggt enorma underjordiska reservoarer för att ta hand om allt vatten som rinner från hårdgjorda ytor. Stockholm Vatten måste tänka på de kommande klimatförändringarna och börja vidta åtgärder för att kunna hantera allt som händer och kan hända när det regnar mycket.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 248

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill börja med att säga att jag är stolt över Stockholm. Jag är stolt över vår vackra stad med gröna parker och gröna, viktiga lungor. Det är en stad som har många viktiga miljövärden. Men det som gör mig mest stolt är det faktum att Stockholm är en miljöstad som utgör ett internationellt föredöme. Hit kommer delegationer för att se våra innovativa miljöstadsdelar och studera hur vi under många år har arbetat med att utveckla vår stad till en ledande miljöhuvudstad. Det är nämligen staden och den urbana tillväxten som måste vara en del av lösningen.

Centerpartiet vill, som ni säkert vet, bygga en tät, hög och miljövänlig stad där parker utgör viktiga resurser och där trafiken måste minska. Vi måste göra någonting som är riktigt svårt för många politiker. Vi måste nämligen kunna hålla två tankar i huvudet samtidigt. Samtidigt som vi vill bygga 160 000 nya bostäder måste vi klara av att fortsätta att utveckla kvalitativa boenden och kvalitativa utemiljöer. Vi måste också fortsätta att utveckla nya miljöstadsdelar. För att också öka möjligheten till forskning och utveckling vill vi arbeta med miljöspetsområden där ny teknik testas och utvecklas.

Ordförande! För att se till att Stockholm behåller sitt försprång som en världsledande miljöhuvudstad måste vi göra klimatfrågan till en kärnverksamhet för staden. Det handlar både om att vi måste förebygga klimatförändringar och om anpassningar. Det handlar bland annat om att skapa förutsättningar för förnybar energi. Där har vi varit drivande för att ta krafttag när det gäller biogasproduktion. Vi har också jobbat hårt för att öka andelen solenergi på stadens tak. Det är en viktig del för att nå ett fossilbränslefritt Stockholm 2040. Här kan man konstatera att Miljöpartiet i regeringen inte riktigt spelar oss i händerna, om en underdrift nu är tillåten.

Det är stora utmaningar som vi står inför, och Stockholm måste fortsätta att driva på för ett aktivt påverkansarbete gentemot riksdag och EU, för Stockholm måste få de rätta verktygen för att kunna ställa om till en mer miljövänlig stad.

Ordförande! Under nästa år, eller om det är redan i år, ska vi anta ett miljöprogram. Där råder det stor samstämmighet om våra miljöfrågor, men det räcker inte, mina vänner. Miljöprogrammet rör många delar av staden som vi inte själva råder över. Därför måste vi förankra programmet hos näringslivet. En viktig fråga i miljöprogrammet kommer att bli särkraven. Särkraven handlar om rätten för kommunerna att ställa hårdare energikrav vid nyproduktion av bostäder. Här har vi ett typexempel på en lagstiftning som vissa bedömare inte anser kommer att ha någon rättslig betydelse, men det skapar ändå en oro. Och oro och otydlighet är inte någonting som vi behöver i vår omställning till en mer hållbar stad.

Jag vill med de orden yrka bifall till Centerpartiets budgetförslag för Stockholms stad 2016.

Anförande nr 249

M a l i n E r i c s o n (FI): Fru ordförande, ledamöter! Miljöfrågor har traditionellt undantagits maktanalyser trots att olika maktordningar tydligt samverkar också i miljöfrågorna. Vi vet att det globalt framför allt är kvinnor och barn som drabbas när torkan breder ut sig eller när översvämningar blir mer regel än undantag.

En sjättedel av jordens befolkning i de rika länderna konsumerar mer än hälften av jordens olja och står för hälften av alla koldioxidutsläpp. Effekten av den globala uppvärmningen drabbar de redan utsatta grupperna hårdast, framför allt kvinnor och barn i de fattigaste delarna av världen. Vi i Stockholm har vår del av ansvaret för den globala situationen genom de utsläpp som sker till följd av vår konsumtion och det avfall den leder till. Allt vi gör påverkar såväl lokalt som globalt både genom det som vi förorenar här och genom de utsläpp som sker i andra delar av världen där mycket av det vi konsumerar tillverkas.

I går pratade många här i talarstolen om den flyktingsituation som vi ser i vår stad. Människor flyr för att skapa en trygg framtid för sig själva och sina barn. De flesta miljöforskare är eniga om att vi i framtiden också kommer att se miljöflyktingar, framför allt på grund av vattenbrist.

Ren luft, tillgång till en kemikalie- och giftfri miljö, en bättre ljudmiljö, lätt att ta sig till skog och mark, parker och vatten är den rödgrönrosa majoritetens grundläggande idé om vad en bra närmiljö för stockholmarna är. Det är också mycket viktigt att satsningar på att förbättra stadens luft- och ljudmiljö omfattar hela staden och inte bara fokuserar på Stockholms innerstad. En förutsättning för ren luft och hållbart klimat är minskade utsläpp av växthusgaser. Trafiken står för en stor del av luftföroreningarna, och en minskad privatbilism och miljöanpassade transporter är därför ett måste för bättre luft och mänskligare ljudmiljöer i staden. En viktig början är att stimulera den tekniska utvecklingen av förnybara bränslen samtidigt som vi förbättrar elfordonens kapacitet och ökar antalet laddstolpar.

Fram till 2019 ska vi sänka energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar med 10 procent jämfört med i år. Målet är ett fossilfritt Stockholm år 2040. Vi vet att den miljöpolitik vi skapar här på lokalnivå för vår stad kommer att få konsekvenser för oss, för vår omvärld och för framtida generationer.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 250

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande, ledamöter, vänner av en skönare värld! Jag ska lyfta upp några punkter som vi i Kristdemokraterna särskilt värnar om i vårt budgetförslag. Vi stockholmare har all anledning att vara mycket nöjda och stolta över vårt miljöarbete. Vi har en fantastiskt ren stad. Så länge man inte tar alltför djupa klunkar eller blir påkörd av en vattenskoter är det helt ofarligt att bada mitt i huvudstaden, och bad i stad är en lyx. Vi har ambitiösa politiker, såväl i majoriteten som i oppositionen, som driver miljöfrågorna framåt på ett mycket bra sätt, men vi har inte råd att sitta nöjda.

Stockholmare är generellt sätt mycket miljömedvetna. Allt fler väljer att cykla, köpa ekologiskt eller köra miljöbil eller andra miljövänliga färdmedel. Att leva miljövänligt ska inte vara krångligt. Det ska inte upplevas som någonting mystiskt eller vara dyrt. Att leva miljövänligt ska vara det självklara valet. Den som behöver använda sin bil måste också kunna göra det. Men för att möta miljökraven och en ökande befolkningssmängd måste vi fortsätta att öka andelen elbilar i Stockholm, och då måste man kunna ladda dem. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska därför fortsätta att bistå trafiknämnden med att bygga ut laddinfrastrukturen, och staden ska också

fortsätta arbetet med att successivt byta ut sin egen fordonsflotta till elbilar. Här vill vi att Stockholm ska dra mer lärdom av det framgångsrika arbetet i till exempel Oslo. Kristdemokraterna avsätter 1,2 miljoner kronor extra i sin budget för 2016 till en utökad laddinfrastruktur.

Kristdemokraterna vill också ha en giftfri förskola. Det har andra pratat om här också, och här är vi ganska överens. Det måste miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätta att arbeta för att uppnå i samarbete med stadsdelsnämnderna.

Fullmäktigeledamöter! En bärande del av det kristdemokratiska idéarbetet är förvaltar-skapstanken. Vi ska förvalta, inte förbruka, de ändliga resurserna. Därför vill jag kort och gott yrka bifall till Kristdemokraternas budgetsreservation.

Anförande nr 251

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande! Inom de närmaste tre veckorna har kanske världens framtid avgjorts. Vikten av det kommande klimattoppmötet i Paris går inte att överdriva. De avtal som skrivs kommer att vara helt avgörande för hur mänskligheten kommer att fortsätta att leva på jorden.

Jämfört med andra ligger Stockholm relativt bra till i sitt klimatarbete. Vi har kunnat sänka våra klimatutsläpp i staden med 44 procent per stockholmare sedan 1990. Jämfört med många andra städer och länder ligger vi i framkant, men vi lever ännu långt ifrån hållbart.

Klimatutmaningen har inga landsgränser. För att vara solidariska med andra måste vi också hålla oss på en långsiktigt hållbar utsläppsnivå, och dit har Stockholm en ganska bra bit kvar. Klimatet är en högprioriterad fråga för oss. Städer har en mycket viktig roll i världens klimatarbete. Jag vill se att Stockholm går före och visar vägen. Vi har skärpt Stockholms klimatmål, och staden ska vara fossilbränslefri till år 2040. Stockholms stads egen organisation ska vara fossilbränslefri till år 2030. För att nå fossilfrihet måste trafiken förändras och minska. Staden ska bygga färre parkeringar, och vi ska prioritera kollektivtrafik, cyklande och gående. Bilpooler ska införas, och förnybara drivmedel ska gynnas. Vi arbetar hårt med laddinfrastruktur för elbilar och med att öka insamlingen av matavfall för att producera biogas.

För att kunna genomföra våra klimatåtgärder måste vi fokusera och kavla upp ärmarna. Därför har vi också inrättat en klimatfunktion i staden som genom årets budget kommer att utökas med ytterligare två tjänster. De ska inriktas på att utveckla stadens övergripande arbete med att minska klimatutsläpp och klimatanpassa staden i skuggan av de klimatförändringar som vi räknar med att se i Stockholm framöver. Arbetet kommer också att stöttas av vår klimatmiljard som ska användas för klimatåtgärder inom staden.

Energieffektivt byggande, produktion av egen energi, omställning till ny teknik och nya innovationer är viktiga grundstenar i Stockholms klimatarbete. Kraftvärmeverket i Värtan är Stockholms enskilt största utsläppskälla av koldioxid och den sjunde största i Sverige. Vi driver på för att koleldningen ska upphöra senast år 2020. Redan nästan år tas ett biokraftvärmeverk i bruk för att ersätta det koleldade verket. Samtidigt ser vi också över stadens placeringspolicy för att fasa ut fossila investeringar i våra stiftelser.

För att nå målet på 70 procents matavfallsinsamling från dagens ynkliga 15 procent har Stockholm Vatten precis inrättat en arbetsgrupp på fem personer som ska öka takten i insamlingen. Med nästa års avfallstaxa blir hämtningen av matavfall i flerbostadshus gratis. Vi satsar även på solenergi, och vi vill underlätta bygglovsprocessen så att administration och pappersarbete inte ska hämma den gröna omställningen.

Stockholmarna vill leva klimatsmart, och Stockholm ska ligga i framkant. Det är vårt ansvar att underlätta detta.

Anförande nr 252

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Hej, Katarina! Jag måste använda en sportreferens. Det är inte så ofta jag gör det, för jag kan ingenting om sport. Men den här har jag lärt mig: Hur känns det, Katarina?

Du låter jättepositiv när du beskriver er politik, men sanningen är den att när staden höjer skatten med upp till ½ miljard, ja, ni hörde rätt, landar inga av dessa nya pengar hos miljö- och hälsoskyddsnämnden. Vi instämmer i de satsningar som ni gör inför 2016, och sedan plussar vi på 6 miljoner i satsningar utan att höja skatten. Det är vad jag kallar för prioriteringar.

Men hur känns det, Katarina?

Anförande nr 253

Borgarrådet L u h r (MP): Jag vet inte vilken referens jag ska ha, men det är alltid lätt att ge bort låtsaspengar. Jag vet att när ni styrde över miljö- och hälsoskyddsnämnden drog ni ned deras budget. När vi tog över efter valet ökade vi budgeten med 15 miljoner direkt. Den här basbudgeten ligger fortfarande kvar. Dessutom lägger vi pengar på andra ställen i årets budget. Jag vill trycka på det här samarbetet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan inte driva miljöarbetet i staden ensam. Miljö- och hälsoskyddsnämnden är en viktig expertfunktion, och pengar ligger utsmetade på olika ställen staden för klimatarbete, kemikaliarbete och vattenarbete. Det är jätteviktigt. Vi satsar hårt på miljön, så det känns bra, tack!

Anförande nr 254

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande! I mitt anförande för en stund sedan ställde jag en indirekt fråga om Magelungen. Sedan 70-talet har politiker av olika färg gett löften till Farsta- och Fagersjöbor om att sjön ska göras i ordning. Det är en grön sörja sommartid. Du har själv sett det, tror jag. Det har avsatts pengar i olika sammanhang, men de har aldrig kommit till användning. Det har förts dialoger med invånarna där ute. Alla önskar sig en renare och bättre sjö, en badbar sjö. Det är till och med så att dina rödgröna kamrater i Farsta stadsdelsnämnd vill jobba över blockgränsen för att vi tillsammans ska få ordning på sjön. Uppenbarligen har ni inte alls kommunicerat vad ni vill eller att ni inte vill göra någonting framöver.

Anförande nr 255

Borgarrådet L u h r (MP): Vad roligt att du lyfter upp den här frågan. Jag vet att du är mycket engagerad och att du bor precis vid Magelungen. Vi har diskuterat den här frågan många gånger. Jag har också varit ute och träffat Magelungens vänner och kommunicerat med dem vid ett flertal tillfällen. Magelungen ingår i våra prioriterade

sjöar och vattendrag. Vi har tagit fram en åtgärdsplan under det här året. Vi har satsat ganska hårt på vattenåtgärder. Vi anställer fler personer som jobbar med vatten, och vi tar från åtgärdsprogram för Stockholms alla sjöar och vattendrag. I år har vi tagit fram de sju första där Magelungen ingår. Det innebär att när det här programmet är färdigt kommer vi att börja jobba med åtgärder för Magelungen.

Vi har också lagt pengar både på miljöförvaltningen och i central medelsreserv för att vi ska kunna vidta de här åtgärderna så att vi kan uppnå både god ekologisk och kemisk status i alla våra sjöar och vattendrag. Och Magelungen är en av de sju först prioriterade.

Anförande nr 256

J o a r F o r s s e l l (FP): Jag skulle vilja prata om naturreservaten och tillgängligheten. Det är en fråga som har varit mycket prioriterad för oss. Naturreservaten fyller framför allt sin funktion när människor är där och njuter av dem. Det är så härligt med naturreservat. De är bra för vår hälsa och så vidare. För oss har tillgängligheten varit mycket viktig.

Häromdagen hade vi möte i miljö- och hälsoskyddsnämnden, och då var funktionshindersrådet där. Du frågade vilka tillgänglighetsinsatser som de tyckte var viktiga. När du pratade nämnde du också just biologisk mångfald som ni lägger in i det här målet. De nämnde inte det en enda gång. De sade att de vill ha mer framkomliga vägar, bättre belysning och ramper. Det är den typen av tillgänglighet som de efterfrågade. Ni tar målet och spär ut det med sådana saker som Miljöpartiet säkert tycker är viktigare än tillgänglighet till naturreservaten, men de som blir drabbade är människor som annars inte kommer att ha tillgång till dem. När man frågar funktionshinderrådet säger de att de vill ha framkomliga vägar och bra belysning, men de vill inte ha biologisk mångfald.

Anförande nr 257

Borgarrådet L u h r (MP): Det är en intressant fråga. Vi ger nu miljöförvaltningen ett uppdrag att tillsammans med utbildningsnämnden, idrottsförvaltningen och flera andra förvaltningar se hur man ska kunna ta fram strategier för att utveckla naturreservaten så att de blir mer tillgängliga, att det blir intressantare målpunkter och att det blir bättre biologisk mångfald i naturreservaten.

Då kan man fundera: Om det bara handlar om tillgängligheten, det vill säga vägar, parkbänkar, ingångar och skyltar, varför man vill ta sig ut till naturreservatet? Vad är det man vill göra där om vi helt glömmer den biologiska mångfalden? Det är ju lite det de är till för. Ett naturreservat ska vara något speciellt. Det ska vara natur, och det ska finnas någonting att titta på. Jag tycker att du ställer en mycket märklig fråga. Vi måste satsa på tillgänglighet överallt, men naturreservaten måste ju ha ett mervärde, annars behöver det inte vara ett naturreservat.

Anförande nr 258

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Miljöfrågor kan vara både stora och små. Många av de frågor som stockholmarna anser vara de viktigaste miljöfrågorna är de små eller jag kanske ska säga de nära miljöfrågorna. Det kan handla om närheten till grönområden, kvaliteten i en park eller en grön innegård. Men det kan också röra sig om oron för vad vi utsätter våra barn för i deras

närmiljö. Därför är jag stolt över att vi tog initiativ till ett riktigt ambitiöst arbete med att fasa ut giftiga ämnen i våra verksamheter. Där har man arbetat med snabba insatser och även haft fokus på större förändringar för att fasa ut farliga ämnen. Kemikalieplanens barnfokus är viktigt, och staden ska fortsätta att prioritera skolor, förskolor och lekplatser i en strävan efter att fasa ut farliga gifter i de här miljöerna. För att uppnå ett giftfritt Stockholm 2030 har vi mycket kvar att göra, och insatserna behöver intensifieras.

En annan viktig miljöfråga är luftkvaliteten som vi alla påverkas mycket av. Vi har länge drivit på för att det ska bli möjligt att införa dubbdäcksavgifter och på det sättet förbättra luftkvaliteten och minska partikelhalterna längs våra gator. Det finns en färdig utredning på regeringens bord, så mina miljövänner på den här sidan: Är det inte dags att påverka era kompisar i regeringen? Det som ni gör nu, nämligen att stegvis införa dubbdäcksfria gator, är faktiskt inte rätt medicin.

Mina vänner! Avfall och sopor är också en vardagsnära miljöfråga som väcker stort engagemang. För några helger sedan hade vi städdag hemma i min bostadsrättsförening. Det blev en riktigt upprörd stämning när den stängda återvinningscentralen i Vanadisberget kom på tal. Centerpartiet har alltid drivit linjen att det ska löna sig att vara miljövänlig, och det ska vara lätt att göra rätt. Därför välkomnar vi kommunaliseringen av förpackningsavfallsinsamlingen. Vi vill att staden ska arbeta proaktivt med att koppla ihop det här uppdraget med det optiska insamlingsystem som vi i Centerpartiet tog initiativ till under den förra mandatperioden.

Ordförande! Som vice ordförande i miljö- och hälsoskyddsnämnden vore det nästan tjänstefel att inte också nämna några ord om vikten av en effektiv och företagervänlig tillsynsverksamhet. Det är en stor och viktig verksamhet som nämnden ansvarar för. Under de senaste åtta åren av borgerligt styre har förvaltningen blivit ett riktigt föredöme när det gäller nöjda kunder och kostnadseffektiv tillsyn. Detta är en viktig del för att skapa ett riktigt bra företagsklimat i Stockholm. Men bra kan också bli bättre, och därför anser vi nu att staden ska undersöka möjligheten att få bli pilotkommun för en ny typ av livsmedelstillsyn där rådgivning och samarbete med företagen blir ledstjärnan.

Jag yrkar fortsatt bifall till Centerpartiets budgetförslag.

Anförande nr 259

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Som jag var inne på tidigare: Hur mycket vi än önskar att världens ledare enas om ett bra avtal i Paris är det tyvärr inte så troligt, utan mycket av jobbet kommer att behöva göras av oss här i Stockholms stad och på alla andra håll.

Den här nödvändiga omställningen är nu igång och påskyndas av den rödgrönrosa majoriteten i Stadshuset. Vi har bland annat flyttat fram målet för ett fossilfritt Stockholm från 2050 till 2040. Det är ambitiöst. Det är till och med svårt, men vi kan klara det. Snart kommer en färdplan som visar hur det ska gå till. Vi har även antagit ett mål för 2020 om högst 2,3 ton koldioxid per person. Vi knyter 1 miljard i investeringsmedel till klimatarbetet och har tillsatt en central klimatfunktion för att samordna hela kommunens arbete med dessa frågor. Vi har som sagt en tydlig målsättning att fasa ut kolet från Värtaverket senast 2020. Detta är ett Sveriges sista

kolkraftverk som ensamt står för ungefär 40 procent av stadens koldioxidutsläpp enligt den senaste statistiken. I årets budget ser vi till att både Forum Värme och Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att visa hur fjärrvärmens kan tryggas även utan fossila bränslen.

Vi har även beslutat att undersöka hur vi kan sälja ut stadens tillgångar i företag som sysslar med fossila bränslen. Vi bygger staden klimatsmart. Vi har skarpa energieffektiviseringsmål och tar även hänsyn till grönstrukturer, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Vi har som mål att minska bilismen och öka cyklandet. Tyvärr styr vi inte över kollektivtrafiken, vilket hade underlättat i sammanhanget, men vi gör vårt bästa för att nå de målen i alla fall. Matavfallsinsamlingen ska öka och bli betydligt större än vad de borgerliga partierna har föreslagit. Andelen ekologisk mat i våra offentliga verksamheter ska också öka.

Allt det jag nämner hör inte hemma i miljönämndens budget, men det visar att vi integrerar klimatarbetet. Det är bara så vi kan klara den stora uppgift som vi i Stockholm och i hela världen står inför.

Anförande nr 260

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Jag är glad att du nämner färdplanen för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040, Rikard. Vi instämmer i den här ambitionen och påskyndandet av den här planen. Men vi har suttit och funderat lite på när den här nya handlingsplanen ska komma. I budgeten för 2015 skrev ni att den skulle komma under hösten. Och nog för att vi har haft en mycket lång och varm höst, men snart är vi faktiskt inne i vintermånaderna. Jag undrar när den nya handlingsplanen för att ta oss mot ett fossilbränslefritt Stockholm kommer.

Anförande nr 261

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag förstår att Centerpartiet är mycket angeläget om detta. Riskerar det att bli en ny majoritet innan vi är framme kommer ni ju att förlora i den frågan och vi kan utgå ifrån att målet inte blir det som vi förespråkar. Jag förstår att ni är angelägna. Vi har haft mycket att ta fram, men det är på gång. Jag vågar inte säga mer än så. Jag misstänker att det är samma sak med naturreservaten, det vill säga att ni gärna vill att vi jobbar på där också. Blir det ett val där ni segrar får ni nog inte igenom det heller.

Anförande nr 262

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Äntligen sade, Maria. Tyvärr måste nog vi socialkonservativa, som verkligen brinner för miljöfrågor, ändå säga att den här budgeten inte riktigt infriade förväntningarna. Vi tycker nog att den är ganska idéfattig. När man läser den och jämför med den som har kommit från trafikroteln kan man se att den senare fullständigt exploderar av energi även om vi kanske inte håller med om allting, men det får vi återkomma till sedan.

Vi socialkonservativa har ett miljötank som löper parallellt med samhällsekonomiska överväganden. Vi strukturerar vårt miljötank i tre block som vi faktiskt har utarbetat oberoende av landstingets miljöprogram trots att de likna varandra väldigt mycket. Vi kallar vår grunddel för naturresurshushållning. Vi tror att det är samhällsekonomiskt lönsamt att hushålla med våra naturresurser om det sedan är återvinning av matavfall i olika bruna eller gröna påsar eller vad det kan vara. Det

kan vara återvinning av flaskor, metaller och så vidare. Både enligt den ekonomiska kalkylen och enligt den samlade samhällsekonomiska bedömningen är det lönsamt att vi hushållar med våra naturresurser.

Sedan går vi till steg nummer två som vi kallar för ren miljö. Det ska finnas papperskorgar, det ska inte vara skräp på gatorna, det ska vara fint i parkerna och så vidare. Vi tror inte att man kan räkna hem en ren miljö enligt den samhällsekonomiska kalkylen. Däremot säger vi att ren miljö får kosta skattepengar, för vi är övertygade om att det går att räkna hem enligt den samhällsekonomiska bedömningen. På med miljöarbete i luft, på marken och i vattnet! Låt det kosta! Vi är beredda att lägga pengar på det.

Det tredje steget kan vi kalla för klimatarbete. Här är vi mindre övertygade om att Stockholms stad och Sverige ska satsa på åtgärder på hemmaplan. Kina har redan nämnts här. Var ska koldioxidreducerande åtgärder vidtas om man ska hushålla med ekonomin? Ska det ske i dyra Sverige eller i billiga Kina och Indien? För oss är svaret enkelt. Att sedan göra det i praktiken är mer komplicerat förstås.

Anförande nr 263

Sara Jendi Linder (M): Ordförande, kära ledamöter! Jag är vice ordförande i servicenämnden. Servicenämnden har inte någon framträdande roll i staden men är en viktig kugge i vårt maskineri. En fråga som servicenämnden har hand om är centrala upphandlingar. Enligt majoritetens budgetförslag ska offentliga upphandlingar användas som styrmedel för att driva samhällsutvecklingen i en hållbar riktning. Att offentliga medel ska bidra till att skapa en hållbar samhällsutveckling är en självklarhet. Det gör vi hela dagarna eller försöker åtminstone göra hela dagarna. Det går också att läsa i majoritetens budgetförslag att Stockholms stad ska främja innovationsupphandlingar. Det är bra, och det är glädjande att läsa det i förslaget.

Men sedan går våra åsikter isär. Majoriteten skriver i sitt budgetförslag att för att undvika oseriösa aktörer, och jag antar att man här menar att sådana oseriösa aktörer ska vinna olika upphandlingar, ska staden arbeta med något som kallas vita jobbmodellen. Jag vill säga att oseriösa aktörer alltid ska undvikas och kanske ibland till och med motverkas. Det gör vi genom att genomföra seriösa offentliga upphandlingar. Det gör vi genom att använda oss av de möjligheter som nuvarande lagstiftning ger. Det är en lagstiftning som också ger svenska företag möjlighet att konkurrera på lika villkor i hela Europa. Oseriösa aktörer undviker vi också genom att ha kunniga upphandlare och genom kunskap. Där har servicenämnden mycket att bidra med. I stället för att använda sig av servicenämnden och lagstiftningen vill majoriteten använda sig av den här så kallade vita jobbmodellen.

Vi moderater anser att vita jobbmodellen med fackliga kontrollanter som verkar på stadens uppdrag inte ska och inte kan vara en del av stadens upphandlingspolicy. Det är en modell utarbetad av Socialdemokraterna i samarbete med LO-facken. En sådan metod känns inte som ett seriöst sätt för Stockholms stad att arbeta med upphandling på. Moderaterna anser att stadens upphandlingar ska vara marknadsmässiga, konkurrensneutrala och säkerställa hög kvalitet i kombination med mycket för pengarna.

En helt annan sak som jag också läser om i majoritetens förslag angående servicenämnden är att kommunstyrelsen och servicenämnden ska inrätta ett strategiskt råd. Vad är nu detta? Det undrar jag. Är det ytterligare ett råd som staden ska förvalta och arbeta med? Jag förutsätter att man kan arbeta strategiskt utan att alltid ha ett råd för uppgiften.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till Moderaternas budgetförslag.

Anförande nr 264

Kadir Kasirga (S): Jag vill bara göra ett förtydligande om vita jobbmodellen. Vi har inte beslutat att det ska vara fackliga kontrollanter som ska gå runt och titta. Det här är en upphandlingsmodell. Vi vill ha seriösa aktörer i våra offentliga upphandlingar. Ni har suttit vid makten i åtta år, och vi har sett exempel på skandaler där man inte har kunnat säkerställa vart våra skattemedel har gått på grund av uppföljningsbrist. Det handlar absolut inte om fackliga kontrollanter. Det är inte klart än. Det kan bli konsulenter som ska gå runt och säkerställa detta. Vi behöver en uppföljning av upphandlingarna.

Anförande nr 265

Sara Jendi Linder (M): Nu blev jag lite ställd. Jag är inte expert på upphandling eller vita jobbmodellen, men jag tror att poängen med den modellen var just att ha med facket som kontrollanter. De används i andra kommuner i Sverige. Jag är helt överens med dig om att vi behöver bli bättre på uppföljning för att se till att våra skattemedel används på ett kostnadseffektivt sätt och nå den kvalitet som vi vill ha för att skapa en hållbar samhällsutveckling. Om ni nu säger att det inte ska vara fackliga kontrollanter, varför då kalla den här uppföljningen för vita jobbmodellen? Begreppet vita jobbmodellen står uttryckligen i majoritetens budgetförslag. Om ni backar från det vore det jättebra. Det tar vi tacksamt emot.

Anförande nr 266

Mervi Mäkinen Andersson (S): Låt mig gå tillbaka till klimat och miljö, det som allting egentligen handlar om. Vi pratar om höga ambitioner och klara och tydliga direktiv. Det var någon som sade: Läs budgeten! Jag måste faktiskt säga: Vänligen läs budgeten, snälla, rara, älskade, underbara deltagare på mötet!

Det har vi gjort. Vi har även granskat de reservationer som finns. Då måste vi klargöra lite grann när det gäller budgeten för klimat och miljö. Det finns ett nytt miljöprogram som gäller 2016–2019. Det kommer att presenteras under kommande år. Det här miljöprogrammet har redan integrerats i den nuvarande budgetprocessen för att få en mer styrande effekt. De miljömål som finns där läggs som verksamhetsmål i de olika områdena i budgeten. Genomförandet av miljöprogrammet åvilar då samtliga stadens nämnder och styrelser, och vi har äntligen stigit från ett grodperspektiv till ett helikopterperspektiv. Stockholms stad är färdig med att stuprörprocessa miljö- och klimatfrågorna. Det handlar om en helhetssyn.

Ambitiösa miljömål kommer att kombineras med reella styrmedel som kontinuerligt följs upp. Det ska vara lätt att utvärdera och analysera arbetet med miljömålen. Vi anser att detta med stuprör är förlegat. Klimatarbetet kräver åtgärder inom flera politikområden och kan därför inte begränsas till ett enda fackområde. Det innebär också, mycket fiffigt, att det blir en spridning i budgeten. Det är så finurligt att det

inte är riktigt klokt, som Lotta på Bråkmakargatan brukar säga. Vi ska göra det lätt för stockholmarna att vara miljömedvetna i vardagen. Vi på Skatteverket, där jag jobbar, brukar säga: Rätt från början.

Jag har en liten bruttolista, om ni inte skulle ha lagt märke till den. Hur når vi dit? När det gäller stadsplanering ska vi bygga en stad som håller ihop. Där ingår miljöfrågorna som en självklar del i byggprocessen tillsammans med flera samarbetsnämnder, till exempel miljö- och hälsoskyddsnämnden, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden. Vi ska bland annat arbeta med att ta fram en grönstrukturplan för Stockholm där vi ser över stadens ekologiska infrastruktur. Vi ska avsätta medel för att arbeta med att öka tillgänglighet, observera, och funktionerna i stadens naturreservat. 2 miljoner kronor kommer att avsättas till det. Ju tätare stad som byggs, desto viktigare är det att stockholmarna har tillgång till naturnära områden och rekreation. År 2015 inrättade vi ett naturreservat, och år 2016 kommer vi att inrätta åtminstone två till. Allt detta kommer att ske inom ordinarie budget. De nya reservaten kommer att få ändamålsenliga gränsdragningar som samplaneras med ny bebyggelse och förstärker viktiga målpunkter, utveckling av ekologi och rekreativa möjligheter i reservaten.

Jag måste begära replik, jag är inte klar. Var snälla och läs budgeten!

Anförande nr 267

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! Förutom vatten är en av Stockholm Vattens viktigaste uppgifter att öka återanvändningen. Som styrelseledamot i Stockholm Vatten borde jag väl vara ett föredöme och återanvända en inledning som en mycket känd talare en gång höll i Blå hallen. Citatet lyder: Politik är att vilja något.

I den rödgrönrosa majoriteten är just politik att vilja. För Stockholm Vatten innebär budgeten en rad viktiga satsningar. Vi ser till att det förebyggande underhållet av bolagets anläggningar och VA-nät utförs igen. Förebyggande underhåll har inte utförts under många år eftersom det tidigare styret ville gå från förebyggande till avhjälpande underhåll, det vill säga att endast akuta åtgärder utfördes.

Vi ska minska energiberoendet. Vi vill bland annat påbörja installationen av en solenergianläggning på ett av bolagets vattenverk. Vi vill samla in minst 70 procent av matavfallet till år 2020. För det ändamålet vill vi bland annat uppföra och äga en optisk sorteringsanläggning.

Var finns då den politiska konflikten mellan opposition och majoritet? Jo, det handlar just om den politiska viljan. Vi som majoritet kritiseras för att vi vill för mycket och därmed ökar antalet ägardirektiv. Vi kritiseras också för att vi väljer att höja taxan. Att en av Sveriges lägsta VA-taxor höjs är ett pris som vi kan betala för att kunna öka ambitionerna inom hållbarhetsområdet. Vi vill ha taxan på en nivå som motsvarar och säkerställer en långsiktigt hållbar finansiering. Här ser vi skillnaden mellan blocken. Tidigare minskades investeringarna till förmån för en lägre taxa. Taxesänkningar och rationaliseringar var viktigast på den tiden. Ett exempel är att under de borgerliga åren var en av indikatorerna på ett framgångsrikt arbete att antalet anställda hela tiden minskade.

Politik är dock inte bara att vilja. Många gånger måste vi också välja. Vi har valt en något höjd taxa för att öka hållbarheten. Jag är mycket nyfiken på vilka av våra konkreta förslag som de borgerliga partierna vill välja bort.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag på mål och ägardirektiv för Stockholm Vatten.

Anförande nr 268

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Det finns så mycket i den här budgeten som jag är stolt över. Jag ska erkänna att det är svårt att välja vilka satsningar som är värda lite extra uppmärksamhet.

När det gäller Stockholm Vatten skulle jag vilja berätta om de nya ägardirektiven. Lyssna bara på de här godbitarna! Det löpande underhållet av vårt ledningsnät ska prioriteras. Vi ska alltså inte fortsätta med att bara lappa och laga när det uppstår en läcka, utan vi ska ha ett systematiskt underhållsarbete. Stockholm Vatten ska utbilda stockholmarna i stadens vattenhantering. Vatten- och avloppsverken ska till exempel ta emot studiebesök. Det är en verksamhet som har legat nere de senaste åren.

Då kanske ni undrar varför vi ska lägga pengar på detta. Jo, för att förvånansvärt många stockholmare blandar ihop toaletten med en soptunna. Man drar av sig ett plåster, och det hamnar i toaletten. Man tar en bomullstopp, och så hamnar den i toaletten. Reningsverken tar varje vecka emot 30 ton skräp. Undersökningar visar att nästan varannan stockholmare slänger skräp i avloppet, och det skapar problem och genererar extra kostnader. Vi ska ju återvinna vårt skräp eller om möjligt återbruka det. Därför är satsningarna på till exempel popup-ÅVC:er, det vill säga återvinningscentraler som tillfälligt slår upp portarna på olika platser runt om i staden under några dagar, en mycket bra satsning. Staden ska vara där medborgarna är. Man ska inte behöva använda en bil för att kunna återvinna och återbruka. I samband med de här popup-ÅVC:erna kommer det att erbjudas olika event som klädbytdagar, cykelverkstäder och andra reparationstjänster.

En sista riktigt bra satsning är att servicenämnden ska testa en funktion för att möjliggöra återanvändning av möbler och inventarier inom stadens egna verksamheter. Vi måste minska avfallsmängderna och framför allt inte slänga sådant som är funktionellt. Vi behöver laga, reparera och byta med varandra i mycket högre utsträckning. Det är viktigt att tänka nytt och hitta nya lösningar på gamla problem.

Därför yrkar jag stolt bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2016.

Anförande nr 269

P e r A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag är här uppe för att prata om Stockholm Vatten där jag sitter som stolt vice ordförande. Det är ett jätteroligt uppdrag. Det är också ett mycket intressant bolag att jobba i, och det har mycket stora och viktiga uppgifter för staden framöver. Det är en otroligt viktig pusselbit när det handlar om det växande Stockholm. Och det gäller inte bara Stockholms stad utan det är också flera kommuner som är beroende av Stockholm Vattens tjänster. Det handlar förstas om kapaciteten att ta hand om alla som bor här och det vi gör med vatten, både in och ut så att säga. Det handlar om dricksvattenfrämjande

åtgärder och försörjningen. Det handlar också om att ta ett ansvar för kvaliteten i våra vattendrag, framför allt Mälaren.

Det finns några saker som Stockholm Vatten håller på med som är otroligt viktiga och som till viss del har diskuterats här, men jag tycker att man kan diskutera dem mer. Det gäller inte minst den stora satsningen på att ta emot fler stockholmare genom den investering som görs i Henriksdalsverket, det som man kallar för SFA, Stockholms framtida avloppsrening. Det är en sexmiljarderssatsning som Alliansen satte igång under vissa protester från den här sidan under den förra perioden och som nu förvaltas av den nya majoriteten, och vi stöder förstås att det arbetet fortsätter.

En annan sak är den höjda ambitionen när det gäller matavfallsinsamlingen. Det är också någonting som Alliansen tog initiativ till, beslutade om och påbörjade arbetet med under den förra perioden och som nu förvaltas av den nya majoriteten. Det är också någonting som vi i Centerpartiet stöder helhjärtat. Det är ett mycket viktigt arbete.

Sedan har vi också åtgärdsarbetet för att få en bättre vattenkvalitet i våra vattendrag runt om i Stockholms stad som kommer från ett EU-direktiv från början. Det är också ett programarbete som påbörjades av Alliansen under den förra perioden. Det känns ändå som om det finns ganska många bryggor från då till nu som man kan ta fasta på och vara överens om. Visst kan vi prata om det som vi inte är överens om också. Det kanske görs i någon replik. Det vet jag inte.

Men jag tänker ta fasta på det vi är överens om. Jag tror också att vi är överens om en annan sak, nämligen den viktiga frågan om klimatanpassning. Även om vi mot förmodan lyckas nå de mål som världen vill se när det gäller klimatarbete kommer vi i en framtid som faktiskt delvis redan är här se förändringar i klimatet som påverkar våra städer och även Stockholm. Jag kan till exempel berätta att det skyfall som kom under förra året kostade Stockholm Vatten 15 miljoner kronor i skadestånd. Det kostar också i form av ökade försäkringspremier om det händer i framtiden. Det är vad som händer om man inte planerar staden på rätt sätt. Stockholm Vatten, vattenbolaget som tar hand om vattnet, får ta emot allting i slutändan. Det blir dyra kostnader, och dem slipper man om man planerar staden på rätt sätt.

Jag ser att Katarina Luhr har begärt replik. Jag har en fråga. På Alliansens initiativ beslutades här i fullmäktige 2014 att vi skulle påbörja ett arbete med en klimatanpassningsplan. Frågan är: Vad har hänt med den?

Anförande nr 270

Borgarrådet L u h r (MP): Jag ville så gärna ta en replik, men eftersom vi verkar vara överens om precis allting var det väldigt svårt. En klimatanpassningsplan är på gång. Det är stadsledningskontoret som tar fram en sådan. Den kommer. Jag kan inte säga exakt när, men den är på gång.

Eftersom du nämner allt som vi alla vill göra är min fråga tillbaka: Tycker du inte att det har blivit bättre?

Anförande nr 271

P e r A n k e r s j ö (C): Jag tycker förstås att det var mycket bra när jag hade hand om miljöfrågorna i Stockholm, men det finns mycket som vi är överens om. Jag är faktiskt väldigt glad över att ni har fortsatt mycket av det arbete som vi i Alliansen och i Centerpartiet satte igång under den förra perioden. Jag tror att vi både i miljö- och hälsoskyddsnämnden och i Stockholm Vattens styrelse försöker så gott vi kan supporta de sakerna och det fortsatta arbetet med det som förstås är tufft. Det kommer hela tiden att komma mothugg och problem, för det är ganska tuffa ambitionshöjningar och initiativ som har tagits. Vi har sagt att vi supportar och stöder det så gott vi kan. Jag försöker göra det i Stockholm Vattens styrelse. Vi har ett jättebra samarbete med Mats som tyvärr inte är här i dag. Jag kan passa på att ge en eloge till att han sköter sitt arbete mycket bra som ordförande.

Anförande nr 272

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Jag är lite nyfiken. Ni har ju kritiserat oss för att vi har ökat antalet ägardirektiv alldeles för mycket. Ni säger att faran med detta, utöver högre kostnader, är att bolaget får svårt att prioritera. Jag är lite nyfiken när ni tycker att det blir för många ägardirektiv med tanke på att det i vårt förslag finns 31 ägardirektiv och i Centerpartiets förslag finns det 28. Var går gränsen när det blir för spretigt? Det skulle vara intressant att höra. När ni satt i majoritet hade ni 12 ägardirektiv och i det förslag som ni har nu har ni 28. Jag undrar om du var i dåligt sällskap i åtta år.

Anförande nr 273

P e r A n k e r s j ö (C): Det är fantastiskt vad mycket vi lyckades göra trots att vi hade så få ägardirektiv. Jag har en kompis som är ljudproducent. Han brukar säga att när man ska mixa musik vill alltid den som spelar gitarr att gitarren ska höras mest, den som sjunger vill att sången ska höras mest, den som spelar trummor vill att trummorna ska höras mest och den som spelar piano eller vad det kan vara vill att det instrumentet ska höras mest. Gör man så blir det en kakofoni och ingenting kommer att höras speciellt bra. Ett annat sätt att uttrycka det här är just att prioritera.

Även om det bara är tre ägardirektiv som skiljer är det väl i alla fall åt det bättre hållet. Ska man styra ett bolag tror jag att det är viktigt att vara politiskt prioriterad innan bolaget behöver prioritera, för det kommer de att göra. Ni kommer att se att vissa av de här ägardirektiven inte kommer att kunna uppfyllas eftersom det är omöjligt för ett bolag att göra alla de sakerna samtidigt. Men många av de här sakerna är bra, men man behöver kanske inte alltid sätta dem som ett direktiv. Man kan jobba på flera andra sätt också.

Anförande nr 274

J o a r F o r s s e l l (FP): Det ska vara enkelt att göra rätt. Det brukar vi alltid prata om. Vi tycker att vi ska ha en bättre och mer välutbyggd optisk sortering. Vi tycker att vi ska ha fler mobila avfallsenheter – ni kallar dem för popup. Detta är vi överens om.

Men jag skulle vilja säga att det är för enkelt att göra fel i dag. Det finns för hårda regleringar på livsmedelmarknaden och miljöområdet. Det är väldigt enkelt att göra fel som politiker. Man ser ett problem och vill bara förbjuda det. Det är också ett

enkelt fel. I Stockholm i dag är det enkelt både för oss politiker och för medborgarna att göra fel eftersom har vi så många tuffa regleringar.

Problemet är att det är innovation, entreprenörskap och mänsklig kreativitet som kommer med de stora lösningarna på våra klimatproblem. Det är när människor tillåts att testa, experimentera och komma på nya sätt att samla ihop plast i vatten eller nya filter till bilarna som vi löser de stora miljö- och klimatutmaningarna.

I vår nämnd i Stockholm är det vi i Folkpartiet och vi i Alliansen som har drivit på för regelförenklingar. Det är vi som har stått på entreprenörernas sida när den styrande majoriteten ville stoppa insektsproteinet som är en viktig fråga för att rädda klimatet. Det var vi i Folkpartiet som stod emot när majoriteten ville inskränka rätten att sola för personer under 18 år. Det är vi som står upp för regelförenklingar. Det är vi som står på individens sida. Det är vi som låter entreprenörskap, kreativitet och innovationskraft blomstra.

Jag undrar varför inte Luhr och den styrande majoriteten vill låta människor verka och låta mänsklig drivkraft rädda klimatet. Varför vill ni använda er av den politiska makten här och sätta stopp för de framsteg som kan göras? Framför allt undrar jag varför det inte finns några skrivningar i er budget. Varför visar ni inte något arbete där ni faktiskt styr och försöker driva på för att göra regelförenklingar så att fler kan komma med innovativa lösningar? Vi vet att koldioxidutsläpp är farligt. Vi vet att till exempel syrsmjöl är ett sätt få bukt med det. Varför driver ni inte på mer? Varför syns det inte i er budget att ni vill ha mer innovation, mer kreativitet och mer entreprenörskap på det här området?

Anförande nr 275

Borgarrådet L u h r (MP): Det var en blandning av äpplen och päron och insektsmjöl här. Varför vill vi inte detta? Vi har fått kritik tidigare för att vi har lanserat den här kokboken där vi rekommenderar att man ska använda insektsmjöl och insekter i mat. Där tycker jag att vi tryckt på utvecklingen lite och visat att man kan göra det.

När det gäller solning för ungdomar under 18 år vill jag säga att sitter man i miljö- och hälsoskyddsnämnden och vet att solning leder till ökad risk för malignt melanom tycker jag inte att det innebär ett ökat skydd för människor att trycka på att entreprenören, som ska få låta barn sola, är den som ska få fria händer. Där tycker jag att du har fel. Jag tycker inte att man ska låta barn sola och få hudcancer av det.

Vi trycker på innovationer på många ställen i budgeten. Det är bland annat knutet till vattenpengarna och till klimatpengarna. Vi tycker att det är jätteviktigt att vi går bränschen för att vi ska utveckla nya metoder.

Anförande nr 276

J o a r F o r s s e l l (FP): Det är lustigt att du direkt går i fällan och gör det som är så enkelt för politiker och pratar om vilka regleringar och vilka tomma, meningslösa satsningar som man vill göra. Jag tänker på att ni inte vill stå upp för att genomföra en avreglering när det gäller livsmedel så att vi skulle kunna äta insektsmjöl. Ni vill inte driva den frågan. Jag tänker på när ni satsar på den här klimatkokboken. Det är politisk klåfingrighet som bara tar skattepengar, överreglerar och stoppar innovationskraft. Det är jättestor problematiskt, och det är så enkelt när man sitter som politiker

i miljö- och hälsoskydds nämnden eller i någon annan nämnd att bara hitta de enkla lösningarna i stället för att ta ett steg åt sidan och låta entreprenörer, kreativitet och innovationskraft ge oss bättre lösningar för framtiden.

Anförande nr 277

Hanna Beger (MP): Ordförande, ärade ledamöter, åhörare! Stockholm har som ni alla vet belönats med flera utmärkelser för sitt miljö- och klimatarbete. Det är någonting som vi ska vara stolta över. Samtidigt ser vi nu hur allt fler städer runt om i världen bedriver ett ambitiöst hållbarhetsarbete, och intressant nog av skäl som inte enbart rör ett värnande om miljön.

För ett par år sedan hade jag förmånen att få intervjuva Enrique Peñalosa, tidigare och nyligen återvald borgmästare i Colombias huvudstad Bogotá. Han hävdade då att miljöhänsyn aldrig hade varit den drivande kraften bakom hans arbete med att förvandla Bogotá till ett framstående internationellt exempel inom hållbar stadsutveckling. För Peñalosa handlade det i stället om att skapa en stad som är byggd på jämlikhet och demokrati.

Andra städer ser de ekonomiska fördelarna med ett ambitiöst miljöarbete. Det kan handla om sänkta kostnader genom ökad resurseffektivisering eller om att attrahera företag och arbetskraft som ställer höga krav på sin stadsmiljö. Många människor vill bo i städer där luften är frisk, där vattnet är rent och där kollektivtrafiken fungerar. Det här visar hur sociala, ekonomiska och ekologiska ambitioner går hand i hand.

Att allt fler städer stärker sitt hållbarhetsarbete är naturligtvis något mycket positivt, men det ökar också kraven på oss i Stockholm att höja våra egna ambitioner om vi ska kunna fortsätta agera förebild och driva utvecklingen framåt. Jag är därför glad att företräda den styrande majoriteten i en stad som nu ytterligare växlar upp hållbarhetsarbetet och där miljö- och klimatfrågorna prioriteras inte bara i retoriken utan även i den politik som vi bedriver. Vi vet att en ambitiös miljöpolitik också efterfrågas av stockholmarna.

Det som jag kanske är allra mest stolt över i den här budgeten är det breda och systematiska grepp som tas om miljö- och klimatfrågorna. Vi ser det exempelvis i stadens satsningar på ekosystemtjänster i stadsplaneringen och i valet att börja titta på livscykelanalyser i byggprocessen. Vi ser det också i de höga målsättningarna för insamling av matavfall och också i hur vi vill använda upphandlingsverktyget för att driva hållbarhetsarbetet framåt. Att stadens miljöprogram har integrerats i budgetprocessen för att ha en mer styrande effekt illustrerar miljöfrågornas centrala roll för Stockholms framtida utveckling.

Att målåret för att bli en fossilbränslefri stad har reviderats från 2050 till 2040 visar tydligt vilken vikt den politiska majoriteten tillskriver miljö- och klimatfrågorna. Med ambitiösa mål följer krav på ökade insatser.

Jag vill därför med glädje och stolthet yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 278

E l l i n o r R i n d e v a l l (S): Ordförande, ledamöter, medborgare! Jag hoppas oändligt mycket på att vi kommer att få se riktiga sjumilakliv på klimatmötet i Paris om några veckor. Det vore en underbar julklapp till mänskligheten och till planeten. Vi står inför klimatförändringar som kan innebära att vi för alltid förlorar delar av vårt djur- och naturliv. Faktum är att vi inte heller vet vilka övriga proportioner miljöförstöringen kan komma att få för vår egen framtida existens. Trots detta hot har vi ännu inte sett ett globalt klimattoppmöte avslutas med överenskommelser som säkrar vår framtid.

Men låt oss vända blicken mot det positiva. Stiltje på det globala planet kontrasterar mot livfull aktivitet och stora framgångar på det lokala planet. Hållbara och gröna städer har blivit koncept världen över. Bogotá har just nämnts, och vi har Tokyo och Stockholm. Alla arbetar de gemensamt på olika sätt för att skapa ett hållbarare liv för sina invånare.

Stockholm har länge haft en ledande position i miljöfrågor och har i och med den budget som majoriteten har arbetat fram tagit ytterligare djarva och viktiga steg framåt. Visionen bygger på en idé om ett hållbart samhälle för både människor och natur. Stockholmnarnas ekologiska fotavtryck ska bli mindre, och det ska bli lättare för stockholmarna att vara klimatsmarta. Så skapar vi en hälsosam stad. Samarbete kommer att bli ett nyckelbegrepp för att kunna nå högt satta mål om en klimatsmart stad med 140 000 nya hem till 2030. På miljöområdet har viktiga steg redan inletts. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har lyfts in tidigare i stadsplaneringen för att se till att viktiga miljövärden tas till vara i byggprocesserna. Nu pågår arbetet för att även bolaget Stockholm Vattens expertkunskap ska kunna lyftas in i ett tidigare skede.

Förra året uttryckte jag frustration över att Stockholm låg så hopplöst efter i avfallshanteringen och även glädje över att den rödgröna budgeten innebar ett tillskjutande av medel för att hantera frågan bättre. I dag kan jag konstatera att oppositionen satte ett mål på 50 procents insamling och nådde 12,5 procent. Den nya majoriteten siktar nu mot 70 procent till 2020. För att nå målet har vi tillsatt en arbetsgrupp på fem personer som arbetar med frågan, och Stockholm Vatten Avfall har fått i uppdrag att bidra till en effektivare avfallshantering och ökad tillgång på biogas. Bostadsbolagen kommer att bli en viktig samarbetspartner. Informations-spridning till medborgare kommer också att bli en viktig nyckel för att nå målen.

Ledamöter! Jag förblir hoppfull inför klimatmötet i Paris trots att mycket talar emot hoppfullhet. Lösningen på de globala miljöproblemen finner vi just nu främst i det lokala arbetet. Det vi gör i Stockholm spelar roll, både här och ute i världen.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens budget.

Anförande nr 279

L a r s S v ä r d (M): Ordförande, åhörare, ledamöter! Jag sitter också i Stockholm Vattens styrelse, så jag får väl börja med att följa i Pers fotsår och konstatera att det är glädjande att vi har en stor samsyn här i salen om Stockholm Vattens verksamhet. Vi är överens om att stockholmarna ska ha tillgång till ett av världens renaste dricksvatten och att stockholmarna ska ha en fungerande avloppshantering som kan

möta framtidens krav. Genom Alliansens initiativ ska stockholmarna få ett av världens modernaste reningsverk i Henriksdal.

Men jag och Moderaterna är oroliga för vad majoritetens förslag till budget för bolaget kan komma att leda till. Ägardirektiven under den nuvarande majoriteten är betydligt fler och mer omfattande och detaljerade än vad de var under Alliansens styre. Bolagets övergripande uppgift och kärnverksamhet, att leverera vatten- och avloppstjänster av god kvalitet och med hög leveranssäkerhet kan mycket väl komma i skymundan för de spretiga detaljfrågorna i majoritetens ägardirektiv för bolaget.

Bolaget står inför en gigantisk investering och en utmaning under de närmaste åren med att bygga ett av världens modernaste reningsverk baserat på en spjutspetsteknik och med stora tunneldragningar under vår stad. Det är ett projekt som kräver full kraft och intensivt arbete från bolagets sida för att klara av att leverera i tid och till fastställd budget. Att i det läget ge spretiga ägardirektiv riskerar att försena och fördyra Stockholms framtida avloppshantering.

Majoriteten fastslår även i budgetdirektivet att bolaget ska lägga om strategin från ett behovsprövat underhåll till ett kalenderstyrt. Det har vi diskuterat förut. Dessutom ska man öka förnyelsetakten på ledningsnätet samtidigt som man ska genomföra bolagets största investering i dess historia i form av ett nytt reningsverk med allt vad det innebär i upphandling, miljökonsekvensanalyser, förankring av projektet hos allmänheten, överklagandeprocesser med mera. Det gör att jag är orolig för att fokus på SFA kommer att bli lidande och därmed generera både förseningar och fördyringar av projektet genom de ägardirektiv som läggs.

Jag yrkar bifall till Moderaternas förslag.

Anförande nr 280

Borgarrådet L u h r (MP): Vi pratar om spretiga ägardirektiv, men det finns ju vissa ägardirektiv som är väldigt viktiga, till exempel ägardirektiv om dagvattenhantering som handlar om att vi måste skydda vårt avloppssystem från stora regnmängder. Vi ser nu att det regnar väldigt häftigt i Stockholm vid vissa tillfällen, och Stockholm Vatten har själva fått höga skadeståndsanspråk när det har blivit översvämningar i människors källare till exempel.

Där satsar vi nu. Stockholm Vatten är involverade till exempel i projekten med öppna dagvattenlösningar för att man ska minska dessa kostnader. Det tycker jag inte är ett onödigt och spretigt ägardirektiv.

Att man ska öka renoveringstakten på avloppsnätet tycker vi också är av högsta prioritet. När vi tog över var renoveringstakten sådan att rör skulle bytas vart 400:e till 500:e år. Det fattar ju även de som inte håller med avloppshantering att det är för sällan.

Jag tycker alltså att det finns många ägardirektiv som det är av största vikt att man tittar på och att man jobbar med.

Anförande nr 281

L a r s S v ä r d (M): Frågan om planenligt eller behovsstyrt underhåll kan man diskutera länge. Frågan är om vi ska fokusera på det som är trasigt eller på det som håller på att gå sönder eller om vi ska fokusera på det som enligt kalendern inte bör fungera. Vi har ledningar som fungerar väldigt bra och har fungerat i 100 år.

Katarina Luhr tar upp översvämningarna. Per lyfte upp den biten och jag sade att jag högaktar det också. Men om man exempelvis tittar i budgetdirektiven så får bolaget i den ena punkten uppdraget att utreda möjligheten att minska sitt energibehov med hjälp av lokalt producerad el, exempelvis solkraft. I nästa punkt får man direktivet att påbörja installationen av solenergianläggningar.

Vän av ordning frågar sig varför man över huvud taget ska utreda någonting som man redan i punkten efter blir ålagd att installera?

Anförande nr 282

L a r s J i l m s t a d (M): Om man nu ska ge sig på någon form av recension av det här blocket kan man väl säga att det är det första blocket som vi kanske kommer att på något vis gå i mål med. Det beror på att det inte kommer så många repliker i samband med dessa anförande, och det tyder i sin tur på att vi är relativt överens när det gäller miljö- och hälsoskyddsmyndens verksamhet. Det är inte så att vi blir oeniga om att vara för eller emot många partiklar, utan det vi kan vara oeniga om är ju vägarna till att åstadkomma det vi är överens om, det vill säga att vi ska minska partiklar, få bukt med skadligt buller och en väldig massa andra saker. Vi är väldigt överens också om att vi måste få en klimatomställning, att vi måste verka på alla möjliga sätt och ta vara på alla innovativa sätt som vi kan hitta när det gäller att skydda miljö och slå vakt om klimatet.

Sedan är vi väl också på något principiellt plan överens om att Stockholm växer och att vi måste bygga. Jag tror att någon sade tidigare att det ändå gäller att hålla två tankar i huvudet samtidigt: Det handlar inte bara om att slå vakt om det gröna, inte bara om att bygga, utan det handlar om att kunna göra båda sakerna samtidigt med viss eftertanke och lite planenligt.

Det är här jag ibland blir lite orolig, för ibland är det så väldigt lätt att dra det gröna kortet och säga att vi vill inte bygga här, för här vill vi inrätta ett naturreservat eller göra någonting annat som förhindrar byggnation. Inte minst märker vi detta lokalt. Jag märker det ute i min stadsdel: När man liksom vill stå upp för någon lokal opinion är det så lätt att dra det gröna kortet och säga att vi inrättar ett naturreservat här, och så slipper man ifrån att bygga. Det blir inte alltid så bra, och det bidrar till att väldigt mycket läggs i långbänk i denna stad.

När det gäller ett konkret fall ute i vår stadsdel där de rödgröna ville göra naturreservat av ett visst område vill jag ändå säga att jag är glad över att kamraterna mer centralt har sagt nej till detta och sagt att det finns andra reservat som vi nu jobbar med och därför är vi inte så intresserade av att inrätta ett naturreservat just här och nu.

Jag hoppas därför att detta förnuft också ska kunna präglade framtiden när det gäller att kunna hålla två tankar i huvudet samtidigt.

Anförande nr 283

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag vill ändå inte ge intryck av att det här området är helt konfliktfritt, vilket Lars Jilmstad lite grann antydde. Det finns ganska betydande skiljelinjer. Även om inget parti kanske ställer sig här och säger att man är för klimatförändringar är det ganska betydande skillnader i våra förslag.

Ni har till exempel 20 miljoner mindre till miljöförvaltningen i budgeten. Vi undrar hur ni tänker er att de ska kunna fortsätta sitt jätteviktiga arbete med energirådgivning och andra viktiga klimatsaker med så pass mycket mindre budget.

Ni vill lägga ned Värtaverket tio år senare än vad vi gör. Det är 5 miljoner ton koldioxid vi pratar om. Det är ganska stora skillnader och en ganska väsentlig del av klimatsatsningen som Stockholm gör. Hur är det med programmet för ett fossiloberoende Stockholm? Går ni på vår linje om att ta fram det till 2040, eller vill ni ligga kvar på 2050? Det är några frågor som hopar sig.

Anförande nr 284

L a r s J i l m s t a d (M): Jag är inte riktigt säker på att jag kan svara på allting, men när det gäller budget har vi ju noga talat med förvaltningen om detta och förstått att förvaltningen säger att de kommer att klara det. Vad gäller vår budget, som de inte kommer att behöva leva efter eftersom det är ni som har majoriteten, är jag övertygad om att de skulle kunna klara det också, för det är mycket en fråga om både prioriteringar och att kunna vara effektiva. Det här är ett område där mycket rör sig, där det hela tiden kommer till nya metoder som gör att allt inte är statiskt och oföränderligt när det gäller hur man ska gå till väga i arbetet.

Rickard Warlenius talar om Värtaverket, och där har jag inte riktigt något svar just nu, men det kan vi kanske återkomma till.

Anförande nr 285

Borgarrådet L u h r (MP): Det var två saker. Lars säger att vi har samma mål men olika vägar dit, och då var jag inne på Rikards linje här, att vår väg är att finansiera åtgärder och genomföra. Era åtgärder är att inte finansiera, och då vet jag inte riktigt vad som ska hända.

Jag såg att vår förvaltningsdirektör höll på att trilla ned från läktaren när du sade att du hade pratat med förvaltningen och att de klarar sig med 22 miljoner mindre, så jag är lite förvånad över det.

Vad gäller byggnation tycker du att det är konstigt att vi både vill bygga och spara grönområden, och jag skulle vilja ta Älvsjö och Älvsjöskogen som ett exempel på hur vi vill jobba. Vi vill ju bygga en stad som är trevlig och beboelig för dem som lever i Stockholm. Ser man på västra Älvsjöskogen som vi nu kommer att inrätta som naturreservat ligger den i anslutning till många villor. Den östra delen ligger i anslutning till många flerbostadshus, och då vill vi också inrätta naturreservat i de viktiga delar som finns där så att även de som bor i flerbostadshus får tillgång till grönområdena samtidigt som vi bygger fler bostäder.

Anförande nr 286

Lars Jilmstad (M): När det gäller vägar dit syftar jag i huvudsak på att vi är mer inriktade på att hitta de ekonomiska incitament som gör att vi kan påverka vad människor och företag gör i stället för att hela tiden förlita sig på lagstiftning och pekpinnar. Ekonomiska incitament tror vi väldigt mycket på.

Som jag sade i mitt anförande ser jag ingen motsättning mellan att bygga och att ta vara på gröna områden. Staden har väldigt gott om plats för bådadera, så att säga. Jag ville bara varna lite grann för att man drar det gröna kortet. Det är ett så bekvämt sätt ibland att liksom gå en lokal not-in-my-backyard-opinion till mötes och säga att jamen, då inrättar vi ett naturreservat här så är vi av med det problemet.

Anförande nr 287

Elin Olsson (MP): Tack, Lars! Jag tycker att det var en väldigt bra boll som jag hoppas kunna plocka upp i mitt anförande.

Stockholm har kanske världens bästa möjlighet att bli ett internationellt exempel på hur man kombinerar den täta och gröna staden. Det kräver dock att vi har en god plan och en viljeyttring från staden också hur den gröna sidan av den här utvecklingen ser ut. Det är ohållbart att ha en passiv hållning i de här frågorna om vi vill vara en tät, grön stad.

Det är också någonting som vi nu har sett ett stort behov av att ta ett grepp om i den här budgeten. För trots otaliga mål och styrmedel är det väldigt svårt både för våra egna medarbetare, medborgare, byggherrar för att inte tala om politiker att förstå vart vi är på väg. Vad är strategierna för att komma till den gröna hållbara stad som vi faktiskt från väldigt många olika håll i den här salen är överens om att vi vill till? En passiv syn på naturens utveckling är inte vägen framåt. Vi kan inte sitta och hoppas att det här kanske löser sig, att det blir något mellanrum mellan husen som kommer att bli bra till slut. Det räcker inte. Det är inte värdigt den utveckling som vi siktar mot.

Vi tar nu ett grepp om grönstrukturplaneringen, kring samordningen, styrningen och framför allt också finansieringen, där vi ser att vi inte har de verktyg som vi faktiskt behöver för att göra det här arbetet. En viktig del är också att den bit som tappades när man gjorde om den i många delar bra översiktsplan som vi har, Promenadstaden, att den gröna promenadstaden, också den del som rör de gröna strategierna, arbetas in i det här viktiga styrmedlet för stadens utveckling.

Vi är glada att det låg naturreservat i pipen när vi tog över, och vi kommer att gå vidare med dem, men vi ser också att gränsdragningen präglas av en passiv syn på vad dessa naturreservat faktiskt kan tillföra i den växande staden. Det är oerhört viktigt att fler medborgare får del av de här områdena, att man kommer ut med barnen, att människor i olika åldrar alla får del av dessa områden som är oerhört uppskattade av dem som väl använder dem.

Vi ser att när nya naturreservat inrättas och när gränsdragningen ska planeras så måste det ske i samverkan med den växande stadens planering så att det här blir aktiva, tillgängliga möten där ekosystemtjänster integreras i gränsområdet till reservaten.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 288

J o n a s N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Elin Olsson pratar om strategier och att de tar grepp på det här nu och så vidare. Jag vill minnas att den förra mandatperioden så tog vi en ny kemikalieplan. Där satte vi upp ämnet koppar bland annat. Vi hade väl en del diskussioner kring det här att bakgrundskopparen som kommer i Mälaren är 36 000 kilo som man mäter upp vid Slussen och det som kommer från tak och dagvattenledningar är ungefär 600 kilo. Ibland kan det kännas som om man sväljer mygg och kameler huller om buller.

Ni tyckte i alla fall att det var väldigt viktigt med den här kopparn naturligtvis, men jag konstaterar att under året har man bytt taket på det här huset som vi går till varje vecka. Det är väl typ 300 kvadratmeter koppartak som man har bytt. Då undrar jag: Struntar ni i kemikalieplanen, eller är det bara någonting för medborgarna som ni politiker kan strunta i? Eller har ni inte en susning och ingen kunskap om det här?

Anförande nr 289

E l i n O l s s o n (MP): Nu blev det lite god dag yxskaft med tanke på att mitt inlägg handlade om grönstrukturplanering, så jag hänvisar den frågan till miljöborgarrådet. Jag har för dålig kunskap i den här frågan. Men naturligtvis struntar vi inte i våra egna styrmedel.

(J o n a s N i l s s o n (M): Inget grepp alltså.)

Anförande nr 290

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte säga några ord om den annars lite undanskymda servicenämnden.

Servicenämnden har en viktig funktion för samordning, för att utnyttja skalfördelar och uppnå synergieffekter i staden. En sådan ganska liten men samtidigt ganska typisk arbetsuppgift är att servicenämnden för nästa år har fått i uppgift att tillsammans med äldrenämnden och Micasa hitta ett mer funktionellt system för upphandling av trygghetslarm för särskilda boenden så att inte varje boende för sig upphandlar ett eget trygghetslarm, för det kan ju bli både dyrt och icke-funktionellt.

En annan bra uppgift som servicenämnden har fått för nästa år är, som Maria Antonsson redan har lyft fram, en funktion för återanvändning av möbler och inventarier inom stadens verksamheter. Oppositionen har inte sagt så jättemycket om just servicenämnden. Lite förutsägbart vill inte Moderaterna ha en Vita jobb-modell. Centerpartiet är väl det parti som skriver mest, och med sedvanlig återvinningsentusiasm återvinner Centerpartiet majoritetsbudgeten och lanserar stadens eget Blocket. Jag tycker absolut att det var en väldigt kul idé om vad vår möbel- och inventarieåtervinningsutredning skulle kunna tänkas landa i, så tack för det inspelet!

Jag ska inte bli mer långrandig än så, utan med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 291

Sara Jendi Linder (M): Jag känner mig lite uppmanad att komma tillbaka till talarstolen och säga det som jag inledde med för ungefär 30 minuter sedan, nämligen att servicenämnden är en viktig kugge i maskineriet för Stockholms stad. Nämnden kanske inte har den mest framträdande rollen, men den är som sagt var väldigt viktig.

Jag valde i mitt inlägg att fokusera på det jag kan tycka är en av servicenämndens huvuduppgifter: just de centrala upphandlingarna och att vara det stödet till Stockholms stads övriga förvaltningar. För oss i Moderaterna är Vita jobb-modellen väldigt politisk och en av de få frågor som i servicenämnden faktiskt har en politisk skiljelinje.

Anförande nr 292

Torun Boucher (V): Jag kan inte annat än instämma i att vi har en tydlig politisk skiljelinje. Jag kan också instämma i det som sades förut, att det har ju inte helt landat exakt hur modellen ska se ut. Man försöker titta över vilka erfarenheter man har från andra ställen. Det är inte hugget i sten att den ska se ut på ett särskilt sätt, men alldeles oavsett vad vi kommer fram till har vi definitivt en tydlig skiljelinje just i den frågan.

Anförande nr 293

Borgarrådet Lühr (MP): Jag tänkte bara prata lite om stadsnära natur, jag också, för den stadsnära naturen spar resurser för en fungerande stad och ger oss också rekreativa, biologiska och ekonomiska värden. Precis som Miljöpartiet har behövt tjata om klimatförändringarna i all evighet behöver vi nu tjata om de enorma ekonomiska värden som naturen bidrar till. Naturmark tar upp vatten vid häftiga regn och förbättrar avrinningen så att vi slipper översvämningar. Vatten som rinner genom våra gröna system renas av grönskan innan det når sjöar och vattendrag. Träd ger jämnare temperatur, bättre luftkvalitet och viktig bullerdämpning.

För mig är det självklart att träd och bullerplank med växtväggar är bättre politik än att tumma på bullernivåer och få en ökad ohälsa för stockholmarna som följd. Den stadsnära naturen gör också vår stad trevligare att leva i. Motion och utomhusliv ger bättre hälsa för stockholmarna. Men tyvärr används naturreservaten i Stockholm ojämnt, både utifrån kön, ålder, etnicitet och inkomst. Att öka attraktiviteten och tillgängligheten till reservaten för fler målgrupper är därför en viktig fråga.

Ett sätt att utveckla stadens grönområden är att samarbeta med skolor så att de exempelvis kan förlägga friluftsdagar på de här platserna. Vi ska också satsa på tydliga entréer i kollektivtrafiknära lägen, naturvägledning samt nya rastplatser, motionsspår och bad. Den rödgrönrosa majoriteten i Stockholm satsar 19 miljoner på förbättrad friluftsverksamhet, och arbetet sker i samarbete med flera andra nämnder.

Om en vecka åker jag till klimattoppmötet i Paris. Tanken är att jag ska träffa andra städer som ligger långt fram inom klimatområdet och att jag ska försöka knyta kontakter så att vi får en arena för att utbyta klimatsmarta idéer för att kunna öka klimatarbetet inom och mellan städer.

Stockholm har väldigt goda förutsättningar för att bli klimatbäst. Vi har medvetna medborgare och vi har spännande innovativa projekt som Grow Smarter och biokolsprojektet Stockholm Biochar Project som redan är igång.

Jag tycker att det är väldigt positivt att partiföreträdare från många partier har fört fram vikten av att ta ansvar för klimatutmaningarna. Det överensstämmer helt med min ambition som miljöborgarråd, och jag tror också att de offensiva budgetförslag som spänner över alla politikområden kommer att leda till just ett ansvarstagande för klimatet.

Låt oss därför hjälpas åt och ta steg mot ett fossilfritt Stockholm. Tack för debatten, även om den inte är slut än!

Anförande nr 294

J o a r F o r s s e l l (FP): Vi är överens om att vi ska ha träd och buskar som också fångar upp partiklar, kanske ännu bättre. Vi är överens om att vi ska ha en klimatsmart stad och alla de här grejorna. Det håller jag med om.

Jag har dock en fråga om tillgängligheten till reservaten, för det är klart att det är positivt om vi har en hög biologisk mångfald. Men den biologiska mångfalden är inte så mycket värd om man inte tar sig dit. Jag skulle säga att i dag är tillgängligheten inte tillräckligt bra. De pengar vi har för att satsa på tillgänglighet måste gå till tillgänglighet i form av belysning, vägar, tillgängliga entréer, skyltning och så vidare. Det måste gå dit. Man kan inte ta de pengarna och prioritera biologisk mångfald först, för om inte folk kan komma dit finns det ingen poäng med det.

Jag tycker att det är ganska skrämmande att man gör den här omprioriteringen som innebär att man stoppar in det här målet, tar pengar från tillgänglighet och lägger på biologisk mångfald. Det är inte rimligt. Det hade varit rimligare om ni sade så här: Vi ska också satsa på biologisk mångfald. Men det gör ju vi också. Det gör alla!

Anförande nr 295

Borgarrådet L u h r (MP): Vi tar inte pengar från tillgängligheten. Vi lägger 19 miljoner på att utveckla naturreservaten, grönområdena, för rekreation, bättre skyltning, bättre tillgänglighet och också för naturvärdena. Naturvärdena behöver stärkas på många ställen i Stockholm, och även naturreservaten behöver skötas och utvecklas.

Som jag sade innan: Om man inte vill åka till ett naturreservat för naturvärdena, då kan man åka någon annanstans. Men det är väldigt viktigt att vi behåller de naturvärden som finns och att de också kan stärkas och utvecklas så att vi inte tappar funktionen från de viktiga lungor som finns i staden.

Anförande nr 296

J o n a s N a d d e b o (C): Nu tänkte jag faktiskt köra lite återvinning. Jag tänkte ge majoriteten möjlighet att svara på frågan kring färdplanen mot ett fossilfritt Stockholm 2040. När kommer den nya handlingsplanen? Under hösten 2015, står det i budgeten, och jag undrar när den kommer.

En annan fråga gäller återvinningscentralen i Vanadisberget som ligger mig varmt om hjärtat. Det kan vara för att jag bor precis bara några hundra meter därifrån, men jag har fortfarande inte fått någon inbjudan till invigningen. När kommer den, Katarina?

Anförande nr 297

Borgarrådet L u h r (MP): Den sista frågan fasade jag lite för. Vi har haft den sista brandskyddsgenomgången. Det har varit flera brandskyddskontroller, och nu måste vi göra en liten åtgärd till. Jag har skjutit fram det här flera gånger, men nu tror vi att det ska vara färdigt i nästa vecka.

Vad gäller färdplanen kommer det andra och förmodligen sista styrgruppsmötet som ska titta på färdplanen att vara innan jul, så färdplanen ska väl kunna gå att se i början av nästa år.

Anförande nr 298

L a r s S v ä r d (M): Jag vill naturligtvis instämma i att vi ska bli en klimatsmart stad. Men jag vill återgå till Stockholm Vatten och få lite förtydliganden.

Det står i ägardirektiven att en viktig uppgift för bolaget är att utbilda stockholmarna. Jag skulle vilja att Katarina Luhr utvecklar det lite grann, för när jag tittar på Wikipedia och läser vad utbildning är det en ofta målinriktad ”process där någon genom systematisk undervisning och träning utvecklas och skaffar sig kunskaper, bildning och färdigheter”.

Det är att gå lite långt. Jag tycker att det är rätt att vi ska informera stockholmarna så att man förstår vad vattenhanteringen är, men att det dessutom ska ske något studiebesök tycker jag är lite fel. Sedan 2013 är våra vattenverksanläggningar skyddsobjekt, och det innebär att besökare ska vara ledsagade. Man får bara ta emot besök i en sådan omfattning att de inte får kännedom om anläggningen med mera eftersom man inte vill riskera sabotage eller terrorism i anläggningarna.

Hur är det med utbildningen, och hur är det med studiebesöken?

Anförande nr 299

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tycker att definitionen av utbildning var väldigt bra, även för Stockholm Vatten. Om ni lyssnade på Marias anförande tidigare så pratade vi om hur mycket skräp som kastas i våra avlopp varje vecka – 30 ton per vecka. Här måste vi utbilda stockholmarna så att de inte spolar ned saker. Just nu ser vi till exempel en informationskampanj i tunnelbanan som Stockholm Vatten står bakom, där man pratar om kemikalier och skräp i avloppet. Det här är jätteviktigt för att Stockholm Vatten ska kunna spara pengar och även spara på miljön.

Stockholm Vatten har också verksamhet i Glashus 1 i Hammarby Sjöstad där man undervisar barn och ungdomar, men vi tycker också att det är jätteviktigt att barn och ungdomar kan få komma in och titta på ett avloppsverk. Det ger bestående minnen av hur det faktiskt fungerar. Många har inte förståelse för var vårt dricksvatten kommer ifrån och vart vårt avlopp tar vägen. Jag tycker att det är jätteviktigt att de får komma dit, och vad gäller vattenverken har vi diskuterat det med ledningen på Stockholm

Vatten som har sagt att det går att ordna. Det är inte något problem. Avloppsverken är viktiga!

Anförande nr 300

M e r v i M ä k i n e n A n d e r s s o n (S): Kära åhörare! Jag ska passa på att göra det jag glömde göra förra gången, nämligen yrka på att kommunstyrelsens förslag till budget går igenom.

Jag ska hoppa över min bruttolista som jag hade gjort så snyggt och prydligt och försöka göra det jag tycker att vi ska göra, nämligen försöka svara på det som det frågas om.

Det frågas hela tiden hur vi ska göra för att öka tillgängligheten inom de naturreservat som finns. Då är det så här att vi anslår 2 miljoner för att öka tillgänglighet och funktion. Sedan är det diskussioner om hur många gröna kort vi drar fram för att inte bygga någonstans. Kära vänner, vi ska bygga 40 000 nya lägenheter, och vi ska inrätta fler naturreservat. Vi gör båda delarna. Om det finns fler frågor så var god och ställ dem nu, annars har vi snart inte tid att svara på dem.

*§ 9 Rotel VII Trafikroteln**Trafiknämnden**Stockholms Stads Parkerings AB**Stadsdelsnämnderna: stadsmiljö**Kyrkogårdsnämnden*

Anförande nr 301

Borgarrådet *H e l l d é n* (MP): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Låt oss avsluta två dagars budgetdebatt med vilket Stockholm vi vill ha i den offentliga miljön, hur framkomligheten kan stärkas, trafiksäkerheten förbättras och miljömålen nås. Till vår gemensamma glädje är vi i stora delar överens här i kommunfullmäktige på detta område. Det är en styrka för Stockholm.

Stockholm ska bli en ledande cykelstad. Vi tar krafttag för cykeltrafikens framkomlighet. Ambitionsnivån ska vara hög vid planeringen. Cykelinvesteringarnas nivåer kommer till en höjd som stadens inte har varit i närheten av tidigare. Bussen ska fram, och jag är glad att vi nu tar tag i detta och går vidare med målet om 20 kilometer i timmen med hållplatsstopp som genomsnittshastighet för stombussarna, ett mål som fullmäktige tidigare enigt ställt sig bakom. Biltrafiken ska minska, både för att nå klimatmålen för vägtrafiken till 2030 och för att kunna förändra gator och miljöer som vi önskar. Vi ska prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik och nyttotrafiken. Det är avgörande för ett hållbart, växande Stockholm.

Dubbdäcksförbud införs på ytterligare två gator för att förbättra luftkvaliteten. Här kan vi också vara stolta, och stockholmarna kan vara glada att så många av oss ledamöter här inne i denna sal står bakom detta.

Stockholm tar nu sikte på de nationella miljömålen för frisk luft. Vi höjer ambitionsnivån!

Stockholm Parkering får ett förändrat uppdrag. Som ett nytänkande bolag ska de arbeta med hållbar mobilitet. Bolaget har redan påbörjat arbetet att erbjuda dem som har parkering i garage rätt att flexibelt parkera sin cykel i bolagets garage. Rätt transportmedel för rätt resa, helt enkelt.

Ett levande Stockholm står för dörren. Ett tydligt uppdrag ges nu för fler gågator, sommargågator och uteserveringar som på ett nytt sätt ska bidra till ett levande Stockholm. Här är samarbetet med fastighetsägare och näringsidkare viktigt, och vi har redan uppvakts av fastighetsägare som väntar på just detta. För stadens attraktivitet blir det allt viktigare att öka stadslivet och skapa trivsammare vistelsemiljöer. Stockholm möter framtiden med framtiden!

Med detta yrkar jag bifall till en hållbar budget för Stockholm!

Anförande nr 302

Borgarrådet *B r i n c k* (M): Ordförande! Vi är, som trafikborgarrådet nyss sade, överens om många av de övergripande prioriteringarna när det gäller trafik och framkomlighetsfrågor. Vi vill fortsätta med arbetet att prioritera cyklister, och vi vill precis som majoriteten bygga parkeringsgarage. Vi vill skapa fler infartsparkeringar

och satsa på att förbättra framkomligheten för bussarna. Allt detta är viktiga satsningar för att öka framkomligheten och skapa en fungerande trafikmiljö i Stockholm.

Vad som är mindre bra i majoritetens budget är att man inte avsätter några pengar för ökade ambitioner när det gäller klottersanering och nedskräpning. Vad som finns är ett uppdrag att ta fram ett program för avfallshantering i stadens offentliga rum som får 5 miljoner.

Ännu allvarligare är alla de kortsiktiga prestigeprojekten som aviseras i budgeten men som inte finansieras. Att stänga av Nynäsvägen under en dag är ett exempel. Gågateprojekten är andra exempel på detta. Varför ska människor i Tyresö ha kommunarrest därför att Daniel Helldén vill genomdriva en avstängning av Nynäsvägen för att bevisa någonting, oklart vad?

Sedan är det återigen det här med nedskräpning och klotter. Jag ska visa en bild för att ni ska förstå vad det handlar om.

Det här är ett kollage av bilder från ett antal miljöer i Stockholm. En av bilderna visar dessutom en av allmännyttans bostadsfastigheter. Så här ser det ut. Att majoriteten har sänkt ambitionsnivån när det gäller klottersanering är rätt uppenbart för alla oss som rör oss i staden, i ytterstaden såväl som i innerstaden. Vi tycker inte att det är acceptabelt! Nedklottrade och nedskräpade miljöer skapar otrygghet, och vi tycker att det är anmärkningsvärt att majoriteten är så oberörd inför detta.

Vi vill höja ambitionsnivån när det gäller att sanera klotter och att städa upp i staden. Vi vill ha en trygghetsatsning i tunnelbanan. Vi vill öka satsningarna på belysning för att skapa trygghet och trivsel. Vi höjer ambitionerna i belysningsprogrammet i både ytterstaden och innerstaden. Vi vill också satsa på fotgängarna som faktiskt är Stockholms största trafikantgrupp. Vi vill förbättra fotgängarnas miljöer och göra dem säkrare och bättre.

Vi vill avbryta planeringen för bostäder på Bromma flygplats. Sist men inte minst vill vi verka för att den östliga förbindelsen byggs. Jag noterade att trafikborgarrådet inte nämnde den över huvud taget i sitt inledningsanförande, men den är som vi alla vet helt nödvändig för att trafiksituationen i Stockholmsregionen ska kunna lösas på längre sikt. Var står majoriteten egentligen i den frågan? Det är dags för ett besked! Vill ni bygga en östlig förbindelse eller vill ni inte bygga en östlig förbindelse?

Jag yrkar bifall till Moderaternas budgetreservation.

Anförande nr 303

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Jag får väl fortsätta på samstämmighetstemat och konstatera att vi som sagt är väldigt överens i mycket av prioriteringarna i stadens trafikpolitik. Jag kan ändå inte låta bli att erinra om att det inte var alltför länge sedan flera partier i detta fullmäktige ifrågasatte hälsoproblemen med partiklar i stadsluften. I dag klarar vi alltså miljö kvalitetsmålen för partiklar tack vare att partierna i enighet bland annat satsat mer på städning och en effektiv dammbindning.

Det var inte heller alltför länge sedan flera partier i detta fullmäktige under många år bara skulle satsa på spårvagnar i innerstaden för 40 miljarder. Stora förgävesinvesteringar skedde, men till slut kom insikten att vi i stället måste satsa på kapacitetsstark tunnelbana, vilket nu sker på bred front och i stor enighet.

Även när det gäller cykling, parkeringsfrågor, nyttotrafikens betydelse, prioritering av busstomnät och vikten av bättre citylogistik för godstransporter finns det en stor samsyn, och det är naturligtvis väldigt glädjande.

Det finns säkert frågor där det finns lite olika uppfattningar. Synen på om regionens kraftiga befolkningstillväxt i planeringen förutsätter både spår och vägar kan väl vara en sådan. Optimister och pessimister har kanske också olika syn på takten i teknikutvecklingen av miljövänliga motorer och fordonsbränslen. Kanske finns det också olika syn på framtida omfattning av varutransporter, vad som är möjligt och inte mot bakgrund av de stora demografiska förändringarna.

Förslaget till budget för trafiknämnden är som borgarrådet redogjort för en tydlig satsning på att försöka möta den växande staden miljömässigt, samverkansmässigt liksom framkomlighetsmässigt. Biltrafikens andel måste minska och nytto- och kollektivtrafiken prioriteras. Fler bör genom bättre och säkrare cykelinfrastruktur välja att cykla. Vi måste minska antalet olyckor framför allt för de oskyddade trafikanterna. Samhällskostnaderna för olyckor för dessa handlar om miljarder kronor per år.

Därtill kommer också parkeringsavgifterna att utökas geografiskt i Stockholm. De kommer även att höjas. Fler garageplatser möjliggör färre gatuparkeringsplatser. Höjda trängselavgifter införs i januari nästa år, liksom nya avgifter på Essingeleden, och en fortsatt storsatsning på bättre och säkrare cykelbanor. Arbetet med att åstadkomma bättre framkomlighet för stombussarna fortsätter, och hastigheterna kommer att sänkas från 50 till 40 kilometer i timmen på väldigt många gator. På några trafikseparerade och med trafiksäkra huvudgator kommer en ökning att ske till 60 kilometer i timmen.

Med fler anpassade gågator vill vi underlätta för fler stockholmare att kunna promenera i staden. I den här budgeten tar vi krafttag för bättre framkomlighet och bättre miljö. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 304

L o r e n a D e l g a d o (V): Ordförande, ärade ledamöter, stockholmare! En hållbar och effektiv stad är en stad där vi satsar på kapacitetsstarka transporter som gång, cykel och kollektivtrafik. Vi behöver minska biltrafiken för att nå miljömålen, och vi behöver skapa offentliga platser som är tillgängliga och välkomnande för alla i staden.

Trafikplaneringen ska utgå från ett jämställdhetsperspektiv. Kvinnors och mäns resmönster skiljer sig åt, och satsningar på gång, cykel och kollektivtrafik är inte bara bra för miljön – de gynnar också kvinnors resande. Mer utrymme för gång och cykel bidrar också till större rörelsefrihet för barn och unga som inte tar sig fram i bil.

Vi prioriterar cykel- och gångvägar. Cyklandet har ökat i Stockholm, och vi kommer att fortsätta främja cyklingen. Om vi ska se på cykeltrafiken som en viktig del av folks rörelsemönster genom staden måste vi förbättra möjligheten att ta sig runt staden på ett säkert och effektivt sätt.

Under 2016 ska vi bygga 2 000 säkra cykelparkeringsplatser. Trafiksignalerna ska anpassas för att underlätta för cyklisterna. Det är helt enkelt dags för bilismen att ge cyklisterna företräde.

Eftersom Stockholm är en växande stad väntar en större bostadsexplosion. Där måste vi arbeta proaktivt. Vi ska planera staden i dess helhet, inte bygga bostäder och sedan tänka på trafik och parker. Vi kommer att ha fler tvärfunktionella samarbeten, till exempel mellan trafik, exploatering och stadsbyggnad.

Staden ska också vara allas och inte enbart skapas inom stadshusets väggar. Här ska alla vara med. Vi vill nämligen ha en levande stad där fler perspektiv får vara med och styra stadens utveckling. Vi satsar på medborgardialoger för att invånarna i staden ska få vara med och påverka utvecklingen av de gator och torg som de faktiskt använder.

Trafiknämnden ska arbeta för att den offentliga miljön ska vara till för alla och arbeta med att ta bort exkluderande design. Trafiknämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och medborgardialogerna forma staden. Stadsdelsnämnderna ska ha större inflytande, ett arbete som vi redan har inlett. Vi har påbörjat arbetet för att öka dialogen med invånarna, bland annat i Skärholmen.

Medborgardialogen ska konkretiseras och ge faktiskt resultat. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 305

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Det finns ett frågesportprogram på tv som heter På spåret, ett lagom trevligt program. Väldigt svenskt på något sätt. ”Vart är vi på väg?” är den första frågan som alltid ställs, och sedan ska deltagarna lista ut detta med hjälp av mer eller mindre underfundiga ledtrådar.

Jag önskar att det vore så med majoritetens trafikpolitik: att man kunde ställa sig frågan ”vart är vi på väg” och så få några ledtrådar så att man kunde lista ut svaret. Tyvärr är ledtrådarna varken underfundiga eller göteborgskt roliga. De är lite konstiga och kanske ibland lite sorgliga rentav.

Jag tycker ändå att man kan ta lögnerna i valet från sossarna om Bromma som exempel. Den nuvarande hanteringen av detsamma är häpnadsväckande. Den misskötta hanteringen av Förbifart Stockholm, 4 miljoner kronor per dag som gick rakt ned i soptunnan, Slussens onödiga försening, hafsigt hopkomna förslag om gatuavstängningar, och man genomför i praktiken ett retroaktivt beslut om utökad dubbdäcksförbud.

Det räcker inte med detta, mina vänner. Nej, staden ska stänga av Nynäsvägen och Tyresövägen för att man ska få uppleva tystnaden på Skogskyrkogården. Mitt i

Sveriges enda storstad ska man få uppleva tystnaden som den var på fyrtioalet, mitt under ett världskrig.

Finns det andra ljudbilder som majoriteten vill återskapa? Råmande kor på Ladugårdsgärdet, fågelkvittret kring den före detta sjön Fatburen på Södermalm? Varför inte det stora slagsmålet på Tegelbacken eller ljudet från almprotesterna i Kungsan? Möjligheterna är oändliga! Tyvärr är inte stadens resurser det när stadens resurser går åt till sådant här fänigt.

Vart är vi på väg, herr ordförande? Svaret är tyvärr: Det vete sjutton!

Folkpartiets förslag till budget för 2016 för trafiknämnden grundar sig på den enkla uppfattningen att resor och rörlighet integrerar. Därför kan målet för en liberal trafikpolitik aldrig vara att begränsa eller hindra resande. Vi ska som stad och region se till att våra invånare kan göra så kloka val som möjligt, och därför ska vi underlätta för kollektivtrafiken, förbättra för cykeltrafiken och för oss som går mycket i staden naturligtvis. Vi ska investera i nytt, men vi måste också se till att det som redan finns hålls i körbart och gångbart skick. Det ska också vara enkelt att anmäla fel och brister. Därför avsätter vi i Folkpartiet resurser för bättre felanmälan, och vi lägger resurser även på potthålslagningar som annars inte blir av. Vi måste dessutom bli bättre på att vara en stad för alla. Mer resurser behövs till tillgänglighetsåtgärder bland annat.

Ordförande! Jag yrkar bifall till Folkpartiet liberalernas förslag till budget för 2016. Den är i alla någonting på spåret. Majoritetens förslag går tyvärr som på räls mot en total urspårning.

Anförande nr 306

D a n K a r e l i u s s o n (SD): Ordförande, ledamöter, åhörare! Uttrycket ”promenadstaden” om Stockholm är ett mycket fint sätt, tycker jag, att beskriva en ambition om att skapa en vänlig, trivsamt och för medborgarna anpassad stad. I detta finns av naturliga skäl en begränsning förstås. Det är ju så att även fordonstrafiken måste finnas och ha sin del.

Kombinationen av fordon och denna ambition för cykling, gång och så vidare innebär ibland motsättningar som medför att någon av de olika sakerna måste stå tillbaka eller att man kan få kompromissa. Politiskt är det ingen lätt uppgift att lösa det här. Oavsett blocktillhörighet finns viljor som passerar över blockgränserna, vilket inte behöver vara en nackdel i och för sig, men det kan vara svårt att föra det till ett politiskt beslut.

Ett exempel på detta är kanske Slussen, ett projekt som diskuterades i årtionden fram till nu när båda blocken är överens. Nu återstår en förhoppning om att både trafik, cykel och promenad får en maximal lösning som kan leva upp till begreppet ”promenadstaden”. Slussen måste bli en bra stadsmiljö, och det ska vi väl tro. Vi ska ju inte vara för negativa.

Jag cyklar en hel del, då i södra Stockholm och i angränsande kommuner. Där finns det fantastiskt fina cykelvägar. Svårlöst är det däremot när man cyklar inne i centrala staden. Där föredrar jag kollektivtrafiken. Ett ur miljösynpunkt svårlöst problem är

busstrafik i staden. Vill man öka det kollektiva åkandet och minska bilåkandet kan ju inte bussarna fastna i samma köer som bilarna. Det här är ett problem.

Stockholms parker och vatten gör staden till en unik huvudstad. Därför är det väldigt viktigt att vi inte minskar grönområdena. Grönområdena är också stadens naturliga reningsverk och lungor. Promenadstaden kräver grönområden och parker att promenera i.

Ordförande! Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas budget!

Anförande nr 307

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Centerpartiet vet att Stockholm kan vara världens grönaste stad samtidigt som staden växer och utvecklas. Det är nämligen inte genom att säga nej till nya bostäder och invånare eller genom att säga nej till utveckling som Stockholm blir ett föredöme för hållbarhet, utan det är genom att vi ser till att staden växer på ett hållbart sätt.

Nya invånare i Stockholm ska till exempel inte behöva ta med sig bilen när de flyttar till Stockholm, utan kollektivtrafiken ska finnas på plats från dag 1. Cykeln ska vara ett självklart transportslag. Inget fel med att ha en bil, men det ska inte vara en nödvändighet för att inget annat alternativ finns.

Vi vill därför bland annat se att staden alltid binder avtal mellan landstinget och exploatörer när vi bygger nya områden, allt för att säkerställa en robust kollektivtrafik från dag 1.

Vi vill jaga utsläppen och trängseln, inte transportererna, och det är därför som laddinfrastrukturen ska byggas ut och förutsättningarna för bilpooler bli bättre.

Tyvärr har inte Stockholm alla verktyg som vi behöver för att bli hållbara. Stockholm och många andra städer vill gå före och kan gå före, men hindras av nationella regelverk. Det handlar bland annat om att vi inte kan gynna miljöbilar och bilpooler på det sätt som vi vill. Det handlar också om att vi inte har makten över trängselskatter, och det handlar om att vi inte har makten över att införa dubbdäcksavgifter.

Som jag sade i mitt inledningsanförande igår är det på lokal och regional nivå som de stora framstegen på miljöområdet ske och också måste fortsätta ske. Skulle städer vänta på att världens ledare ska komma överens om nödvändiga bindande klimatavtal, ja, då skulle vi aldrig klara klimatutmaningen.

Det är därför orimligt att Stockholm inte har möjlighet att göra vad som krävs för en bättre närmiljö och minskade klimatutsläpp. Jag hoppas att Miljöpartiet nu ser till att inte bli överkörda av alla sina gröna ideal utan att ni fortsätter att ligga på era partikollegor i regeringen för att ge Stockholm mer makt över miljöarbetet.

Ordförande, fullmäktige! Landstinget ansvarar för kollektivtrafiken, men utan framkomliga vägar och tillgängliga pendelbåtsbryggor blir inte kollektivtrafiken så attraktiv som vi vill se den. Vi måste till exempel se till att bussen kommer fram. Det är kanske det allra snabbaste och billigaste sättet att få mer kollektivtrafik.

Stockholm ska vara ett föredöme för hur vi bygger en hållbar stad, och därför yrkar jag bifall till Centerpartiets budgetförslag!

Anförande nr 308

M a l i n E r i c s o n (FI): Ordförande, ledamöter! Sedan mitten av det förra seklet har vi planerat staden utifrån bilarna i så stor utsträckning att andra trafikanter blir något som får passas in där det blir utrymme över, om det blir utrymme över. I en modern stad går det inte att fortsätta upplåta så stor plats till det mest utrymmeskrävande och förorenande trafikslaget.

Därför prioriterar den rödgrönrosa majoriteten även i årets budget gång, cykel och kollektivtrafik. Vi prioriterar den rörliga trafiken framför den stillastående genom att skapa fler garageplatser så att färre bilar parkerar på gatan. Under året ska vi implementera en parkeringsplan för att bland annat komma till rätta med att gator i närförorterna används som infartsparkeringar men också för att bilarna ska bära mer av sin egen kostnad.

Årets budget har namnet *Stockholm – en stad för alla*. I trafiknämnden betyder det att vi ska arbeta utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Det handlar om det allra mest självklara, nämligen att alla invånare ska kunna röra sig i stadens alla rum utan att begränsas av fysiska eller ekonomiska hinder. Det handlar om att kunna känna sig trygg, att känna sig välkommen och delaktig i stadens liv.

Det har blivit allt vanligare att vi måste köpa saker eller betala för mat eller upplevelser av olika slag för att kunna träffas utanför hemmet. Den som inte har råd att betala hamnar utanför: låginkomsttagarna, de ensamstående mammorna, unga som växer upp i hem med snäva ekonomiska ramar. Därför ska vi arbeta för inkluderande offentliga rum som kan vara en mötesplats för alla stockholmare. Vi ska hitta fler ställen där vi kan ha parkbänkar och andra slags sittplatser. Det är en liten åtgärd men inte desto mindre viktig. Vi ger utrymme för möten i vardagen och ger den som är trött i benen en möjlighet att vila en stund.

Som Lorena Delgado sade tidigare tar vi i årets budget också tydligt avstånd från det som kallas exkluderande design. Exkluderande design är en metod för att göra platser otillgängliga för vissa grupper av invånare, sådana som man uppfattar som störande i det offentliga rummet och som man vill skydda omgivningen ifrån. Ofta handlar det om sådant som att göra det omöjligt för hemlösa personer att hitta skyddade sovplatser men kan också vara något så litet som att göra sittplatser obekväma så att ingen vill eller kan sitta där en längre stund.

Den exkluderande designens själva uppgift är alltså att avlägsna vissa invånare ur det offentliga rummet. I Stockholm, en stad för alla, där de mänskliga rättigheterna respekteras och vi aktivt motverkar diskriminering har den sortens design ingen plats.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 309

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande, fullmäktigeledamöter, trafikanter! Är ni fortfarande vakna? Bra!

Norra Djurgårdsstaden är medvetet planerad som en hållbar stadsdel med låga p-tal, men nu håller det på att begås ett misstag där i och med dåligt utbyggd kollektivtrafik. Vi kristdemokrater vill bygga ut Spårväg City mot Ropsten och bygga en eller flera hållplatser i Hjorthagen så att folk kan ta sig dit och hem och därifrån. Det kommer att stärka stadsdelens miljöprofil bättre och bättre.

Apropå miljöprofil är det dags att sätta fart på laddplatserna för elbilar. Vi behöver fler nya platser, både i innerstaden och ytterstaden, och det måste finnas på lättåtkomliga och för elbilsanvändarna funktionella platser. Vi ska fortsätta underlätta att gå, cykla och använda andra miljövänliga färdmedel, till exempel skateboard. Det är också inkluderande design att göra stadens gator skatevänliga.

Vi ska vara glada över våra vatten. Kristdemokraterna vill fortsätta utnyttja vattenvägarna för effektiv kollektivtrafik. Där anser vi att nya Slussen kommer att bli en naturlig knutpunkt för framtidens båtpendling.

Nu kan vi inte se ut eftersom Stockholm så här års är becks svart så här dags – om vi inte lyser upp staden. Därför ska vi göra det med hjälp av det ljusprogram som trafiknämnden har tagit fram. Kristdemokraterna avsätter 2 miljoner kronor i budgeten till ett ljusprogram för ytterstaden.

När vi pratar om ljus ska jag nämna vitmålningen av viadukter som Kristdemokraterna för fram i syfte att skapa ljusare och tryggare stadsmiljöer. Den här satsningen har påbörjats men är långt ifrån klar, och där satsar vi 3 miljoner.

Kristdemokraterna är också kritiskt inställda till den rödgrönrosa majoritetens reviderade klotterpolicy. Vi måste uppfylla stadens städgarantier som innebär att städning, tömning av papperskorgar och klottersanering ska åtgärdas inom 24 timmar efter anmälan. Vi har sett bilder på att så inte sker. Kristdemokraterna satsar 25 miljoner kronor utöver majoritetens budget för att säkerställa att Stockholm hålls rent och snyggt.

Sist men inte minst: Bygg skyndsamt Förbifarten och Nya Slussen, så har vi sagt det också, och bevara Bromma flygplats. Vi anser också att en dubbdäcksavgift är att föredra framför förbuden i syfte att minska dubbdäcksanvändningen.

Fullmäktigeledamöter! Få saker retar stockholmarna så mycket som dålig framkomlighet på grund av en fladdrig trafikpolitik. Därför vill jag yrka bifall till Kristdemokraternas budgetreservation!

Anförande nr 310

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det var intressant att höra alla partiernas inlägg. Vart är vi på väg? Ja, jag sade det i mitt anförande. Vi är på väg in i framtiden. Det är det vi håller på med. Nu håller vi på att ställa om Stockholm till den framtidsstad som vi behöver. Det handlar om alla transportslagen. Vi ska inte bara vara en ledande cykelstad. Vi ska vara en ledande stad för gående, för kollektivtrafik, och de bilar som vi behöver ska komma fram på ett bra och värdigt sätt och ha den framkomlighet som behövs.

Innan jag pratar lite mer om det ska jag säga en annan sak, för det var något jag inte hann med tidigare. Som kyrkogårdsborgarråd ska jag också säga att vi har våra kyrkogårdar och de är något vi ska ta till vara och hantera på ett bra sätt. Vi ska göra våra begravningsplatser till vackra och rofyllda miljöer, och därför stärker vi nu underhållet med 15 miljoner för att värna kulturarvet. Vi har också tagit steget att fortsätta planeringen och gå vidare med Järva begravningsplats, någonting som är viktigt för Stockholm.

När det gäller framtiden och vad som är på gång är det så att den 1 januari kommer det nya dubbdäcksavgifter. Vi får nya båtförbindelser över Riddarfjärden. Vi får höjda och utökade trängselskatter, vilket gör att vi har möjlighet att gå vidare med alla andra projekt.

Vi ska gå vidare med bussarna. Vi har i budgeten anslagit 5 miljoner kronor för framkomlighetsåtgärder. Jag tror att det var Karin Ertlund som talade om bussframkomligheten, och det är någonting som är centralt. Vi äger tyvärr inte kollektivtrafiken här i huset, men vi äger gatorna, och därför ska vi se till att bussen kommer fram. Buss nummer 4 har haft sitt projekt. Buss nummer 1 håller vi på att implementera nu för att den ska gå snabbare fram, och vi går sedan vidare med buss nummer 2 och 3.

Nästa steg är att se till att bussarna kommer så fort fram att de verkligen klarar de mål som vi en gång har satt upp i fullmäktige, det vill säga 20 kilometer i timmen med busshållplatsstopp. Det innebär inte att vi ska ta bort hållplatserna, utan vi ska skapa en sådan framkomlighet i gatumiljön att de som väljer att åka kollektivt kommer fram. Bilarna är inte i vägen, utan vi utnyttjar gaturummet på det sättet att man kan resa på ett klimatsmart, effektivt sätt, många människor på en gång.

Jag ser fram emot detta projekt som en del i allt det vi ska göra, och det kommer att bli en mycket spännande utveckling.

Anförande nr 311

Patrik Silverudd (FP): När Daniel Helldén ändå tog upp frågan om begravningsväsendet undrar jag vad han tänker göra för att Stockholm inte ska drabbas av en helt onödig skatthöjning på 15-20 öre med det här rikstäckande eländet, för att uttrycka det väldigt enkelt.

Om vi återgår till trafiken stod det i budgeten för 2015 att vi under året skulle anta en parkeringsstrategi. I budget för 2016 står det att parkeringsplanen ska implementeras. Det är ganska naturligt, eller det hade möjligen varit det om det faktiskt hade antagits en parkeringsplan eller strategi. När ska vi ta beslut om parkeringsstrategin, och ska vi ta det beslutet innan den implementeras eller tänker ni köra ett retroaktivt beslut även på detta, precis som med dubbdäcksförbudet?

Anförande nr 312

Borgarrådet Helldén (MP): För det första ska jag säga att dubbdäcksförbudet inte var ett retroaktivt beslut. Vi signalerade det tidigt, innan folk började röra sina däck. Folk vet alltså om det, och nu annonserar vi om det, på samma sätt som 2009 när ni fattade beslut för implementering den 1 januari 2010. Ni låg till och med efter med ert beslut i det sammanhanget.

När det gäller avgiften och kyrkogårdarna är problemet, eller fördelen kanske, att Stockholm och Tranås har våra kommunala kyrkogårdar. Nu vill staten konstigt nog att man ska jämna ut avgiften så att vi får en kraftig höjning. Det här är otroligt olyckligt och något som vi arbetar emot. Det ska inte ske. Vi har mycket bra, fina, vackra och effektiva kyrkogårdar, och vi har en låg avgift. Det ska vi se till att vi får i fortsättningen också.

Anförande nr 313

Borgarrådet **B r i n c k** (M): I sitt inledningsanförande sade Daniel Helldén apropå dubbdäcksförbudet att många står bakom det. Men så är det ju inte alls. Det är i själva verket nästan ingen som står bakom förbudet. Det var ingen som aktivt ville ha det – inte ni och inte vi.

Vi ville mycket hellre ha en avgift, eftersom vi tror att det vore väldigt mycket mer effektivt, men den regering som ditt parti sitter i misslyckades med att leverera den avgiften. Det tycker jag att man ska säga i stället för att stå här och försöka få det att verka som om alla är för ett förbud utom det förskräckliga högergänget här som mycket hellre vill att människor ska få skräpa ned så mycket de vill.

Ingen är för ett förbud egentligen!

Anförande nr 314

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Det är helt korrekt att alla partier unisont hellre skulle vilja ha en avgift. Jag hörde visserligen att Sverigedemokraterna uppenbarligen ville ha ett totalt förbud mot dubbdäck i hela landet, men vi vill alla egentligen ha en avgift, och det är någonting som vi har signalerat både under den tid som ni hade regeringsmakten och inte lyckades få igenom det, och vi har försökt signalera det till regeringen nu. Vi får inte den avgift som vi faktiskt helst skulle vilja ha, det mest absolut effektiva sättet, det flexiblaste vi kan göra för att minska dubbdäcksanvändningen och få ordning på luften för stockholmarnas hälsa.

Detta är verkligen någonting jag beklagar. Jag kunde ha sagt det, men jag kunde inte få in allt i mitt anförande.

När man däremot läser de budgetar som finns kan vi bara konstatera att sex av åtta partier är positiva till att vi tar det här steget. Jag vet att Moderaterna inte vill ta steget mot ytterligare dubbdäcksförbud eftersom ni vill ha en avgift, men ingen har lyckats få Helgeandsholmen och Regeringskansliet här borta att göra en vettig åtgärd. Det är det enda vi kan göra.

Anförande nr 315

K a r i n E r n l u n d (C): Jag tyckte att det var roligt att höra Daniel Helldén prata om ett levande Stockholm i sitt inledningsanförande och hur ni nu ska ha dialog med fastighetsägare och näringsliv för att skapa fler gågator och en mer levande stad, för det vi har sett hittills av det här slaget under det år som har gått har varit både dåligt planerade och ofinansierade projekt. Därför ser jag fram emot att höra mer om vad projektet om ett levande Stockholm egentligen går ut på.

Daniel Helldén pratar väldigt mycket om cykel som transportslag, och som du vet drev Centerpartiet igenom en hel del när det gäller cykel under den förra mandatperi-

oden. Bland annat byggdes Götgatan om i ett projekt för att göra det bättre för cykling. I förra årets budget såg vi att medlen till det här projektet på Götgatan togs bort, och inte heller i den här budgeten ser vi några spår av de medlen. Därför undrar jag: Vad kommer att hända med Götgatan?

Anförande nr 316

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Om vi pratar om ett levande Stockholm och kostnader för det vi gjorde under året var det i många fall dyrare att flagga åt prins Carl Philip än att göra de projekten. Det ligger ju inte heller i budgeten.

När det gäller Götgatan håller vi på att titta över det stråket som går ända från Gullmarsplan till Norrtull både för gång och för cykel. Götgatan är inte en helt enkel plats med tanke på att vi nu ska bygga om Slussen, och därför håller man nu på att titta på hur man ska göra med lösningarna. Vi ska ha fram alla bussar som ska gå via Medborgarplatsen och alla de projekten. Alla bilar som sedan inte kan gå ned på Slussen måste ta vägen någonstans.

Vi håller på att titta över det, och det är ett prioriterat projekt att få ordning på det. Detta är en av de absolut viktigaste lederna för cykel i Stockholm.

Anförande nr 317

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Jag tackar trafikborgarrådet för det trevliga initiativet att ge oss chansen att ställa frågor här i början och värma upp oss lite grann.

Två frågor har jag. Först undrar jag vilka initiativ man har tagit från stadens sida när det gäller framkomlighetsinitiativet. Trafikverket gick ut här i somras och bad om svar på en remiss om deras framkomlighetsstrategi. Man vill engagera landstinget, Stockholms stad och staten genom Trafikverket i en framkomlighetsstrategi, lite grann informellt i och för sig, men man har börjat så.

Sedan skulle jag vilja ha en liten lägesrapport när det gäller stadsmiljöavtalen. När vi pratade om det senast skulle landstingen först inte ha rätt att lämna in några ansökningar, men sedan blev det så i alla fall. Det blev lite huller om buller, så jag vill gärna ha en liten uppdatering där från Stockholms stads sida.

Anförande nr 318

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller stadsmiljöavtalen är det helt korrekt. Från början var det bara kommuner som kunde lämna in ansökningar och inte landstinget, vilket blir lite märkligt när det mesta av all kollektivtrafik som det ska handla om ligger på landstinget här.

Nu har man justerat det, och jag tror att tiden för ansökningar gick ut häromdagen eller om det är andra vändan som håller på. Jag kan tyvärr inte säga någonting om var det ligger någonstans, men vi har ju diskuterat bland annat frågan om Spårväg City, eftersom det i det gamla avtalet finns en kollektivtrafiksatsning som vi är inblandade i. Det finns alltså diskussioner om hur det här ska hanteras.

Om vi hoppar vidare till ett annat sådant där avtal eller pengar som kommer från riks har vi ju bland annat Klimatklivet som är pengar som är en annan del av satsning-

arna, där Stockholm Parkering fick 6 miljoner kronor förra veckan för att införa en massa laddstolpar i sina garage, och det är ju fantastiskt bra.

Anförande nr 319

M a t h i a s T o f v e s s o n (S): Ordförande, ledamöter! När kyrkogårdsnämnden debatteras i den här salen brukar det mestadels handla om begravningsavgiften, men det har vi ändrat på här i dag. Det är kul.

Nämndens verksamhet är bred och utgör ett viktigt område som förvaltare av flera begravningsplatser runt om i vår stad. De här platserna har en särskild plats i stockholmarnas hjärtan och ger utrymme för rekreation och eftertanke i en stressad stad. Ett stort arbete läggs även ned på att hålla våra begravningsplatser tillgängliga för alla. Det handlar också om energieffektiviseringar och minskad miljöpåverkan, och det arbetet fortsätter.

En annan viktig utgångspunkt är också att alla, oavsett livsåskådning, har rätt till den begravningsceremoni man önskar. Därför är det bra att vi nu kan gå vidare med begravningsplatsen i Järva. Det råder politisk enighet om vikten av att denna begravningsplats byggs för att framöver kunna tillgodose rätten till det begravnings-sätt man önskar. Så när vi målet om ett Stockholm som håller samman.

Under 2016 vill vi även att fler ska få lära känna vårt världsarv Skogskyrkogården, och det är därför vi vill införa en särskild dag för det och bjuda in alla stockholmare att ta del av våra kulturhistoriska byggnader och platser som finns på vår världsberömda begravningsplats. Här har vi ett särskilt ansvar att värna skatten för kommande generationer.

För detta krävs ett väl fungerande underhållsarbete, och därför är det sorgligt att det under oppositionens tid vid makten har byggts upp en underhållsskuld som inte är värdig våra begravningsplatser. Denna underhållsskuld är vi beredda att ta tag i, och det är därför vi såg oss tvungna att höja begravningsavgiften. För kommande år är den fortsatta satsningen på förstärkt underhåll 15 miljoner. Det skapar just dessa förutsättningar för en mer långsiktigt hållbar situation för förvaltningen och undviker att arbetet kommer igång när situationen är akut, vilket händer vid en alltför bantad ekonomi.

Jag är även glad att vi har kunnat utöka satsningen på feriejobb. I år har vi kunnat höja med 20 procent, och vi har högre ambitioner framöver. Med årets budget får nämnden långsiktiga förutsättningar att uppfylla sitt uppdrag, och därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 320

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag har inga invändningar mot innehållet mer än i ett avseende. Den här underhållsskulden som Mathias talar om som skulle ha byggts upp under vår tid vid makten, den syns i alla fall inte i kyrkogårdsnämndens årsberättelse.

Anförande nr 321

M a t h i a s T o f v e s s o n (S): På vårt senaste nämndmöte vittnade faktiskt förvaltningschefen om att det finns en underhållsskuld som har byggts upp och att vi behöver satsa på det här i den kommande budgeten. Man har fått ägna sig mycket åt

akuta åtgärder. I verksamhetsberättelsen för 2014 märks det, så det finns absolut en underhållsskuld.

Anförande nr 322

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Trafikborgarrådet inledde med att lyfta fram framkomlighet, trafiksäkerhet och miljöarbete för sin trafikpolitik. Först nämnde han framkomligheten, och då tog jag nyss upp frågan om att det ju är så att vi har tre aktörer som nu under sommaren, lite informellt, har börjat arbeta med framkomlighet. Ska Stockholms stad lyckas med framkomlighetsarbetet måste de tre stora aktörerna vara med: staten och Trafikverket, landstinget och Stockholms stad.

Traditionellt har Vägverket haft ett gott öga till bilismen. Landstinget främjar kollektivtrafiken, och när det gäller Stockholms stad handlar det om cykel och gång. Man drar alltså lite grann åt olika håll, och då krävs det att man försöker föra samman dessa tre aktörer så att man kan arbeta tillsammans åt samma håll. Det här ställer stora krav på alla tre aktörerna, att man aktivt ger och tar i det arbetet.

Hittills lyser väl lite grann Stockholms stads initiativ och engagemang med sin frånvaro.

Sverigeförhandlingen har vi redan pratat om tidigare under hösten, och det har då visat sig att Stockholms stad och landstinget har gått in med olika, kanske bristande synkroniserade, inspel till trafikförhandlingen.

Det är samma sak med stadsmiljöavtalen. Jag fick ingen riktig uppdatering, men jag har förstått att samarbetet mellan landstinget och staden inte är så där fullt tillfredsställande.

Sammantaget har vi alltså stadsmiljöavtal, framkomlighetsstrategin och Sverigeförhandlingen, och då visar det sig att samarbetet med de yttre aktörerna lämnar en del att önska, även om Jan Valeskog framhöll att här är man nu så överens.

Bilden som tecknas för mig är att vi har fått en enmansshow av Daniel Helldén som har startat ett fyrverkeri med åtgärder. Budgeten är full med åtgärder, men interaktionen med omvärlden utanför den här salen brister. För oss socialkonservativa som anser att samarbete människor emellan är det som driver mänskligheten framåt, det är det som skiljer oss från djuren eller vad man ska säga, så blir vi oroliga. Den som kör enmansshow och inte tar hänsyn till andra – nej, vi är oroliga, vi socialkonservativa.

Anförande nr 323

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Rickard Wall behöver inte vara orolig. Vi har kontinuerligt diskussioner med Trafikverket, med landstinget och med de aktörer som finns när det gäller framkomlighet, vägar och kollektivtrafikutbyggnaden.

Däremot är det om man tittar på landstinget och staden två olika politiska aktörer som inte alltid vill precis samma sak. Det kan vi inte göra så mycket åt. Vi har ju våra prioriteringar vad vi vill och landstinget har andra. Många gånger sammanfaller de.

När det gäller arbetet med framkomlighet och saker med Trafikverket så är det för det första så att vi har en fantastisk framkomlighetsstrategi som gäller Stockholms stad. Den arbetar vi efter. De diskussioner som Rickard Wall pratar om, ja, det var inte så hemskt mycket i de dokumenten som togs fram tidigare.

Anförande nr 324

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Som ledamot i landstingets trafiknämnd har jag varit engagerad en hel del i framkomlighetsstrategin och de olika remissvaren, och jag vill nog säga att det fanns en hel del där.

Jag betvivlar inte att det finns mycket kontakter. Men det är en sak att ha kontakter med olika aktörer och någonting annat att ge och ta. Jag tycker att vi ser redan här att trafikborgarrådet ställer upp en vägg: Ja, landstinget har ju sina prioriteringar och vi har våra. Så arbetar inte socialkonservativa! Vi försöker nå varandra. Vi ger och tar. Vi ger avkall på våra egna principer för att vi tillsammans ska komma framåt, och jag hävdar fortfarande att det är mänsklighetens väg framåt.

Trafikborgarrådet har sagt att jag inte behöver vara orolig, och då ska jag naturligtvis inte vara det – fram till nästa år som vi träffas här. Då får vi se.

Anförande nr 325

B o A r k e l s t e n (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi har både Stockholm Parkering och trafikkontoret, och jag tänker inte dela på dem, utan jag tar dem som en enhet här när jag tänkte prata lite grann om parkering och inte så mycket annat.

Det blir lite svårt när vi har en sådan samsyn, så man får bli lite ödmjuk när man diskuterar det hela. Men jag kan börja med att säga att under våra åtta år så arbetade vi väldigt mycket med parkeringsfrågorna och parkeringspolicyn, och det är väl den stafettpippen som vi nu gärna skulle vilja lämna över. Jag kan nästan tolka det som att det är det som är den samsynen vi har.

Alliansen planerade och genomförde ganska många förbättringar för bilar och cyklar under en period av åtta år, mycket med hjälp av p-garage. Det handlade mycket om att man ville ha bort det onödiga bilåkandet på Stockholms gator när bilägarna sökte parkeringsplatser på kvällar och helger.

Det här är alltså ett långsiktigt arbete, och nu ska jag sluta tjata om stafettpippen, men nu slänger vi över den och vill att majoriteten ska fortsätta att arbeta på det sätt som vi har gjort för att underlätta för trafiken i innerstaden. Ett exempel bara för att visa hur segt det kan vara är att det ombyggda parkeringshuset i Räcksta tog tio år från idé till att det var färdigt och invigt.

Varför har nu den nya majoriteten motarbetat vår policy så mycket genom att inrätta gågator så att ett antal p-platser försvinner, ofta mot de boendes vilja eftersom de har bilar som är placerade och som man har för att åka med? Sedan ersätter man inte de här borttagna p-platserna, och detta gör att det blir en massa extra körning i staden.

Det måste vara lättare att parkera sin bil eller cykel där man bor i ett sammanhållet Stockholm!

Vi vill även separera gående och cyklister, men inte på bekostnad av borttagna platser. Vi vill ha fler underjordiska garage, och vi vill ha låsbara boxar för cyklar. Vi vill också ha plats för trehjuliga cyklar, långa cyklar, lastcyklar och annat. Vi vill öka antalet elbilar och bilpooler, trots att det verkar vara segt för majoriteten med lagproblem och lite annat. Vi vill också ha fler låncyklar i ytterstaden.

Med detta yrkar jag bifall till Moderaternas förslag!

Anförande nr 326

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är bra att Bo Arkelsten hittar någonting som vi kan debattera. Om vi nu tar gågatorna kontra Stockholm Parkering och den verksamheten är vi i stora drag överens. När det gäller det du räknar upp om cyklar och så vidare är det jätteroligt att vi i bolaget kan vara så offensiva tillsammans. Det tycker jag om.

När det gäller att ta bort parkeringsplatser från gatorna hade vi en sommargågata i somras på Swedenborgsgatan, och det försvann ett 60-tal parkeringsplatser under sommaren. Det är klart att det påverkar folk negativt som har bilarna stående där. Men det påverkade stockholmarna positivt i och med att de fick en gågata med uteserveringar som fungerade alldeles utmärkt.

Samtidigt öppnade vi tillsammans Stigbergsgaraget, ett helt nytt garage med 300 platser, som inte ligger så fasligt långt därifrån. Det finns en överkapacitet av parkeringsplatser. Sedan finns det också i vår budget någonting som kallas sommarförhyrning. Man ska alltså kunna hyra garageplats billigare under sommaren. Då kan man få in bilarna, och så har vi gågator under sommaren.

Anförande nr 327

B o A r k e l s t e n (M): Det låter alldeles utmärkt, och då kan jag passa på att ta upp den sista lilla biten som jag inte hann med. Jag är inte säker på att klockan går rätt därnere.

Det handlar om infartsparkeringar för att underlätta. Där har vi en samsyn om att vi vill ha infartsparkeringar i ytterstaden och i närförorter och ett ordentligt samarbete med SL så att man kan parkera gratis och åka på SL-kortet in. Då gynnar man både kollektivtrafiken och miljön.

Anförande nr 328

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Det har, som vi alla vet, skett stora infrastrukturinvesteringar som påverkar Stockholmstrafiken de närmaste åren. Norra länken är precis klar till stor glädje för den norra delen av staden och för kommunerna strax norr om Stockholm. Citybanan blir klar under nästa år och kommer att öka kapaciteten rejält över getingmidjan, vilket frigör kapacitet både till pendeltågstrafiken och även för regiontrafiken.

Stockholmsöverenskommelsen från 2013 med tunnelbaneinvesteringar kring Nacka-Sofia, Gullmarsplan-Söderort, Odenplan-Arenastaden och Akalla-Barkarby är välkomna och jätteviktiga satsningar. Förbifart Stockholm är i full gång vilket kommer att få en väldigt positiv inverkan på bostadsbyggandet i de fyra berörda kommunerna.

Efter att allianspartierna i tre års tid runt år 2000 slutade att blockera byggandet av Norra länken och även flera år senare slutade vara tunnelbanehatare kunde de flesta investeringar, vilket tidigare har konstaterats, genomföras i ganska stor enighet.

Men trots alla dessa viktiga projekt kommer flaskhalsarna i trafiksystemet 2030 i Stockholmstrafiken att vara större än i dag. Det tycker jag säger åtskilligt om behovet av mer investeringar. Vi kan då, för att koppla till en annan fråga som diskuteras, inte gärna sluta låna pengar externt till staden för alla dessa nödvändiga investeringar som en del partier har pratat om att de vill göra.

Investeringar i infrastruktur är nödvändigt mot bakgrund av den kraftiga befolkningsutvecklingen. Vi måste framför allt fortsätta investera i kollektivtrafik men även i vägprojekt i länet. Besluten vi har tagit i dag räcker inte för att öka framkomligheten och motverka flaskhalsarna i vår Stockholms region. Förbättrade kommunikationer och bättre tillgänglighet är en förutsättning för att regionen ska klara befolkningsökningen. Vart tionde år ökar befolkningen i länet med ungefär 400 000 personer. Därför är Sverigeförhandlingen så viktig under nästa år, liksom arbetet framöver med den nationella planen och länsplanen för Stockholms län som ska gälla fram till 2025.

I det här arbetet är naturligtvis våra förvaltningar av stor betydelse, inte minst trafikkontoret med sin stora kompetens.

Anförande nr 329

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Jag har två frågor. Den första handlar om dubbdäcksförbudet på Kungsgatan och Fleminggatan som införs om drygt en månad. Samtidigt har redan många stockholmare bytt till vinterdäck. Jag har haft samtal med några av dem som investerat i nya dubbdäck och som nu känner sig lurade av staden. Är det rimligt att genomföra ett beslut som jag anser i princip vara retroaktivt? Kommer ni att göra fler sådana? Att Daniel Helldén säger att han minsann har sagt detta sedan länge är inte riktigt samma sak som att det är allmänt känt eller att beslutet är taget.

Vad är Jan Valeskogs svar till dem som har lagt ut tusentals kronor på nya vinterdäck? Skyll inte på att Alliansens tog beslut! Två fel blir inte ett rätt.

Den andra frågan är: Vad betyder målet som lyder att trafiknämnden ska se över om det är möjligt att dispensen för boendeparkering kan vara förenlig med ett växande Stockholm? Betyder det att ni vill att boendeparkeringen ska bort helt och hållet? Det låter inte som socialdemokratisk politik.

Anförande nr 330

J a n V a l e s k o g (S): För att börja med den sista frågan: Boendeparkeringen kommer naturligtvis att vara kvar. Vi får ett ärende ganska snart som berör hela parkeringsplanen. Där kommer det att framgå tydligt att boendeparkeringen kommer att vara kvar. Det materialet kommer också att skickas ut på remiss, och då kommer de här frågorna säkert att uppdelas, men det finns inget sådant förslag.

När det gäller dubbdäcken blir två fel naturligtvis inte ett rätt. Det är väl så att de miljömässiga effekterna bedömdes ha ett så stort värde att då skyndar vi på, precis

som ni gjorde. Man kan naturligtvis diskutera om det är lämpligt att skynda på så här snabbt, men det är det som gäller nu i alla fall.

Anförande nr 331

Borgarrådet B r i n c k (M): Jan Valeskog radade upp en stor mängd viktiga infrastruktursatsningar, i stort sett alla som är viktiga för den här regionen som har gjorts och kommer att göras i närtid.

En fanns dock inte med, och det var Östlig förbindelse. Jan Valeskog hann naturligtvis också med att skylla allt som inte har blivit av som han vill ska bli av på någon annan, mest på oss, men det får man ta som något slags obligatoriskt inslag.

Vad tycker ni egentligen om Östlig förbindelse? Vill ni ha den? När vill ni ha den? Om ni inte vill ha den, tänker ni berätta det för stockholmarna, eller är det helt enkelt så att ni inte är överens i majoriteten och att det är därför denna öronbedövande tystnad i frågan om den östliga förbindelsen uppstår?

Anförande nr 332

J a n V a l e s k o g (S): Det är konstigt att påstå att det är en öronbedövande tystnad, för den frågan lever i högsta grad. Den förra regeringen och den nuvarande regeringen har ju, tror jag, 2 miljarder som ligger för arbetet med Östlig förbindelse. Det borras för fullt, och man kollar och mäter och har sig.

När det gäller själva sakfrågan, om det kommer att bli av och i så fall när, så är det föremål för Sverigeförhandlingen nästa år. Om du frågar mig kan jag utan tvekan säga att vi, som jag beskrev, blir 1 ½ miljoner människor fler till 2050. Jag är fullständigt övertygad om att Östlig förbindelse blir av.

Däremot är det en annan sak på vilket sätt, med vilken tidsplan och om det går att finansiera. För oss är kollektivtrafiksatsningarna naturligtvis viktigare, men det är en jättefråga, och det är som ni vet 200 miljarder som ska diskuteras för höghastighetståg, det är kanske 20-30 miljarder som ska diskuteras för tunnelbana, det är 17 miljarder till Östlig förbindelse. Lägg där till det som ska in i länsplan och annat. Räknar man ihop detta förstår var och en att det är stora pengar, och allt kommer man knappast att ha råd med, åtminstone inte i närtid.

Anförande nr 333

M i k a e l V a l i e r (KD): Vad vilja Socialdemokraterna? Jan Valeskog raljerade över spårväg tidigare och räknade upp ett antal andra satsningar som är mer eller mindre okontroversiella. Men det här med spårvägen, innebär det att Socialdemokraterna inte alls vill se spårvägen öka tillgängligheten till Hjorthagen och därmed hela Norra Djurgårdsstaden och komplettera den till att bli den hållbara stadsdel som det är tänkt? Vilken plan finns annars, och hur ser Jan Valeskog på utbyggnaden av Spårväg City generellt?

Anförande nr 334

J a n V a l e s k o g (S): Den frågan borde Mikael Valier ställa till sina partivänner i landstinget. Det är ju de som sitter och blockerar hela det här projektet. Vi får inte något besked. Vi väntar på besked om hur det ska bli. Det finns ett beslut, men det händer ingenting.

Det viktigaste för oss när det gäller Spårväg City, nummer ett, är naturligtvis att det blir en anslutning till Centralen för att inte kasta bort allas pengar. Det är väldigt viktigt. Däremot är det kanske tveksamt om det är det bästa alternativet för anslutningen till Norra Djurgårdsstaden och framför allt till Lidingö. Lidingö kommun har själva sagt nu att man kan tänka sig en tunnelbanelösning i stället. Då kan man bygga över 5 000 bostäder. Det kommer också förhoppningsvis med i Sverigeförhandlingen, men det är naturligtvis intressantare att ha en kapacitetsstark och snabb kollektivtrafik och inte en långsam med dålig kapacitet.

Anförande nr 335

K a r i n E r n l u n d (C): Det var kul att höra Jan Valeskogs anförande! Han rabblade upp Citybanan, tunnelbanan, Stockholmsförhandlingen, Sverigeförhandlingen, Förbifarten, Norra länken – tack så jättemycket för den resumén av vad Alliansen har levererat i regering, landsting och här i staden!

Jan Valeskog låter inte som någon framtidsminister direkt, så jag undrar: Vad vill Socialdemokraterna? Vad har ni ambitionen att leverera under den här mandatperioden?

Anförande nr 336

J a n V a l e s k o g (S): Jag räknade upp alla de projekt som kommer att förhandlas från februari nästa år. Det är stora projekt, och räknat i antal miljarder är det större än någonsin, så det är verkligen någonting att bita i!

Att jag drog upp historiska aspekter var för att tala om alla de projekt som ni faktiskt bromsade, vilket var synd att ni gjorde. Men vi ska se framåt, det håller jag med om, och då är det stora utmaningarna med de flaskhalsar jag pratade om och stora utmaningar med att åstadkomma också den här finansieringen, så det blir ett spännande år nästa år!

Anförande nr 337

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Ordförande, ledamöter och eventuella uttalande åhörare! Mina vänner, ovanpå alla investeringar i nya saker som behövs i den här staden vill Folkpartiet också lyfta fram några viktiga satsningar. Vi måste sköta om det som redan finns. Vi vill också uppmuntra stadens invånare att höra av sig med problem, och därför lägger vi ned lite mer resurser på att utveckla den e-tjänst som finns.

De problem som rapporteras in måste också åtgärdas. Därför ställer vi högre krav på att 24-timmarsgarantin faktiskt ska genomföras, och vi skjuter också till ett par miljoner till vad vi kallar för potthålspengar. Alla vi som pysslat med tekniska frågor på ett eller annat sätt fattar att man inte får några nya vägar för 3 miljoner, men man kan åtgärda en hel del enklare fel som till exempel sprickor i trottoaren som gör att inte minst äldre snubblar eller sprickor i cykelbanan som gör att folk kör omkull, lösa gatstenar eller rentav riktiga potthål som de hål på Swedenborgsgatan som inte för så länge sedan sabbade minst tre bussar under en dag.

Jag vill också vara mycket tydlig med att Folkpartiet liberalernas målsättning är att alla förändringar i gaturummet borde ske så att personer med funktionsnedsättning

kan ta del av de förbättringar som görs på samma sätt som oss övriga trafikanter. Därför avsätter vi också mer resurser för att öka enkla tillgänglighetsanpassningar.

När vi ändå talar om tillgänglighetsanpassningar kan jag väl konstatera att om nu staden gör en sjyst övergång med en nedfasad trottoarkant med mera enligt Stockholmsmodellen är det ju för jäkligt när samma stads snöröjare lämnar valkar och höga murar som i praktiken blir oöverstigliga för den här gruppen. Snöröjningen måste ske på ett sådant sätt att även de som har det svårast att ta sig fram kan ta sig fram.

Vi föreslår också att staden ska genomföra ett prov med att måla parkeringsplatser som är reserverade för personer med funktionshinder blå för att göra dem tydligare, detta på förslag från funktionshindersrådet. Åtminstone denna enkla sak borde majoriteten kunna göra, kan man tycka.

Ordförande! Jag kan inte heller i år låta bli att prata om mitt favoritobjekt i budgeten, nämligen stadens träd. Fler gator i staden borde kantas av träd. Den förnyelse som till exempel skett och sker på Hornsgatan, Folkungagatan och andra gator måste fortsätta och helst intensifieras. Några stråk att nämna är Valhallavägen och Karlbergsvägen. I samband med förtätningar i ytterstaden bör vi eftersträva att trafikleder görs om till trädkantade gator och att gaturummet prioriteras om till förmån för gång och cykeltrafik.

Innan ni stänger av Göta landsväg för att uppnå tystnad och gör fler gågator lite hipp som happ i staden – gör i stället något åt Götgatan och Götgatsbacken så att det blir en riktig gång- och cykelväg!

Anförande nr 338

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Patrik tog upp ganska många saker. Ni lägger i er budget mer potthålspengar, några miljoner, till att laga hål. Det intressanta är att ni avviker från de flesta andras budgetar och tar bort 5 miljoner från avfallshantering i stadens offentliga rum. Det är ju just det alla pratar om: Vi behöver få en bättre avfallshantering, ge folk möjligheter att slänga sina saker på rätt plats, och det tycker jag är jätteviktigt.

När det gäller tillgänglighetsfrågor och att få ordning på problemet att man riskerar att ramla och slå sig när man har svårt att röra sig har vi i budgeten någonting som vi kallar jämställd snöröjning och projekt i både innerstaden och ytterstaden för detta för att få ordning på ytorna när det snöar för just dem som behöver det bäst.

Anförande nr 339

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Det är väl jättebra att det finns ambitioner att ha en jämställd och jämlik snöröjning. Jag tycker att det är lovvärt, men det gäller att se till att det inträffar i praktiken också, och jag måste säga att det har kanske varken blivit bättre eller sämre med den rödgrönrosa majoriteten än det var under den tidigare majoriteten. Det kan vi väl ta på oss.

Anförande nr 340

J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Vi rödgrönrosa satsar för att kultur och egenskapande ska bli tillgängligt för fler. Graffitifrågan är en yttrandefrihetsfråga, en konstnärlig frihetsfråga, en tillgänglighetsfråga och en klassfråga.

Det är sorgligt att se att Moderaterna står här i talarstolen och fortsätter göra grova jämförelser mellan graffitikonst och skräp. Det finns flera exempel genom historien på dem som hade makt och försökte osynliggöra folkets kultur genom förbud och censur, till exempel när svartas musik var förbjuden i USA eller när Alliansen införde nolltolerans mot graffiti.

Vi är glada att censurens tid är över, men nu undrar jag: Folkpartiet står här i talarstolen och hyllar yttrandefrihet. Vill ni som Moderaterna återinföra censur på gatukonst? Det är min fråga till Folkpartiet.

Anförande nr 341

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Vi vill inte införa censur på konst. Jag tycker möjligen att det är lite märkligt att Juliana går upp och tar replik på mig och sedan pratar i 48 sekunder om ett annat parti. Det är lite märkligt, måste jag erkänna.

(J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Det är er politik.)

Jag kanske skulle ge mig på Helldén igen, vad vet jag, men icke desto mindre: Vi är för att människor får utöva konst. Vi är *inte* för att man får klottra var som helst, när som helst och hur som helst utan att detta tas bort inom 24 timmar. Såvitt jag vet har ni inte tagit något beslut om att man ska upphöra med att ta bort klotter och annan vandalisering på stan, så jag måste erkänna att jag inte riktigt förstår frågan som angrepp på just Folkpartiet.

Anförande nr 342

S a r a S t e n u d d (V): Jag ska börja med att säga att det egentligen inte finns så mycket vi är oense om i kyrkogårdsnämnden, förutom skattehöjningen på 1 öre förra året. Det finns dock några saker som kan vara värda att ta upp och där våra åsikter går isär.

För det första gäller det det nyss införda alternativet gravsättning av aska i vatten. En sådan anläggning har byggts och togs i bruk på Sandsborgskyrkogården i våras. Här vill jag bara betona att majoriteten gillar den här typen av anläggningar och att vi är för att hitta och genomföra nya, värdiga gravsättningar i vacker miljö. Men, och här kommer vårt men: Sedan anläggningen togs i bruk i våras har 16 personer valt den här formen av gravsättning. Det är inte så illa med tanke på att det är en helt ny typ av gravsättning i staden, och till skillnad från många andra branscher är det här svårt att göra reklam för. Begravningsbyråerna anger den som ett alternativ, men på ett år har den bara använts 16 gånger.

Därför tycker majoriteten att vi ska avvakta med att utreda och införa fler sådana här anläggningar tills att den vi har används mer. Låt det gå några år; sedan tror vi absolut att fler kan tänka sig det här alternativet, men som det är just nu ser vi ingen anledning till att bygga fler.

För det andra har vi Strandkyrkogården. Där kan också tilläggas att totalt 1 000 personer har begravts där sedan invigningen 1996. Det är väldigt lite, då kyrkogården har plats för 20 000. Den används inte så ofta, och skälen till det är framför allt följande: Det är svårt att ta sig dit om man inte har bil. Det finns varken ceremonilokal eller toaletter. Dessutom är den inte så strukturerad, vilket gör det svårt att hitta på kyrkogården.

Vi vet att behovet av kistgravar är akut, vilket gör att vi måste titta på alla alternativ inom staden. I Västerort finns det 25 kistbegravningsplatser som är icke använda från början, alltså som inte har återgått till staden. Det återkommer ju kistgravar till staden kontinuerligt, men 25 stycken finns det kvar i Västerort.

Vi tror dock inte att det är så enkelt som att bara smälla upp en ceremonilokal så kommer begravningsplatsen att användas mer. Vi kommer i stället under det kommande året att ge förvaltningen i uppdrag att tillsammans med en eller flera arkitekter ta ett helhetsgrepp på Strandkyrkogården, allt ifrån utformning till tillgänglighet och ceremonilokal. Först då tror vi att den kommer att användas.

Anförande nr 343

G a b r i e l l a L a v e c c h i a (S): Stockholms mest utsatta trafikanter är fotgängarna. Ungefär 36 procent av samtliga skadade och faktiskt omkomna i Stockholmstrafiken under 2014 var fotgängare. Tätt därefter kommer bilisterna, 30 procent och cyklister, 26 procent, enligt uppgifter från trafikkontoret.

Av samtliga dessa skadade trafikanter under 2014 hade 47 procent, alltså knappt hälften, råkat ut för det här i innerstaden. En majoritet av alla olyckor sker på gator som i huvudsak har en hastighetsbegränsning på 50 kilometer i timmen. Det är alltså inte på motorvägarna.

Detta är en av anledningarna till att vi också måste sänka hastigheten på flera huvudgator. Men det räcker inte. Vi måste också bli bättre på att separera trafiken så att oskyddade trafikanter får bättre förutsättningar att undvika de här allvarliga olyckorna.

Särskilt viktigt är det kanske ändå att fortsätta arbetet med trafiksäkerhet vid skolor. Risken att barn och unga skadas på väg till och från skolan är i och för sig inte jättestor. Som tur är är det relativt liten risk i dag, men samtidigt kan man konstatera att allt fler barn åker bil till skolan. Allt färre barn går till skolan, och på det sättet riskerar man ju att få ett Stockholm som kombinerar flera dåliga saker med varandra. Vi får fler bilar vid skolorna, och skolorna är liksom inte byggda för den här trafikcirkusen. Vi får mer utsläpp av den ökade bilismen och vi får fler barn som begränsas i sin rörlighet och sin frihet i vår stad.

Därför satsar vi på trafiksäkerhet med kloka beslut, mer pengar och resurser och nya lösningar. Detta gör vi med alla stockholmarnas bästa för ögonen, både vuxna och barn, i ett Stockholm för alla! Jag vill därför yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 344

L o r e n a D e l g a d o (V): Ordförande! Stadsmiljön ska drivas genom stadsdelsnämnderna via medborgardialoger. Vi kommer att skapa eller uppdatera parkplaner utefter vad invånarna i respektive stadsdel vill och har behov av.

Vi kommer att fortsätta möjliggöra stadsodlingar. I Skärholmen till exempel vill vi se om skolor, förskolor och äldreomsorg kan jobba kring stadsodlingarna för att på så sätt få gemenskap över generationsgränserna.

Vi kommer att tillgänglighetsanpassa och ta bort exkluderande design, till exempel höga och låga bänkar. Alla ska kunna njuta av en park eller leka. Fokus kommer att vara att även barn med funktionsnedsättning ska kunna använda dem. Målet är att skapa offentliga vardagsrum där alla kan och vill vistas, med tillgänglighet, jämställdhet och mångfald.

I vår stadsmiljö ska det också finnas plats för konst och kultur. Det ska finnas plats för muralkonsten. Vi ser i dag vackra målningar i Snösätra till exempel. Jag visar några bilder på det. Det finns ett stort intresse av att vara med och skapa våra parker här i Stockholm, och där skulle man även, som de gör i Liljeholmsskolan, kunna lära barnen om graffitins grunder. Jag vet inte hur många här som har varit med och skapat en vägg, men det här är ett kollektivt, välplanerat arbete där man kan lära sig att samarbeta och vara kreativ. Det här är alltså någonting vi skulle kunna skapa i våra tunnlar i stället för att bara vitmåla dem.

Anförande nr 345

K a r i n E r n l u n d (C): Jättekul att höra ditt brandtal för stadsmiljön och stadens offentliga rum! För det första hoppas jag att ni kommer att bifalla vår motion om inkluderande design som är på väg upp här, eftersom du har pratat både nu och i ditt inledningsanförande om att ni så gärna vill se inkluderande i stället för exkluderande design.

För det andra undrar jag hur Lorena, som brinner så här mycket för stadsmiljön och stadens offentliga rum och parker, ställer sig till att ni förra året drog ned 90 miljoner på stadsmiljön. I den här budgeten är de medlen inte tillbaka. Det är inte så att ni har lagt en budget som prioriterar stadens offentliga rum och stadsmiljön. Jag skulle snarare säga tvärtom: Det är det område som ni verkligen nedprioriterar. Hur ställer du dig till det?

Anförande nr 346

L o r e n a D e l g a d o (V): Vi satsar ju mycket mer på våra stadsdelsnämnder, och det är där arbetet kommer att ske. Sedan har vi också olika saker som vi håller på att ta fram, till exempel medborgardialogerna, vilket innebär att medborgarna får vara med och bestämma bland annat hur deras parkmiljöer kommer att se ut.

Anförande nr 347

J a n J ö n s s o n (FP): Hej Lorena! Stadsodlingar tycker vi är väldigt positivt, och det är också väldigt bra att saker görs i dialog med medborgarna.

Men då till mina frågor. Det är ju så att en av de främsta trygghetsfrågorna för våra medborgare är problemet med mopeder. Detta har vi tidigare varit väldigt aktiva med

att jobba med i Skärholmen. Nu finns det inga sådana skrivningar i förslaget till ny verksamhetsplan. Det är en viktig stadsmiljöfråga.

De här graffitiväggarna undrar jag också över. Ni vill bygga nya sådana i Skärholmen, och det kostar ungefär 800 000 kronor att upprätta en sådan, i alla fall i Spånga-Tensta. Om man i de här medborgardialogerna kommer fram till att man inte vill ha dem, kommer ni då att respektera det?

Anförande nr 348

L o r e n a D e l g a d o (V): Angående mopederna har vi samtal bland annat med polisen som håller på att göra en genomgång tillsammans med bostadsbolagen i Skärholmen. Där har vi också pratat om att försöka hitta en lösning vid parkernas in- och utgångar så att mopederna ska sakta ned. Vi har alltså koll på dem även om de inte står i verksamhetsplanen. Vi jobbar på det.

Angående graffitin har vi lagt en aktivitet att om vi inte hittar väggar så ska vi se över möjligheten att bygga väggar. Vi har ett ungdomsråd i Skärholmen, och de är verkligen intresserade av att ha lagliga väggar, så det kommer vi att respektera.

Anförande nr 349

K r i s t i n a L u t z (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tycker att jättemycket som Lorena pratar om är helt fantastiskt: inkludering, att saker ska komma fler till godo och allt sådant där. Det är jättebra saker.

Jag skulle ändå vilja ställa en direkt fråga: Vad tycker du, Lorena, om att trygghetskänslan just nu går ned i stora delar av staden? I min stadsdel Skarpnäck har trygghetssiffrorna ökat konstant från 2008 till 2014, och nu går de tillbaka. Det handlar inte bara om tryggheten när man går ut på kvällarna, utan det handlar om tillgänglighet, hur man uppfattar sin trygghet både dagtid och nattetid och en rad sådana olika faktorer. Allt detta frågade man om i en medborgarundersökning.

Det är jättebra med tillgänglighet, men när tryggheten minskar bland våra medborgare undrar jag vad dina tankar är, för jag ser inga sådana förslag i er budget alls. Jag är orolig, för vi har jobbat hårt med att få trygghetssiffrorna att gå upp och nu går det helt åt andra hållet.

Anförande nr 350

L o r e n a D e l g a d o (V): Trygghetskänslan för mig är inte enbart belysning, parkvägar eller trottoarkanter, utan det är också en social trygghet som behöver skapas i Stockholm. Just nu har vi i Skärholmen där jag kommer ifrån hög arbetslöshet bland ungdomar till exempel som vi håller på att jobba med.

Jag tror därför att man kan jobba med trygghetsfrågan på väldigt många olika sätt, och om du, Kristina, tittar på vår budget kommer du att se att vi jobbar med frågan på helt andra sätt än vad ni kanske gjorde.

Anförande nr 351

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa anser att klotter är skadegörelse som man ska hålla nolltolerans emot. Däremot var de bilder som Lorena Delgado visade oss fantastiska konstverk! Jag har även själv sett här och

var i staden inte så fina saker kanske men någonting åt det hållet, och det tycker jag berikar och förgyller staden i stället för de här grå, tråkiga betongväggarna.

Därför vill jag bara tipsa om att under Skanstullsbron i närheten av där jag bor, där finns det en massa anskrämliga väggar och områden. Få gärna med dina kompisar och piffa upp tillvaron där! Ni är jättevälkomna – jag kommer gärna med och hjälper till!

Anförande nr 352

L o r e n a D e l g a d o (V): Vad bra att du säger det, Rickard, för jag tror faktiskt att speciellt muralkonst är en sådan konstform som öppnar tankarna hos folk och leder till att man kan samarbeta och lära känna varandra. Det tror jag behövs, speciellt i vissa grupper i vårt samhälle.

Anförande nr 353

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Vi är bekymrade över majoritetens brist på långsiktighet. Trafikbudgeten består av ett antal små projekt, små idéer kanske, som trafikborgarrådet har fått, som inte är finansierade och som saknar konsekvensbeskrivning. Det finns inga konsekvensbeskrivningar i det korta perspektivet och heller inte i det långa.

Det är inte ansvarsfullt. Att trafiksituationen i Stockholm är besvärlig vet vi alla. Den framkomlighetsstrategi som vi är överens om prioriterar kapacitetsstarka trafikslag. Vi vill att stockholmarna ska åka kollektivt, och vi vill att det ska vara enkelt för stockholmarna att åka kollektivt. Men till skillnad från majoriteten inser vi att alla inte kan göra det hela tiden. Kollektivtrafiken löser inte alla de transportbehov som människor har, och vi vill att de som faktiskt behöver använda sin bil då och då ska kunna göra det.

Så är det då det här med den östliga förbindelsen. Nu fick vi besked av Jan Valeskog, och det tar vi tacksamt emot. Men det är ju fortfarande så att det inte står någonting i budgeten om detta. Det är fortfarande så att vi inte vet hur Miljöpartiet ställer sig. Det kanske vi kan ana, men vi skulle väldigt gärna vilja ha ett besked om Miljöpartiets inställning till en östlig förbindelse. Jag upprepar frågan: Var står ni? Vad tycker ni? Vill ni bygga den?

När man lyssnar på Daniel Helldén kan man lätt få intrycket att det inte bedrevs någon trafikpolitik i Stockholm före 2014, åtminstone ingen som inte handlade om bilar. Så var det naturligtvis inte, och därför ska jag påminna helt kort om några av de saker som vi gjorde:

Med cykelmiljarden fick vi nya cykelbanor och satsningar på trafiksäkerhet för cyklister. Vi förstärkte resurserna till städning. Nolltolerans mot klotter och graffiti. Vi ökade satsningarna på belysning, bland annat riktade satsningar på julbelysning. Vi antog en ny framkomlighetsstrategi. Vi fattade beslut om Förbifart Stockholm. Sedan gjorde ni ett dyrt och misslyckat försök att stoppa den, men beslutet fattades i alla fall. Vi byggde bullerplank vid Nynäsvägen. Norra länken öppnade ett år tidigare än beräknat och gick till och med under budget. Vi har påbörjat bygget av Tvärbanan. Vi har fattat beslut om Nya Slussen. Det har ni också gjort tappra försök

att förhålla efter bästa förmåga, men besluten är fattade. Vi renoverade Sergels torg. Vi införde en ny parkeringsapp som gör det lättare att betala sin parkering.

Vi satsade strategiskt och långsiktigt, men ni duttar med symbolprojekt. Jag yrkar bifall till Moderaternas budgetreservations!

Anförande nr 354

J a n V a l e s k o g (S): Jag tycker i och för sig att Moderaterna borde känna till den formella hanteringen av den östliga förbindelsen. Det är ju ett statligt projekt, och det ligger som sagt i Sverigeförhandlingen sedan tidigare. Det finns 2 miljarder från den förra regeringen, och den nuvarande regeringen arbetar med Trafikverket i detta projekt. När det gäller huruvida det blir något i dessa förhandlingar är det staten som ska visa korten på finansiering. Det är inte Stockholms stad som ska betala detta. Det ska bli spännande att se hur det här kommer att kompenseras. Det är som sagt ett stort antal andra projekt som ska upp i förhandlingen, som sammanlagt handlar om flera hundra miljarder. Det är alltså otroligt stora pengar som det förväntas att Stockholms stad, regioner och landsting ska vara med och betala.

Hur man ska få ihop detta har jag lite svårt att förstå, men det är i alla fall inte Stockholms stad som beslutar om Östlig förbindelse; så mycket är klart.

Anförande nr 355

Borgarrådet B r i n c k (M): Nej, Jan Valeskog, vi är faktiskt medvetna om den formella gången när det gäller den östliga förbindelsen. Jag har också varit inblandad i den. Men även i kommunala budgetar förekommer det inte alldeles sällan att man uttrycker ganska kraftiga viljeyttringar även när det gäller projekt som man inte har ensam rådighet över. Det har ni gjort, det har vi gjort och vi tycker att det vore lämpligt om ni gjorde det även när det gäller den östliga förbindelsen.

Anförande nr 356

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan säga att Sverigeförhandlingarna håller på. Det förhandlas och diskuteras. I vår budget tar vi höjd för det som vi håller på med just nu.

Jag vill poängtera för Cecilia Brinck att när det gäller trafikpolitiken i Stockholm tror jag att alla här inne är fullt överens om att vi behöver ha alla transportslag som tar sig fram i staden. Det finns ingen villfarelse om att man skulle kunna ta bort alltihop. Bilarna måste fram. Bussarna måste fram. Cyklarna ska utvecklas, och man ska kunna gå mer. Tunnelbanan, som man i dag håller på att bygga ut, är också en viktig länk i allt detta.

Framkomlighetsstrategin, som du talade om och som togs fram under er tid, är ett fantastiskt bra dokument i det vi håller på med. Den säger just att alla transportslag ska få ett utrymme så att de kommer fram. Därmed har vi tyvärr en stor del av biltrafiken kvar.

Anförande nr 357

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag noterar att borgarrådet Helldén i sin replik nämner ett antal saker vi är överens om men inte säger ett ord om den östliga förbindelsen. Återigen denna öronbedövande tystnad.

Anförande nr 358

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande, åhörare, ledamöter! Jag tänkte ta tillfället i akt att fördjupa mig lite i det levande Stockholm som vi nu initierar och avsätter 3 miljoner till i budgeten. Tillsammans med stadsdelsnämnderna, olika fastighetsägare och näringslivet ska vi nu finna och skapa fler gågator, gångfartsgator och gator som tillfälligt kan stängas av för biltrafik.

Till detta vill vi även bland annat bredda trottoarerna och tillfälligt upplåta parkeringsplatser åt uteserveringar. Tanken är att vidareutveckla Open Streets, som drogs igång under förra mandatperioden. Staden ska nu bidra med yta och förutsättningar för de privata initiativ som gärna tas av olika näringsidkare. Ett lyckat exempel i närtid kan nämnas: På Fridhemsgatan arrangerades Neighbourhood Crush i september med lyckat resultat.

Arbetet med fler gågator är redan igång. Delar av både Swedenborgsgatan och Skånegatan stängdes av i somras med lyckat resultat, som ni känner till. Vi väntar nu på utvärderingen från Swedenborgsgatan för att se om detta kan bli permanent framöver. Andra exempel på gator som nu kan bli gågator är delar av Klarabergsgatan och Mäster Samuelsgatan. Vi fortsätter såklart även arbetet med en sammanhängande gågata mellan Medborgarplatsen och Norrtull.

I uppdraget med levande Stockholm ryms också gestaltungsprogram för möblering och skyltar samt även en översyn av hur vi kan använda torgytorna på ett betydligt mer effektivt sätt än i dag. Gatunätets roll som plats och inte bara som transportsträcka måste förstärkas.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 359

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Det är ju jättebra att ni nästa gång ni genomför ett gågatuförsök tänker tala med alla fastighetsägare och näringsidkare först. Det gjorde ni nämligen inte när det gäller Swedenborgsgatan.

Konsekvensbeskrivningar av dessa projekt saknar jag fortfarande i budgeten. Det går inte att stänga av en gata för biltrafik utan att det händer någonting, nämligen att de bilar som normalt går där i stället hittar en annan väg. Det är möjligt att man vill att det ska vara så. Det är möjligt att en del av de gågatskonstruktioner som ni planerar är bra. Men man måste innan man genomför det ha något slags idé om hur de problem som uppstår ska lösas. Det har inte ni, och det tycker vi är lite bekymmersamt.

Anförande nr 360

M a r t i n H a n s s o n (MP): Resultatet från Swedenborgsgatan blev lyckat om man ser det utifrån de privata näringsidkarna. Hela sex stycken uteserveringar skapades under projektet. Det kan jämföras med till exempel Open Streets på Götgatan där det var kulturförvaltningen som fick gå in och ta hela arrangemanget. Inga uteserveringar tillskapades av de privata arrangörerna. Jag tycker att resultatet av detta föll väldigt väl ut.

Anförande nr 361

Patrik Silverudd (FP): Fru ordförande! Jag skulle vilja ställa två frågor till dig, Martin. Den första rör Götgatan och Götgatsbacken. Jag förstår att man gärna vill hitta på nya saker, hitta nya gator att stänga av och göra nya kul grejer. Men när ska ni göra Götgatsbacken till en riktig gågata? När ska ni se till att göra något åt Götgatan, som ser för jäklig ut, på ren svenska, innan ni stänger av Göta landsväg och så vidare? Kan vi inte enas om att det vore bra att fixa till saker innan dess?

Den andra frågan är densamma som jag ställde till Jan Valeskog, som dock inte svarade riktigt på den: Vad betyder målet att trafiknämnden ska se över om det är möjligt att dispensen för boendeparkering kan vara förenlig med ett växande Stockholm? Jag är lite för luttrad för att inte ana ugglor i mossen. Betyder detta att ni vill avskaffa boendeparkeringen?

Anförande nr 362

Martin Hansson (MP): När det gäller Götgatan är vi självklart för att en upprustning ska bli klar. Men jag får hänvisa till det svar som trafikborgarrådet gav tidigare här i kväll: I och med byggnaderna vid Slussen och att bussarna ska kunna gå via denna gata bör det hela ses över lite mer. Vi får avvakta lite till med den gatan.

När det gäller boendeparkeringarna skulle jag vilja höra frågan en gång till, Patrik.

(**Patrik Silverudd** (FP): Ni har skrivit en ett mål, och det är tråkigt att ingen av er verkar känna till det: Trafiknämnden ska se över om det är möjligt att dispensen för boendeparkering kan vara förenlig med ett växande Stockholm. Jag undrar om denna mycket märkliga och luddiga formulering betyder att boendeparkeringarna ska bort men att ni inte är överens om det?)

Jag antar att jag får hänvisa till den framtida parkeringsplan som kommer snart. Det var svar på den frågan.

Anförande nr 363

Karin Ernlund (C): Ordförande, fullmäktige! Centerpartiet vill se ett mer cykelvänligt Stockholm. När vi var ansvariga för cykelfrågorna drev vi bland annat igenom Cykelmiljarden – en miljard i investeringar i cykel. Vi välkomnar att majoriteten nu återför de viktiga investeringsmedlen till cykelplanen. Vi tycker att det är viktigt och bra att vi är överens om att vi ska sänka hastigheten på flera gator och att vi ska göra det tillåtet att svänga höger mot rött.

Men mer behöver göras. Att göra Stockholm till en riktig cykelstad innebär ett litet lappande och lagande. Det behövs riktiga pengar, och ibland krävs modiga prioriteringar. Ibland behöver kantstensparkering och körbanor flytta lite på sig för att ge plats åt cykeln. Om cykeln ska bli det självklara alternativet för fler måste det bli både säkrare och enklare att cykla till Stockholm. Då är bättre skyltning, tydligare markering av cykelbanor och säkrare cykelparkeringar några exempel på vad som behöver göras.

Centerpartiet vill se en stad som byggs underifrån, utifrån stockholmarnas idéer och initiativ. Stadens offentliga rum är en mötesplats, och den ska vara inbjudande och öppen för alla. Därför är välskötta parker och grönområden, men också aktiviteter på

gator och torg sådant som gör Stockholm till en mer levande stad och en tryggare stad. Det bidrar till att människor möts och att staden knyts samman.

Därför ser vi med bestörtning på hur stadsmiljön har blivit bortprioriterad sedan vänstermajoriteten fick makten i Stockholm. Nu ser vi i år att vissa medel återförs, men det är långt ifrån Alliansens och Centerpartiets ambitionsnivå. Vi ser också vad detta får för konsekvenser. Dåligt planerade aktiviteter, till exempel den bilfria dagen som genomfördes i september, är ett exempel. Ett annat exempel är att lyckade aktiviteter som Open Streets avskaffas, även om vi nu får höra att det ska vidareutvecklas. Centerpartiets ambitioner är högre än så, och det syns också i vår budget.

Bifall till Centerpartiets budgetförslag!

Anförande nr 364

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande och Karin! Vi är överens om att vi ska bygga ut cykelstrukturen och att allt det som du säger är av vikt. Men jag tänkte att detta ska bli rätt för protokollets skull: Vi lade till 300 miljoner i cykelinvesteringarna som inte fanns hos er. Ni hade lagt det inom den vanliga budgeten i investeringar, vilket trycker ut andra medel. Ni hade också en sexårsperiod för det som ni gjorde.

Det viktiga är dock att vi kan komma igång och göra alla de projekt som behövs. Jag har en lång och diger lista med allting som behöver genomföras i staden, och jag är glad att vi kan driva det arbetet i trafiknämnden så att vi får till den levande cykelstad som Stockholm ska bli.

När det gäller levande Stockholm har vi nu givit ett tydligt och klart uppdrag: Man ska utveckla möjligheterna att använda gatorna på ett annat sätt. Open Streets var en tillfällig verksamhet vissa dagar, eller framför allt helger.

Anförande nr 365

K a r i n E r n l u n d (C): Jag välkomnar verkligen de medel som du nu har sett till att cykelplanen får. Det har jag varit tydlig med både i fullmäktige och när jag har gjort mediala uttalanden. Jag har hyllat Miljöpartiet för denna satsning. Jag är glad över att Miljöpartiet efter förra årets budgetfiasko – så får man väl ändå säga när det gäller trafiknämnden – där vi såg enorma nedskärningar i nämndens budget har återfört åtminstone en del av de medel som behövs och att ni insåg att de behövdes.

När det gäller cykelplanen blev det riktigt bra, men på andra ställen finns det fortfarande mycket att önska.

Anförande nr 366

M i k a e l V a l i e r (KD): Vissa har anklagats för svartmålning. Jag vill prata vitmålning. Kolingsborg vitmålades för 1 miljon. Det var en mycket tillfällig satsning och knappast någon investering; det beror på hur man ser det. Men varför ska vi inte fullfölja vitmålningen av viadukter? Och vad händer med ljusprogrammet? Det finns inga särskilda besked där. Ska vi inte lysa upp staden? Det vill Kristdemokraterna.

Varför skär ni nu ned på renhållningen? Förra året skojade Daniel Helldén om att de flesta råttor som fanns var födda under Alliansens tid. Råttor har som bekant bra fortplantningsorgan, så i år är det många som är födda under er majoritetstid. Varför skär ni ned på renhållningskostnaderna? Det kommer inte att bli bra.

Anförande nr 367

Borgarrådet Helldén (MP): Mikael! Jag kan tyvärr inte råttors fortplantning, hur länge de lever och så vidare. Men några har som sagt säkert föds nu.

Om man tittar på era budgetar tidigare och de budgetar som vi har nu läggs det i princip lika mycket pengar på områdena städning och renhållning. Den skillnad som ni gjorde var att ni i valbudgeten lade mer pengar. Av dessa pengar gick 10 miljoner rakt in till PM10-åtgärder, som vi har i en annan post där vi talar om att det handlar om PM10.

Det var också en ökad städnivå för att det var valår, och en del av pengarna gick till Open Streets. Men om man tittar över åren är det i princip samma nivåer. 2013 var det 130 miljoner, 2014 var det 143 miljoner och 2015 var det 135 miljoner, enligt den prognos som finns just nu. Vi har inte dragit ned på detta område, och vi gör det arbete vi behöver. Vi håller på att jaga era råttor och möjligtvis några av våra egna också, för den delen.

Anförande nr 368

Mikael Valier (KD): Jag kan inte få någon mer replik, men jag saknar fortfarande svar på det här med vitmålningen och ljusprogrammet.

Anförande nr 369

Baver Kevir (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Det är inte så svårt att komma till talarstolen och berätta om ett bolag som många i staden är överens om att det går bra för. Det är ett bolag som tillhör kommunen. Alla som sitter i bolagsstyrelsen är överens om målet som bolaget har. Jag talar om Stockholm Parkering AB. Genom att staden har ett eget parkeringsbolag äger vi ett starkt verktyg för att styra parkeringen från gatorna till underjordiska garage. Stockholm Parkering har totalt under året byggt 5 000 parkeringsplatser, vilket motsvarar 50 kilometer med kantstensparkerade bilar.

Dessa tillskapade parkeringsplatser gynnar alla stockholmare då de möjliggör att gatan på många platser kan frigöras från parkerade bilar och i stället användas av den rörliga trafiken i form av exempelvis bussar och cyklar. Därmed får vi en bättre miljö för de gående.

Bolaget finns nu med i stadens stora utvecklingsprojekt med nya parkeringsanläggningar i Hagastaden, Norra Djurgårdsstaden och Årstafältet. Bolaget arbetar och ska givetvis fortsätta att arbeta för att alla ska känna sig trygga att parkera i bolagets anläggningar. Belysningen utökas, traditionella dörrar och portar får glaspartier, mobiltäckningen byggs ut och mörka prång byggs bort. Detta arbete blir ännu viktigare när alltfler kommer att hänvisas till att parkera i garagen.

Bolaget har kännetecknats av att ligga i framkant när det gäller miljömedvetenhet och hållbarhet. Detta arbete ska givetvis fortsätta. Antalet laddstolpar ska under året

öka från 700 till 800. År 2016 innebär även att antalet parkeringsanläggningar som erbjuder cykelparkering kommer att öka drastiskt från 8 till 20 anläggningar.

Jag kan inte gå härifrån utan att tacka alla medarbetare och styrelsen i detta välskötta bolag för allt detta bra arbete.

Anförande nr 370

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Parkeringsbolaget är ett utomordentligt välskött bolag. Men det kan inte arbeta i ett vakuum. Därför undrar jag: När kommer parkeringsstrategin?

Anförande nr 371

B a v e r K e v i r (S): Vi arbetar med den, och den kommer efter nyår.

Anförande nr 372

K r i s t i n a L u t z (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Den som väntar på något gott väntar aldrig för länge. Detta är mitt fjärde anförande som jag hade hoppats på att få hålla. Alla har hamnat så där precis mittemellan varje gång, men nu så här på sluttampen hann jag, fast jag inte trodde det. Det känns väldigt roligt!

Jag tänkte tala lite grann igen om trygghetsfrågor. Jag har fördelen att bo i Stockholms bästa stadsdel. Jag har sett den förändras mycket under tio år, och i stora delar till det bättre. Jag talar naturligtvis om Skarpnäcks stadsdel. Jag började som lokalpolitiker där 2006. Då var siffrorna i alla medborgarundersökningar mycket dåliga när det gäller olika trygghetsfrågor, inte minst i Bagarmossen och Skarpnäcks gård. Det var stök, det var bråk, det var klotter och det var allmän otrygghet. Stadsdelen tillsammans med staden arbetade med en rad olika åtgärder. Man kan inte bara jobba med trygghet genom kortsiktiga åtgärder som belysning, utan det krävs många olika saker.

Genom saker som klottersanering, Skarpnäckslyftet, närpolis i Bagarmossen och mer belysning – listan kan göras hur lång som helst – ökade trygghets-siffrorna stadigt från 2008 till 2014. Av allt vi lyckades med under de åtta år som jag satt i stadsdelsnämnden när vi hade majoritet är nog detta en av de saker som jag är allra mest stolt över.

Tyvärr ser vi nu att trenden har vänt. I den senaste medborgarundersökningen kan man se att de som anser sig känna sig trygga i stadsdelen stadigt sjunker. Det gäller även dem som anser att det är rent, städat och snyggt. Det gäller hur man ser på renhållningen. Det gäller också saker som vem man vänder sig till när man tycker att saker och ting inte funkar. Alla dessa siffror går nedåt. Samtidigt kan man följa lokala trådar på Facebook i olika grupper om att folk är rädda för att gå hem. Det kanske finns någon som man kan ringa och gå hem tillsammans med när det är mörkt. Jag vet inte, men de som påstår att det är tillräckligt med belysning i Bagarmossen har nog inte varit där på lång tid. Om man inte vet exakt vart man ska är det svårt att hitta. Jag tror att det här kommer att förvärras nu när närpolisstationen ska läggas ned. Vi vet inte exakt när, men det blir inom en snar framtid.

Det är alltså en stor utmaning för Skarpnäck och för staden att se till att detta inte fortsätter utan att vi återigen får siffror åt andra hållet, det vill säga att fler känner sig

lite tryggare. Det vi moderater står för är naturligtvis saker som vi har i vår budget: noll tolerans mot klotter, högre ambitioner för städning, belysningsprogram, trygghetsåtgärder, anslutning till tunnelbanan, mer bemanning i parklekarna etcetera. Vi satsar mycket på tryggt och snyggt i vår budget.

Jag tycker att det är jättefint att ni utgår ifrån social hållbarhet när ni talar om trygghetsarbete. Men när det gäller konkreta trygghetsåtgärder ser jag inte så mycket utöver en översyn av stadens motionsspår. Några pratar så himla mycket om jämställdhet, barnperspektiv, mänskliga rättigheter, att kvinnor ska kunna känna sig trygga och att de ska vara mobila.

Jag undrar därför: Vad är det ni vill göra för någonting? Jag hoppas att någon kan svara mig.

Anförande nr 373

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Tack, Kristina, för att du tar upp en mycket viktig fråga! Tryggheten är en viktig fråga i många stadsdelar. Jag tycker också att det är viktigt att man är ärlig och att man gör skillnad mellan den faktiska tryggheten och den upplevda tryggheten. Det finns olika instrument som vi använder när vi följer upp tryggheten. Den rapport som du hänvisar till har väldigt dålig svarsfrekvens. Validiteten är nästan noll. Man kan alltså inte dra några säkra slutsatser alls.

Du vet själv att vi i den här salen har fattat beslut om att ett antal stadsdelar, bland annat din stadsdel Skarpnäck, ska ta fram ett lokalt utvecklingsprogram. I det är tryggheten en prioriterad fråga. Denna majoritet tar verkligen tryggheten och hur människor upplever den på allvar.

Anförande nr 374

K r i s t i n a L u t z (M): Det är jättebra att ni ska komma med ett sådant program. Då ser jag fram emot att se vilka konkreta svar ni har på trygghet där. Visst kan du dissa medborgarundersökningar, men det är ändå ett instrument som vi har att titta på. Det finns naturligtvis massor med andra saker. Jag frågade en person här tidigare om trygghetsarbetet. Då sade hon: Jag känner att det är så här i Skärholmen, för det är vad jag känner. Det är för mig inte något svar. Våra medborgare ger oss signaler. De säger: Vi känner oss otrygga. Det handlar om en rad olika parametrar. Jag tycker att vi ska ha svar på det. Det är jättebra att ni i programmet även satsar på Skarpnäck.

Säkra slutsatser kan man aldrig dra. Det vet du lika bra som jag. Jag har även läst medborgarundersökningar från Spånga-Tensta, för det är en intressant stadsdel. Men du kan inte säga att vi ska ignorera det här. När man jobbar med trygghet har man tusen olika parametrar som man måste jobba med på olika sätt. Trygghet kan vara alltifrån hur man känner sig i sin egen vardag till hur man känner sig socioekonomiskt. Du kan inte säga att medborgarundersökningar inte visar någonting. Det är verkligen att inte bry sig om medborgarna.

Anförande nr 375

T i n a K r a t z (V): Hej Kristina! Jag håller jättemycket med om den trygghet som ni skapade med Skarpnäckslyftet och det arbete som ni gjorde där. Där visade man på hur viktigt det är att jobba med de sociala insatserna. Det handlar också om

det arbete som vi har gjort med den sociala resursen och hela den biten. Det är sorgligt att se hur siffrorna nu minskar. Det är som du säger: Jag kan inte utgå ifrån min egen upplevelse, utan jag måste utgå ifrån de boendes upplevelse.

Vad gäller skräpigheten kan jag säga att där jag bor, på Skarpnäcks allé, beror den till stor del på den omgörning av allén som gjorde att detta blev en askkopp, uppriktigt sagt. Jag har själv klagat på städningen där. Det har verkligen inte gått bra. Detta inleddes under er period, och det var inte i samråd med dem som bodde där.

Jag har en fråga. I de centrumanläggningar i förorter som såldes ut under er tid har otryggheten också ökat på grund av att skötseln inte upprätthålls. De har förslumrats, och de har inte skötts som de ska. Vad tycker ni om det?

Anförande nr 376

K r i s t i n a L u t z (M): Du och jag har väldigt olika syn på vilka som ska göra vad. Jag håller inte alls med dig om din slutsats om varför det har blivit skräpigt. Jag tror inte att det har att göra med de faktorer som du nämner. Om man kollar på vilka som tycker vad var – och detta gäller ett år tillbaka – är det precis i de områden som vi talar om. Jag förstår inte hur du kan dra denna slutsats.

Därför har jag en fråga tillbaka till er. Du tycker att vi gjorde fel – fine! Men vad ska ni göra, då? Vad ska ni göra nu? Det är min fråga för att vända siffrorna. Sluta prata om vad vi gjorde, och prata mer om vad ni ska göra för någonting för att göra det bättre!

Anförande nr 377

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag skulle vilja tala lite mer om tillgänglighetsperspektivet och vad det kan handla om, till exempel den så kallade jämställda snöröjningen som Patrik och Daniel berörde nyss. Om någon skulle ha missat det betyder jämställd snöröjning att vända på gamla prioriteringar när vi röjer snö. Man ska inte ta bilvägarna först och trottoarer, gångvägar och annat sist utan tvärtom. Man börjar med dem som har störst behov av snö- och halkfritt – de som annars får pulsa fram eller riskera att falla omkull på isfläckar – och tar bilvägarna sedan. Om det har fallit tio centimeter snö kommer en bil fram rätt lätt, men den som ska ta sig till förskolan med en barnvagn har det betydligt jobbigare. Om det dessutom lämnas kvar snövallar efter plogningen för bilarna är det nästan omöjligt att komma över gatan. För den som dessutom är lite ostadig på benen, som många äldre är, kan en oplogad trottoar betyda att man får stanna inne.

Egentligen tycker jag att det är ganska sorgligt att vi ska behöva ge det sätt att snöröja som är bäst för alla som rör sig på trottoarer och parkvägar ett särskilt namn, men så kan det vara när bilar är inblandade i en samhällsplanering som så tydligt utgår ifrån bilens och bilismens förutsättningar.

Att namnet på metoden kom att bli just jämställd snöröjning är en tydlig fingervisning om vilka det är som har och kör bil och hur en stad med minskad privatbilism också blir en jämlik stad. Nu ska trafiknämnden utveckla metoder för att förbättra snöröjning i hela staden utifrån ett jämställdhetsperspektiv och ett särskilt fokus på gång- och cykelbanor. Det är jag väldigt nöjd med.

Anförande nr 378

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Precis som ordföranden säger är jag folkpartist – än så länge. Nästa vecka kanske det bara är Liberalerna.

Jag har två frågor till dig, Malin. Den första är den fråga som jag har ställt till andra men som jag inte har fått något riktigt svar på. Vad betyder målet att trafiknämnden ska se över om det är möjligt att dispens för boendeparkering kan vara förenlig med ett växande Stockholm? Betyder det att ni vill att boendeparkeringen ska bort helt och hållet?

Jag har ännu en fråga. Stockholm upplåter ett antal fasta parkeringar för utländska ambassader. Det är en naturlig sak för en huvudstad att göra, men det är inte alla ambassader som återgäldar vår generositet. En del parkerar systematiskt fel och underlåter dessutom att betala sina parkeringsböter. Vi föreslår att dessa ska få sina fasta parkeringar indragna tills de har betalat sina böter. Är detta någonting ni kan stödja? Om inte – varför?

Anförande nr 379

M a l i n E r i c s o n (FI): Nu ska jag tänka efter. Vad började vi med? Vi började med boendeparkering. Som jag uppfattar det ska vi inte ta bort boendeparkering i staden.

Vad gäller ambassadernas parkeringssituation och hur den ser ut är jag inte tillräckligt insatt för att kunna svara. Det är någonting man måste titta på i så fall.

Anförande nr 380

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Den jämställda snöröjningen kan man tolka på lite olika sätt. En av tolkningarna är den som du gav här. Kanske det är så att snö ska röjas där den behöver röjas. Det är ett par saker man måste komma ihåg här. Den ena är att ni hade tur i vintras. Det var väldigt lite snö. Därför testades inte strategin särskilt tydligt.

En bil utan dubbdäck – eftersom ni nu utvidgar dubbdäcksförbudet – i tio centimeter blötsnö får problem. När bilar får problem i stor omfattning på Huddingevägen är det någonting som ni faktiskt måste ta tag i. Hur tänker ni förhålla er till det? Här räcker det inte att säga att ni på sikt ska minska privatbilismen, för det vet vi att ni vill. Jag är inte riktigt på det klara med hur det ska gå till, men vi kommer kanske att återkomma till det i nästa budget. Det kommer att uppstå problem. Hur ska ni lösa dem?

Anförande nr 381

M a l i n E r i c s o n (FI): Det som står i budgeten är att trafikkontoret ska utveckla metoder för hur den jämställda snöröjningen ska utvecklas. På trafikkontoret finns det stor expertis när det gäller hur snöröjning ska skötas och hur man bäst gör prioriteringar. Jag är säker på att de hittar en bra lösning för det.

Anförande nr 382

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Jag skulle gärna ha förklarat frågorna om boendeparkering, Malin, men jag lär inte hinna det.

Du är representant för Feministiskt initiativ, och vi talar om jämställd snöröjning, vilket är otroligt roligt. Jag kan bara säga att det är den internationella mansdagen i dag. Jämställdhet handlar ofta om att vi män tar mycket mer plats och att vi gör saker som drabbar andra grupper, framför allt kvinnor, barn och andra. Jag tycker att vi kan tänka på det, och du får gärna lägga ut texten mer om jämställd snöröjning.

Anförande nr 383

Malin Ericson (FI): Tack så mycket, Daniel! Det handlar mycket om just den plats som bilismen tar i staden. Vi tittar på hur man gör på ett mycket tydligare sätt för dem som går och cyklar.

Egentligen har jag svårt för att det ska heta jämställd snöröjning. Det handlar väl om snöröjning för alla trafikanter oavsett om man går, cyklar eller åker bil.

Anförande nr 384

Erik Slottner (KD): Ordförande! Jag chockar mig själv lite genom att begära ordet i denna fråga, men eftersom jag var den sista talaren kunde jag inte låta bli att säga att jag tycker att detta begrepp är otroligt lulligt – som du själv var inne på. Ordet jämställd snöröjning är otroligt fånigt. Först och främst bygger det på stereotypa könsroller, som om det bara var kvinnor som var ute med barnvagnar och det bara var män som var ute på vägarna. Så är det inte. Det finns kvinnor som kör bil, och det finns också många kvinnor som sitter i bussarna som ska komma fram på de vägar där även bilar kör.

Dessutom ska vi ha en snöröjning som är bra för framkomligheten. Det är den snöröjningen vi ska ha. Det är väldigt bra om också uttryckningsfordonen och kollektivtrafiken kan komma fram i staden också på vintern. Genom benämningen jämställd snöröjning skapar man könskonflikter som egentligen inte finns, tycker jag. Alla – oavsett om vi är män eller kvinnor – vill ha en fungerande snöröjning.

Anförande nr 385

Malin Ericson (FI): Det blir nästan lite svårt att svara. Först och främst måste man komma ihåg att detta handlar om strukturer. När vi talar om män och kvinnor talar vi inte om alla män och alla kvinnor, utan vi talar om gruppen män och gruppen kvinnor. Då ser det ut så som vi har varit inne på förut: Det finns olika mönster för hur man rör sig, vilka uppgifter man har i vardagen och vilka målpunkter man har. Man kan ha flera målpunkter eller en målpunkt när man rör sig från hemmet till jobbet eller till andra ställen.

Den jämställda snöröjningen var en idé som kom upp i ett projekt i Karlskoga. Det är därför det råkar heta så, och så får det vara.

R IX Bostads- och demokratiroteln

Bostadsförmedlingen i Stockholm

Bostadsbolagen

Kommunstyrelsens ytterstads- och demokratiutskott

Rådet för mänskliga rättigheter

(återupptagna förhandlingar)

Anförande nr 386

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Kära kollegor i fullmäktigesalen! Jag tycker att det har varit två väldigt bra dagar. Vi har haft mycket bra debatter och en respektfull ton mot varandra. I en del frågor har vi haft stora åsiktsskillnader medan vi i andra frågor har varit tämligen överens, måste jag säga. Vi har också haft en hel del skratt nu på slutet.

Jag vet hur mycket ni uppskattade gårdagens kväll då vi fick vara tillsammans så länge också över blockgränserna. Jag vet också att ni hade längtat till att få sitta och votera också senare i kväll. Jag måste tyvärr göra er lite besvikna: Vi från Alliansens sida har kraftigt skurit i antalet yrkanden och voteringar. Men vi ses ju snart igen, den 30 november, så ha förhoppning! Tack!

Arbetsmarknadsåtgärder och arbetsmarknadsnämnden

Anförande nr 387

R i c h a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Diskriminering på den svenska arbetsmarknaden och på Stockholms arbetsmarknad är en realitet. Vi vet att när Abdullah skickar in sin ansökan är risken större att den hamnar i papperskorgen än när Erik gör det.

Frågan är: Varför är det så? Då ska vi titta på vad som händer. När Abdullah kommer till Sverige säger mottagningssystemet: Abdullah! Du är jättebra! Din kultur är jättefin. Du ska fortsätta att vara precis som du är. Om du inte vill skaka hand med kvinnor på jobbet ska du inte behöva göra det. Om du vill höja rösten på kontoret ska du få göra det, och så vidare.

Sedan går Abdullah och söker jobb. Arbetsgivaren är då medveten om detta och ser en risk: Tänk om just den här personen är en sådan som har tagit de här dumheterna som det svenska mottagningssystemet försöker lura i honom på allvar? För att ta det säkra för det osäkra lägger man Abdullahs ansökning i papperskorgen och tar i stället Erik, för då känner man sig mer säker på att slippa eventuella problem med skadestånd och så vidare.

Jaha, och så går Abdullah tillbaka till det svenska mottagningssystemet och säger: Jag fick inget jobb! Då säger det svenska mottagningssystemet: Det beror på att svenskarna är rasister. De diskriminerar. De är dåliga, och du är jättebra! Undra på att Abdullah blir frustrerad och i förlängningen kanske kastar sten på ambulanser, brandbilar och allt vad det nu är.

De socialkonservativa säger så här till Abdullah när han kommer: Vi lever i en globaliserad värld. Även när vi bestämmer kommer det att komma människor till Sverige. Då säger vi så här: Välkommen Abdullah! Det här är Sverige. Vi gör så här och så här. Det kanske är hårda bud. Men då går Abdullah till arbetsgivare, och arbetsgivaren behöver inte vara rädd för att någon Abdullah ska ställa till med cirkus. Abdullah får jobb.

Med en socialkonservativ integrationspolitik kommer integrationen att fungera bra. Vi ställer krav, vi talar om vad som gäller, och det fungerar. Helt enkelt: Man ska ta seden dit man kommer. Ni som nu lurar i stackars Abdullah en massa dumheter – det är ni som förstör landet. Det är ni som splittrar. Det är ni som bär ansvaret. Vad gör ni med vårt land? Vad håller ni på med?

§ 14 Avslutning

Anförande nr 388

O r d f ö r a n d e n : Nu är pärmen tom! Tack för ett gott samarbete!

Anförande nr 389

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag vill från fullmäktiges sida tacka presidiet för att ni har lotsat oss dessa dagar. Jag vill också passa på att tacka KF/KS-kansli och all tjänstgörande personal. Det är tack vare er vi får alla papper, alla handlingar och ordning och reda.

Jag vill också passa på att tacka fullmäktige för två fantastiska dagar. Vi debatterar, och vi respekterar verkligen varandra och den arbetsmiljö som vi så väl ska värna.

Tack ska ni ha så jättemycket för bra dagar!